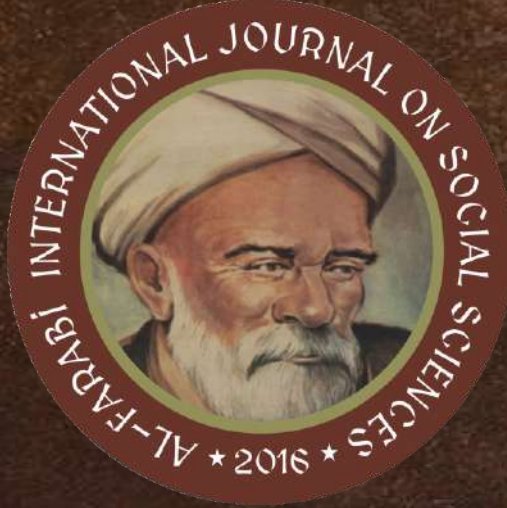

AL FARABI

3. ULUSLARARASI Sosyal Bilimler Kongresi 9-11 KASIM 2018 ANKARA

Editörler
Prof.Dr. Sarash KONYRBAYEVA
Damezhan SADYKOVA

ÖZET KİTABI

IKSAD
ISBN 978-605-7510-77-8

KONGRE ÖZET KİTABI

III. ULUSLARARASI AL-FARABİ SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

9-11 Kasım 2018

Ankara

Editör

Prof. Dr. Sarash KONYRBAYEVA
Damezhan SADYKOVA

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2014/31220)

TÜRKİYE

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

Iksad Publications - 2018©

Yayın Tarihi: 01.12.2018

ISBN – 978-605-7510-77-8

AL - FARABI

INTERNATIONAL JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN - 2564-7946

AL-FARABI
ev sahipliğinde

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

III. ULUSLARARASI AL- FARABI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

9-11 Kasım 2018, Ankara

DÜZENLEYEN KURUMLAR

AL- FARABI INTERNATIONAL JOURNAL ON SOCIAL
SCIENCES

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Sarash KONYRBAYEVA

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Mustafa Latif EMEK

KOORDİNATÖR

Atabek MOVLYANOV

YABANCI KONUŞMACILAR

Dr. Firoz FAOZİ –*Afganistan*

Dr. Akbar Valadbigi - *Iran*

Rusudan Saginadze - *Gürcistan*

Нургаянова Неля Хабибулловна - *Rusya*

Жумабаева А.Е. & Кдырбаева А.А.

АНУАРОВА Л.Е. & ЗАУҚЫМБЕКОВА Г.С.

ШАЙХЫМБЕКОВА Г.Б. et. - *Kazakistan*

KONGRE DİLLERİ

Türkçe, İngilizce, Rusça

SUNUM ŞEKLİ

Sözlü Sunum

SCIENCE

Dr. Abdülhakim TUĞLUK
İğdır Üniversitesi

Dr. Alma T. AKAJANOVA
Abay Kazak Milli
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Ahmet KULAŞ
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Ahmet Metin KUMLAY
İğdır Üniversitesi

Dr. Akmaral S. SYRGAQBAYEVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Ali KUYAKSİL
İğdır Üniversitesi

Dr. Armağan KONAK
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Anatoliy LOGİNOV
Ukrayna Şevçenko Lugan Milli
Üniversitesi

Dr. A.S. KIDIRŞAYEV
Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Aysun ALTIKAT
İğdır Üniversitesi

COMMITTEE

Dr. Bahıt KULBAEVA
S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

Dr. Bakıt OSPANNOVA
H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-
Türk Üniversitesi

Dr. Bayram BOLAT
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. B.K.ZAYADAN
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Caner KARAVİT
Mimar Sinan Üniversitesi

Dr. Cavit POLAT
İğdır Üniversitesi

Dr. Celalettin GÖZÜAÇIK
İğdır Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi
Üniversitesi

Dr. D.K.TÖLEGENOVA
Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi
Üniversitesi

Dr. Dursun KÖSE
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Elman HAZAR
İğdır Üniversitesi

Dr. Elvan YALÇINKAYA
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Emine CİHANGİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Ercan İNCE
İğdır Üniversitesi

Dr. Genber KERİMLİ
İğdır Üniversitesi

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet
Üniversitesi

Dr. G.I. ERNAZAROVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Haktan SEVİNÇ
İğdır Üniversitesi

Dr. İsaevna URKİMBÆEVA
Abılay Han Uluslararası İlişkiler
Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBÆEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. K.A.TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenjehan MEDEUBÆEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenan İLARSLAN
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kulaş MAMİROVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mahabbat OSPANBÆEVA
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji
Enstitüsü

Dr. Malik YILMAZ
Atatürk Üniversitesi

Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR
Kırgızistan Elaralık Üniversitesi

Dr. Maira ESİMBOLOVA
Kazakistan Narkhoz Üniversitesi

Dr. Maira MURZAHMEDOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Mehmet Hakkı ALMA
İğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Güneş
İğdır Üniversitesi

Dr. Ömer GÜNDOĞDU
İğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Salih NAS
İğdır Üniversitesi

Dr. Ömer Rıza AKGÜN
İğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Harbi ÇALIMLI
İğdır Üniversitesi

Dr. P.S. PANKOV
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mehmet Emin YURT
İğdır Üniversitesi

Dr. Ramazan GÜRBÜZ
İğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Nuri ATALAR
İğdır Üniversitesi

Dr. Recep Gülşen
İğdır Üniversitesi

Dr. Metin KOPAR
Adıyaman Üniversitesi

Dr. Rustem KOZBAGAROV
M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim
Akademisi

Dr. Mustafa METE
Gaziantep Üniversitesi

Dr. Sarash KONYRBAEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mustafa TALAS
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Salih MERCAN
Bitlis Eren Üniversitesi

Dr. Mustafa ÜNAL
Erciyes Üniversitesi

Dr. Sefa ALTIKAT
İğdır Üniversitesi

Dr. Mustafa GENÇ
Süleyman Demirel Üniversitesi

Dr. Sulhattin YAŞAR
İğdır Üniversitesi

Dr. Mubin KOYUNCU
İğdır Üniversitesi

Dr. Süleyman TEMEL
İğdır Üniversitesi

Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ
İğdır Üniversitesi

Dr. Şara MAJITAYEVA
E.A. Buketov Karaganda
Devlet Üniversitesi

Dr. Han Nadejda
E.A. Buketov Karaganda
Devlet Üniversitesi

Dr. Şükrü İsmail İPEK
İğdır Üniversitesi

Dr. Osman Kubilay GÜL
Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Turgay DEMİREL
İğdır Üniversitesi

Dr. Zeki TAN
İğdır Üniversitesi

Dr. Vecihi SÖNMEZ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Zeynullina AYMAN
S. Toraygırov Pavlodar Devlet
Üniversitesi

Dr. Vera ABRAMENKOVA
Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları
Enstitüsü

Dr. Zharkyn BALTABAEVA
Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

Dr. Zongxian FENG
Xi`an Jiatong Üniversitesi

Dr. Zekeriya NAS
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

AL FARABI 3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

KONGRE YERİ: ALBA HOTEL (KIZILAY), ANKARA
9-11 KASIM, 2018

www.iksadkongre.org www.iksad.com

10.11.2018

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON -1

OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Diren ÇAKMAK

Elif Merve KOÇ	BATILILAŞMA-MODERNİZM PARADOKSUNUN GÖKALP EKSENİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ
Arş. Gör. Harun KORUNUR	<i>BİZANS İMPARATORLUĞU'NDA BİR AYAKLANMA ÖRNEĞİ: NİKA İSYANI</i>
Arş. Gör. Harun KORUNUR	ERKEN ORTA ÇAĞ AVRUPA'SINDA KÖLELERİN SOSYAL HAYATTAKİ YERİ VE STATÜSÜ
Arş. Gör. Melike DEMİRCİ	<i>ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLAMASI DURUMUNDA ÜLKELERİN MEVCUT ASKERİ GÜÇLERİNDEN HAREKETLE ÜLKELERİ KÜMELEME ANALİZİ İLE GRUPLANDIRMA VE AYIRMA ANALİZİ İLE MODELLEME</i>
Doç. Dr. Diren ÇAKMAK	MARTIN SHERMAN'IN "FİLİSTİN'İ YENİDEN DÜŞÜNMEK: İNSANİ YAKLAŞIM" BAŞLIKLİ ÖNERİSİ
Arş. Gör. Dr. Fatma HIZIR ASRAV	<i>GENEL İŞLEM ŞARTLARININ İÇERİK DENETİMİNDE KAMU DÜZENİNE AYKIRI GENEL İŞLEM ŞARTLARININ SAPTANMASI</i>
Arş. Gör. Dr. Fatma HIZIR ASRAV	SULH SÖZLEŞMESİNİN AVANTAJLARI VE MAHZURLARI
Dr. Öğr. Üyesi Uğur KURTARAN	<i>II. MUSTAFA DÖNEMİNDE İRAN'DAN GELEN ELÇİLER İÇİN YAPILAN MASRAFLAR (1695-1703)</i>
Dr. Öğr. Üyesi Uğur KURTARAN	KÜÇÜK KAYNARCA VE YAŞ ANTLAŞMALARI ARASINDA EFLAK VE BOĞDAN'DA HUDUTLARIN BELİRLENMESİ VE ESİRLERİN SERBEST BIRAKILMASI (1774-1793)

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON -2

OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Kemal DİL

Doç. Dr. Kemal DİL & Doç. Dr. Ensar ÇETİN Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN Prof. Dr. Sedat YAZICI	AKTİF YURTTAŞLIK İLE ELEŞTİREL DÜŞÜNME İLİŞKİSİNE YÖNELİK YORDAYICI BİR ÇALIŞMA
Doç. Dr. Kemal DİL & Doç. Dr. Ensar ÇETİN Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN Prof. Dr. Sedat YAZICI	<i>ELEŞTİREL DÜŞÜNME İLE YURTTAŞLIK BİLİNCİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE KURAMSAL BİR YAKLAŞIM</i>
Dr. Öğr. Üyesi Hilal KILIÇ	TÜKETİM KÜLTÜRÜ VE KAVRAMSAL MARKA İLİŞKİSİNİN KÜLTÜR ENDÜSTRİSİ VE SİMÜLASYON KURAMLARI BAĞLAMINDA SİMÜLE EDİLMİŞ YAŞAM ALANI ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
Nurçin KÖSE & Doç. Dr. Yasemin BAL	<i>ÖRGÜTSEL İKLİMİNİN İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>
Uzm. Leyla ATEŞOĞLU & Prof. Dr. Sibel ERKAL	YETİŞKİNLERİN ÇEVRESEL SORUNLARA YÖNELİK TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
Uzm. Leyla ATEŞOĞLU & Prof. Dr. Sibel ERKAL	<i>ÇALIŞANLARIN İŞE BAĞLILIK DURUMLARININ BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ</i>
Doç. Dr. Ensar ÇETİN	TÜRKİYE'DE ÖLÜM ALGISININ GÜNDELİK HAYATA YANSIMASI
Uzm. Ebru TOSUN SÜMER Prof. Dr. Mehmet GÜVEN	<i>TÜRKİYE'DE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIYLA İLGİLİ YAYINLANAN MAKALELER ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>
Doç. Dr. Kemal DİL	ALMANYA'DAKİ TÜRK GÖÇMENLERİN DEĞİŞEN TOPLUMSAL CİNSİYET VE ŞİDDET ALGILARI İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
Doç. Dr. Kemal DİL	<i>ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET YAKLAŞIMLARINI ONLARIN SENARYOLARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME</i>

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON -3**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN**

Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN	<i>YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN BİLEŞENLERİNDEN “BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLARIN” 2009-2018 DÖNEMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>
Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN	<i>YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN YENİ BİLEŞENİ: STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ</i>
Öğr. Gör. Servet SAY Öğr. Gör. Hasan HAKSES Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK	<i>BANKALARIN DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDEKİ ROLÜ</i>
Öğr. Gör. Servet SAY Öğr. Gör. Hasan HAKSES Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK	<i>TMS KAPSAMINDA DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ</i>
Öğr. Gör. Hasan HAKSES Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK Öğr. Gör. Servet SAY	<i>COMPARATIVE ANALYSIS IN TERMS OF PROFESSIONAL COMPETENCE LEVEL OF FOREIGN TRADE STUDENTS: KONYA-MERSİN CASE</i>
Dr. Öğr. Üyesi Ezgi BADAY YILDIZ	<i>PARANIN DOLAŞIM HIZININ İSTİKRARI: TÜRKİYE 2005-2018</i>
Öğr. Gör. Hasan HAKSES Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK Öğr. Gör. Servet SAY	<i>MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ DIŞ TİCARET BÖLÜMLERİNİN MESLEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİ ÇERÇEVESİNDE MÜFREDAT İÇERİĞİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ</i>
Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Servet SAY	<i>KAMU DİPLOMASİSİ: ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE YUMUŞAK GÜÇ</i>
Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Servet SAY	<i>2019 YEREL YÖNETİM SEÇİMLERİ ANKETİ: KONYA</i>

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON -4**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Taner GÜNEY**

Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	<i>DENİZ TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ VE DENİZ SİGORTALARI: P&I SİGORTASI</i>
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	<i>DENİZ TAŞIMACILIĞINDA GEMİ EMNİYET YÖNETİMİ VE TÜRKİYE ARAMA KURTARMA SAHASINDA MEYDANA GELEN DENİZ KAZALARININ ANALİZİ</i>
Doç. Dr. İştar CENGİZ	<i>TÜRK İŞ HUKUKUNDA İŞÇİ LEHİNE YORUM İLKESİ</i>
Doç. Dr. İştar CENGİZ	<i>TÜRK İŞ HUKUKUNDA GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİ</i>
Doç. Dr. Taner GÜNEY	<i>HİDROELEKTRİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA: BİR PANEL VERİ SETİ</i>
Doç. Dr. Taner GÜNEY	<i>FİNANSAL KÜRESELLEŞMENİN KALKINMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	<i>SOSYAL MEDYA UYGULAMALARI VE TÜRKİYE’DE SOSYAL MEDYA KULLANIMI</i>
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	<i>İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİNDE ERGONOMİNİN ROLÜ</i>
Saibekova N.U.	<i>METHODICAL IMPORTANCE OF A.BAITURSYNULY’S WORK «BAYANSHY»</i>
Dr. Öğr. Üyesi Erkan ALSU Ebru KURURER	<i>GİRİŞİMCİLİK ve FİNANSAL GELİŞME ARASINDAKİ İLİŞKİ</i>

OTURUM II. 13:00-15:00 SALON-1**OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Didem DEMİRALP**

Dr. Berna Uslu KAYA	<i>YABAN VE YABANCI: YABAN, HAKKARİ’DE BİR MEVSİM/O, KAR</i>
Dr. İlknur BAYRAK İŞCANOĞLU	<i>KIRGIZ YEMEK VE HALK KÜLTÜRÜNDE ET</i>
Dr. Öğr. Üyesi Didem DEMİRALP	<i>PLAUTUS’UN “PERİLİ EV” (MOSTELLARİA) KOMEDYASI BAĞLAMINDA BİR İNCELEME- ANTİK ROMA YAZININDAN HAYALET ÖYKÜLERİ- BİR SEÇKİ</i>
Damla AĞÜZÜM	<i>VEBA ŞEYTANI: ORHAN PAMUK’UN BEYAZ KALE ROMANINDA FAUST’UN İZİNİ SÜRMEK</i>
Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT & Esra İLHAN	<i>TÜRK KÜLTÜRÜ DESENLERİ BAĞLAMINDA KUTADGU BİLİĞ’DE KULLANILAN ATASÖZLERİ VE DEYİMLER</i>
Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT & Esra İLHAN	<i>SABAHATTİN ALİ’NİN ‘KIRLANGIÇLAR’ ADLI ÖYKÜSÜNE METİNDİLBİLİMSEL BAĞLAMDA BİR YAKLAŞIM DENEMESİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı AKARSU	<i>MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN, TÜRK MÜZİĞİNDE SEGAH PERDESİNİ SESLENDİRMEDEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİNİN VE DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN İNCELENMESİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı AKARSU	<i>1904 YILINDA KASTAMONU’DA ÜRETİLEN İLK TÜRK PİYANOSU</i>
Arş. Gör. Dr. Burcu KALKANOĞLU Arş. Gör. Sevilay KALAY MEYDAN	<i>ÇALGI EĞİTİMİNE YÖNELİK SMARTMUSIC VE YOUSICIAN YAZILIMLARININ İNCELENMESİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA	<i>SÜRÛRÎ’NİN ŞİİRLERİNDE NAPOLYON BONAPART</i>
Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA	<i>İSMAİL HİKMETİ’NİN DEVLET-İ OSMÂNİYE ADLI ŞİİRİ</i>

OTURUM II. 13:00-15:00 SALON -2**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU**

Dr. Öğr. Üyesi Parisa GÖKER Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHVECİ Dr. Öğr. Üyesi Özlem Candan HERGÜL	<i>İSLAM BAHÇE SANATINDA PEYZAJ TASARIM ÖZELLİKLERİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Parisa GÖKER Dr. Öğr. Üyesi Özlem Candan HERGÜL Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHVECİ	<i>KENT ORMANLARININ REKREASYONEL AMAÇLI KULLANIMI; BİLECİK İLİ ÖRNEĞİ</i>
Dr. Evrim KABUKCU	<i>MODA ENDÜSTRİSİNDE İNOVATİF KİTLESEL KİŞSELLEŞTİRMENİN ÖNEMİ</i>
Dr. Evrim KABUKCU	<i>MODA PERAKENDECİLİĞİNDE HİZMET ODAKLI İNOVASYON: DİJİTAL VİTRİN EKРАНLARI</i>
Dr. Riyad ŞİHAB	<i>THE IMPORTANCE OF PASSIVE SOLAR IN ARCHITECTURAL DESIGN</i>
Dr. Riyad ŞİHAB	<i>THE EFFECTS OF DESIGN OF ARCHITECTURE AND ENGINEERING IN THE DEVELOPMENTS OF EUROPE IN THE PAST</i>
Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN	<i>ÇANKIRI'NIN 11 KÖYÜNDE KÖY İÇİ VE HANE İÇİ İLİŞKİLER VE KÖY ALGISI</i>
Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN	<i>1960-1979 ARASINDA TÜRKİYE'DE KIR SOSYOLOJİSİNE YÖN VERMİŞ KÖY ARAŞTIRMALARI</i>

OTURUM II. 13:00-15:00 SALON -3**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU**

Dr. Öğr. Üyesi Mahmud Esad ERKAYA	<i>TASAVVUF KLASİKLERİNDE TASAVVUF VE ŞERİAT</i>
Dr. Öğr. Üyesi Mahmud Esad ERKAYA	<i>HALİDİYYE SİLSİLESİNİN TÜRKİYE'DEKİ İZDÜŞÜMLERİ</i>
Arş. Gör. Dr. Nadide ŞAHİN	<i>ANTAKYA KİLİSESİNİN ERKEN DÖNEM TEOLOJİK İHTİLAFLARDA ROLÜ</i>
Arş. Gör. Dr. Nadide ŞAHİN	<i>YAHUDİLİĞİN HİRİSTİYANLIĞA YANSIYAN İNANÇ, İBADET VE GELENEKLERİ</i>
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU & Dr. Mehmet AKIN	<i>İSLAM'DA "İFFET" KAVRAMININ SOSYO-TEOLOJİK BAĞLAMI</i>
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU & Dr. Mehmet AKIN	<i>"İHSAN" KAVRAMI ÖRNEĞİNDE İYİLİĞİN SOSYO-TEOLOJİK BAĞLAMI</i>
Dr. Hikmetullah ERTAŞ	<i>İMAM HATİP ORTAOKULU ÖĞRENCİLERİNDE PEYGAMBER TASAVVURU NİÇDE ÖRNEĞİ</i>
Dr. Hikmetullah ERTAŞ	<i>MUHAMMED ESED'İN (ö.1992) KUR'AN MESAJI (MEAL/TEFSİR) ÇALIŞMASINDAKİ AYKIRI YORUMLARI</i>
Doç. Dr. Kadir DEMİRCİ	<i>İBNU'L-VEZİR'İN SAHİH VE SAHİHLE İLGİLİ KONULARDAKİ GÖRÜŞLERİ</i>
Öğr. Gör. Yıldırım KARADENİZ	<i>KASTAMONU YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN BAZI KUR'AN CÜZLERİNİN TEZHİP VE CİLT SANATI BAKIMINDAN İNCELENMESİ</i>

OTURUM I. 13:30-15:00 SALON -4
OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU

Arş. Gör. Arzu POLAT	<i>AVRUPA BİRLİĞİ'NDE PARA BASIMINDA GÖREVLİ KURUMLARIN MERKEZ BANKALARININ TAŞIMASI GEREKEN ÖZELLİKLER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>
Arş. Gör. Arzu POLAT	<i>TÜRKİYE VE AVUSTRALYA BÜTÇE SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI</i>
Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİNKAYA	<i>KADIN İŞ GÜCÜNÜN İNCELENMESİ VE BEŞERİ SERMAYE AÇISINDAN TÜRKİYE-AB ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI</i>
Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİNKAYA	<i>KRİPTO PARALARIN GELİŞİMİ VE PARA PİYASALARINDAKİ YERİNİN SWOT ANALİZİ İLE İNCELENMESİ</i>
Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN Arş. Gör. Dr. Rahim ARSLAN	<i>YOZGAT İLİNİN HAYVANSAL KAYNAKLI KOMPOST POTANSİYELİ VE K-MEANS KÜMELEME İLE OPTİMUM TESİS KONUMUNUN BELİRLENMESİ</i>
Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU Arş. Gör. Dr. Rahim ARSLAN	<i>KAYSERİ İLİNDE KURULABİLECEK KOMPOST TESİSLERİNİN GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE OPTİMALLIK SIRALAMASI</i>
Sadykova Damezhan	<i>GOÇ SİYASETİNİN KUZEY KAZAKİSTAN DEMOGRAFİSİNE ETKİSİ</i>

OTURUM III. 15:30-18:30 SALON -1
OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Nimet ÖZBEK

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed GÖÇGÜN	<i>6461 SAYILI TÜRKİYE DEMİRYOLU ULAŞTIRMASININ SERBESTLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN SONRASI TCDD'NİN HUKUKİ STATÜSÜ</i>
Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK	<i>VERGİ İCRA HUKUKU VE VERGİ İCRA HUKUKUNDA KAMU ALACAĞININ TAHSİLİ</i>
Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK	<i>VERGİ İCRA HUKUKUNDA KAMU ALACAĞININ GÜVENCE ALTINA ALINMASI</i>
Dr. Celâl İŞIKLAR	<i>DANIŞTAY KARARLARINDA İDARENİN KUSURSUZ SORUMLULUĞU KALDIRAN VE AZALTAN HÂLLER</i>
Doç. Dr. Nimet ÖZBEK	<i>İLGİLİNİN İSTENCİ GEREKMEKSİZİN TÜRK VATANDALIĞIYLA İLİŞKİSİNİN KESİLMESİ</i>
Doç. Dr. Nimet ÖZBEK	<i>TÜRK VATANDAŞLIK HUKUKUNDA ÇOCUĞUN KORUNMASINA YÖNELİK HÜKÜMLER</i>
Arş. Gör. Dr. Arkın GÜNAY	<i>4857 SAYILI İŞ KANUNU BAĞLAMINDA KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMA VE BU ÇALIŞMANIN ÖZEL GÖRÜNÜMLERİ</i>
Doç. Dr. Mehmet Nusret BEDÜK	<i>İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HUKUKU BAKIMINDAN İŞVEREN VEKİLİNİN SORUMLULUĞU</i>
Doç. Dr. Mehmet Nusret BEDÜK	<i>TÜRK DENİZ İŞ HUKUKUNDA YENİ GELİŞMELER</i>

OTURUM III. 15:30-18:30 SALON-2**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Çetin SEMERCİ**

Doç. Dr. Hasan ÇAKIR Seda ADIGÜZEL	<i>TECRÜBELİ ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİ KULLANIM YETERLİKLERİ</i>
Arş. Gör. Ömer KIZILTAN Doç. Dr. Şaban ÇETİN	1980 SONRASI DÖNEMDEN GÜNÜMÜZE LİSE FELSEFE DERS KİTAPLARINDA ÖZGÜRLÜK KAVRAMI
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	<i>EĞİTİM 4.0 TAKSONOMİSİNDE YÜKSEKÖĞRETİMİN FELSEFE, TARİH VE SOSYOLOJİ PROGRAMLARININ KONUMUNA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ</i>
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM FELSEFESİ EĞİLİMLERİ
Doç. Dr. Fatma ÜNAL	<i>TYYYÇ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ YETERLİKLERİNE GÖRE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ</i>
Doç. Dr. Fatma ÜNAL	TÜRKİYE'DE 2017 İLKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA HUKUK OKURYAZARLIĞI
Doç. Dr. Cemil ÖRGEV Mustafa ERDOĞAN	<i>MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: BİR KAMU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZASLAN Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİ VE MOBBİNG
Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZASLAN Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN	<i>OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR VE AKRAN ZORBALIĞI</i>

OTURUM III. 15:30-17:30 SALON-3**OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ**

Doç. Dr. Mustafa Kemal YILMAZ Kaan Kemal ÖZCAN & Ahmed HEMİL	YABANCI ÖĞRENCİLERİN ETNOSENTRİZM, SOSYAL STATÜ VE DÜNYA GÖRÜŞLÜLÜK DÜZEYLERİNİN TÜRK GİYİM MARKALARINA OLAN BAĞLILIKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ
Prof. Sarash KONYRBAYEVA	THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND NEW TRENDS IN THE EDUCATION SYSTEM
Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN PİR & Öğr. Gör. Elif EKİNCİ	<i>ÇEVRE SORUNLARI AÇISINDAN ÇAĞDAŞ ÇEVRE BİLİNCİNİN GELİŞMESİNİN ETKİSİ</i>
Öğr. Gör. Elif EKİNCİ & Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN PİR	KAMU YÖNETİMİNDE BÜROKRATİK SORUNLAR VE ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR
Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ	<i>SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM UYGULAMALARININ TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİN ÖNEMİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ	TÜRKİYE'NİN TARIM ÜRÜNLERİ DIŞ TİCARETİNİN GELİŞTİRİLME OLANAKLARI
MAMANOVA S.E.	<i>THE NUMERICAL SOLUTION OF A MATHEMATICAL MODEL OF CALCULATION OF THE SPECIFIC HEAT TRANSFER PARABOLIC AND HYPERBOLIC MODEL</i>
G. MURATBAYEVA, S. KONYRBAYEVA, K. BEİSEMBAYEVA	THE POSSIBILITIES OF CREATIVE INDIVIDUALITY AND PEDAGOGICAL MASTERY IN TEACHING ACTIVITY

OTURUM I. 15:30-17:00 SALON -4
OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Sedat YAZICI

Prof. Dr. Sedat YAZICI & Prof. Dr. Aslı YAZICI	<i>KURAL TEMELLİ ERDEM ANLAYIŞI</i>
Prof. Dr. Aslı YAZICI & Prof. Dr. Sedat YAZICI	<i>ÇAĞDAŞ FELSEFEDE ADALET DUYGUSU</i>
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL	<i>İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ</i>
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL	<i>SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ETKİLİ İLETİŞİM (İNSAN İLİŞKİLERİ VE İLETİŞİM) DERSİNE İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARI</i>
Abdulgani ÖZKAN	<i>ÇOCUKLARDA ALLAH ALGISI (NİĞDE İMAM HATİP ORTAOKULLARI ÖRNEĞİ)</i>
Abdulgani ÖZKAN	<i>İMAM HATİP LİSELERİ VE FEN LİSELERİ ÖĞRENCİLERİNE GÖRE ALLAH TASAVVURU: NİĞDE ÖRNEĞİ</i>
Doç. Dr. İ. Bakır ARABACI Cebirail ÖZTÜRK	<i>MEDYADA YER ALAN OLUMLU ÖĞRETMEN HABERLERİNİN ANALİZİ</i>
Doç. Dr. İ. Bakır ARABACI Cebirail ÖZTÜRK	<i>MEDYADA YER ALAN OLUMSUZ ÖĞRETMEN HABERLERİNİN ANALİZİ</i>
Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU Prof. Dr. Hamit COŞKUN	<i>MİMARİ AÇIDAN OSMANLI CAMİ ESTETİĞİ</i>
Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU Prof. Dr. Hamit COŞKUN	<i>BERTRAND RUSSELL'IN EPİSTEMOLOJİSİ BAĞLAMINDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ANLAYIŞI</i>

OTURUM I. 15:30-17:30 SALON-5
OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Mustafa TALAS

Doç. Dr. A. Eda MANAV ÖZDEMİR	<i>ÇALIŞMA HAYATINDA ÇOCUK İŞÇİLERİN KORUNMASI</i>
Doç. Dr. A. Eda MANAV ÖZDEMİR	<i>İŞVERENİN İŞ KAZASINDAN DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUĞU</i>
Dr. Öğr. Üyesi Serdar SAYGILI	<i>FELSEFENİN YOKLUĞU: FİKİRSEL PLÜRALİZMDEN FİKİRSEL MONİZME DÜŞÜNCENİN ÇORAKLIĞI</i>
Dr. Öğr. Üyesi Serdar SAYGILI	<i>PLATON'UN MAĞARASINDAN ÇIKIŞ: İNSANLIK İÇİN BİR DÖNÜŞÜM ENSTRÜMANI OLARAK FELSEFE</i>
Doç. Dr. H. Yunus TAŞ Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU	<i>SON YILLARIN KANAYAN YARASI: MÜLTECİ VE MÜLTECİLERİ ANLAMAYA ÇALIŞMAK</i>
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN Doç. Dr. H. Yunus TAŞ Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU	<i>ENDÜSTRİ 4.0 TEKNOLOJİSİ İLE AHİLİK ÜRETİM MODELİ ANALİZİ</i>
Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU Doç. Dr. H. Yunus TAŞ Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN	<i>TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELERDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSLERİ: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ</i>

AL FARABI 3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI**11.11.2018****OTURUM I. 10:00-12:00 SALON-1****OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK**

Yasemin ERDEN Nezir TEMÜR	<i>A STYLISTIC ANALYSIS OF TURKISH TRANSLATIONS OF EDGAR ALLAN POE'S SELECTED POETRY</i>
Arş. Gör. Aybüke Betül DOĞAN	<i>ESKİ UYGURCA METİNLER ÖRNEĞİNDE "SAYISIZ" ANLAMINI KARŞILAYAN İKİLEMELİ YAPILAR</i>
Arş. Gör. Aybüke Betül DOĞAN	<i>DİVÂN-I LÜGATİ'T TÜRK'TE GEÇEN VE DOLAYLI YOLLA ÖLÇÜ İFADESİ TAŞIYAN İSİMLER</i>
Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK	<i>MERSİN YÖRÜKLERİNDEN DERLEME SÖZLÜĞÜNDE BULUNMAYAN DEVEYLE İLGİLİ KELİMELER ÜZERİNE</i>
Damezhan SADYKOVA	<i>«KUZEY KAZAKISTAN DEMOGRAFİSİNE GÖÇ SİYASETİNİN ETKİSİ»</i>
Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK	<i>ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNİN TOKAT AĞZINDA YAŞAYAN BAZI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE</i>
Doç. Dr. Gülsün MEHMET	<i>AMDO TİBETAN LANGUAGE AS S REGIONAL DOMINANT LANGUAGE</i>
Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim TURHAN	<i>GÜVENİLİRLİĞİ İHTİLÂFLI OLAN RÂVİLERE DAİR ZEHEBÎ'NİN YAKLAŞIMI</i>
Öğr. Gör. Pınar COŞKUN & Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAZU	<i>OKULÖNCESİ DÖNEMDE AKTİF ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERE SAĞLADIĞI YARARLAR</i>

OTURUM II. 13:00-16:00 SALON-1**OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ**

Prof. Dr. Şenol ALTAN & Vasif NAZARLI	<i>KREDİ RİSKİ DELTA VE MONTE CARLO SİMÜLASYON YÖNTEMİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Umut Tolga GÜMÜŞ Hazal DOĞAN & Arş. Gör. Hatice Can ÖZİÇ	<i>BİST 100 ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN SANAYİ VE İMALAT SEKTÖRÜ FİRMALARININ SİSTEMATİK VE SİSTEMATİK OLMAYAN RİSKLERİNİN ÖLÇÜLMESİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Umut Tolga GÜMÜŞ Arş. Gör. Hatice Can ÖZİÇ & Hazal DOĞAN	<i>BİST' TE İŞLEM GÖREN GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI İŞLETMELRİNİN FİNANSAL ORANLARI VE HİSSE SENETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>
Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU	<i>FİNANSAL TÜKETİCİ HAKLARININ KORUNMASINDA ÖNEMLİ NOKTALAR</i>
Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU	<i>KÜÇÜK VE ORTA BOY İŞLETMELERİN (KOBİLERİN) FİNANSMAN SORUNLARINA TİCARET HUKUKU YAKLAŞIMI</i>
Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ	<i>TÜRKİYE TÜRKMENİSTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ VE FİNANSAL İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME</i>
Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ	<i>TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET AÇIĞI VE DÖVİZ KURU BASKISININ ETKİLERİ</i>
Professor K.N. ZHAILYBAY, Associate Professor MEDEUOVA G.Zh., Associate Professor MYRZAHMETOVA N.M.,	<i>BIOECOLOGICAL IMPORTANCE OF AGRICULTURAL AND URBAN ECOSYSTEMS</i>
Проф, ЖҰМАБАЕВА Әзия Елеупанқызы ОМАРОВА Гүлнара Жолдасқызы, Проф, Садуақас Гүлбану ТЕМИРҰАЗҚЫЗЫ	<i>СӨЗДІКТЕРМЕН ЖҰМЫС КӨПТІЛДІЛІККЕ ҮЙРЕТУДІҢ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ</i>

OTURUM III. 16:00-18:30 SALON-1**OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. AYKUT EKİYOR**

Öğr. Gör. Barış DEMİREL & Doç. Dr. Hande ŞAHİN	<i>YAŞLI KADINLARIN EVLİLİĞE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ</i>
Öğr. Gör. Barış DEMİREL & Doç. Dr. Hande ŞAHİN	<i>EVLİ ERKEKLERİN AİLE İÇİ ŞİDDETE DAİR DÜŞÜNCELERİ</i>
Ayça GAMZELİ Dr. Öğr. Üyesi Süleyman KAHRAMAN	<i>YETİŞKİNLERDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMASI BELİRTİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞA ETKİSİ</i>
Uzm. Ferit TOPRAK Prof. Dr. Zeynep ÇOPUR	<i>ZİHİNSEL ENGELLİ VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN YAŞAM KALİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI</i>
Öğr. Gör. Nurdanur TAVLAN SOYDAN Doç. Dr. İbrahim AKSEL	<i>ÇALIŞANLARIN KADIN YÖNETİCİLERE YÖNELİK TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI</i>
Öğr. Gör. Nurdanur TAVLAN SOYDAN Suna KÖSE	<i>BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN SOSYAL YENİLİKÇİLİK ÜZERİNDE ETKİSİ: MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA</i>
Doç. Dr. Aykut EKİYOR & Mahmoud Ahmad AMINO Öğr. Gör. Gülhan GÖK	<i>KOZMETİK SEKTÖRÜNDE SOSYAL AĞLARIN KULLANIMININ GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞMESİNE ETKİSİ</i>
Doç. Dr. Aykut EKİYOR & Buket SORĞUN Öğr. Gör. Gülhan GÖK	<i>ON SEKİZ YAŞ ALTI OBEZİTE VE OBEZİTE POTANSİYELİ OLAN ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN OBEZİTE FARKINDALIĞI (Ankara İli Örneği)</i>
Uzm. Dr. Hüseyin BIÇAKÇI Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ Arş. Gör. Ferda BÜLÜÇ Arş. Gör. Meryem TURGUT	<i>ÖZEL HASTANELERDE FİNANSAL ANALİZ</i>
Esra YOSUNÇIĞIR Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ Arş. Gör. Ferda BÜLÜÇ Arş. Gör. Meryem TURGUT	<i>SAĞLIK KURUMLARINDA MALİYET ANALİZİ VE ÖRNEK BİR UYGULAMA</i>

OTURUM I. 10:00-12:00 SALON-3**OTURUM BAŞKANI: Dr. YELENA TINIKOVA**

Бапаева М.Қ. , Шайжанова Қ.Ү. and Өтен А.Ж	<i>КОМПЬЮТЕРЛІК ОЙЫНДАРҒА ТӘУЕЛДІЛІКТІҢ ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ПСИХИКАСЫНА ЗИЯНДЫ ӘСЕРЛЕРІ</i>
Dr. Firoz FAOZİ	<i>AFGANİSTAN'DA SU SORUNU</i>
Нургаянова Неля Хабибулловна	<i>ТРАДИЦИЯ ИНТОНИРОВАНИЯ ЖАНРА БАИТА В МУЗЫКАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЕ ТАТАР СРЕДНЕГО ПОВОЛЖЬЯ</i>
Rusudan SAGINADZE	<i>ემოციის გამოხატველი ენობრივი საშუალებები შოთა რუსთველის „ვეფხისტყაოსანში“</i>
Dr. Akbar VALADBIGI	<i>SOCIAL CAPITAL IN THE MODERN MENA REGION: A CONCEPTUAL ANALYSIS</i>
Sadykova Damezhan	<i>“ASTANA CITY POLITICAL AND ECONOMIC SITUATION”</i>
Prof. Dr. Bauyrzhan OMARULY	<i>KAZAKH AND KARAKALPAK POETRY: FATE OF MOTHERLAND</i>

OTURUM III. 10:00-12:00 SALON-2
OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU

Prof. A. E. ZHUMABAYEVA Prof. A. A. KDYRBAYEVA	ПОЛИЯЗЫЧНОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
АНУАРОВА Л.Е. & ЗАУҚЫМБЕКОВА Г.С. & ШАЙХЫМБЕКОВА Г.Б.	ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТІН ДАМУДАҒЫ БИОЛОГИЯНЫҢ МАҢЫЗЫ
DAUTBEK A.N.	NUMERICAL MODELING OF THE JOINT TRANSFER OF MOISTURE AND HEAT IN THE SOIL
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU Doç. Dr. Canan TANRISEVER	KASTAMONUDAKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE DİJİTAL MEDYA KULLANIMI
Tolkyn ERALİEVA	«ҰЛТТЫҚ НЕГІЗДЕ ТҰЛҒА ТӘРБИЕЛЕУДІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ»
Prof. A. A. ZHOLDASBEKOVA Dr. B. A. ZHOLDASBEKOVA	«ҚАЗАҚТЫҢ ҰЛТТЫҚ СПОРТТЫҚ ОЙЫНДАРЫ АРҚЫЛЫ СТУДЕНТТЕРДІҢ САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ»
Prof. A. T. AKZHOLOVA G. Zh. OMAROVA	БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА КӨПТІЛДІЛІК ЖАҒДАЙЫНДА ТІЛДІК ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ
Prof. T. Z. RYSBEKOV Prof. B. G. SHYNTEMIROVA	«ӘЛ-ФАРАБИДІҢ ТӘРБИЕ МӘСЕЛЕСІНДЕГІ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МҰРАЛАР»
Doç. Dr. Canan TANRISEVER & Coşkun KARA Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU	DAĞCILIK FAALİYETLERİNİN TURİZM EKONOMİSİNE KAZANDIRILMASI

FOTOĞRAF GALERİSİ

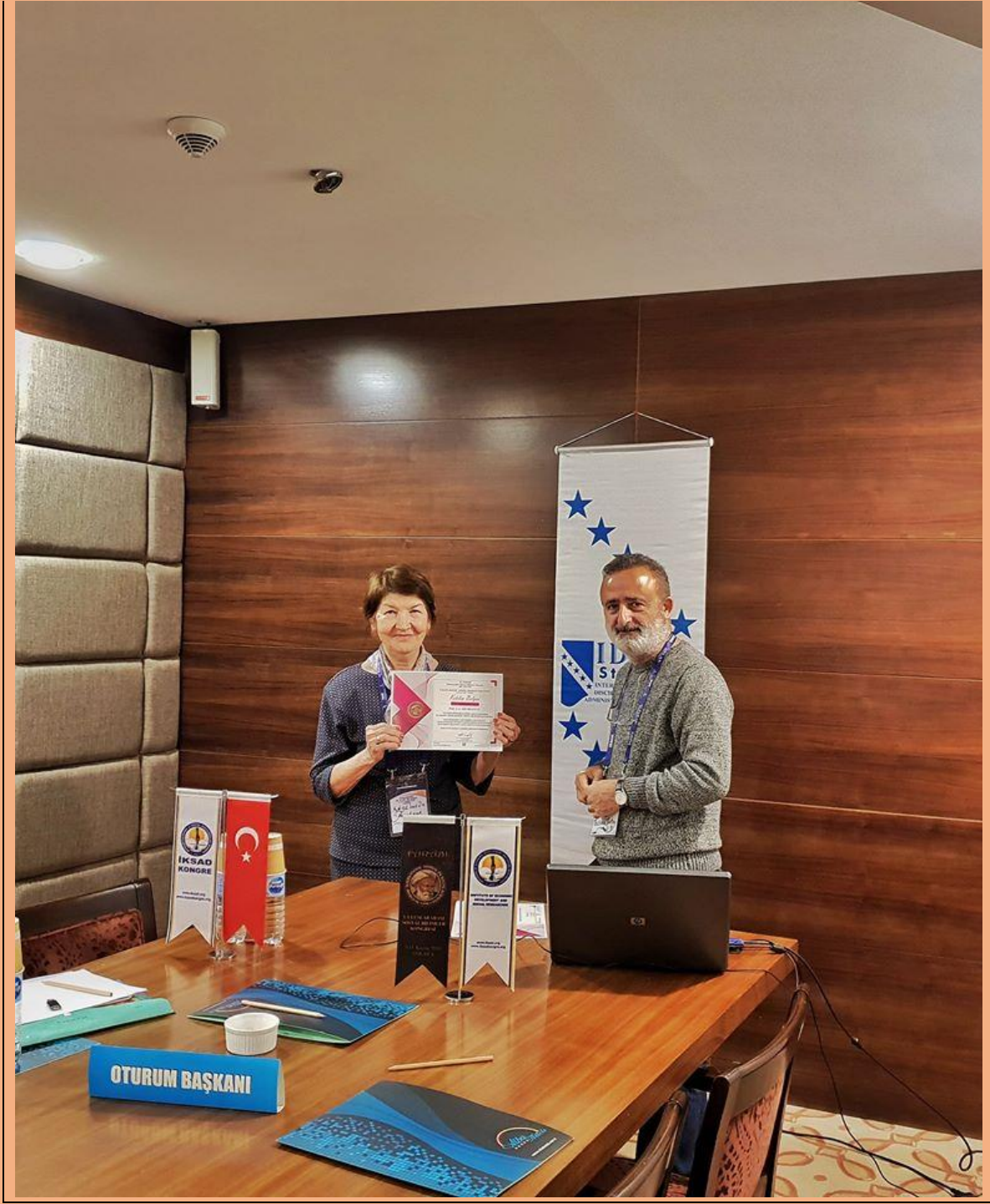

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	I
BİLİM KURULU	II
KONGRE PROGRAMI	III
FOTOĞRAF GALERİSİ	IV
İÇİNDEKİLER	V
BİLDİRİ ÖZETLERİ	VI

Elif Merve KOÇ BATILILAŞMA-MODERNİZM PARADOKSUNUN GÖKALP EKSENİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ	1
Arş. Gör. Harun KORUNUR BİZANS İMPARATORLUĞU'NDA BİR AYAKLANMA ÖRNEĞİ: NİKA İSYANI	2
Arş. Gör. Harun KORUNUR ERKEN ORTA ÇAĞ AVRUPA'SINDA KÖLELERİN SOSYAL HAYATTAKİ YERİ VE STATÜSÜ	3
Arş. Gör. Melike DEMİRCİ ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLAMASI DURUMUNDA ÜLKELERİN MEVCUT ASKERİ GÜÇLERİNDEN HAREKETLE ÜLKELERİ KÜMELEME ANALİZİ İLE GRUPLANDIRMA VE AYIRMA ANALİZİ İLE MODELLEME	4
Doç. Dr. Diren ÇAKMAK MARTIN SHERMAN'IN "FİLİSTİN'İ YENİDEN DÜŞÜNMEK: İNSANİ YAKLAŞIM" BAŞLIKLİ ÖNERİSİ	6
Arş. Gör. Dr. Fatma HIZIR ASRAV GENEL İŞLEM ŞARTLARININ İÇERİK DENETİMİNDE KAMU DÜZENİNE AYKIRI GENEL İŞLEM ŞARTLARININ SAPTANMASI	8
Arş. Gör. Dr. Fatma HIZIR ASRAV SULH SÖZLEŞMESİNİN AVANTAJLARI VE MAHZURLARI	9
Dr. Öğr. Üyesi Uğur KURTARAN II. MUSTAFA DÖNEMİNDE İRAN'DAN GELEN ELÇİLER İÇİN YAPILAN MASRAFLAR (1695-1703)	10
Dr. Öğr. Üyesi Uğur KURTARAN KÜÇÜK KAYNARCA VE YAŞ ANTLAŞMALARI ARASINDA EFLAK VE BOĞDAN'DA HUDUTLARIN BELİRLENMESİ VE ESİRLERİN SERBEST BIRAKILMASI (1774-1793)	11
Dr. Firoz FAOZİ AFGANİSTAN'DA SU SORUNU	12
Doç. Dr. Kemal DİL & Doç. Dr. Ensar ÇETİN & Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN & Prof. Dr. Sedat YAZICI AKTİF YURTTAŞLIK İLE ELEŞTİREL DÜŞÜNME İLİŞKİSİNE YÖNELİK YORDAYICI BİR ÇALIŞMA	13
Doç. Dr. Kemal DİL & Doç. Dr. Ensar ÇETİN & Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN & Prof. Dr. Sedat YAZICI ELEŞTİREL DÜŞÜNME İLE YURTTAŞLIK BİLİNCİ ARASINDAKİ	15

<i>İLİŞKİYE KURAMSAL BİR YAKLAŞIM</i>	
Nurçin KÖSE & Doç. Dr. Yasemin BAL	17
<i>ÖRGÜTSEL İKLİMİNİN İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>	
Uzm. Leyla ATEŞOĞLU & Prof. Dr. Sibel ERKAL	18
<i>YETİŞKİNLERİN ÇEVRESEL SORUNLARA YÖNELİK TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ</i>	
Uzm. Leyla ATEŞOĞLU & Prof. Dr. Sibel ERKAL	19
<i>ÇALIŞANLARIN İŞE BAĞLILIK DURUMLARININ BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ</i>	
Doç. Dr. Ensar ÇETİN	20
<i>TÜRKİYE’DE ÖLÜM ALGISININ GÜNDELİK HAYATA YANSIMASI</i>	
Uzm. Ebru TOSUN SÜMER & Prof. Dr. Mehmet GÜVEN	22
<i>TÜRKİYE’DE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIYLA İLGİLİ YAYINLANAN MAKALELER ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	
Doç. Dr. Kemal DİL	23
<i>ALMANYA’DAKİ TÜRK GÖÇMENLERİN DEĞİŞEN TOPLUMSAL CİNSİYET VE ŞİDDET ALGILARI İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ</i>	
Doç. Dr. Kemal DİL	25
<i>ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET YAKLAŞIMLARINI ONLARIN SENARYOLARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME</i>	
Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN	26
<i>YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN BİLEŞENLERİNDEN “BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLARIN” 2009-2018 DÖNEMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	
Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN	27
<i>YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN YENİ BİLEŞENİ: STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ</i>	
Öğr. Gör. Servet SAY & Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK	28
<i>BANKALARIN DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDEKİ ROLÜ</i>	
Öğr. Gör. Servet SAY & Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK	29
<i>TMS KAPSAMINDA DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ</i>	
Dr. Akbar Valadbegi	30
SOCIAL CAPITAL IN THE MODERN MENA REGION: A CONCEPTUAL ANALYSIS	
Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK & Öğr. Gör. Servet SAY	31
<i>COMPARATIVE ANALYSIS IN TERMS OF PROFESSIONAL COMPETENCE LEVEL OF FOREIGN TRADE STUDENTS: KONYA-MERSİN CASE</i>	
Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK & Öğr. Gör. Servet SAY	32
<i>MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ DIŞ TİCARET BÖLÜMLERİNİN MESLEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİ ÇERÇEVESİNDE MÜFREDAT İÇERİĞİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Ezgi BADAY YILDIZ	33

PARANIN DOLAŞIM HIZININ İSTİKRARI: TÜRKİYE 2005-2018	
Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK & Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Servet SAY	34
KAMU DİPLOMASİSİ: ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE YUMUŞAK GÜÇ	
Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK & Öğr. Gör. Hasan HAKSES & Öğr. Gör. Servet SAY	35
2019 YEREL YÖNETİM SEÇİMLERİ ANKETİ: KONYA	
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	36
DENİZ TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ VE DENİZ SİGORTALARI: P&I SİGORTASI	
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	37
DENİZ TAŞIMACILIĞINDA GEMİ EMNİYET YÖNETİMİ VE TÜRKİYE ARAMA KURTARMA SAHASINDA MEYDANA GELEN DENİZ KAZALARININ ANALİZİ	
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	38
SOSYAL MEDYA UYGULAMALARI VE TÜRKİYE’DE SOSYAL MEDYA KULLANIMI	
Öğr. Gör. Veysel TATAR & Meriç Burçin ÖZER	39
İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİNDE ERGONOMİNİN ROLÜ	
Doç. Dr. İştâar CENGİZ	40
TÜRK İŞ HUKUKUNDA İŞÇİ LEHİNE YORUM İLKESİ	
Doç. Dr. İştâar CENGİZ	41
TÜRK İŞ HUKUKUNDA GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİ	
Doç. Dr. Taner GÜNEY	42
HİDROELEKTRİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA: BİR PANEL VERİ SETİ	
Doç. Dr. Taner GÜNEY	43
FİNANSAL KÜRESELLEŞMENİN KALKINMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
Saibekova N.U.	44
METHODOICAL IMPORTANCE OF A.BAITURSYNULY’S WORK «BAYANSHY»	
Dr. Öğr. Üyesi Erkan ALSU & Ebru KURURER	45
GİRİŞİMCİLİK ve FİNANSAL GELİŞME ARASINDAKİ İLİŞKİ	
Dr. Berna Uslu KAYA	46
YABAN VE YABANCI: Yaban, Hakkari’de Bir Mevsim/O, Kar	
Dr. İlknur BAYRAK İŞCANOĞLU	47
KIRGIZ YEMEK VE HALK KÜLTÜRÜNDE ET	
Dr. Öğr. Üyesi Didem DEMİRALP	49
PLAUTUS’UN “PERİLİ EV” (MOSTELLARIA) KOMEDYASI BAĞLAMINDA BİR İNCELEME- ANTİK ROMA YAZININDAN HAYALET ÖYKÜLERİ- BİR SEÇKİ	
Damla AĞÜZÜM	51
VEBA ŞEYTANI: ORHAN PAMUK’UN BEYAZ KALE ROMANINDA FAUST’UN İZİNİ SÜRMEK	
Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT & Esra İLHAN	52
TÜRK KÜLTÜRÜ DESENLERİ BAĞLAMINDA KUTADGU BİLİĞ’DE KULLANILAN ATASÖZLERİ VE DEYİMLER	
Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT & Esra İLHAN	53
SABAHATTİN ALİ’NİN ‘KIRLANGIÇLAR’ ADLI ÖYKÜSÜNE	

<i>METİNDİLBİLİMSEL BAĞLAMDA BİR YAKLAŞIM DENEMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı AKARSU	54
<i>MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN, TÜRK MÜZİĞİNDE SEGAH PERDESİNİ SESLENDİRMEDEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİNİN VE DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı AKARSU	56
<i>1904 YILINDA KASTAMONU'DA ÜRETİLEN İLK TÜRK PİYANOSU</i>	
Arş. Gör. Dr. Burcu KALKANOĞLU & Arş. Gör. Sevilay KALAY MEYDAN	57
<i>ÇALGI EĞİTİMİNE YÖNELİK SMARTMUSIC VE YOUSICIAN YAZILIMLARININ İNCELENMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA	58
<i>SÜRÛRÎ'NİN ŞİİRLERİNDE NAPOLYON BONAPART</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA	59
<i>İSMAİL HİKMETÎ'NİN DEVLET-İ OSMÂNİYE ADLI ŞİİRİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Parisa GÖKER & Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHVECİ & Dr. Öğr. Üyesi Özlem Candan HERGÜL	60
<i>İSLAM BAHÇE SANATINDA PEYZAJ TASARIM ÖZELLİKLERİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Parisa GÖKER & Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHVECİ & Dr. Öğr. Üyesi Özlem Candan HERGÜL	62
<i>USE OF CITY FORESTS FOR RECREATIONAL PURPOSES; CASE STUDY OF BİLECİK CITY</i>	
Dr. Evrim KABUKCU	64
<i>MODA ENDÜSTRİSİNDE İNOVATİF KİTLESEL KİŞİSELLEŞTİRMENİN ÖNEMİ</i>	
Dr. Evrim KABUKCU	65
<i>MODA PERAKENDECİLİĞİNDE HİZMET ODAKLI İNOVASYON: DİJİTAL VİTRİN EKRANLARI</i>	
Dr. Riyad ŞİHAB	67
<i>THE IMPORTANCE OF PASSIVE SOLAR IN ARCHITECTURAL DESIGN</i>	
Dr. Riyad ŞİHAB	68
<i>THE EFFECTS OF DESIGN OF ARCHITECTURE AND ENGINEERING IN THE DEVELOPMENTS OF EUROPE IN THE PAST</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN	69
<i>ÇANKIRI'NIN 11 KÖYÜNDE KÖY İÇİ VE HANE İÇİ İLİŞKİLER VE KÖY ALGISI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN	70
<i>1960-1979 ARASINDA TÜRKİYE'DE KIR SOSYOLOJİSİNE YÖN VERMİŞ KÖY ARAŞTIRMALARI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Mahmud Esad ERKAYA	71
<i>TASAVVUF KLASİKLERİNDE TASAVVUF VE ŞERİAT</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Mahmud Esad ERKAYA	72
<i>HALİDİYYE SİLSİLESİNİN TÜRKİYE'DEKİ İZDÜŞÜMLERİ</i>	
Arş. Gör. Dr. Nadide ŞAHİN	73
<i>ANTAKYA KİLİSESİNİN ERKEN DÖNEM TEOLOJİK İHTİLAFLARDA ROLÜ</i>	
Arş. Gör. Dr. Nadide ŞAHİN	74
<i>YAHUDİLİĞİN HİRİSTİYANLIĞA YANSIYAN İNANÇ, İBADET VE GELENEKLERİ</i>	

Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU & Dr. Mehmet AKIN	75
İSLAM'DA "İFFET" KAVRAMININ SOSYO-TEOLOJİK BAĞLAMI	
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU & Dr. Mehmet AKIN	76
"İHSAN" KAVRAMI ÖRNEĞİNDE İYİLİĞİN SOSYO-TEOLOJİK BAĞLAMI	
Dr. Hikmetullah ERTAŞ	77
İMAM HATİP ORTAOKULU ÖĞRENCİLERİNDE PEYGAMBER TASAVVURU NİĞDE ÖRNEĞİ	
Dr. Hikmetullah ERTAŞ	78
MUHAMMED ESED'İN (ö.1992) KUR'AN MESAJI (MEAL/TEFSİR) ÇALIŞMASINDAKİ AYKIRI YORUMLARI	
Doç. Dr. Kadir DEMİRCİ	79
İBNU'L-VEZİR'İN SAHİH VE SAHİHLE İLGİLİ KONULARDAKİ GÖRÜŞLERİ	
Öğr. Gör. Yıldırım KARADENİZ	80
KASTAMONU YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN BAZI KUR'AN CÜZLERİNİN TEZHİP VE CİLT SANATI BAKIMINDAN İNCELENMESİ	
Arş. Gör. Arzu POLAT	81
AVRUPA BİRLİĞİ'NDE PARA BASIMINDA GÖREVLİ KURUMLARIN MERKEZ BANKALARININ TAŞIMASI GEREKEN ÖZELLİKLER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Arş. Gör. Arzu POLAT	82
TÜRKİYE VE AVUSTRALYA BÜTÇE SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	
Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİNKAYA	83
KADIN İŞ GÜCÜNÜN İNCELENMESİ VE BEŞERİ SERMAYE AÇISINDAN TÜRKİYE-AB ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI	
Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİNKAYA	84
KRİPTO PARALARIN GELİŞİMİ VE PARA PİYASALARINDAKİ YERİNİN SWOT ANALİZİ İLE İNCELENMESİ	
Rusudan Sagınadze	85
ემოციის გამოძახატველი ენობრივი საშუალებები შოთა რუსთველის „ვეფხისტყაოსანში“	
Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU & Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN & Arş. Gör. Dr. Rahim ARSLAN	86
YOZGAT İLİNİN HAYVANSAL KAYNAKLI KOMPOST POTANSİYELİ VE K-MEANS KÜMELEME İLE OPTİMUM TESİS KONUMUNUN BELİRLENMESİ	
Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN & Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU & Arş. Gör. Dr. Rahim ARSLAN	87
KAYSERİ İLİNDE KURULABİLECEK KOMPOST TESİSLERİNİN GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE OPTİMALLIK SIRALAMASI	
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed GÖÇGÜN	89
6461 SAYILI TÜRKİYE DEMİRYOLU ULAŞTIRMASININ SERBESTLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN SONRASI TCDD'NİN HUKUKİ STATÜSÜ	
Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK	90
VERGİ İCRA HUKUKU VE VERGİ İCRA HUKUKUNDA KAMU	

ALACAĞININ TAHSİLİ	
Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK VERGİ İCRA HUKUKUNDA KAMU ALACAĞININ GÜVENCE ALTINA ALINMASI	91
Dr. Celâl IŞIKLAR DANIŞTAY KARARLARINDA İDARENİN KUSURSUZ SORUMLULUĞU KALDIRAN VE AZALTAN HÂLLER	92
Doç. Dr. Nimet ÖZBEK İLGİLİNİN İSTENCİ GEREKMEKSİZİN TÜRK VATANDALIĞIYLA İLİŞKİSİNİN KESİLMESİ	94
Doç. Dr. Nimet ÖZBEK TÜRK VATANDAŞLIK HUKUKUNDA ÇOCUĞUN KORUNMASINA YÖNELİK HÜKÜMLER	96
Arş. Gör. Dr. Arkın GÜNAY 4857 SAYILI İŞ KANUNU BAĞLAMINDA KISMİ SÜRELİ ÇALIŞMA VE BU ÇALIŞMANIN ÖZEL GÖRÜNÜMLERİ	97
Doç. Dr. Mehmet Nusret BEDÜK SAGLIĞI VE GÜVENLİĞİ HUKUKU BAKIMINDAN İŞVEREN VEKİLİNİN SORUMLULUĞU	98
Doç. Dr. Mehmet Nusret BEDÜK TÜRK DENİZ İŞ HUKUKUNDA YENİ GELİŞMELER	100
Doç. Dr. Hasan ÇAKIR & Seda ADIGÜZEL TECRÜBELİ ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİ KULLANIM YETERLİKLERİ	102
Arş. Gör. Ömer KIZILTAN & Doç. Dr. Şaban ÇETİN 1980 SONRASI DÖNEMDEN GÜNÜMÜZE LİSE FELSEFE DERS KİTAPLARINDA ÖZGÜRLÜK KAVRAMI	104
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ EĞİTİM 4.0 TAKSONOMİSİNDE YÜKSEKÖĞRETİMİN FELSEFE, TARİH VE SOSYOLOJİ PROGRAMLARININ KONUMUNA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	106
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM FELSEFESİ EĞİLİMLERİ	107
Doç. Dr. Fatma ÜNAL TYYÇ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ YETERLİKLERİNE GÖRE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ	108
Doç. Dr. Fatma ÜNAL TÜRKİYE'DE 2017 İLKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA HUKUK OKURYAZARLIĞI	109
Doç. Dr. Cemil ÖRGEV & Mustafa ERDOĞAN MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: BİR KAMU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	110
Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZASLAN & Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİ VE MOBBİNG	112
Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZASLAN & Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN	113

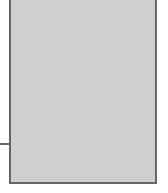
OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR VE AKRAN ZORBALIĞI	
Doç. Dr. Mustafa Kemal YILMAZ & Kaan Kemal ÖZCAN & Ahmed HEMİİ YABANCI ÖĞRENCİLERİN ETNOSENTRİZM, SOSYAL STATÜ VE DÜNYA GÖRÜŞLÜLÜK DÜZEYLERİNİN TÜRK GİYİM MARKALARINA OLAN BAĞLILIKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	114
Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN PİR & Öğr. Gör. Elif EKİNCİ ÇEVRE SORUNLARI AÇISINDAN ÇAĞDAŞ ÇEVRE BİLİNCİNİN GELİŞMESİNİN ETKİSİ	115
Öğr. Gör. Elif EKİNCİ & Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN PİR KAMU YÖNETİMİNDE BÜROKRATİK SORUNLAR VE ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR	116
Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM UYGULAMALARININ TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİN ÖNEMİ	117
Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ TÜRKİYE’NİN TARIM ÜRÜNLERİ DIŞ TİCARETİNİN GELİŞTİRİLME OLANAKLARI	119
Prof. Dr. Sedat YAZICI & Prof. Dr. Aslı YAZICI KURAL TEMELLİ ERDEM ANLAYIŞI	121
Prof. Dr. Sedat YAZICI & Prof. Dr. Aslı YAZICI ÇAĞDAŞ FELSEFEDE ADALET DUYGUSU	122
İbrahim Halil YURDAKAL İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	123
İbrahim Halil YURDAKAL SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ETKİLİ İLETİŞİM (İNSAN İLİŞKİLERİ VE İLETİŞİM) DERSİNE İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARI	124
Abdulgani ÖZKAN ÇOCUKLARDA ALLAH ALGISI (NİĞDE İMAM HATİP ORTAOKULLARI ÖRNEĞİ)	125
Abdulgani ÖZKAN İMAM HATİP LİSELERİ VE FEN LİSELERİ ÖĞRENCİLERİNE GÖRE ALLAH TASAVVURU: NİĞDE ÖRNEĞİ	126
Doç. Dr. İ. Bakır ARABACI & Cebail ÖZTÜRK MEDYADA YER ALAN OLUMLU ÖĞRETMEN HABERLERİNİN ANALİZİ	127
Doç. Dr. İ. Bakır ARABACI & Cebail ÖZTÜRK MEDYADA YER ALAN OLUMSUZ ÖĞRETMEN HABERLERİNİN ANALİZİ	129
Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU & Prof. Dr. Hamit COŞKUN MİMARİ AÇIDAN OSMANLI CAMİ ESTETİĞİ	130
Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU & Prof. Dr. Hamit COŞKUN BERTRAND RUSSELL’IN EPİSTEMOLOJİSİ BAĞLAMINDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ANLAYIŞI	132
Doç. Dr. A. Eda MANAV ÖZDEMİR ÇALIŞMA HAYATINDA ÇOCUK İŞÇİLERİN KORUNMASI	134
Doç. Dr. A. Eda MANAV ÖZDEMİR İŞVERENİN İŞ KAZASINDAN DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUĞU	135
Dr. Öğr. Üyesi Serdar SAYGILI	136

<i>FELSEFENİN YOKLUĞU: FİKİRSEL PLÜRALİZMDEN FİKİRSEL MONİZME DÜŞÜNCENİN ÇORAKLIĞI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Serdar SAYGILI	137
<i>PLATON’UN MAĞARASINDAN ÇIKIŞ: İNSANLIK İÇİN BİR DÖNÜŞÜM ENSTRÜMANI OLARAK FELSEFE</i>	
Doç. Dr. H. Yunus TAŞ & Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN & Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU	138
<i>SON YILLARIN KANAYAN YARASI: MÜLTECİ VE MÜLTECİLERİ ANLAMAYA ÇALIŞMAK</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN & Doç. Dr. H. Yunus TAŞ & Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU	139
<i>ENDÜSTRİ 4.0 TEKNOLOJİSİ İLE AHİLİK ÜRETİM MODELİ ANALİZİ</i>	
Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU & Doç. Dr. H. Yunus TAŞ & Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN	140
<i>TÜRKİYE’DE ÜNİVERSİTELERDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSLERİ: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ</i>	
Yasemin ERDEN & Assoc. Prof. Dr. Nezir TEMÜR	141
<i>A STYLISTIC ANALYSIS OF TURKISH TRANSLATIONS OF EDGAR ALLAN POE’S SELECTED POETRY</i>	
Arş. Gör. Aybüke Betül DOĞAN	142
<i>ESKİ UYGURCA METİNLER ÖRNEĞİNDE “SAYISIZ” ANLAMINI KARŞILAYAN İKİLEMELİ YAPILAR</i>	
Arş. Gör. Aybüke Betül DOĞAN	144
<i>DİVÂN-I LÜGATİ’T TÜRK’TE GEÇEN VE DOLAYLI YOLLA ÖLÇÜ İFADESİ TAŞIYAN İSİMLER</i>	
Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK	145
<i>MERSİN YÖRÜKLERİNDEN DERLEME SÖZLÜĞÜNDE BULUNMAYAN DEVEYLE İLGİLİ KELİMELELER ÜZERİNE</i>	
Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK	146
<i>ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNİN TOKAT AĞZINDA YAŞAYAN BAZI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE</i>	
Doç. Dr. Gülsün MEHMET	147
<i>AMDO TİBETAN LANGUAGE AS REGIONAL DOMINANT LANGUAGE</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim TURHAN	148
<i>GÜVENİLİRLİĞİ İHTİLÂFLI OLAN RÂVİLERE DAİR ZEHEBÎ’NİN YAKLAŞIMI</i>	
Öğr. Gör. Pınar COŞKUN & Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAZU	149
<i>OKULÖNCESİ DÖNEMDE AKTİF ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERE SAĞLADIĞI YARARLAR</i>	
Prof. Dr. Şenol ALTAN & Vasif NAZARLI	150
<i>KREDİ RİSKİ DELTA VE MONTE CARLO SİMÜLASYON YÖNTEMİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Umut Tolga GÜMÜŞ & Hazal DOĞAN & Arş. Gör. Hatice Can ÖZİÇ	151
<i>BİST 100 ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN SANAYİ VE İMALAT SEKTÖRÜ FİRMALARININ SİSTEMATİK VE SİSTEMATİK OLMAYAN RİSKLERİNİN ÖLÇÜLMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Umut Tolga GÜMÜŞ & Arş. Gör. Hatice Can ÖZİÇ & Hazal DOĞAN	152

<i>BİST' TE İŞLEM GÖREN GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI İŞLETMELERİNİN FİNANSAL ORANLARI VE HİSSE SENETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU	153
<i>FİNANSAL TÜKETİCİ HAKLARININ KORUNMASINDA ÖNEMLİ NOKTALAR THE IMPORTANT ISSUES IN THE PROTECTION OF FINANCIAL CONSUMER RIGHTS</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU	154
<i>KÜÇÜK VE ORTA BOY İŞLETMELERİN (KOBİLERİN) FİNANSMAN SORUNLARINA TİCARET HUKUKU YAKLAŞIMI</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ	156
<i>TÜRKİYE TÜRKMENİSTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ VE FİNANSAL İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ	157
<i>TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET AÇIĞI VE DÖVİZ KURU BASKISININ ETKİLERİ</i>	
Öğr. Gör. Barış DEMİREL & Doç. Dr. Hande ŞAHİN	158
<i>YAŞLI KADINLARIN EVLİLİĞE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ</i>	
Öğr. Gör. Barış DEMİREL & Doç. Dr. Hande ŞAHİN	159
<i>EVLİ ERKEKLERİN AİLE İÇİ ŞİDDETE DAİR DÜŞÜNCELERİ</i>	
Ayça GAMZELİ & Dr. Öğr. Üyesi Süleyman KAHRAMAN	160
<i>YETİŞKİNLERDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMASI BELİRTİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞA ETKİSİ</i>	
Uzm. Ferit TOPRAK & Prof. Dr. Zeynep ÇOPUR	161
<i>ZİHİNSEL ENGELLİ VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN YAŞAM KALİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI</i>	
Öğr. Gör. Nurdanur TAVLAN SOYDAN & Doç. Dr. İbrahim AKSEL	162
<i>ÇALIŞANLARIN KADIN YÖNETİCİLERE YÖNELİK TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI</i>	
Öğr. Gör. Nurdanur TAVLAN SOYDAN & Suna KÖSE	164
<i>BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN SOSYAL YENİLİKÇİLİK ÜZERİNDE ETKİSİ: MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA</i>	
Doç. Dr. Aykut EKİYOR & Mahmoud Ahmad AMINO	166
<i>KOZMETİK SEKTÖRÜNDE SOSYAL AĞLARIN KULLANIMININ GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞMESİNE ETKİSİ</i>	
Doç. Dr. Aykut EKİYOR & Buket SORĞUN	167
<i>ON SEKİZ YAŞ ALTI OBEZİTE VE OBEZİTE POTANSİYELİ OLAN ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN OBEZİTE FARKINDALIĞI (Ankara İli Örneği)</i>	
Uzm. Dr. Hüseyin BIÇAKÇI & Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ & Arş. Gör. Ferda BÜLÜÇ & Arş. Gör. Meryem TURGUT	169
<i>ÖZEL HASTANELERDE FİNANSAL ANALİZ</i>	
Esra YOSUNÇIĞIR & Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ & Arş. Gör. Ferda BÜLÜÇ & Arş. Gör. Meryem TURGUT	172
<i>SAĞLIK KURUMLARINDA MALİYET ANALİZİ VE ÖRNEK BİR UYGULAMA</i>	
Нургаянова Неля Хабибулловна	173
ТРАДИЦИЯ ИНТОНИРОВАНИЯ ЖАНРА БАИТА	

В МУЗЫКАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЕ ТАТАР СРЕДНЕГО ПОВОЛЖЬЯ	
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU & Doç. Dr. Canan TANRISEVER	174
KASTAMONUDAKİ KONA KLAMA İŞLETMELERİNDE DİJİTAL MEDYA KULLANIMI	
Doç. Dr. Canan TANRISEVER & Coşkun KARA & Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU	175
DAĞCILIK FAALİYETLERİNİN TURİZM EKONOMİSİNE KAZANDIRILMASI	
Жумабаева А.Е. & Кдырбаева А.А.	176
ПОЛИЯЗЫЧНОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	
АНУАРОВА Л.Е. & ЗАУҚЫМБЕКОВА Г.С. & ШАЙХЫМБЕКОВА Г.Б.	178
ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТІН ДАМУДАҒЫ БИОЛОГИЯНЫҢ МАҢЫЗЫ	
Bauyrzhan OMARULY	179
KAZAKH AND KARAKALPAK POETRY: FATE OF MOTHERLAND	
DAUTBEK A.N.	181
NUMERICAL MODELING OF THE JOINT TRANSFER OF MOISTURE AND HEAT IN THE SOIL	
Sarash S. KONYRBAYEVA	182
THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND NEW TRENDS IN THE EDUCATION SYSTEM	
MAMANOVA S.E.	184
THE NUMERICAL SOLUTION OF A MATHEMATICAL MODEL OF CALCULATION OF THE SPECIFIC HEAT TRANSFER PARABOLIC AND HYPERBOLIC MODEL	
Professor K.N. ZHAILYBAY, Associate Professor MEDEUOVA G.Zh., Associate Professor MYRZAHMETOVA N.M.,	185
BIOECOLOGICAL IMPORTANCE OF AGRICULTURAL AND URBAN ECOSYSTEMS	
G.MURATBAYEVA & S. KONYRBAYEVA & K. BEISEMBAYEVA	186
THE POSSIBILITIES OF CREATIVE INDIVIDUALITY AND PEDAGOGICAL MASTERY IN TEACHING ACTIVITY	
Проф, ЖҰМАБАЕВА Әзия Елеупанқызы ОМАРОВА Гүлнара Жолдасқызы, Проф, Садуақас Гүлбану ТЕМИРҰАЗҚЫЗЫ	187
СӨЗДІКТЕРМЕН ЖҰМЫС КӨПТІЛДІЛІКKE ҮЙРЕТУДІҢ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ	
РЫСБЕКОВ Тұяқбай & ШИНТИМИРОВА Баян,	190
ӘЛ-ФАРАБИДІҢ ТӘРБИЕ МӘСЕЛЕСІНДЕГІ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МҰРАЛАРЫ	
SADYKOVA Damezhan & ADILKHAN Dinura	193
GOÇ SİYASETİNİN KUZEY KAZAKİSTAN DEMOGRAFİSİNE ETKİSİ	
Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN	194
TÜRKİYE'DE KÖY SOSYOLOJİSİ ALAN ARAŞTIRMALARI: 1960'LAR	
Dr. Öğr. Üyesi Hilal KILIÇ	195

***TÜKETİM KÜLTÜRÜ VE KAVRAMSAL MARKA İLİŞKİSİNİN KÜLTÜR
ENDÜSTRİSİ VE SİMÜLASYON KURAMLARI BAĞLAMINDA SİMÜLE
EDİLMİŞ YAŞAM ALANI ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ***

**BATILILAŞMA-MODERNİZM PARADOKSUNUN GÖKALP EKSENİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Elif Merve KOÇ
Yeditepe Üniversitesi, elifmervekoc@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Türkçülüğün savunucuları arasında yer alan Ziya Gökalp'in, Tanzimat Dönemi'nde Osmanlı Devleti içerisine nüfuz eden Batı ve Modernizm kavramlarına bakış açısını ve toplumsal değişimin vukuunun istenilen ekseninde başarılı olup olmadığı konusunu ele almaktadır. Tanzimat Dönemi'nin yeniliklerin başlangıcı olarak sayılmasının, bir Tanzimat aydını gözünden değerlendirilmesi çalışmanın temel içeriğini oluşturmaktadır.

Kimlik inşasının oryantalist gelenekten sıyrılarak oksidentalist bakış açısı kazanmaya başladığı 19. yy; Osmanlı aydınlarının da bu büyük değişim karşısında bir taraf tutmasına sebebiyet vermiştir. Bu taraflar Osmanlıcılık, Türkçülük, Batıcılık ve yahut İslamcılık olarak şekillenmiştir. Ziya Gökalp, Türkçülük akımının öncüsü ve savunucusu olarak “Batı” fikrini eleştirmiş ve uzlaşmacı bir yaklaşım sergilemiştir.

Günümüz dünyasında spekülâtif tartışmalara mahal veren Batı-Modernizm paradoksu; her dönem için farklı algılanır olmuştur. Bu minvalde başlangıcın bugünü etkilemesi hasebiyle Gökalp'in gözünden bu paradoks, bugünün dinamikleriyle konu edinilmiştir.

Anahtar kelimeler: Batılılaşma, Modernizm, Ziya Gökalp

BİZANS İMPARATORLUĞU’NDA BİR AYAKLANMA ÖRNEĞİ: NİKA İSYANI

Arş. Gör. Harun KORUNUR

Munzur Üniversitesi, harunkorunur@munzur.edu.tr

ÖZET

Varoluştan buna yana insanlar ihtiyaçları doğrultusunda, birlikte yaşamaya mecbur olmuşlar ve bu durum toplumları ortaya çıkarmıştır. Ortaya çıkan bu toplumlar, zamanla düzenin korunması herkesin hakkını koruyabilmesi için bazı kurallara ihtiyaç duymuşlardır. Bu kuralları uygulatacak bir de otoritenin gerekliliği devletleri meydana getiren sebeplerden biri olmuştur. Ortaya çıkan devletler bireylerin haklarını koruma görevini üstlenmiştir. Ancak tarihsel süreç içerisinde devletlere karşı, pek çok örneğine rastlayacağımız, ayaklanmalar çıkmıştır. İşte Nika İsyanı, Bizans İmparatorluğu’nda çıkan bir ayaklanma örneğidir. Nika yani “zafer” veya “kazan, yen” anlamına gelen bu söz Bizans İmparatorluğu’nda I. Justinian (527-565) döneminde yaşanmıştır. O dönemin önemli organizasyonu olan atlı araba yarışları hipodrom denen yerde yapılmaktaydı. Hristiyanlığın gladyatör dövüşlerini yasaklamasından sonra bu organizasyon, imparatorun keyifle izlediği bir gösteri haline gelmişti. Arabacılar dört renkte elbise giymekteydi. Bu renkler: mavi, yeşil, kırmızı ve beyaz. Her rengin taraftarı olan teşkilatlanmış partiler bulunmaktaydı. Bu partilerin kendilerine ait kasaları bulanmakla birlikte, taraftarı oldukları rengin atları, arabaları ve arabacılarının ihtiyaçlarını karşılardı. Yeşiller toprağı simgelerken, maviler suyu, beyazlar havayı ve kırmızılar da ateşi simgeliyordu. Zaman içerisinde bu partilerden ikisi yeşiller ve maviler ismi ile tanınarak, ön plana çıktılar. Çirkus adıyla da bilinen bu oyunlarda bazen seyirci sayısı elli bini buluyordu. 11 Ocak 532’de hipodromda gerçekleşen oyunlarda huzursuzluk üst seviyeye çıktı. Yeşiller, mavilerden bazı katilleri imparatora şikâyet etti bunun üzerine imparatorun Yeşillerin önde gelenleri ile mavilerden göstermelik birkaç kişiyi tutuklatıp cezalandırılmadan önce sokaklarda dolaştırdı. Dördünün başının kesilmesi, üçünün asılmasıyla birlikte halk galeyana geldi. Aslında Jüstinian, yapılan davranışı hoş görmediğini ve iki tarafa da eşit mesafede olduğunu göstermek istese de pek anlaşılamadı. Yeşil ve mavilerden iki kişinin idamı sırasında, idam düzeneği kırıldı ve asılanlar yere düştü. Bu esnada halk bu durumu Tanrı’nın cezaya karşı olduğu biçiminde yorumladı. Valinin düşenleri tekrar asmaya kalkması, halkta infiale neden oldu. Bu olaydan sonra durum ayaklanma boyutuna geldi ve devam süreçte otuz ile kırk bin arasında insanın yaşamını yitirdiği kanlı bir isyana dönüşerek tarihteki yerini aldı.

Anahtar Kelimeler: Nika, Ayaklanma, İsyan, Bizans

**ERKEN ORTA ÇAĞ AVRUPA’SINDA KÖLELERİN SOSYAL HAYATTAKİ YERİ
VE STATÜSÜ**

Arş. Gör. Harun KORUNUR

Munzur Üniversitesi, harunkorunur@munzur.edu.tr

ÖZET

Köleliğin başlangıç tarihi tam olarak bilinmese de temellerinin eski çağlara dayandığını söylenebilir. Eski çağlardan itibaren insanlar savaşlarda birbirlerini esir almaya başladı. Esir alınan insanlar esir alan tarafından bir eşya gibi kendi ihtiyaçları doğrultusunda kullanıldı. İşte zaman içerisinde bu yapı kölelik müessesini doğurdu. Köleler kimi zaman efendilerinin cinsel dürtülerini bastırırken, kimi zaman da savaşlarda bir asker gibi kullanıldı. Tarlada işçi, evde hizmetçi, kısacası efendisi ona hangi sığata uygun görürse köle de oydu. Öyle ki ilkçağlarda kölelerin kurban edildiğı bile olurdu. Artık köleler köle pazarlarında satılan birer eşya konuma geldi. Hatta bir ticaret kolu şekline büründü. İşte bu yapı hızlı bir şekilde bütün ilkçağ toplumlarında kabul edilerek yaygınlık kazandı ve artık kölelik sosyal bir statü haline geldi. İlkçağlardan başlayarak orta çağı uzanan kölelik müessesesi, gelişim göstererek; Sümerlerden, Mısırlılara buradan Fenikeliler ve Anadolu Uygarlıklarına, sonrasında Ege-Yunan Uygarlıkları ve Roma’ya akabinde Orta çağ toplumları içerisinde kendine yer edinmiş, insan merkezli bir müessese oldu. Yerleşik hayata geçilmesinden sonra sosyal hayattan, ekonomik hayata kadar her türlü işlerde çalıştırılan köleler ve kölelik müessesesi erken orta çağda yaygın biçimde devam etti. Kavimler göçü ile birlikte Avrupa’nın demografik yapısında önemli değişiklikler yaşanmaya başladı. Bu değişim sürecinde Avrupa’da, yüz yıllara yayılarak, Burgondiyalılar, Ostrogotlar, Vizigotlar, Vandallar, Franklar, Lombardlar, Anglo-Saksonlar gibi toplumlar, kendi kimliklerini kazandılar. Roma toplumsal yapısı içerisinde bulunan sınıf farklılıklarını da kendi bünyelerinde kabullenerek, zaman içerisinde Roma’daki kölelik ve müesseselerini de benimsediler. Avrupa oluştan bu Germen toplumları özellikle III. yüzyıldan itibaren siyasal ve sosyal alanda pek çok faaliyette bulundular. Roma İmparatorluğu’nun ikiye ayrılmasından sonra Batı Roma toprakları içerisinde hâkimiyetlerini kurmuş olan bu Germen toplulukları kendi içinde yönetim birimlerine ayrıldılar. Böylece Avrupa’da Feodal sistemin de tohumları atılmış oldu. Artık Avrupa’daki kölecilik anlayışı yerini serflik anlayışına bıraktı. Kendi güvenliklerini sağlayamayan insanlar derebeylerin himayesine girerek onların hizmetlerinde çalıştılar.

Anahtar Kelimeler: Kölelik, Kölelik Müessesesi, Orta çağ

ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLAMASI DURUMUNDA ÜLKELERİN MEVCUT ASKERİ GÜÇLERİNDEN HAREKETLE ÜLKELERİ KÜMELEME ANALİZİ İLE GRUPLANDIRMA VE AYIRMA ANALİZİ İLE MODELLEME

DEVELOPING A THEORETICAL WAR MODEL THAT GROUPING COUNTRIES BY CLUSTER ANALYSIS AND MODELLING BY DISCRIMINANT ANALYSIS WITH REFERENCE TO THE COUNTRIES' AVAILABLE MILITARY POWER IN CASE OF THIRD WORLD WAR WILL START

Arş. Gör. Melike DEMİRCİ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, melikedemirci@osmaniye.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada; üçüncü dünya savaşının başlaması durumunda ülkelerin mevcut askeri güç verilerinden hareketle ülkeleri gruplandırmak ve askeri güç için önemli değişkenleri içeren modeli geliştirmek amaçlanmıştır. Ülkelerin mevcut askeri güç verileri; “Global Fire Power” güvenilir internet sitesinden alınmıştır, 136 ülkeyi kapsamaktadır, 2018 yılına aittir ve 4 başlık ile 27 değişkenden oluşmaktadır. Ülkeleri gruplandırmak için “Kümeleme Analizi”; grupların anlamlılıklarını, grup ayrımlarında etkili olan değişkenleri ve askeri güç için önemli değişkenler ile analizin aşamalarını içeren modeli belirlemek için “Ayrırma Analizi” kullanılmıştır.

Kümeleme analizi ile, ülkeler üç kümeye ayrılmıştır. Birinci kümede 9, ikinci kümede 125, üçüncü kümede 2 ülke bulunmaktadır. Ayrırma analizinde, kümeleme analizi ile bulunan üç kümenin doğruluğu test edilmiştir. Analiz sonuçlarının doğruluğu genelde varsayımlarının mümkün olduğunca sağlanmasına bağlı olmaktadır. Analizin en önemli varsayımları “Eşit Kovaryans”, “Çoklu Bağlantı Probleminin Aşılması” ve “Normal Dağılım”dır. Eşit kovaryans varsayımını test etmek için kullanılan “Box’s M Testi” sonucu çoklu grup kovaryans matrisi gerekenden az olduğu için test sonucu görülememiş, hipotez test edilememiş, dolayısıyla eşit kovaryans varsayımı kanıtlanamamıştır. Ancak, bu varsayımın geçerli olmadığı durumlarda da analiz uygulanabilmektedir. Bu nedenle analize devam edilmiştir. Bir diğer varsayım bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusallık olmamasıdır. Bu nedenle, aralarındaki korelasyonlar 0,70’ten büyük olan değişkenler tolerans değerleri gözönünde tutularak on üç aşamada analize girdirilip çıkartılarak çoklu bağlantı problemi aşılmıştır. Kümeleme analizine göre üç grup belirlendiği için iki ayırma fonksiyonu oluşmuştur. Kanonikal diskriminant fonksiyonları toplam varyansın %100’ünü açıklamıştır. İki fonksiyonun da değeri istatistiki bakımdan anlamlıdır. Birinci fonksiyonda bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni %98,6 oranında açıklamakta iken ikinci fonksiyonda bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni %71,06 oranında açıklamıştır. On üç aşamada analize girdirilip çıkartılan tüm değişkenlerin kümeleri ayırmada etkili değişkenler olduğu görülmüştür. Birinci fonksiyon için; “X₉ (Saldıuç)”, “X₂₃ (Destsgg)”, “X₂ (Mevcing)”, “X₄ (Askçyig)”, “X₁₂ (Toplheg)” ve “X₁₁ (Antreuç)”in en etkili değişkenler oldukları görülmekte iken ikinci fonksiyon için “X₁₁ (Antreuç)”, “X₁₃ (Saldhel)”, “X₁₄ (Servhav)”, “X₁ (Toplpop)” ve “X₂₃ (Destsgg)”, “X₅ (Aktasig)” ve “X₁₂ (Toplheg)”nin en etkili değişkenler olduğu ve diğer değişkenlerin etkisiz oldukları görülmüştür. Bu değişkenler ile ayırma fonksiyonları yazılmıştır. Fonksiyonlar için hangi değişkenlerin en önemli olduğu görülmek istenmiş ve birinci fonksiyon için en önemli değişkenlerin “X₁ (Toplpop)”, “X₂ (Mevcing)”, “X₄ (Askçyig)” değişkenleri iken ikinci fonksiyon için en önemli değişkenlerin “X₁₄ (Servhav)”, “X₁₁ (Antreuç)”, “X₁₃ (Saldhel)”, “X₁ (Toplpop)”, “X₁₂ (Toplheg)”, “X₂₃ (Destsgg)”, “X₉ (Saldıuç)”, “X₂₇ (Mayıhgg)”, “X₄ (Askçyig)”, “X₂₁ (Uçakgeg)”, “X₅ (Aktasig)”, “X₂₄ (Corvsgg)” değişkenleri olduğu görülmüştür. Ayrırma analizinin başarısı doğru gruplandırma yüzdesinin yüksek olmasına bağlı olmaktadır. Analiz

sonucunda, 136 ülkenin tamamının (% 100'ü) doğru bir şekilde sınıflandırılmış olduğu görülmüş ve başarılı bir sonuç elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üçüncü Dünya Savaşı, Askeri Güç, Ülkeler

ABSTRACT

In this study; these are purposed that grouping countries and developing a model that contains important variables for military strength with reference to countries' military strength datas in case of third world war will start. The countries' available military strength datas are; take on a reliable website named "Global Fire Power", involve 136 countries, belong to year of 2018, consists 4 titles and 27 variables. "Cluster Analysis" is used for grouping countries; "Discriminant Analysis" is used for significance of groups, variables that efficient on discriminating of groups and determines the model that contains of important variables for military strength with stages of analysis

The countries are leaved on three clusters with cluster analysis. There are 9 countries in first cluster, 125 countries in second cluster and 2 countries in third cluster. Three clusters that found by cluster analysis are confirmed with discriminant analysis. Discriminant analysis' results' trueness depends on generally providing assumptions as far as possible. Analysis' most important assumptions are "Equal Covariance", "Get Over Multiplexed Connection Problem" and "Normal Distribution". In consequence of "Box's M Test" that is used for testing equal covariance, can't seen the consequence of test as for multi group covariance matrix is undercharge, hypothesis can't test, so equal covariance assumption can't prove. But, the analysis can perform at statues that this assumption can't prove. For this reason, the analysis is continued. Other assumption is that there isn't multiplexed connection problem among independent variables. Therefore, the multiplexed coonection problem indoctrinated by go in and out the variables that have correlations 0,70 and upper this point among other variables in the analysis with keep tolerance values of variables in the forefront and thirteen stages. Two functions are formed because of three clusters are determined by cluster analysis. Canonical discriminant functions explained to %100 on total variance. Both of two functions' values are significant in statistical respect. Independent variables are explained to dependent variable at the rate of %98,6 in first function while independent variables are explained to dependent variable at the rate of %71,06 in second function. It is seen that the variables that go in and out on the analysis with thirteen stages are efficient on discriminating clusters. It is ssen that, for first function; "X₉ (Saldıuç)", "X₂₃ (Destsgg)", "X₂ (Mevcing)", "X₄ (Askçyig)", "X₁₂ (Toplheg)", "X₁₁ (Antreuç)" are the most efficient variables while for second function; "X₁₁ (Antreuç)", "X₁₃ (Saldhel)", "X₁₄ (Servhav)", "X₁ (Toplpop)" ve "X₂₃ (Destsgg)", "X₅ (Aktasig)", "X₁₂ (Toplheg)" are the most efficient variables and other variables aren't important for the functions. Discriminant functions are written with these variables. It is wanted to seen that which are the most important variables fort he functions and it is seen that the most important variables for the first function are "X₁ (Toplpop)", "X₂ (Mevcing)", "X₄ (Askçyig)" while the most important variables for the second function are "X₁₄ (Servhav)", "X₁₁ (Antreuç)", "X₁₃ (Saldhel)", "X₁ (Toplpop)", "X₁₂ (Toplheg)", "X₂₃ (Destsgg)", "X₉ (Saldıuç)", "X₂₇ (Mayıhgg)", "X₄ (Askçyig)", "X₂₁ (Uçakgeg)", "X₅ (Aktasig)", "X₂₄ (Corvsgg)". Discriminant analysis' success depends on highness of percentage in grouping correctly. In consequence of analysis, it is seen that all the countries (%100) are grouped correctly and got a successful result.

Keywords: Third World War, Military Power, Countries

MARTIN SHERMAN'IN "FİLİSTİN'İ YENİDEN DÜŞÜNMEK: İNSANİ YAKLAŞIM" BAŞLIKLİ ÖNERİSİ

MARTIN SHERMAN'S PROPOSAL TITLED "RETHINKING PALESTINE: THE HUMANITARIAN APPROACH"

Doç. Dr. Diren ÇAKMAK

Hitit Üniversitesi, direncakmak@hotmail.com

ÖZET

Çalışmada, İsraili siyaset bilimci ve stratejist Martin Sherman'ın Filistin sorununa çözüm olarak sunduğu "Filistin'i Yeniden Düşünmek: İnsani Yaklaşım" başlıklı önerisi incelenmektedir. Sherman önerisini ilk kez 2004'te ilan etmiştir. Önerisini ayrıntılı olarak 2010'da açıklamıştır. Sherman'ın önerisi, 1967 Arap-İsrail Savaşı'nın 50. yılında İsrail siyasetinde popüler olmuştur. Sherman'a göre, Oslo Barış Süreci başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Filistin sorununun siyasi çerçeve içinde çözülmesi olanaksızdır; sorun insani yaklaşımla çözümlenmelidir. Sherman'a göre, Ürdün Nehri'nden Akdeniz'e tek devlet İsrail olmalıdır. İsrail'in kalıcı ve demokratik Yahudi ulus-devleti olarak yaşayabilmesi için, Filistinlilerin yerlerinin değişmesi gerekir. Sherman'a göre, Yahuda ve Samarya'da (Batı Şeria) ve Gazze Şeridi'nde yaşayan Filistinliler zorla değil ancak insani teşvik araçlarıyla, Arap devletlerine göçmeye özendirilmelidirler. Sherman, Filistin Yönetimi'nin başarılı bir devlet olabileceğini gösteremediğini savunur. Sherman'a göre, Filistin Yönetimi bağımsız bir devlet olsaydı, çökmüş bir devlet olacağını ispat etmiştir ve Filistinliler bu gerçeğin farkındadırlar. Sherman, İsrail'de kişi başına gelirin 40 bin ABD doları ve Filistin Yönetimi'nde kişi başına gelirin 3 bin ABD doları olduğuna dikkat çeker. Filistinlilerin refahı ve daha iyi hayatı hak ettiklerini söyler. Sherman'a göre, İsrail'in yapması gereken Filistin sorununu siyasetleştirme ve sorunu bireyler/aileler düzeyinde çözmektir. İsrail, Filistin Yönetimi ile müzakere etmemeli, Filistinliler ile doğrudan iletişime geçmelidir. Sherman'a göre, Birleşmiş Milletler Yakındoğu Filistin Mültecilerine Yardım Ajansı (UNRWA) tasfiye edilmeli, Filistinli mültecilere Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) kriterleri uygulanmalı, Arap devletlerinde yaşayan ve yurttaşlığa sahip olmayan Filistinlilere yaşadıkları devletler tarafından yurttaşlık verilmeli ve 1967 Yeşil Hat'ın ötesinde yaşayan Filistinlilere bölgeyi terk etmeleri karşılığında finansal teşvik önerilmelidir. Sherman'ın önerisi, İsrail siyasetinde Siyonizm tartışmalarını alevlendirmiştir. Sherman'ın önerisinin Filistinli mültecilerle ilgili olan kısmının, ABD Başkanı Donald Trump'ın barış planına ilham verdiği düşünülürse, önerinin anlaşılması önemlidir. Çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Sherman'ın Siyonizm yaklaşımı ele alınmakta, ikinci bölümde önerinin ayrıntıları açıklanmakta, üçüncü bölümde öneriye yönelik takdirler ve eleştiriler değerlendirilmektedir. Çalışmada araştırma yöntemi olarak betimsel analiz kullanılmaktadır. Çalışmanın İsrail siyasal hayatını anlamaya katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: İsrail, barış planı, Siyonizm.

ABSTRACT

In the study, Israeli political scientist and strategist Martin Sherman's proposal titled "Rethinking Palestine: The Humanitarian Approach" is analyzed. Sherman has announced his proposal for the first time in 2004. He explained his proposal in detail in 2010. Sherman's proposal has been popular in the 50th year of the 1967 Arab-Israel War. According to Sherman, the Oslo Peace Process has failed. It is impossible to solve Palestine problem in the political context; it should be solved by the humanitarian approach. According to him, from Jordan River to the Mediterranean, there should be only one state, Israel. The relocation of Palestinians is required for Israel to survive as the permanent and democratic Jewish nation-state. For Sherman, Palestinians in the Judea and Samaria (West Bank) and Gaza Strip should be encouraged to migrate to Arab states not by forcing but by means of humanitarian incentives. He advocates that Palestinian Authority has not shown that it will be a successful state. According to him, Palestinian Authority has proven that it would be a failed state, if it were an independent state and Palestinians are aware of this reality. He points to the fact that Israel's per capita income is \$40,000 and Palestinian Authority's per capita income is \$3,000. Sherman says that Palestinians deserve welfare and better life. According to Sherman, Israel should de-politicize Palestine problem and solve the problem on the level of individuals/families. For him, Israel should not negotiate with Palestinian Authority, Israel should get into contact directly by Palestinians. According to Sherman, The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) should be dissolved, the criteria of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) should be applied to Palestinian refugees, the citizenship should be given to Palestinians who are residents in the Arab states by these states and financial incentives should be offered to Palestinians in territories across the 1967 Green Line to abandon the territories. Sherman's proposal has inflamed Zionism debates in Israeli politics. Considering that Sherman's proposal's part related with Palestinian refugees has inspired the USA's President Donald Trump's peace plan, understanding of the proposal is important. The study consists of three parts. In the first part Sherman's approach to Zionism is handled, in the second part the details of the proposal are explained and in the third part both praises and critiques toward the plan is elaborated. In the study, descriptive analysis is used as the research method. It is aimed that the study will contribute to the understanding of Israeli political life.

Keywords: Israel, peace plan, Zionism.

**GENEL İŞLEM ŞARTLARININ İÇERİK DENETİMİNDE KAMU DÜZENİNE
AYKIRI GENEL İŞLEM ŞARTLARININ SAPTANMASI**

Arş. Gör. Dr. Fatma HIZIR ASRAV
Kırıkkale Üniversitesi, ftmhxr@hotmailcom

ÖZET

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 20 ile 25. maddeleri arasında yer alan “Genel İşlem Şartları”, yalnızca tüketici sözleşmeleri için değil sözleşmelerin tamamında uygulama kabiliyetine sahiptir. Pek çok sözleşmenin içeriğinin genel işlem şartlarıyla düzenlenmesi, zayıf durumdaki genel işlem şartları muhataplarının menfaatlerinin zarar görmesine ve bu sebeple de sözleşme özgürlüğünün ihlal edilmesine sebep olmaktadır. Sözleşme adaletinin gerçekleştirilmesi, sözleşmede yer alan genel işlem şartlarının denetlenmesinden geçmektedir. Genel İşlem Şartlarının günümüzde oldukça yaygın olarak pek çok sözleşmede kullanıldığı göz önüne alındığında; içerik denetiminin hayati önem taşıdığı ortaya çıkmaktadır. Üstelik genel işlem şartlarının, karşılıklı müzakere ve pazarlık sonucu sözleşme içeriğine alınmaması, müşterinin bunları olduğu gibi kabul etmek zorunda olması gibi sebepler, genel işlem şartlarının denetiminin önemini arttıran diğer önemli etkenlerdir. Genel işlem şartlarının denetiminde ilk aşama, genel işlem şartının sözleşmenin bir unsuru olup olmadığının araştırılması yani yürürlük denetimidir. İkinci aşamada ise tarafların menfaatlerinin adil bir şekilde dengelenip dengelenmediği tespit edilecektir ki söz konusu bu denetim de içerik denetimidir. İçerik denetimiyle, hakkaniyete uygun olmayan, tarafların menfaatleri arasında aşırı dengesizliğe sebep olan genel işlem şartları geçersiz sayılarak genel işlem şartları muhatabının bağlı kalması önlenmektedir. İçerik denetimi sayesinde, müzakere imkânı olmayan tarafın düştüğü zayıf durum kuvvetlendirilmiş olmakta, tarafların karşılıklı çıkarları adilane bir biçimde korunmaktadır. Genel işlem şartlarını kullanmak birçok durumda kamu düzenine aykırılık oluşturabilmektedir. Genel işlem şartlarının yoğun bir şekilde sözleşme içeriğine dahil edilmesi, kanunlardaki yedek hukuk kurallarının sürekli yürürlükten kaldırılması anlamını taşıdığı durumlarda kamu düzenine aykırılık söz konusu olacaktır. Genel işlem şartlarının kullanımının kamu düzenine aykırılık oluşturabileceği, bunların içeriğinin denetlenmesi için yeterli değildir. Hâkim öncelikle taraflar arasında ki en uygun hak ve borç dağılımını tespit edecektir. Daha sonra ise söz konusu sözleşmede genel işlem koşulları yoluyla taraf menfaatlerini zedeleyen bir sapmanın olup olmadığına bakacaktır. Eğer genel işlem şartı muhatabının ölçüsüz şekilde mağdur edildiği sonucuna ulaşılıyorsa, söz konusu genel işlem şartı batıl sayılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Genel işlem şartları, yürürlük denetimi, içerik denetimi, kamu düzenine aykırılık.

SULH SÖZLEŞMESİNİN AVANTAJLARI VE MAHZURLARI

Arş. Gör. Dr. Fatma HIZIR ASRAV
Kırıkkale Üniversitesi, fthmhzr@hotmailcom

ÖZET

Sulh sözleşmesi, kökleri Roma hukukuna kadar dayanan ve çok eski zamanlardan beri bilinen bir kurumdur. Kıta Avrupası'nda uyuşmazlıkların çözümünde son derece önemli bir yere sahiptir. Başta Almanya, Avusturya, Fransa ve İtalya olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde sulh sözleşmesi Medeni Kanun ya da Borçlar Kanununda yasal düzenlemeye sahiptir. Bu ülkelerde sulh sözleşmesi uyuşmazlıkların çözümünde geniş bir uygulama alanı bulmakta ve oldukça önemli bir rol üstlenmektedir. Sulh sözleşmesi, Türk-İsviçre Hukuku'nda kanuni düzenlemeye sahip olmayan sözleşmelerden biridir. Her ne kadar çeşitli kanunlarda zikredilmiş olsa da, Türk Hukuku'nda kanun koyucu tarafından sulh sözleşmesinin tanımına, unsurlarına, tarafların hak ve yükümlülüklerine hiçbir kanunda yer verilmediği, daha açık bir ifadeyle sulh sözleşmesine ilişkin genel bir düzenleme mevcut olmadığı için sulh sözleşmesi isimsiz sözleşmelerdendir. Öğretide bir çok benzer tanım yer almakla birlikte sulh sözleşmesi, tarafların aralarındaki mevcut bir hukuki ilişki üzerindeki uyuşmazlığı ya da belirsizliği ortadan kaldırmak amacıyla, birbirlerine karşılıklı fedakarlıkta bulunmak suretiyle yaptıkları bir sözleşme olarak tanımlanabilir. Sulh sözleşmesini her zaman kesin bir kabul, dava yoluna gitmek yerine anlaşmazlıkların çözümü için daha avantajlı bir yol olarak görmek yanıltıcı olabilir. Çünkü uyuşmazlıkların çözümü için sulh sözleşmesini ya da dava yolunu seçen taraflar için her iki ihtimalde de avantajlar ve mahzurlar söz konusu olacaktır. Bir sulh sözleşmesinden beklenen daha ziyade her iki tarafı da tatmin edecek şekilde gönüllü olarak bir sonuç elde etmek ve bu sayede mevcut uyuşmazlığı dava yoluna gitmeksizin ortadan kaldırmaktır. Aksi halde dava yoluna gidip en azından icra edilebilir bir karar elde etmek taraflar için daha uygun bir yol olarak görülebilir. Uyuşmazlığı dava yoluyla ya da sulh sözleşmesiyle çözmeye ilişkin karar tarafların takdirindedir. Zira her iki durumda da taraflar açısından avantajlar ve mahzurlar söz konusu olacaktır. Bu sebeple taraflar aralarındaki uyuşmazlığı sulh sözleşmesi yoluyla mı, yoksa dava yoluyla mı çözeceklerine karar verirken kendi menfaat alanlarını, pazarlık kabiliyetlerini ve şüphesiz somut uyuşmazlığın şartlarını özenle ve titizlikle değerlendirmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Sulh sözleşmesi, isimsiz sözleşmeler, uyuşmazlık, belirsizlik.

II. MUSTAFA DÖNEMİNDE İRAN'DAN GELEN ELÇİLER İÇİN YAPILAN MASRAFLAR (1695-1703)

Dr. Öğr. Üyesi Uğur KURTARAN
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ugurkurtaran@gmail.com

ÖZET

Tarih boyunca devletlerarası ilişkilerin yürütülmesindeki en önemli hususlardan birisi olan elçiler günümüze göre ulaşım ve haberleşme araçlarının yetersiz olduğu eski dönemlerde devletlerin birbirleriyle iletişime geçmelerinin önemli yollarından biri olmuşlardır. Bu noktada devletlerarasındaki ilişkilerin gelişiminde karşılıklı gelip giden elçilerin rolleri kaçınılmazdır. Bu durumda elçi kabulü, elçilerin ağırlanması ve ihtiyaçlarının karşılanması her dönemde önemli olmuş ve bu konuda her devlet kendine uygun bir yöntem kullanmıştır. Osmanlı Devleti'nde de diplomasi anlayışı çerçevesinde şekillenen elçi kabulleri ve bu kabuller sırasındaki uygulamalarda belli kurallara bağlı kalınmakla birlikte önemli değişiklikler görülebilmektedir. Bu değişimler zamana ve muhabata göre olmakla birlikte, daha ziyade devletin siyasî ve askerî durumuna göre şekillenmektedir. Çalışmada, 1696-1703 yılları arasında II. Mustafa döneminde İran'dan gelen iki elçi olan Ebu'l Masum Han ve Rüstem Han'ın elçilik faaliyetleri için İstanbul'a gelmeleri üzerinde durulmuştur. Araştırmada elçilerin Osmanlı sınırlarına girişinden itibaren geri dönüşlerine kadar ihtiyaçlarının hangi yollardan temin edildiği sorularına cevaplar verilmiştir. Bu çerçevede çalışmada İran'dan gelen iki elçinin karşılanması, ağırlanması, ikâmet ettirilmeleri ile geri dönüşleri sırasında yapılan giderler (masraflar) ve bu giderlerin hangi gelir kaynaklarından karşılandığı ele alınmıştır. Ayrıca araştırmada İran elçileri için yapılan bu muamele ve harcamaların Osmanlı elçi kabulleri çerçevesindeki yeri incelenmiştir. Bu sayede elde edilen veriler mukayesesi edilmek suretiyle tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. Son olarak II. Mustafa döneminde İran'dan gelen bu elçilerin iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişimi üzerindeki olumlu/olumsuz etkilerinin neler olduğu ortaya konulmuştur. Çalışma sonrasında elde edilen sonuçlara göre II. Mustafa döneminde İran'dan gelen iki elçinin de Osmanlı diplomasi kurallarına göre iyi bir şekilde karşılandığı ve ihtiyaçlarının temin edildiği ortaya çıkarılmıştır. Yine bu kabuller sırasında devletin büyük harcamalar yaptığı ve bunları farklı kaynaklardan finanse ettiği görülmektedir. Söz konusu tüm bu tespit ve değerlendirmeler için başta döneme ait harcamaları yansıtan arşiv vesikalarının yanı sıra, kronikler ile diğer inceleme ve araştırma esrelerinden istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, İran, Elçi, Harcama, Diplomasi.

**KÜÇÜK KAYNARCA VE YAŞ ANTLAŞMALARI ARASINDA EFLAK VE
BOĞDAN'DA HUDUTLARIN BELİRLENMESİ VE ESİRLERİN SERBEST
BIRAKILMASI (1774-1793)**

Dr. Öğr. Üyesi Uğur KURTARAN
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ugurkurtaran@gmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin "iki memleket" anlamına gelen "Memleketeyn" adını verdiği Eflak ve Boğdan toprakları Balkanlardaki Osmanlı hâkimiyetinin önemli simgelerindendir. Günümüzde Romanya'nın Tuna ve Karpatlar arasındaki kısımları ile Moldova bölgesini oluşturan bu iki bölge XV. yüzyıldan XIX. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı hâkimiyetinde kaldı. Belirtilen bu süre boyunca Eflak ve Boğdan toprakları Osmanlı Devleti ile Rusya ve Avusturya arasındaki siyasi ve askeri mücadelenin temel alanlarından birini oluşturdu. Bu sebeple her iki devlet ile Osmanlı Devleti arasındaki diplomatik ilişkilerde ve yapılan antlaşmalarda Eflak ve Boğdan'ın statüsü sürekli bir gündem oluşturdu. Nitekim 1768-1774 Osmanlı-Rus savaşları sırasında bu iki bölgeyi ele geçiren Rusya 1774 yılında Bab-ı Ali ile imzaladığı Küçük Kaynarca Antlaşması ile Eflak ve Boğdan'ı Osmanlı Devleti'ne geri vermeyi kabul etti. Aynı antlaşmanın on yedinci maddesi gereğinde Memleketeyn'in statüsü belirlenerek, bölge halkına genel af getirildi ve buradaki Hristiyanların kefaleti Ruslara verildi. Bu çerçevede savaş sırasında esir alınan Eflak ve Boğdanlıların serbest bırakılması ve her iki bölgenin sınırlarının yeniden belirlenmesi esası kabul edildi. Yine 1787-1792 Osmanlı Rus ve Avusturya savaşlarında 1791 yılında Avusturya ile imzalanan Zıştovi Antlaşması'nda Eflak ve Boğdan ile ilgili maddeler yer almaktadır. Nitekim Zıştovi Antlaşması'nın 1, 3, 4 ve 5. maddelerinde Eflak ve Boğdan'daki Nemçe askerlerinin tahliyesi sonrasında bölgelerin yeniden düzenlenmesi ile ilgili hususlar belirtilmektedir. Bu çerçevede çalışmada Eflak ve Boğdan'da 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ve 1791 Zıştovi Antlaşması sonrasında hudutların yeniden tespiti ve esirlerin serbest bırakılmaları konusu incelenmiştir. Bu sayede XVIII. yüzyılın sonlarında Eflak ve Boğdan'daki Rus ve Avusturya sınırlarının hangi bölgeler olduğunun tespiti ile esirlerin hangi şartlarda serbest bırakıldığının tespiti amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışmada sınır belirlemeleri ve esirlerin iadesi konusunda uygulanan diplomatik kaidelerin tespiti amaçlanmaktadır. Son olarak araştırmamızda iki farklı devlet ile aynı konuda uygulanan diplomatik ve hukuki kurallar arasındaki benzerlikler ve farklılıkların tespitini yapmak suretiyle bir mukayese imkânı elde etmek istenmektedir. Çalışmada belirtilen bu amaçları gerçekleştirmek için döneme ait arşiv belgeleri ile kronikler ve diğer araştırmalarda istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küçük Kaynarca Antlaşması, Zıştovi Antlaşması, Eflak, Boğdan, Hudut, Esir

AFGANİSTAN’DA SU SORUNU

Dr. Firoz FAOZİ

Kabil Devlet Üniversitesi öğretim üyesi

Kabil /AFGANİSTAN

ffewzi@ku.edu.af

ÖZET

Orta Asya’nın en sorunlu ülkesi olan Afganistan sürekli savaş ve istikrarsızlıklarla anılmaktadır. Afganistan savaşını ve dış destekli iç kargaşayı meydana getiren reflekslerden biri de ülkedeki su sorunudur. Afganistan’da dünyaca tanınan nehirler bulunmaktadır. Hilmend, Amuderya, Kökçe başta olmak üzere, bu nehirlerdeki suyun kaynağı Himalaya ve Hindukuş dağlarından akan tatlı sulardır. Bahsi geçen Hilmend, Amuderya, Kökçe gibi zengin su kaynakları, Himalaya ve Hindukuş dağlarından akan tatlı sularını kontrol edememektedir. Elbette bunun muhtelif sebepleri bulunmaktadır. Bunca zengin su kaynaklarına rağmen maalesef ülkenin birçok vilayetinde içme suyu yoktur ya da çok zor şartlarda şehirler içme suyuna erişebilmektedir. Öyle ki ülkede yirmi yılı aşkın bir süre dere ve ırmak yataklarından su ihtiyacını gideren yerleşim bölgelerine rastlanmaktadır.

Halen birçok şehirlerde ya da köylerde insanların dere ve nehirlerden sağlıksız ve hijyenik olmayan koşullarda içme suyu ihtiyacı görmelerine mukabil, söz konusu şartları belli oranda iyileştiren kardeş ülke Türkiye’nin çalışmalarını anmadan geçemeyiz. Türkiye Cumhuriyeti, TİKA vasıtasıyla ülkenin birçok yerleşim merkezinde su kuyuları açarak Afgan halkına yardım elini uzatmıştır.

Bildirimizde Afganistan’ın zengin su kaynaklarına değinerek sözü edilen su kaynaklarından Afgan halkının ne oranda faydalanabildiği üzerinde duracağız. Halen su sıkıntısını derinden yaşayan birçok Afgan’ın yaşadığı zorluklara dikkat çekerek Türkiye Cumhuriyeti’nin bilhassa TİKA vasıtasıyla ülke geneline yaydığı su kuyuları hakkında bilgi vereceğiz. Kardeş ülke Türkiye’nin yaptığı fedakâr yardımların Afgan halkı üzerindeki izdüşümüne değineceğiz.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Türkiye, su, savaş, nehirler, su kuyuları

**AKTİF YURTTAŞLIK İLE ELEŞTİREL DÜŞÜNME İLİŞKİSİNE YÖNELİK
YORDAYICI BİR ÇALIŞMA¹**

Doç. Dr. Kemal DİL

Çankırı Karatekin Üniversitesi, kemaldil@yahoo.com

Doç. Dr. Ensar ÇETİN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ensarcetin@yahoo.com

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN

Uşak Üniversitesi, hakancbu@gmail.com

Prof. Dr. Sedat YAZICI

Bartın Üniversitesi, sedatyazici@karatekin.edu.tr

ÖZET

Demokrasi kavramının içerdiği anlam ve değerler, günümüzde yerel, ulusal ve evrensel düzeylerde yaygın kabul görmüş bir siyasal yönetim biçimidir. Bununla birlikte, bu siyasal sistem içinde haklara ve sorumluluklara sahip her bir tekil kişi “yurttaş” kavramı çerçevesinde başat önemde olmuştur. Yurttaş kavramının sahip olduğu nitelikler temelinde ifade bulan yurttaşlık olgusu, demokrasi kuramları kapsamında liberal/bireyci, cumhuriyetçi ve cemaatçi yaklaşımlar olmak üzere farklı yurttaşlık anlayışlar temelinde çözümlenmiştir. Bu çözümlemelerde yurttaş olarak anlam bulan her bir tekil kişi ise hem demokratik sistemin olanaklarından yararlanan hem de bu sistemin olanaklarını geliştirme becerisine ve sorumluluğuna sahip konumda görülmüştür. Başka bir deyişle demokrasi ve yurttaşlık çözümlemelerinde yurttaş, demokratik sistemin hem tüketicisi hem de üreticisi konumunda olmuştur. Bu konuma bağlı olarak yurttaş, demokratik sistem içinde sahip olduğu bilgi, beceri, değer ve katılımcılık nitelikleriyle aktif rol sahibi olmuştur. Bu durum *aktif yurttaşlık* olarak ifade edilmiştir. Öte yanda, sahip olduğu bilgi, beceri, değer ve katılımcılık nitelikleriyle aktif bir yurttaşın içinde yaşadığı demokratik sistemde özellikle kendi tarihsel yaşam süreçlerini ve biçimlerini yaratan bireyler olarak anlam bulmaları için onların kendi eleştirel düşünme becerilerini kullanmalarını da gerektirmiştir. Kısaca, toplumsal olay, olgu, problem gibi durumları anlamak üzere sorular sorma, çözümler üretmesi ve ürettiği bu çözümlere inanıp pratiğe dökmesi açısından eleştirel düşünme ile ilişki içerisinde olmuştur. Bu bağlamda eleştirel düşünme becerisinin içerdiği bazı nitelikleri şöyle sıralamak mümkündür: Farklı düşünceleri değerlendirebilecek kadar doğruyu arama becerisine sahip olmak; farklı yaklaşımlara karşı hoşgörülü olabilme ve kendi hatasını kabul edebilecek kadar açık fikirli olmak; sorun oluşturabilecek olay ya da durumlar karşısında nesnel düzeyde akıl yürütebilecek kadar analitik düşünebilmek; karmaşık ya da belirsiz olay ve durumlar karşısında sahip olduğu bilgiyi planlı ve dikkatli kullanacak kadar sistematik olmak; ortaya koyduğu düşüncelerin doğru olduğuna ilişkin kendine güvenmek, yeni olay, durum, tutum ve davranışlarla karşılaştığında kendi bilgisini yenileme gereksinimi duyacak düzeyde meraklı olmak; karşılaştığı somut ve belirsiz durum, olay, tutum ve davranış karşısında güven verecek

¹ Bu çalışma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinatörlüğü’nün desteğiyle yürütülmüş verilere dayandırılmıştır.

düzeyde fikir ve davranış gösterecek olgunlukta olmak; becerilerini kullanmak ve akıl yürütmek, problem çözmek ve yargıya varmak için yeteneklerini kullanma doğrultusunda katılım fırsatı kollamak, başkalarının görüşlerine açık, farklı bakış açılarını araştıran ve yargıya varırken veya bir problemin çözümüne çalışırken gerçekleştirilen akıl yürütme sürecini açıklayabilecek bilişsel olgunluğa sahip olmak; mesleğine, konumuna, yaşamına ve dünyasına ilişkin yeni bilgilere açıklık çekecek düzeyde yenilikçi olmak.

Bu çerçevede ele alınan çalışmada, demokraside hak ve sorumluluklara sahip yurttaşın, aktif yurttaşlığa dayalı katılımcı yurttaşlık düzeyi ile eleştirel düşünme düzeyi arasındaki ilişki farklı boyutlarda ele alınmıştır.

Çalışmada, nicel araştırma teknikleri kullanılacaktır. Araştırmada, nicel veri toplama aracı olarak anket kullanılacaktır. Anket, enlemesine tarama yapmada yaygın kabul edilen bir tekniktir. Araştırmanın evrenini Türkiye'de yaşayan yetişkin yurttaşlar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Ankara, İstanbul ve Kastamonu illeri oluşturmaktadır. Nicel veri toplama aracı örneklem içindeki 352 kişiye uygulanmıştır. 14 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Veri analizi 338 katılımcıyla yapılmıştır. Analizlerde ölçeklerin ana boyutları ve bu boyutların alt boyutları arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Genel olarak **aktif yurttaşlık ana boyutu** ile **eleştirel düşünme ana boyutu** arasında pozitif (+) yönde yüksek oranda bir ilişki oluşmuştur. Bu bulgu, bir bireyin eleştirel düşünme eğilimi arttıkça, bu bireyin aktif yurttaşlık düzeyinin de arttığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yurttaş, , Aktif Yurttaşlık, Eleştirel Düşünme

**ELEŞTİREL DÜŞÜNME İLE YURTTAŞLIK BİLİNCİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE
KURAMSAL BİR YAKLAŞIM**

Doç. Dr. Kemal DİL

Çankırı Karatekin Üniversitesi, kemaldil@yahoo.com

Doç. Dr. Ensar ÇETİN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ensarcetin@yahoo.com

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN

Uşak Üniversitesi, hakancbu@gmail.com

Prof. Dr. Sedat YAZICI

Bartın Üniversitesi, sedatyazici@karatekin.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, *yurttaşlık* ve *eleştirel düşünme* kavramsallaştırmaları temelinde yapılan çözümlemeler üzerinden bu iki kavramlaştırmanın birbirleriyle örtüşen nitelikleri kuramsal bir bütünlük içinde açıklanmaya çalışılmıştır. Yurttaşlık kavramı, hem Antik Yunan politik anlayışında hem de günümüz iktidar ve kamusal alanlarında toplumsal öznelerin ilişkilerde merkezi önemde görülmüştür. Özellikle, günümüz demokratik sisteminde haklara ve sorumluluklara sahip her bir tekil kişiyi işaret eden bu kavram, hem bu sistemin olanaklarından yararlanmak hem de sistemin olanaklarını geliştirme doğrultusunda içeriği yerel, ulusal ve evrensel boyutlarda farklı anlamlar içermiştir. Bu bağlamda yurttaşlık kavramsallaştırması, teorik ve pratik açıdan liberal/bireyci, cumhuriyetçi, cemaatçi gibi yaklaşımlar tarafından ele alınmıştır. Bu yaklaşımlarda, yurttaşlık kavramı farklı açılardan hukuki statü, siyasi özne ve kimlik boyutlarında hem mekân hem de grup temelinde ele alınarak çözümlenmiştir. Çalışmanın bir diğer kavramı da eleştirel düşünme (critical thinking) kavramıdır. Eleştirel düşünme kavramlaştırması da tıpkı yurttaşlık kavramı gibi kökeni Antik Yunan'da kullanılan kriz ve kritik sözcüklerine dayanmıştır. Bu iki sözcüğün her ikisi de Antik Yunan'da ayırt etmek, seçmek, yargılamak, karar vermek anlamını içermiştir. Bu kavram Antik Yunan'dan günümüze kadar farklı dönemlerde farklı anlamlarla kullanılmıştır. Bu bağlamda Antik Yunan'da daha çok tıp ve hukuk alanında nesnel sürecin öznel yargılaması; Ortaçağ'da nesnel sürecin öznel iyi değerlendirilmesi; erken burjuva aydınlanması döneminde, eski metinlerde belirtilenlere, sanatsal ve edebi ürünlere yönelik olarak ifade edilen bir temanın sahiçiliğini, hakikiliğini veya güzelliğini siyasi otoritenin sansüründen kurtulmuş öznenin öznel yargısı veya bir yargılama sanatı; Fransız Devrimi arifesinde mutlakıyetçi devlet krizinin nesnel ve tarihsel bir süreç olduğunu ortaya koyan akılsal bir değerlendirme olarak anlam yüklenmiştir. Ayrıca, eleştirel düşünme kavramının içeriği Socrates, Descartes, Kant gibi filozofların felsefî görüşlerindeki epistemolojik çözümlemelerinde de kullanılmıştır. Socrates, gerçekliğe ilişkin doğru bilgiye, ona ilişkin saptırılmış bilgiyi bizatihi kaynağını sorgulayarak ulaşmaya çalışma tavrının simgesi olarak anlam bulmuştur. Descartes, doğru bilgiye ulaşmada kuşkucu tavrın ve doğru bilgiyi arayış sürecinde bazı ilkelerin gereğini vurgulamakla eleştirel düşünme kuramcılarına ilham vermiştir. Kant ise, insanın, ilişkilerinde karar verme iradesini kendisinde kurabilen, fikirlerini açıklamada kendine güvenen, aklını aracısız kullanabilme cesareti gösterebilen

ergin birey çözümlemesi, eleştirel düşünme becerisinin niteliklerinin belirlenmesinde ilham kaynağı olmuştur. Kritik kavramı, toplumsal gerçeklikleri kuramsal boyutta açıklamaya çalışan Frankfurt Okulu'nun kuramsal yaklaşımları çerçevesinde de kullanılmıştır. Günümüzde ise, eleştirel düşünme kavramlaştırması, farklı alanlarda düşüncenin etkin kullanılması çalışmaları kapsamında çeşitli kuramsal ve ampirik çalışmalarda kullanılmıştır. Çalışmada özellikle her iki kavrama ilişkin kuramsal ve kavramsal açıklamalar temelinde birbirleriyle örtüşen kavramlar ve açıklamalar ön plana çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yurttaşlık Bilinci, Demokrasi, Eleştirel Düşünme

ÖRGÜTSEL İKLİMİNİN İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECTS OF ORGANIZATIONAL CLIMATE ON THE ORGANIZATIONAL
COMMITMENT AND JOB SATISFACTION

Nurçin KÖSE

Yıldız Teknik Üniversitesi, nurcinkoseglu@gmail.com

Doç. Dr. Yasemin BAL

Yıldız Teknik Üniversitesi, yaseminbal@gmail.com

ÖZET

Örgütsel Bağlılık kavramı 1960 lardan beri hem yöneticiler hem de araştırmacılar için en önemli kavramlardan biri olmaya devam etmektedir. Entelektüel sermayenin giderek önem kazandığı iş dünyasında, örgüt üyelerinin örgüt hedeflerine ulaşması, verimliliğinin ve devamsızlığının sağlanması en önemli konulardan biri olmuştur. Örgüt üyelerinin verimliliğinin sağlanması ve devamsızlığının önlenmesi onların işlerinden duydukları tatmin ile yakından alakalıdır. Yine iş çevresinin, bu çevrede yaşanan insanlar tarafından olumlu algılanması da çalışanların verimliliği ve devamlılığı üzerinde etkilidir.

Bu çalışmada ilk olarak örgütsel bağlılık kavramı açıklanmış, örgütsel bağlılık sınıflandırmaları ve Allen ve Meyer 'ın örgütsel bağlılık yaklaşımına yer verilmiş ve örgütsel bağlılık sonuçları açıklanmıştır. İkinci aşamada iş tatmini kavramı açıklanmış, iş tatminine yönelik motivasyon teorilerine yer verilmiş ve iş tatmininin olumlu ve olumsuz sonuçları açıklanarak iş tatminini arttırmanın yollarına yer verilmiştir. Sonrasında örgüt iklimi kavramı açıklanarak Litwin ve Stringer'ın örgüt iklimi sınıflandırmasına yer verilmiş ve örgüt iklimi tipleri anlatılmıştır. Son olarak örgüt ikliminin örgütsel bağlılık ve iş tatmini üzerindeki etkisi açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Bağlılık, Örgüt İklimi, İş Tatmini

ABSTRACT

Since the 1960s organizational commitment continues to be the one of the most issues for both managers and researches. In business world which intellectual capital gain importance, productivity, prevent to intention to leave and achieve to aim of commitment are one of the important things. The factors of job satisfaction are related to outcomes such as job satisfaction and intention to leave. Organizational climate is conceptualized as a summary perception which people have of an organization and it is related to productivity and continuity.

In this study, organizational commitment is explained, the classification of organizational commitment and Allen and Meyer's approaches have covered and the results of organizational commitment are explained. In second stage job satisfaction is explained, motivation theories have covered. The positive and negative results of job satisfaction are explained. Thereafter, Organizational climate is explained. Litwin and Stringer's organizational commitment approaches are covered and organizational climate types are explained. Finally, the impact of organizational climate on job satisfaction and organizational commitment is explained.

Key words: Organizational Commitment, Organizational Climate, Job Satisfaction

**YETİŞKİNLERİN ÇEVRESEL SORUNLARA YÖNELİK TUTUM VE
DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ**

Uzm. Leyla ATEŞOĞLU

Hacettepe Üniversitesi, leyla.atesoglu@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Sibel ERKAL

Hacettepe Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, yetişkin bireylerin çevresel sorunlara yönelik tutumları ile davranışları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmış ve Güven (2013) tarafından geliştirilen “Çevresel Sorunlara Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Çevresel Sorunlara Yönelik Davranış Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 19-61 yaş arası 205 kişi oluşturmaktadır.

Çalışmanın sonuçlarına göre; yetişkinlerin çevresel sorunlara yönelik tutumları ile çevre ile ilgili haberleri takip etmeleri ve çevre dostu ürünleri tercih etmeleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki saptanmıştır. Ancak, çevresel sorunlara yönelik tutumlar ile çevre dostu ürünleri tercih etme davranışı arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Katılımcıların çevresel sorunlara karşı tutumlarının çevreye karşı davranışlarını olumlu yönde ve anlamlı düzeyde artırdığı belirlenmiştir. Çevre ile ilgili düzenli haber izlemenin çevresel davranışları olumlu ve anlamlı düzeyde etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevresel Sorunlar, Çevresel Tutumlar, Çevresel Davranışlar

ABSTRACT

This study is planned and conducted in order to determine the relationships between the attitudes and behaviors of adult individuals towards environmental problems. The survey technique was used as data collection tool and “Environmental Problems Attitude Scale” and “Environmental Problems Behavior Scale” developed by Güven (2013) were used. The sample group consisted of 205 people aged 19-61 years.

According to the results of the study; A significant relationship was found between the attitudes of the people towards environmental problems and the followings about the environment and preferred eco-friendly products. However, a low-level relationship was found between the attitudes towards environmental problems and the behavior of eco-friendly products. It was determined that the attitudes of the participants towards environmental problems increased their behaviors towards the environment, positively and significantly. It has been found that watching news about the environment regularly, affects the behaviors positively and significantly.

Key Words: Environment, Environmental Problems, Environmental Attitudes, Environmental Behaviors

**ÇALIŞANLARIN İŞE BAĞLILIK DURUMLARININ BAZI DEMOGRAFİK
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Uzm. Leyla ATEŞOĞLU

Hacettepe Üniversitesi, leyla.atesoglu@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Sibel ERKAL

Hacettepe Üniversitesi

ÖZET

İşe bağlılık temelde bireylerin yaptığı işe ve çalışma eylemine karşı olumlu tutumuyla ilgili bir kavramdır. Bu tutuma sahip bireyler çalışırken kendilerini enerjik hissederler, yaptıkları işle gurur duyarlar ve çalışırken mutlu olurlar. İşe bağlılıkla anlatılmak istenen, işgörenin işini benimseme derecesidir. Bu çalışma kamu ve özel sektör çalışanlarının işe bağlılık durumlarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. İşe bağlılık düzeyinin ölçümünde, Schaufeli ve ark. (2002) tarafından, çalışanların işe bağlılıklarını ölçmek için geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Eryılmaz ve Doğan tarafından (2012) yapılan üç boyutlu "İşe Bağlılık Ölçeği" (Utrecht Work Engagement Scale-UWES) kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre; düşük gelir seviyesine sahip katılımcıların işe bağlılık düzeyleri, diğer gelir düzeylerine sahip katılımcılara göre düşük düzeydedir. İş yükünün fazla olduğunu düşünen katılımcıların işe bağlılıklarının önemli oranda düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak araştırmada kullanılan demografik değişkenlerden gelir durumu ve insanların yaptıkları işin ağır olup olmadığına ilişkin düşünceleri işe bağlılık düzeyini etkileyen etmenler olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağlılık, İşe Bağlılık, Kamu sektörü, Özel sektör

ABSTRACT

Commitment to work is basically a concept related to the positive attitude of the individuals towards the work they do and the action of work. Individuals with this attitude feel energetic as they work, they are proud of their work and are happy to work. It is the degree to which the employee is committed to the job. This study was planned and carried out in order to examine the work commitment of public and private sector employees according to some demographic variables. In measuring the level of commitment to work, Schaufeli et al. (2002), which was developed by Eryılmaz and Doğan (2012) to measure employee commitment, was used. According to the findings of the study; The level of loyalty of the participants with low income levels is low compared to the participants with other income levels. It was found that the commitment of the participants who thought that the workload was too low was significantly lower. As a result, the income status of the demographic variables used in the research and the opinions of the people about the severity of their work are determined as factors affecting the level of work commitment.

Key Words: Commitment, Commitment to work, Public sector, Private sector

TÜRKİYE’DE ÖLÜM ALGISININ GÜNDELİK HAYATA YANSIMASI
PERCEPTION OF DEATH IN TURKEY REFLECTION ON EVERYDAY LIFE

Doç. Dr. Ensar ÇETİN

Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, ensarcetin@yahoo.com

ÖZET

Aslında tüm canlıları ilgilendiren bir olgu olmakla birlikte ölüm, tüm insanlık tarihi boyunca geçmişi anı ve geleceği zihinsel bir bütünlük içinde algılayan insan zihnini meşgul eden en önemli konulardan biri olmayı sürdürmektedir. Çünkü faniliğinin bilincinde olan insanın, yaşamı boyunca sürekli bir biçimde yüzleşmek zorunda kaldığı ölüm gerçeği karşısında nasıl bir tutum takınarak hayatı anlamlı kılacağı düşünen her insanı meşgul etmekte olan bir sorudur. Bu soruya cevap vermeye çalışan yaklaşımları ölümü yeni bir başlangıç olarak görenler ve ölümü bir son olarak görenler olmak üzere iki ana grupta ele almak mümkündür.

Özellikle Antik Yunan ve aydınlanma dönemi düşünürleri, herhangi bir aşkın referans noktasına başvurmaksızın ölüm karşısında nasıl bir tutum alınacağını imkânlarını soruştururken; dinler, ölüm karşısında alınacak tutumu aşkın bir varlık ve hakikat fikrine dayanarak açıklama yoluna gitmişler. Bu çerçevede ölüm algısının, benimsenen yaklaşımla alakalı olduğu söylenebilir. Bu şekilde insanlarda oluşan ölüm algısının gündelik hayatta bir yansımasının olduğu da bir gerçektir.

Toplumların gündelik hayat pratikleri insanların zihniyet dünyasından bağımsız değildir. Bu bağlamda insanların zihniyet dünyasında kaçınılmaz olarak önemli bir yer işgal eden ölüm düşüncesinin gündelik hayata yansıması ve gündelik hayat pratiklerinin oluşmasındaki etkisinin ortaya konması Gündelik Hayat Sosyolojisinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Ancak ülkemizde ölüm algısı üzerine yapılan sosyolojik araştırma sayısı son derece sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı toplumların ölüm algıları ile gündelik hayat pratikleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koymak suretiyle bu konudaki eksikliğin giderilmesine katkı yapmaktır.

Anahtar kelimeler: Ölüm, Gündelik hayat, Depresyon, Ruhsal Ölüm, Psikolojik ölüm

ABSTRACT

Death, as a phenomenon that concerns all living creatures, continues being one of the most mind-engaging subjects for humans, who have perceived the past, the present and the future as a whole throughout the entire history of humanity. What kind of an attitude to be maintained with a view to make life meaningful against the fact of death, which has to be faced by humans, who are aware of their mortality, constantly throughout their entire lives, has been and still is a question that occupies the mind of every thinking person. It is possible to address the approaches trying to answer that question in two main groups: Those who think of death as a new beginning and those who regard death as an end.

Whereas the Ancient Greek and the enlightenment period thinkers, in particular, questioned the possibilities of what kind of an attitude to be adopted against death, without taking any love as reference, religions preferred explaining the same attitude against death on

the basis of the idea of love as an existence and reality. Within this framework, it would not be wrong to say that the perception of death is related to the adopted approach. It is also true that the perception of death developed by humans has a reflection in everyday life

Everyday life practices of societies is not independent of the mental worlds of people. In this context, reflection of the thought of death, inevitably occupying a considerable place in the mental worlds of people, in daily lives and revelation of its impact on the creation of everyday life practices. However, the number of sociological researches conducted in our country about the perception of death is highly limited. The purpose of this study is to contribute to overcoming deficiencies in this regard, by displaying the type of relationship between the societies' perception of death and their everyday life practices.

Key Words: Death, Everyday life, Depression, Spiritual death, Psychological death

**TÜRKİYE’DE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIYLA İLGİLİ YAYINLANAN
MAKALELER ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Uzm. Ebru TOSUN SÜMER

Bahçelievler Anadolu Lisesi, Psikolojik Danışman, ebrutosunsumer2009@gamil.com

Prof. Dr. Mehmet GÜVEN

Gazi Üniversitesi, mehmetguven@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 2000-2017 yılları arasında okul psikolojik danışmanlarıyla ilgili yayınlanan makaleleri inceleyerek bu alandaki güncel araştırma eğilimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 21 dergi ve bu dergilerde yayınlanan 44 makale analiz kapsamına alınmıştır. Makaleler incelenirken, yayın yılı, makalelerin yayınlandığı dergiler, çalışma grubu, çalışma grubu büyüklüğü, çalışma türü, yazar sayısı, istatistiksel teknikler ve konu alanları olmak üzere 8 farklı temayı içeren bir "Makale İnceleme Formu" kullanılmıştır. Çalışmada makaleler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kapsamında, içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, bu alandaki araştırmaların en fazla 2012 yılında yapıldığı, bunu 2009, 2007, 2008, 2010 ve 2013 yıllarının izlediği görülmektedir. Makalelerin daha çok Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisinde yayınlandığı ve bunu Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve Eğitim ve Bilim Dergisinin izlediği bulgusuna ulaşılmıştır. Makalelerin çoğunluğunun nitel araştırma türünde olduğu, bunu nicel araştırma kapsamında betimsel araştırmaların izlediği görülmektedir. Bazı araştırmalarda çalışma türünün belirtilmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamındaki makalelerin daha çok iki yazarlı olduğu ve bunu tek yazarlı makalelerin izlediği görülmektedir. Çalışma gruplarının daha çok psikolojik danışmanlardan oluştuğu, bunu öğretmenler, öğrenciler ve okul yöneticilerinin izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma grubu büyüklüğünün 101-300 kişi arasında yoğunlaştığı ve bunu 31-100 ve 301 ve üstü kişinin izlediği görülmektedir. Ayrıca, bu makalelerde, en çok kullanılan istatistiksel teknikler, t testi, içerik analizi, frekans/yüzde, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), ortalama/standart sapmadır. Makalelerde psikolojik danışmanların kendileri ile ilgili konularda yapılan çalışmaların konularının sırasıyla, okul psikolojik danışmanlarının tükenmişlik düzeyi, iş doyumu, yaşam doyumu, mesleki yetkinlik inancı, özel eğitime ilişkin öz yeterlik algıları ve teknoloji kullanımı olduğu görülmektedir. Okul yönetimi, öğretmen ve öğrencilerin psikolojik danışmanı ve rehberlik servisini algılayış biçimlerine yönelik çalışmalarda farklı temaların çalışıldığı, davranış problemleri ile baş etme, saldırganlık ve şiddet konularının biraz daha fazla çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Psikolojik Danışmanları, Araştırma Eğilimleri, Doküman İncelemesi.

**ALMANYA'DAKİ TÜRK GÖÇMENLERİN DEĞİŞEN TOPLUMSAL CİNSİYET VE
ŞİDDET ALGILARI İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ¹**

Doç. Dr. Kemal DİL

Çankırı Karatekin Üniversitesi, kemaldil@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Almanya'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin deneyimleri üzerinden, kendilerinde değişen toplumsal cinsiyet ve şiddet algıları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi Almanya ile Türkiye kültürleri arasındaki karşılaştırmalar üzerinden betimlemektir.

1960 yılların hemen başında Almanya ile yapılan işçi alım anlaşması Almanya ve Türkiye'nin ekonomik beklentileri doğrultusunda planlanmıştır. Planlanan göçe bağlı olarak göçmenlerin karşılaştıkları yeni ve farklı politik, hukuksal, kültürel, toplumsal, etik, dinsel, ekonomik, mekânsal vb gerçeklikler onların bu nevi yerleşik gerçekliklerine ilişkin edinmiş oldukları algılar üzerinde önemli etkilerde bulunduğu çeşitli biçimlerde ortaya konulmuştur. Bu bağlamda Türkiyeli göçmenlerde algı değişiminin gözlemlendiği alanların başında toplumsal cinsiyet alanı gelmiştir. Toplumsal cinsiyet kısaca, farklı cinsiyetlere sahip kadınların ve erkeklerin rollerinin ve birbirleriyle ilişkilerinin, bu ilişkileri içeren yapılarının, bu yapılarıdaki toplumsal konumlarının toplum tarafından çeşitli gerekçelerle farklı bağlamlarda tayin edilmesini hatta hiyerarşize edilmesini içeren bir kavramdır. Bu hiyerarşik konumlanma Alman toplumuna göre Türkiye toplumunda kadının aleyhine daha fazla olmuştur. Toplumsal cinsiyet kimliklerini Türkiye toplumsal gerçeklikleri üzerinden biçimlendirmiş Türkiyeli göçmenler, gittikleri Almanya'da kadın-erkek ilişkileri, ebeveyn-çocuk ilişkileri, aile içi ilişkiler gibi toplumsal ilişkiler açısından birçok zorlukla karşılaşmışlardır. Bu zorluklarla baş etmede farklı pratikler ortaya koymuşlardır. Bu pratiklerden bazıları ise kadınlara ve çocuklara (özellikle kız çocukları) “şiddet” düzeyinde yansımıştır. Şiddet kişinin beden ve ruh sağlığını ciddi olarak tehdit eden bir sorundur. Fiziksel, cinsel, psikolojik acı ve zarar verme üzerinden anlam bulan bu davranış biçimi Türkiyeli göçmenler arasında sıklıkla yaşanan bir sorun olmuştur. Bu sorun, kimileri için daha iyi bir yaşam sürme umutlarıyla kendi anavatanlarından, sevdiklerinde ayrılmak durumunda olanların yaşam doyumlarını da tehdit etme düzeyine ulaşabilmektedir. İlk defa 1961 yılında Neugarten tarafından ortaya konulan yaşam doyumu kavramı, bir kimsenin kendi yaşamını algılama ve geleceğiyle ilgili düşünme biçimi olarak ifade edilmiştir. Çeşitli çalışmalarda kavram, farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Bazı çalışmalarda, yaşam doyumu, kişinin kendini iyi hissetmesini (well-being) sağlayan bireysel amaçları ile ulaştığı hedefleri arasındaki uygunluğun yargısal değerlendirmesi olarak tanımlanırken, bazılarında ise, bireyin kendisine yüklediği kriterleri ve yaşam koşullarını algılayışı arasındaki karşılaştırmalar ile kendi seçtiği kriterlere göre yaşamının niteliği hakkındaki değerlendirmelerinin etkisi vurgulanmıştır. Doyum alanları ise iş, aile, serbest zaman, sağlık, gelir, benlik ve kişinin yakın çevresi

¹ Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından desteklenen ve 2015 yılında uygulanan), “The Variables That Influence The Life Satisfaction Of Turkish Immigrants In Germany: An Intergeneration Comparison” adlı Post Doktora araştırmasının bazı bulgularına dayandırılmıştır.

olabilmektedir. Bazı değişkenler üzerinden Türkiyeli göçmenlerin toplumsal cinsiyet ve şiddet algılarındaki dönüşümlerin onların yaşam doyumlarıyla ilişkisinin sorgulanması, bu çalışmanın özgün tarafı olarak düşünülmüştür. Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından 2015 yılında desteklenen ve Almanya’da uygulanan bir projenin bir kısım verilerine dayandırılmıştır.

Araştırma nitel ve nicel boyutta planlanmıştır. Nicel boyutu demografik soruların yanında Yaşam Doyumu Ölçeği kapsamında verilen kapalı uçlu sorular oluşturmuştur. Nitel boyutu ise toplumsal cinsiyet ve şiddet algılarının kültürler arası ve kuşaklar arası değişme durumlarına ilişkin açık uçlu sorular üzerinden yürütülmüştür. Ölçekte, bireyin yaşantısından memnun olup olmadığını içeren maddeler vardır. Ölçekten alınacak yüksek puanlar yaşam doyumunun yüksek olduğuna işaret etmektedir. Çalışmanın evrenini Almanya’nın Kuzey Westfallen eyaleti, örneklemini ise kendileriyle nicel ve nitel çalışma yapılan 48 Türkiyeli göçmen oluşturmuştur.

Araştırmanın bulguları, Türkiyeli göçmenlerin yaşam amaçlarının, ilişkilerinin, aidiyetlerinin, toplumsal cinsiyet ve şiddet algılarının vs. her bir göçmene özgü biçimlendiği, bu özgül biçimlenişte Almanya’daki politik, hukuksal, kültürel ve toplumsal alanların önemli rol oynadığı, bu durumun ise burada yaşayan Türkiyeli göçmenlerin yaşam doyumlarına olumlu algı olarak yansıdığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Toplumsal cinsiyet ve şiddet, Yaşam Doyumu

**ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET YAKLAŞIMLARINI ONLARIN
SENARYOLARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME**

Doç. Dr. Kemal DİL

Çankırı Karatekin Üniversitesi, kemaldil@yahoo.com

ÖZET

Günümüzde, toplumsal bütünü birbirini tamamlayan parçaları olan kadınlar ile erkeklerin birbirlerine karşı düşmanca konumlandığını düşündüren pek çok olayla ya da haberle karşılaşmaktayız. Hiç şüphesiz üzerinde durulması gereken bu problem çok boyutludur. Bu doğrultuda soruna ilişkin farkındalık oluşturmak sorunun çözümünde önemli bir zemin olabilir. Özellikle bu farkındalığın oluşturulmasında toplumsal cinsiyete yönelik farklı eğitim uygulamalarının önemli pay sahibi olduğu düşünülmüştür. Bu çalışma tam da bu kapsamda planlanmıştır. Çalışmada, *Toplumsal Cinsiyet ve Türkiye’de Kadın* adlı derste, toplumsal cinsiyet kimliklerinin ve pratiklerinin toplumsal yapının tüm unsurlarıyla bağlantılı olduğu gerçekliğine yönelik öğrencilerde farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında öğrencilerden toplumsal cinsiyet konulu çeşitli türde senaryolar yazmaları istenmiştir. Bu çalışmanın amacı, toplumsal cinsiyet konulu öğrencilerin senaryolarında onların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaklaşımlarını değerlendirmektir. Çalışma, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümüne devam eden öğrenciler arasında Toplumsal Cinsiyet ve Türkiye’de Kadın adlı dersi seçen öğrencilerle yürütülmüştür. Bu nedenle çalışmada örneklem tekniğine başvurulmamıştır. Öğrencilerde toplumsal cinsiyet farkındalığını oluşturmak amacıyla farklı makalelerden oluşan teorik ders materyalinin dışında, toplumsal cinsiyet konulu üç sinema filmi, iki görsel-işitsel reklam filmi, dört belgesel film materyalleriyle ders desteklenmiştir. Bu materyallerin dışında, öğrencilerin gözlemleri ve deneyimleri ders içi etkinliğinde başvurulmuş canlı kaynakları oluşturmuştur. Öğrencinin akademik başarısına etki eden notun belirlenmesinde ise teorik ara sınav yerine ara sınava kadar işlenen teorik derslerle paralellik arz eden iki filmi analizini ve her öğrencinin toplumsal cinsiyet içerikli özgün bir senaryo kurgusunu içeren bir ödev kullanılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin yazdıkları senaryolarda toplumsal cinsiyet kimliklerine yaklaşımları içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Analizlerdeki ham bulgularla birlikte, sosyoloji bölümüne devam eden öğrenciler arasında dersi alan öğrencilerden birçok kız ve erkek öğrencinin bitirme tezi konusu olarak toplumsal cinsiyetle ilgili farklı konuları içeren tez çalışması isteği, ders kapsamında kullanılan materyaller ve başvurulmuş teknikler üzerinden dersin, toplumsal cinsiyet olgusuna ilişkin öğrencilerde bir farkındalık yarattığını düşündürmüştür.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Eğitimi

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN BİLEŞENLERİNDEN “BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLARIN” 2009-2018 DÖNEMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, minenur@gazi.edu.tr

ÖZET

Bölgesel ve sektörel seçiciliğin yanısıra, ortaya koyduğu yeni bölge tanımlaması ve sınıflandırması çerçevesinde teşvik sistemleri açısından dönüm noktasını oluşturan 2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile teşvik sistemi "genel teşvik uygulamaları", "bölgesel teşvik uygulamaları" ve "büyük ölçekli yatırımların teşviki" şeklinde üç ana temele göre şekillendirilmiştir. Bu dönüşümün devamı niteliğinde olan ve günümüzde yatırım teşvik sisteminin hukuki dayanağını oluşturan 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'ın 1. maddesine göre ise, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda; tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesini, üretim ve istihdamın artırılmasını, uluslararası rekabet gücünü arttıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesini, uluslararası doğrudan yatırımların artırılmasını, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasını, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesini amaçlayan yatırım teşvik sistemi, "genel teşvik uygulamaları", "bölgesel teşvik uygulamaları", "büyük ölçekli yatırımların teşviki" ve "stratejik yatırımların teşviki" bileşenlerinden oluşmaktadır.

Bu bileşenlerden "büyük ölçekli yatırımların teşviki" ülkemizde teknoloji ve Ar-Ge kapasitesini yükselterek rekabet üstünlüğü sağlayacak yatırımların desteklenmesini hedeflemekte ve sözkonusu hedeflere yönelik olarak ilgili Karar çerçevesinde belirlenen asgari tutarları sağlayan yatırım konuları için gümrük vergisi muafiyeti, katma değer vergisi istisnası, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsis, gelir vergisi stopajı desteği, sigorta primi işçi hissesi desteğinden oluşan destek unsurlarıyla rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, kimyasal madde ve ürünlerin imalatı, liman ve liman hizmetleri yatırımları, havalimanı ve havalimanı yer hizmetleri yatırımları, motorlu kara taşıtlarının imalatı yatırımları, demiryolu ve tramvay lokomotifleri ve/veya vagon imalatı yatırımları, transit boru hattıyla taşımacılık hizmetleri yatırımları, elektronik sanayi yatırımları, tıbbi alet, hassas ve optik aletler imalatı yatırımları, ilaç üretimi yatırımları, hava ve uzay taşıtları ve/veya parçaları imalatı yatırımları, makine (elektrikli makine ve cihazlar dahil) imalatı yatırımları ve metal üretimine yönelik yatırımlar desteklenmektedir.

Bu çalışma, Türkiye'de "büyük ölçekli yatırımların", 2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde ilk kez desteklendiği 2009 yılından günümüze sermaye türü; yatırım sektörü, yatırım alt sektörü; belge adedi, sabit yatırım tutarı ve istihdam miktarı açısından incelenmesini ve değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Yatırım Teşvik Sistemi, Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki, 2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar.

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN YENİ BİLEŞENİ: STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

Doç. Dr. Mine Nur BOZDOĞAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, minenur@gazi.edu.tr

ÖZET

Yatırım teşvik sisteminde gerçekleştirilen köklü değişiklikler çerçevesinde yapısal bir dönüşümü ifade eden 2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile başlatılan sürecin devamı niteliğinde olan ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile uygulanmaya başlanan son yatırım teşvik sistemi, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda; tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesini, üretim ve istihdamın artırılmasını, uluslararası rekabet gücünü arttıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesini, uluslararası doğrudan yatırımların artırılmasını, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasını, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesini hedeflemekte ve dört ana bileşen doğrultusunda kurgulanmaktadır. Sistemin temelini oluşturan bu bileşenler, daha önceki süreçte yatırım teşvik sisteminde uygulanmakta olan "genel teşvik uygulamaları", "bölgesel teşvik uygulamaları" ve "büyük ölçekli yatırımların teşviki"ne ilave olarak sisteme dahil edilen "stratejik yatırımların teşviki"nden oluşmaktadır. Karar'ın 8. maddesine göre, asgari sabit yatırım tutarının ellimilyon Türk Lirasının üzerinde olması, yatırım konusu ürünle ilgili yurtiçi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması, Bakanlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde, belge konusu yatırımla sağlanacak katma değerinin asgari yüzde kırk olması, yatırım konusu ürünle ilgili olarak son bir yıl içerisinde gerçekleşen toplam ithalat tutarının ellimilyon ABD Dolarının üzerinde olması kriterlerinin tamamını birlikte sağlayan, ithalat bağımlılığı yüksek ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar "stratejik yatırım" olarak değerlendirilmektedir. Asgari sabit yatırım tutarı üçmilyar Türk Lirasının üzerinde olan öncelikli yatırımlar da stratejik yatırım olarak kabul edilirken teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından gerçekleştirilecek yatırımlar bu kapsamda değerlendirilmemektedir. Bölge farkı gözetilmeksizin stratejik yatırımların yararlanacağı destek unsurları ise, gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsis, faiz desteği, KDV iadesi ve 6. bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için gelir vergisi stopajı desteği ve sigorta primi işçi hissesi desteğidir.

Bu çalışma, Türkiye'de 2012 yılında sisteme dahil edilen "stratejik yatırımlara" yönelik destek unsurlarının incelenmesi ve "stratejik yatırımların" sermaye türü, yatırım sektörü, yatırım alt sektörü, belge adedi, sabit yatırım tutarı ve istihdam miktarı açısından bütünsel biçimde analiz edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yatırım Teşvik Sistemi, Stratejik Yatırımların Teşviki, Yatırım Destek Unsurları.

BANKALARIN DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDEKİ ROLÜ
THE ROLE OF BANKS IN FOREIGN TRADE OPERATIONS

Öğr. Gör. Servet SAY

Selçuk Üniversitesi, servetsay@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Hasan HAKSES

Selçuk Üniversitesi, hasanhaks@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK

Selçuk Üniversitesi, buyukcicek@selcuk.edu.tr

ÖZET

Küreselleşme kavramının ekonomi ve teknoloji alanında ülkeleri etkilemesiyle ortaya çıkan gelişmeler, işletmenin ticari faaliyetlerini devam ettirirken bazı konulara daha da önem vermesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ülkeler arasında gelişen bu ekonomik hareketliliklerden sonra dış ticaret önemli ölçüde gelişmiş, işlemlerin niteliğinde ve niceliğinde artış gerçekleşmiştir. Bu artışla beraber dış ticaret ağı ve yapısı kompleks bir hal alarak bu konuda da bilgi ve uzmanlık oluşmuştur. Bu sebeple özellikle rekabette öne geçmek isteyen işletmeler bu alanda uzmanlaşmış kişi ve kurumlarla çalışmak istemektedir. Bu kurumlardan bir tanesi de bankalardır. Bu bağlamda çalışmada bankacılık sistemi ve kurumları üzerinde durulmuş ve bankaların uluslararası ticarete üslendikleri aktif rolden bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Banka, Bankacılık İşlemleri, Dış Ticaret

ABSTRACT

The developments that emerged with the effect of the globalization concept influencing countries in the field of economics and technology have led to the fact that the enterprise gives more importance to some issues while continuing its commercial activities. After these economic movements among the countries, foreign trade has improved significantly, and the quality and quantity of operations has increased. With this increase, the foreign trade network and structure became complex and knowledge and expertise were formed in this regard. For this reason, especially the enterprises that want to get ahead in the competition want to work with people and institutions specialized in this field. One of these institutions are banks. In this context, the banking system and institutions are emphasized and the active role of banks in international trade is mentioned.

Keywords: Bank, Banking Operations, Foreign Trade

TMS KAPSAMINDA DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ
ACCOUNTING OF FOREIGN TRADE OPERATIONS WITHIN THE SCOPE OF
TURKISH ACCOUNTING STANDARTS (IAS)

Öğr. Gör. Servet SAY

Selçuk Üniversitesi, servetsay@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Hasan HAKSES

Selçuk Üniversitesi, hasanhaks@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK

Selçuk Üniversitesi, buyukcicek@selcuk.edu.tr

ÖZET

Özellikle sanayi devriminden sonra gelişim göstermiş olan hızlı ve yetkin üretim teknikleriyle beraber, işletmeler ülke sınırları içerisinde kalmayıp yönlerini dış ülkelere çevirmişlerdir. En basit tanımıyla dış ticaret, politik veya ekonomik bir sınırla birbirinden ayrılan ülkelerin birbirlerine gerçekleştirmiş oldukları mal veya hizmet transferleridir. Günümüz iktisadi gelişmeleri göz önüne alındığında ise artık ülkeler bir ağ gibi birbirine bağlanmış, gelişimlerini ve üretimlerini küresel çerçevede planlamaya başlamışlardır. Artık dünyaya açılmak bilişim teknolojileri sayesinde her büyüklükte kişi veya kurum için ulaşılabilir bir düzeydedir. Ancak dünya pazarına girmek kolay olsa da işlemlerin takibi ve kayıt altına alınması oldukça zordur. İşte bu noktada muhasebe ve muhasebe standartları işletmeye yol gösterir. Bu çalışmada dış ticaret işlemlerinin muhasebeleştirilmesi hususunda yol gösterici olan Türkiye Muhasebe Standartları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Muhasebe, TMS

ABSTRACT

Especially with the fast and competent production techniques developed after the industrial revolution, the businesses did not stay within the borders of the country but turned their directions to foreign countries. Simply, foreign trade is the transfer of goods or services realized by countries separated by a political or economic border. Considering today's economic developments, countries are connected together as a network, and they have started to plan their development and production in a global framework. Now, opening up to the world is at an accessible level for people or institutions of all sizes through the use of information technologies. Although it is easy to enter the world market, it is very difficult to follow up and record the operations. At this point, accounting and accounting standards guide the businesses. In this study, the guiding regarding the recognition of foreign trade in Turkey Accounting Standards are discussed.

Keywords: Foreign Trade, accounting, IAS

**SOCIAL CAPITAL IN THE MODERN MENA REGION:
A CONCEPTUAL ANALYSIS**

Akbar Valadbigi

Elmi-Karbordi University, Sanandaj, Iran
karvan74@gmail.com

ABSTRACT

The unfolding unrest in the Middle East opened new debates on the relationship between social capital and civil society. This work has a threefold focus: first, it explores how the existing stock of social capital spurred on the contemporary civic activities in the search of constructing stable democracies across the Middle East; second, it examines how civic movements in this region can contribute to increasing the current deficit of social capital; and third, it analyses the implications of the deployment of social media tools in the recent uprisings. This work suggests that although the Middle Eastern states have always been subject to severe violence and suppressive political systems, civil society organizations and the stock of social capital has been steadily rising.

Keywords: Social Capital, Civil Society, Democracy, Uprising, Social Media, Internetnetworked Social Movements

**COMPARATIVE ANALYSIS IN TERMS OF PROFESSIONAL COMPETENCE
LEVEL OF FOREIGN TRADE STUDENTS: KONYA-MERSİN CASE**

Öğr. Gör. Hasan HAKSES

Selçuk Üniversitesi, hasanhakses@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK

Selçuk Üniversitesi, buyukcicek@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Servet SAY

Selçuk Üniversitesi, servetsay@selcuk.edu.tr

ABSTRACT

In our age, where information production is accelerating, the importance of division of labor and specialization is increasing. Universities responding to human needs and making life more and more knowledge to make life easier are seen as the center of specialization. The competitiveness levels of the companies participating in international trade are closely related to the employment of specialist personnel in the context of reaching the final consumer. The curriculum content of the vocational colleges which are in education and training activities in order to meet these needs of the companies are also among the investments in this field.

The aim of this study is to determine the provision of qualification criteria of foreign trade personnel prepared by Vocational Qualification Institution to foreign trade department students studying at associate level. Within the scope of the research, a questionnaire will be applied to the second year students at Selcuk University and Mersin University Social Sciences Vocational Schools in the fields of qualification levels in their fields. The content of the questionnaire includes; The results of this study will be based on the comparative analysis of two different university students, whether their professional knowledge increases at a sensible rate, whether the subjects in the curriculum content are sufficient at the internship stage, the foreign trade department for what purpose they have read, and the basic competency levels in the literature correspond to the definitions of the Vocational Qualifications Authority.

Keywords: Vocational Qualification, Foreign Trade, Comparative Analysis.

**MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ DİŞ TİCARET BÖLÜMLERİNİN MESLEKİ
YETERLİLİK DÜZEYLERİ ÇERÇEVESİNDE MÜFREDAT İÇERİĞİNİN
KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

COMPARATIVE ANALYSIS OF CURRICULUM LEVEL OF FOREIGN TRADE
DEPARTMENTS IN VOCATIONAL SCHOOLS ON CURRENT COMPETENCY
LEVELS

Öğr. Gör. Hasan HAKSES

Selçuk Üniversitesi, hasanhakses@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK

Selçuk Üniversitesi, buyukcicek@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Servet SAY

Selçuk Üniversitesi, servetsay@selcuk.edu.tr

ÖZET

Makro ekonomik göstergelerden olan büyüme verilerini besleyen en önemli kalemlerden biri de üretimdir. Konjonktürel ihtiyaçlar dikkate alınarak yapılan yatırımlar ve üretim süreçlerinin iyileştirilmesi, kapasite artırımı, gerekli yetişmiş insan gücü gibi kaynaklar bu alandaki girdileri oluşturmaktadır. Ülkemizde üretilen mal ve hizmetlerin uluslararası pazarlara ulaştırılmasını sağlayan dış ticaret firmalarının rekabet edebilirliğinin artırılmasında yetişmiş insan gücünün önemli bir payı vardır. Sektörün ihtiyaç duyduğu ara eleman teminini sağlayan Meslek Yüksekokulları da dönemsel gelişmeleri yakından takip ederek öğrencilerin yeterliliklerinin artırılmasına yönelik gerekli görülen sürekli değişimle birlikte gelişmeyi hedeflemektedir. Bu amaçla meslek yüksekokullarının dış ticaret bölümlerindeki müfredat içerikleri, mesleki yeterlilik kurumunun belirlemiş olduğu yeterlilik kriterleri çerçevesinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Yeterlilik, Dış Ticaret, Müfredat, Karşılaştırmalı Analiz.

ABSTRACT

One of the most important items that feeds growth data from macroeconomic indicators is production. Investments made by considering cyclical needs and improvement of production processes, capacity increase and qualified manpower constitute the inputs in this field. The manpower trained in increasing the competitiveness of the foreign trade companies that provide the goods and services produced in our country to the international markets has an important share. Vocational High Schools, which provide intermediate element procurement needed by the sector, aim to develop closely together with the continuous change which is necessary for increasing the students' competencies by closely following the periodical developments. For this purpose, the content of the curriculum in the foreign trade departments of vocational schools will be examined within the framework of the qualification criteria determined by the professional qualification institution.

Keywords: Vocational Qualification, Foreign Trade, Curriculum, Comparative Analysis.

PARANIN DOLAŞIM HIZININ İSTİKRARI: TÜRKİYE 2005-2018

STABILITY of MONEY VELOCITY: TURKEY 2005-2018

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi BADAY YILDIZ

Karadeniz Teknik Üniversitesi, eyildiz@ktu.edu.tr

ÖZET

Klasik Miktar Teorisi, kısa dönemde dolaşım hızı ve işlem hacminin sabit olduğunu varsayar. Bu sebeple, fiyat seviyesinde ve nominal gelirdeki değişikliklerin temel kaynağı olarak, para stokundaki değişimler gösterilmektedir. Monetarist analiz miktar teorisi geleneğini takip ederek, uzun dönemde para miktarı ve nominal gelir arasında açık ve tutarlı bir ilişkinin mevcut olduğunu ileri sürer. Çünkü paranın dolaşım hızındaki hareketler, sabit olmasa bile genellikle istikrarlıdır. Bu varsayım ile Friedman öngörülebilir bir para talebi fonksiyonunu savunmaktadır. Bu durumda parasal hedefleme mümkün olabilmektedir. Bu bilgiler ışığında, bu çalışmanın temel amacı “istikrarlı dolaşım hızı” hipotezini, Türkiye 2005q4-2018q2 dönemi için test etmektir. Bu amaç doğrultusunda, M1 ve M2 para arzlarının dolaşım hızlarının durağanlığı yapısal kırılmalı birim kök testleri ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre; M1 dolaşım hızı trend-durağan iken, M2 dolaşım hızı bir kırılma ile trend içermeyen modellerde de durağandır. Bu sebeple, M2 para arzının dolaşım hızının, M1 para arzı dolaşım hızına göre nispeten istikrarlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, M2 dolaşım hızının Monetarist Hipoteze uygun olarak istikrarlı olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Miktar Teorisi, paranın dolaşım hızı, istikrarlı ve öngörülebilir.

ABSTRACT

Classical Quantity Theory assumes that the velocity of money and transaction volume are constant in the short term. For this reason, changes in money stock are the main source of changes in price level and nominal income. Monetarist analysis follows the tradition of quantity theory, suggesting a clear and consistent relationship between the amount of money and the nominal income in the long run. Because the movements in the velocity of money are generally stable even if they are not constant. With this assumption Friedman advocates a predictable money demand function. In this case, according to Friedman, monetary targeting is become possible. In the light of this information, the main purpose of this study is to test the hypothesis of “the stable velocity of money” for Turkey 2005q4-2018q2 period. For this purpose, Stabilities of velocities of M1 and M2 money supplies have been examined by unit root tests with structural break. According to the results of the analysis; while the velocity of the M1 is trend-stable, the velocity of M2 is stable with one break in the models without trend. Therefore, it is determined that velocity of M2 is relatively stable compared to the velocity of M1. According to these results, it can be said that the velocity of M2 money supply is stable in accordance with the Monetarist Hypothesis.

Key Words: Quantity Theory, velocity of money, stable and predictable.

KAMU DİPLOMASİSİ: ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE YUMUŞAK GÜÇ
THE PUBLIC DIPLOMACY: SOFT POWER IN INTERNATIONAL RELATIONS

Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK
Selçuk Üniversitesi, buyukcicek@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Hasan HAKSES
Selçuk Üniversitesi, hasanhakses@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Servet SAY
Selçuk Üniversitesi, servetsay@selcuk.edu.tr

ÖZET

21. yüzyılda, Küreselleşme ve Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi hızla değişti. Hükümetlerin günümüzde ele alındığı klasik uluslararası ilişkilerden halkı hedef alan kamu diplomasisi çalışmaları, ülkeler arasındaki ulaşımın çok kolay hale gelmesi, devletler arasındaki sınırların belirsiz hale gelmesi ve kitle iletişim araçlarının, özellikle de internetin gittikçe daha etkili hale gelmesi nedeniyle giderek önem kazanmaktadır. Yeni dönemde sivil toplum örgütleri ve sivil toplum kuruluşları dünya diplomasi sahnesinde aktif ve nüfuzlu aktörler haline geldi. Kamu diplomasisinin kuramsal ve kavramsal çerçevesi ele alınacaktır. Kavramsal çerçevede, yeni bir kamu diplomasisinin tanımı, yumuşak güç kapasitesinin gerçeğe dönüştürülmesi, yeni araçlara ve yöntemlere diplomasi eklenmesi, kamu odaklı olma ve medeni temelde yer alma bağlamında dört kavramı temel alarak geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Güç, Kamu Diplomasisi, Akıllı güç...

ABSTRACT

In the 21st century, Globalization and International Relations and Diplomacy have changed rapidly. Public diplomacy studies aimed at the public from classical international relations, where governments are addressed today, are becoming increasingly important as the transportation between countries becomes very easy, the boundaries between states become vague, and the mass media, especially the internet, are increasingly influential. In the new era, non-governmental international organizations and non-governmental organizations have become active and influential actors in the world diplomacy scene. The theoretical and conceptual framework of public diplomacy will be addressed. In the conceptual framework, the definition of a new public diploma has been developed based on four concepts in the context of transforming soft power capacity into reality, adding diplomacy to new tools and methods, being public-oriented and taking place on the basis of civil society.

Keywords: Soft Power, Public Diplomacy, Smart Power...

2019 YEREL YÖNETİM SEÇİMLERİ ANKETİ: KONYA
2019 LOCAL GOVERNMENT ELECTIONS SURVEY: KONYA

Öğr. Gör. Mehmet BÜYÜKÇİÇEK
Selçuk Üniversitesi, buyukcicek@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Hasan HAKSES
Selçuk Üniversitesi, hasanhakses@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Servet SAY
Selçuk Üniversitesi, servetsay@selcuk.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, 9 Mayıs 2018-4 Haziran 2018 tarihleri arasında Konya'nın 3 merkez ilçesi olan Karatay, Meram ve Selçuklu ikamet edenlere internet üzerinden gerçekleştirilen bir anket çalışması ele alınmakta ve bu ankete verilen cevaplar değerlendirilmektedir. Anket çalışmasına 1014 kişi iştirak etmiştir. Ankette, katılımcılara 2019 Yerel Seçimleri öncesi beklentilerine ölçmeye dönük sorular yöneltilmiştir. Bu kapsamda ankete katılanlara ilçe belediyesi hizmetleri memnuniyetinden büyükşehir belediyesi hizmetleri memnuniyetine, bir önceki yerel seçimdeki oylarından 2019'daki yerel seçimlerde verecekleri oya varıncaya kadar geniş bir yelpazede sorular yönetilmiştir. Bu çalışmayla ankete katılanların cevapları değerlendirilerek bu kapsamda Konya'da ikamet edenlerin ilçe ve büyükşehir belediyesi seçimlerindeki algısı ölçülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Seçim, Büyükşehir.

ABSTRACT

In this study, a survey conducted on 9 May 2018 - June 4, 2018 in Karatay, Meram and Seljuks, which are the three central districts of Konya, is discussed and the answers given to this survey are evaluated. 1014 people participated in the survey. In the survey, questions were asked to measure participants' expectations before 2019 Local Elections. In this context, a wide range of questions have been directed to the respondents from the satisfaction of the district municipality services to the satisfaction of the metropolitan municipality services, from the votes in the previous local elections to the votes they would give in the 2019 local elections. In this study, the answers of the respondents were evaluated and the perception of the residents of Konya in the elections of district and metropolitan municipality was tried to be measured.

Keywords: Local Government, Selection.

DENİZ TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ VE DENİZ SİGORTALARI: P&I SİGORTASI
MARITIME TRANSPORT SECTOR AND MARINE INSURANCE: P&I INSURANCE

Öğr. Gör. Veysel TATAR

Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslek Yüksek Okulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü,
vtatar@artvin.edu.tr

Meriç Burçin ÖZER

Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş., meric.ozer@hopaport.com.tr

ÖZET

Küreselleşme olgusuyla uluslararası iş olanakları artan denizyolu taşımacılığı sektörü, daha karlı bir yapıya doğru kaymakta iken küresel ekonomik sistemde yaşanan gelişmeler, ekonomik riskleri de beraberinde getirmektedir. Dünya ticaretinde gelişmiş olan ülkeler taşıma ve sigorta sektörlerini geliştirerek pazarlamada küreselleştirme aşamasına gelmişlerdir. Denizcilik sektörü çok geniş bir çevreden oluşmakta olup çok fazla paydaştan meydana gelmektedir. Bu riskler iyi yönetilemez ve kontrol altına alınamazsa denizyolu taşımacılığı işletmelerinin sürekliliği açısından olumsuz sonuçlar doğurabilecek etkilere sahiptirler. Denizcilik sektörü ve ekonomisi, Dünya ticaretinde oldukça önemli bir role sahip olup Dünya ekonomisi açısından da stratejik öneme sahip sektörlerden biridir. Bu sebeple bu çalışmada öncelikle deniz ticareti ve deniz sigortalarından biri olan P&I sigortasından bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deniz Taşımacılığı, Sigorta, P&I Sigortası

ABSTRACT

While the maritime transport sector, which is increasingly internationalized due to globalization, is shifting towards a more profitable structure, the developments experienced in the global economic system bring with it economic risks.. Countries that have developed in world trade have come to the stage of globalization in marketing by developing transportation and insurance sectors. The maritime sector is comprised of a very large number of people, and it is very popular among many stakeholders. If these risks are not well managed and can not be controlled, maritime transport operators have the potential to have negative consequences for the sustainability of their operations. The maritime sector and economy is one of the sectors with a very important role in world trade and also with strategic priorities in terms of world economy. For this reason, this study first mentions P&I Insurance, which is one of maritime trade and marine insurance.

Keywords: Maritime Transport, Insurance, P&I Insurance

**DENİZ TAŞIMACILIĞINDA GEMİ EMNİYET YÖNETİMİ VE TÜRKİYE ARAMA
KURTARMA SAHASINDA MEYDANA GELEN DENİZ KAZALARININ ANALİZİ**
**SHIP SAFETY MANAGEMENT IN MARINE TRANSPORT AND ANALYSIS OF
MARINE ACCIDENTS OCCURRED IN SEARCH AND RESCUE IN TURKEY**

Öğr. Gör. Veysel TATAR

Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslek Yüksek Okulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü,
vtatar@artvin.edu.tr

Meriç Burçin ÖZER

Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş., meric.ozar@hopaport.com.tr

ÖZET

Günümüzde gelişen teknoloji ile beraber gemi boyutları ve tonajları büyümüş, artan gemi trafiği sonucu kıyı alanlarında özellikle boğazlar gibi dar sularda seyir zorlaşmıştır. Deniz taşımacılığı endüstrisinde, gemilerde emniyet ve çevre yönetimi ile ilgili hassasiyetler ve buna bağlı olarak gemi işletmeciliği firmalarından yönetim ve operasyonel seviyedeki beklentiler artmaktadır. Denizyolu ile taşımacılık şüphesiz riskli bir aktivitedir ve gemi operasyonlarının karmaşık olmasından dolayı yıllardır kaçınılmaz bir şekilde deniz kazaları meydana gelmektedir. Deniz kazaları riskinin olması yaşamsal, ekonomik ve çevresel risklerin de olması demektir.

Bu çalışmada 2012-2017 yılları arasında Türkiye kıyılarında meydana gelen deniz kaza ve olaylarının istatistiki verileri ayrıntılı olarak incelenerek, kaza türü ve sonuçları belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deniz Kazası, Deniz Kaza İstatistikleri, Kıyı Emniyeti.

ABSTRACT

Today, ships' tonnages and sizes have been expanded as a result of improvement of technology and thus, navigation is much harder now in congested waters especially in narrow straits. In maritime transport industry, sensitivities about ship safety and environmental management, and including of these, expectations of management and operational level of ship management companies are still increasing. Shipping is undoubtedly a risky activity and maritime accidents at sea occur inevitably for many years due to ship operations are complex. Being of maritime accidents risk means being of vital risks, economical risks and environmental risks.

In this study, between the years 2012-2017 tapering detailed statistical data on maritime accidents and events in Turkey coastal, accident type and the results are reported.

Keywords: Maritime Accident, Maritime Accident Statistics, Coastal Safety.

**SOSYAL MEDYA UYGULAMALARI VE TÜRKİYE’DE SOSYAL MEDYA
KULLANIMI**

SOCIAL MEDIA APPLICATIONS AND USE OF SOCIAL MEDIA IN TURKEY

Öğr. Gör. Veysel TATAR

Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslek Yüksek Okulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü,
vtatar@artvin.edu.tr

Meriç Burçin ÖZER

Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş, meric.ozar@hopaport.com.tr

ÖZET

İletişim tarih boyunca insanlığın temel ve önem düzeyi yüksek ihtiyaçlarından biri olmuştur. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin bu alanda gelişmesiyle, iletişim günümüzdeki halini almıştır. İnsanlar internet ve sosyal ağlar sayesinde yeni iletişim fırsatları keşfetmişler ve kullanmaya başlamışlardır. Geleneksel kitle iletişim araçlarından farklı olarak sosyal medya kullanımı hızla genişleyen bir etki alanı oluşturmaktadır. Bu çalışmada sosyal medya uygulamaları hakkında bilgiler verilerek, Dünyada ve Türkiye’de aktif kullanılan sosyal medya uygulamaları ve hareketlilikleri ile ilgili sayısal değerlerden bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sosyal Medya Uygulamaları, Türkiye

ABSTRACT

Communication has become one of the high needs of the basic and importance of humanity throughout history. Communication has taken its present form, with development about information and communication technologies. People have begun to discover and use new communication opportunities through internet and social networks. Unlike traditional mass media, the use of social media is creating a rapidly expanding domain. In this study, social media giving information about its applications are mentioned numerical values associated with actively used social media applications and mobility in the world and Turkey.

Keywords: Social Media, Social Media Applications, Turkey

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİNDE ERGONOMİNİN ROLÜ

THE ROLE OF ERGONOMICS IN OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY

Öğr. Gör. Veysel TATAR

Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslek Yüksek Okulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü,
vtatar@artvin.edu.tr

Meriç Burçin ÖZER

Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş., meric.ozер@hopaport.com.tr

ÖZET

Ergonomi, insanların ihtiyaçları, yetenekleri ve sınırlamaları açısından, insan, makine ve ortam koşullarını multidisipliner bir yaklaşımla inceleyerek, sistemin genel performansının optimizasyonunu sağlar. Bu özelliği sayesinde iş güvenliği açısından çalışanların ortam koşullarını ideal değerlere ulaşmasını sağlayarak, iş kazaları ve meslek hastalıklarını minimum seviye düşürülmesini sağlar. Bu çalışmada ergonominin işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ergonomi, İş Sağlığı ve Güvenliği, İnsan Faktörleri

ABSTRACT

Ergonomics optimizes the overall performance of the system by examining human, machine and environmental conditions in a multidisciplinary approach, in terms of people's needs, capabilities and limitations. In terms of work safety, it enables employees to reach the ideal conditions of the environment conditions and to minimize work accidents and occupational diseases. In this study the effect of ergonomics were examined for occupational safety and health.

Keywords: Ergonomics, Occupational Health and Safety, Human Factors

TÜRK İŞ HUKUKUNDA İŞÇİ LEHİNE YORUM İLKESİ

Doç. Dr. İstar CENGİZ

Hacettepe Üniversitesi, istarcengiz@hacettepe.edu.tr

ÖZET

İşçinin korunması ihtiyacı ve amacı İş Hukukunu doğurmuş ve geliştirmiş bulunmaktadır. Bu ihtiyacın bugün de aynı önemi ve anlamı taşıdığı açıktır. Zira işçinin başkasına bağlı ve onun talimatına uygun olarak çalışması durumu değişmemiştir. İşçinin bağımlılığı her şeyden önce iktisadi bağımlılık niteliğindedir. Bu durum, daha işçinin işe girdiği anda ortaya çıkar. Gerçekten, özellik gösteren durumlar dışında, serbest meslek sahibi olarak hayatını kazanabilmek olanağı bulamayan kişi başkasının yanında çalışmak zorundadır. Üretim araç ve olanaklarını elinde bulunduran işveren ise iktisadi yönden kendisinde iş isteyen kişiden daha güçlü durumdadır. Bunun sonucu olarak, işveren iş arayan kişiyi kendisi için çok elverişli koşullarda işe almak isteyecektir. Uzun süre beleyemeyen veya daha iyi bir iş bulamayan bir işçi, genellikle işverence kendisine dikte edilen koşullarla çalışmak zorunda kalacaktır. Bunun işçiyi bazen çok kötü bir duruma sokabileceği açıktır. Böyle bir sonucun doğmaması için iş sağlığı ve güvenliği ile işin düzenlenmesine ilişkin esasların konulmasından başka, işçiyi koruyucu diğer yasal önlemler alınmaktadır. İş Hukuku günümüzde de işçiyi koruma amacına dayanmaktadır. Ancak işçiyi koruma amacının yanında İş Hukukunun her geçen gün artan ölçüde görülen özellikle rekabete yönelik işletmecilik esaslarının ve istihdamı göz önüne alan iktisadi düzenin şekillendirilmesine yardımcı olma amacı ortaya çıkmıştır. İş Hukuku işyerinin verimliliğin gözetken ve yönlendiren işlevi ile iktisadi düzeni sağlayan hukukun önemli bir parçası durumuna gelmiştir. İş Hukuku ile iktisadi düzen karşılıklı bir etkileşim içinde olduğundan, işçinin korunması ilkesi bu düzen ile bağdaştığı ölçüde uygulama alanı bulacaktır. İş ilişkilerini düzenleyen kuralların yeterli açıklık ve kesinlikten uzak, ikircikli bir anlatıma sahip olmaları halinde kuralın anlamının, işçinin çıkarına uygun olacak şekilde yorumlanarak saptanması, işçinin korunması bakımından İş Hukukunun önemli bir yöntemini oluşturur. Bu yöntem, İş Hukukunda şüpheye düşülen hallerde yorumun, iş ilişkisinin zayıf süjesi olarak işçi lehine yapılmasını (in dubio pro operario) öngören bir yorum ilkesi olup Sözleşmeler Hukukunda hizmet ve kira sözleşmeleri gibi borçlu konumundaki işçi ve kiracı bakımından sosyal himaye amacı güdülen sözleşmelerde uygulanan borçlu lehine yorum yönteminden başkası değildir; şu farkla ki işçi söze konu olduğunda borçlu veya alacaklı durumu, lehine yorum ilkesini etkilemez.

Anahtar Kelimeler: İşçinin korunması, İşçi lehine yorum ilkesi, in dubio pro operario

TÜRK İŞ HUKUKUNDA GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİ

Doç. Dr. İstar CENGİZ

Hacettepe Üniversitesi, istarcengiz@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Ödünç iş ilişkisi olarak da ifade edilen geçici iş ilişkisi ilk kez 4857 sayılı İş Kanunu ile düzenlenmiştir ve işverenin kendisine iş sözleşmesi ile bağlı işçisine karşı sahip olduğu işin ifasını talep hakkını işçinin rızasını da almak suretiyle geçici bir süre başka bir işverene bırakması olarak tanımlanabilir. Geçici iş ilişkisi Fransız Hukukunda “Le Travail Temporaire” olarak adlandırılmaktadır. Fransız Hukukunda bir işçinin kazanç karşılığı ödünç verilmesi sadece “ödünç çalışma işletmeleri” tarafından yerine getirilen bir faaliyettir. Kanun uyarınca, bunun dışında kalan tüm işçi ödünç verme faaliyetleri yasaktır. Geçici iş ilişkisi üçlü bir ilişki olup, işveren, geçici işveren ve geçici işçi arasında kurulur. İşveren ile geçici işçi arasında iş sözleşmesi, geçici işveren ile işveren arasında geçici işçi verme sözleşmesi, geçici işçi ile geçici işveren arasında ise iş sözleşmesi benzeri bir ilişki vardır. İş sözleşmesinin iradi devri de üç taraflı bir sözleşme ile gerçekleşmektedir. Ancak bunun mutlaka üç taraflı sözleşme ile yapılması gerekip gerekmediği meselesi tartışılabilir. Geçici iş ilişkisinde üç süje bulunmaktadır; geçici işçi veren işveren (işveren), geçici işçi alan işveren (geçici işveren) ile aralarında geçici iş ilişkisi kurulan işçi. Geçici iş ilişkisinde işveren iş sözleşmesinden doğan işin ifasını talep hakkını geçici bir süreliğine geçici işverene devretmekte ve bu ilişki süresince ve ilişki sona erdikten sonra da işveren sıfatını korumaktadır. Geçici iş ilişkisinde kurumun temel ayırt edici unsuru geçiciliktir. İşçi geçici olarak gönderildiği işverenin yanındaki çalışma süresi sona erdiğinde işverenin yanına dönecektir. İş sözleşmesinin belirli bir süre ile sınırlı olarak devredilmesi ve süre dolunca işçinin devreden işverene geri döneceğinin kararlaştırılmasının yolu 4857 sayılı İş Kanunu m.7’de ifade edilmektedir. Belirli bir süre ile sınırlı olarak sözleşmenin devredilmesi ve süre sonunda işçinin devreden işverenin yanına dönmesi 4857 sayılı İş Kanunu m.7 bağlamında geçici iş ilişkisini ifade etmektedir. İş Kanununda geçici iş ilişkisinin hangi süreyle ve kaç defa gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir. Kanunda belirtilen süreden daha uzun ve belirli süreli olarak işçi devrine olanak sağlanması İş Kanunu m.7’nin dolanılması ve etkisizleştirilmesi anlamına gelecektir ve bu nedenle de kabul edilmemiştir. Ayrıca böyle bir durumda işçinin belirlenmiş olan sürenin sonunda ne şekilde devreden işverenin yanına döneceğinin ve işverenin onu kabul etmemesi durumunda ne yapılabileceği de belirsizdir.

Anahtar Kelimeler: Geçici iş ilişkisi, ödünç iş ilişkisi, üçlü iş ilişkisi

HİDROELEKTRİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA: BİR PANEL VERİ SETİ
HYDROELECTRICITY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A PANEL DATA SET

Doç. Dr. Taner GÜNEY

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, tanerguney@kmu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, hidroelektriklerin sürdürülebilir kalkınma üzerindeki etkisini analiz etmektedir. OECD ülkeleri için yapılan analizler, hidroelektrik tüketimi ile sürdürülebilir kalkınma arasında uzun vadeli bir ilişki olduğunu göstermektedir. FMOLS ve DOLS testleri, hidroelektrik enerji tüketimi arttığında uzun vadede sürdürülebilir kalkınma seviyesinin artacağını göstermektedir. Hidroelektrik enerji tüketiminde %1'lik bir artış, FMOLS tahminlerine % 0.684 oranında ve DOLS'nin tahminlerine göre ise %0.683 oranında sürdürülebilir kalkınma artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hidroelektrik, Sürdürülebilir kalkınma, Panel eşbütünleşme

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze the impact of hydroelectricity on sustainable development. The analyses made for the OECD countries show that there is a long-term relationship between hydroelectric consumption and sustainable development. The FMOLS and DOLS tests reveal that if hydroelectric energy consumption increases, the sustainable development level will increase in the long run. According to the estimates of FMOLS, a 1% increase in hydroelectric energy consumption increases the sustainable development at a rate of 0.684%, and at a rate of 0.683% according to the estimates of DOLS.

Keywords: Hydroelectricity, Sustainable development, Panel cointegration

FİNANSAL KÜRESELLEŞMENİN KALKINMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

IMPACT OF FINANCIAL GLOBALIZATION ON DEVELOPMENT

Doç. Dr. Taner GÜNEY

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, tanerguney@kmu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 124 gelişmekte olan ülkede finansal küreselleşmenin sürdürülebilir kalkınma üzerindeki etkisini analiz etmektedir. Analiz sonuçları bu iki değişken arasında bir eşbütünleşme ilişkisi olduğunu ortaya koymaktadır. FMOLS ve DOLS tahminlerine göre, ülkelerin finansal küreselleşme düzeyi arttığında sürdürülebilir kalkınma düzeyi de uzun vadede artmaktadır. Ülkelerin finansal küreselleşme düzeyi %1 arttığında, FMOLS sonuçlarına göre sürdürülebilir kalkınma düzeyi en az %0.05, ile DOLS sonuçlarına göre ise en az %0.04 oranında artış göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Küreselleşme, Sürdürülebilir kalkınma, Panel eşbütünleşme

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze the impact of financial globalization on sustainable development in 124 developing countries. Analysis results show that there is a cointegration relationship between these two variables. According to the estimates of FMOLS and DOLS, when the level of financial globalization of countries increases, the level of sustainable development is increasing in the long term. When the level of financial globalization of countries increases by 1%, the level of sustainable development according to FMOLS results is increased by at least 0.04% and at least by 0.04% according to DOLS results.

Keywords: Financial Globalization, Sustainable development, Panel cointegration

METHODICAL IMPORTANCE OF A.BAITURSYNULY`S WORK «BAYANSHY»

Saibekova N.U.

Al-Farabi Kazakh National University, saibek_nazira@mail.ru

A.Baitursynuly is a reformer who presented new sample and national alphabet in the history of Kazakh science. A.Baitursynuly is a scientist linguist. He reformed Kazakh alphabet on the basis of Arabic script.

The alphabet is a paradise of signs dedicated to basic sounds. A.Baitursynuly wrote in his textbook «Til-kural» (1914): «The language is a human`s feature, having as weapon. If the people do not speak in his language and lose their language, they would have difficult time. Our century is a century of writing. It is a century of writing, the condition of written language is higher than spoken language. It is not impossible to speak with someone who lives far away; the person in one edge of the world speaks with the person at the second edge of the world through the use of writing. Therefore, if there is a need how to speak, the need of writing is more than speaking».

A.Baitursynuly is a founder of Kazakh language teaching methodology and literacy method on the basis of sound in Kazakh language. The textbook «Bayanshy» which explains written signs (letters) of Akhmet was published from the beginning of 1912. This textbook is a small book (15pages). Akhmet tells that he wrote «Bayanshy» on the basis of his experience of teaching children for 14 years. The methodology of teaching sounds in A.Baitursynuly`s work «Bayanshy» is considered in this article.

GİRİŞİMCİLİK ve FİNANSAL GELİŞME ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Erkan ALSU

Gaziantep üniversitesi, erkanalsu@gmail.com

Ebru KURURER

Gaziantep üniversitesi, ebrukorurer-27@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma OECD ülkelerinin 2006-2016 yılları arasındaki girişimcilik verileri ile finansal gelişmeleri arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Literatürde varolan çalışmaların çoğu girişimcilik ile ekonomik gelişme ilişkisini belirlemek amacıyla ele alınmıştır. Girişimcilik ile finansal gelişme arasındaki ilişkiyi konu alan sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Çalışmada bağımlı değişken olarak girişimcilik verileri ; bağımsız değişken olarak finansal gelişme göstergeleri (finansal sektörün sağladığı yurt içi kredi , gayri safi yurtiçi hasıla , finansal olmayan varlıklara net yatırım) kullanılmıştır .Ayrıca çalışmada panel nedensellik analizi olarak Toda-Yamamoto testi kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: girişimcilik verileri , finansal gelişmişlik , panel nedensellik analizi

ABSTRACT

This paper examines the relationship between place of OECD countries' ranking of entrepreneurship and financial developments for the period from 2006 to 2018. Lots of study existig in the literature is adressed to aim of indicate relation between entrepreneurship and economic development. There is limited study about enpreneurship and financial development. In this study, entrepreneurship index is used as dependent variable and financial developments indicators (Domestic credit provided by financial sector (% of GDP), GDP (current US\$) , net investment in nonfinancial assets (% of GDP)), are used as independent variables. In addition, Toda-Yamamoto test is used as panel causality analysis in the study.

Key Words : entrepreneurship index , financial developments , panel causality analysis

YABAN VE YABANCI: Yaban, Hakkari’de Bir Mevsim/O, Kar

THE WILD AND THE OUTSIDER: The Wild, A Season in Hakkari/O, The Snow

Dr. Berna Uslu KAYA

İDV Ankara Özel Bilkent Laboratuvar Okulları ve Uluslararası Okulu (BLIS),
bernau@blisankara.org

ÖZET

Anadolu’nun köylerine, kasaba ve şehirlerine gidip halkın arasında yabancı oluşun realitesi ile yüzleşen aydınlar, bu sorunsalı eserlerine de yansıtmışlardır. Aydın kimliğiyle halkın arasına karışan, fakat hiçbir zaman onlardan biri olmayanların, kendine ve ötekine yabancılığı da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Başlangıçta entelektüel kimlik inşası olarak görülen yalnızlık, yabancılaşıma, kaçış gibi kavramlar, daha sonra aydın dramına doğru evrilerek, bir sorunsala dönüşmüştür. Çalışmamız söz konusu sorunsalı Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun *Yaban*, Ferit Edgü’nün *Hakkari’de Bir Mevsim/O* ve Orhan Pamuk’un *Kar* romanı ile sınırlandırmıştır. Çalışmamız çerçevesinde bu üç romanın ele alınma sebebi, aydın ve halk arasındaki ilişkiyi tarihsel bir bütünlükte yansıtmaktır. 1930’larda aydının halkın yaşamına dönüşü, halkın o dönemde aydına bakışı, 1970 ve 2000’li yılların Türkiye’inde de benzer algılarla karşımıza çıkmaktadır. Edebî eser incelemesi yöntemi ile kaleme aldığımız çalışmamızın amacı, söz konusu romanlar çerçevesinde, yabancılaşımanın kaynaklarını yazar-anlatıcı-kahraman bağlamında incelemektir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılaşıma, Yaban, Hakkari’de Bir Mevsim/O, Kar.

ABSTRACT

The literates who have travelled and moved to live in the villages, towns and cities of Anatolia and who have faced the reality of being an outsider in the midst of local people have reflected their said problematic in their literary works. Hence, the alienation the persons who have entered into a local community with the identity of a literate and who has never managed to become unified or consolidated and became a member of the local community towards themselves and towards the local residents do appear exactly at this point. The concepts including loneliness, alienation and escape which were perceived as a building of an intellectual identity in the beginning gradually evolve into the drama of an intellectual and thereby converted into a problematic by time. Our study is restricted with the heroes in the novels of the 3 novelists named *Yakup Kadri Karaosmanoğlu* titled as “**The Outsider**”; of *Ferit Edgü* titled as “**A Season in Hakkari/O**”; and of *Orhan Pamuk* titled as “**The Snow**”. The reason why we have chosen these three novels within the frame of our study is to reflect the relationship between the intellectual and the people within a historical integrity. The return of the intellectual or the literate among the local people in 1930s, the perceptions of the local people towards the intellectual seem to have appeared with similar perceptions that were felt in the Turkey in 1970s and 2000s later. The objective of our study which we have considered as the analysis of the literary works is to investigate the sources of alienation within the framework of the above mentioned novels in connection with the Author-Narrator-Hero context.

Key Words: Alienation, Outsider, A Season in Hakkari/O, The Snow, loneliness, alienation, escape.

KIRGIZ YEMEK VE HALK KÜLTÜRÜNDE ET

MEAT IN KIRGHIZ FOOD AND FOLK CULTURE

Dr. İlknur BAYRAK İŞCANOĞLU

Gazi Üniversitesi, ilknuriscanoglu@gazi.edu.tr

ÖZET

Yaşanılan coğrafya ve yaşam şekli insan yaşamını pek çok farklı şekilde etkilemektedir. Örneğin giyim- kuşam, barınma gibi alanların şekillenmesinde coğrafyanın etkisi büyüktür. Yaşanılan coğrafyanın etkilediği bir diğer önemli alan ise yemek kültürüdür. Coğrafyaya bağlı olarak tüketilen yiyecek ve içecekler her toplumda ve kültürde farklılıklar gösterir. Geçmiş dönemlerde Kırgızların göçebe bir hayat sürdürdükleri düşünüldüğünde Kırgız sofralarının bu yaşam şekline göre ve yaşanılan coğrafyanın sunduğu imkânlarla göre şekillendiği görülür. Özellikle bu şekillendirmenin etkisiyle hayvansal kaynaklı bir besin olarak eti Kırgız sofralarında sıklıkla görmek mümkündür. Geçmişten günümüze et, Kırgızlar için önemli bir besindir. Özellikle hayvancılığın önemli olduğu Kırgızlarda etin olmadığı bir sofraya ya da etsiz bir yemek düşünülemez. Kırgızlar sıklıkla koyun, inek, keçi, at, deve eti tüketmektedirler. Eti tüketirken de farklı pişirme yöntemleri kullanmaktadırlar. Kırgız sofralarında etin bu kadar büyük bir öneme sahip olması beraberinde Kırgız sosyal hayatında etle ilgili farklı uygulamaların oluşmasına zemin hazırlamıştır. Misafire etin sunulması, hayvanın kesilmesi, özellikle hayvanın kurban olarak kesilmesi ve parçalanması sırasında çeşitli uygulamalar ortaya çıkmıştır. Kırgızlarda kurban kesmek önemli bir gelenektir. Kırgızların sosyal hayatları içerisinde doğum, evlilik, ölüm gibi pek çok geçiş döneminde kurban kestikleri görülür. Bu açıdan bakıldığında Kırgız yemek kültürü ve sosyal hayatında önem kazanmış etin hem yaşanılan coğrafya hem hayvancılık hem de eski dönem inançlarından kaynaklı olarak (ilkel toplumlarda yiyecek ve içeceklerin kutsal sayılan varlıklara karşı kurban olarak sunulması vb.) Kırgız kültüründe önemli hâle geldiği söylenebilir.

Bu çalışmada Kırgız sofralarının önemli bir unsuru olan etin Kırgız yemek kültüründeki tüketilme şekilleri ile Eski Türk inanç sisteminden kaynaklanan önemine bağlı olarak gelişme göstermiş Kırgız sosyal hayatındaki etle ilgili uygulamalara ve inanışlara yer verilecektir. Böylece Kırgız geleneksel mutfağında göçebe dönemlerden bugünkü yerleşik ve modern döneme kadar ulaşmış etin geçirdiği süreçlere, düşünce ve inanç bağlamındaki yerine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kırgızlar, yaşam şekli, coğrafya, et, kültür.

ABSTRACT

Lifestyle and geographical area where people live affect people's life in many different ways. Geography plays a key role in terms of shaping people's clothing and sheltering. Another field affected by geography is food culture. The food and beverages people consume change in every society and culture according to the geography. Considering that Kirghiz society sustains a nomadic life, Kirghiz meals are shaped by a nomadic lifestyle and the

opportunities provided by the geography in which they live. Meat as an animal nutrition is often seen on Kirghiz tables and is especially subject to geographical shaping. Meat has always been an important source of nutrition for the Kirghiz people. A meal without meat is unthinkable in Kirghiz society, which attaches importance to breeding. Kirghiz people consume lamb, cow, deer, horse, camel. They use different cooking methods for meat. Along with its importance on the Kirghiz table, meat also has become a basis for different applications to appear in Kirghiz social life. Various applications come to existence regarding the service of meat, butcher of animal and especially as sacrifice as well as its chopping. Sacrificing an animal for a god is an important tradition in Kirghiz society and we see that the Kirghiz sacrifice an animal in transitional periods such as birth, marriage, and death. From this perspective, meat also became prominent in Kirghiz food culture and social life due to the geography they live in, breeding, and ancient beliefs (serving food and beverages to the things considered sacred as sacrifices, etc.).

This study focuses on uses of meat and beliefs regarding it in Kirghiz social life, based on its consumption and its importance due to Ancient Turkish belief, a significant factor in Kirgiz cuisine. Thus, meat's place in Kirghiz traditional cuisine, from the nomadic era to sedentary modern life, will be tackled in terms of the processes it underwent and in the context of opinions and beliefs.

Keywords: Kirghiz, lifestyle, geography, meat, culture.

**PLAUTUS’UN “PERİLİ EV” (MOSTELLARIA) KOMEDYASI BAĞLAMINDA BİR
İNCELEME- ANTİK ROMA YAZININDAN HAYALET ÖYKÜLERİ- BİR SEÇKİ**

Dr. Öğr. Üyesi Didem DEMİRALP

Hacı Bayram Veli Üniversitesi didemdemiralp@gmail.com

ÖZET

Romalı oyun yazarı Plautus’un “Perili Ev” olarak Türkçeleştirebileceğimiz “Mostellaria” adlı komedyası, Klasik Çağ yazınından günümüze ulaşan en eski perili ev öyküsüdür. Olay, Atina’da geçer. Philolaches isimli delikanlı, babasının bir iş seyahatine çıkmasından faydalanarak, hovardaca bir hayat sürmeye başlar. Bundan başka sevdiği köle kızı azat etmek için bir tefeciden borç para alır. Ne var ki babası (Theopropides) –delikanlının evde arkadaşlarıyla eğlendiği bir sırada- aniden döner. Bunun üzerine Theuropides’in kölesi olan Tranio’nun aklına bir fikir gelir. Philolaches ve arkadaşlarını eve kapatan –ve sessiz olmalarını söyleyen- köle, efendisine, evin perili olduğunun anlaşıldığını, bu sebeple de herkesin kaçıp gittiğini söyler. Bu sırada tefeci gelerek, alacağını ister. Tranio yine bir düzen kurar ve borcu, komşuları Simo’nun evini satın almak için aldıklarını söyler. Simo’nun evini gezen ve onunla konuşan Theopropides, oyuna getirildiğini anlar. Ne var ki Philolaches’in bir arkadaşı (Callidamates) araya girip tefeciye olan borcu ödemeyi vaat edince, ihtiyar, hem oğlunu hem de köleyi bağışlar.

Biz bu çalışmada, Plautus’un “Perili Ev” başlığını taşıyan komedyasından yola çıkarak, Antik Roma yazınından seçtiğimiz hayalet öykülerine yer vermek istiyoruz. Bunlar arasında çağın şair ve yazarları tarafından kaleme alınan –ve sözlü geleneğe dayanmakla birlikte birer edebî uyarılama olarak biçim alan- öyküler ile yine çağın aydın ve filozoflarının yazıları arasında karşılaştıklarımız yer alıyor. Hayalet öykülerinin, Klasik Çağ yazınında çok önemli bir rol oynamadığı bilinmekle birlikte, bu seçkide yer alan örneklerden de anlaşılacağı üzere, Antik Roma’da hayaletlere olan ilgi yalnız halk arasında değil ama düşünürler arasında da görülüyordu.

Anahtar Kelimeler: Plautus, Lemures, Ovidius.

ABSTRACT

The “Mostellaria” (The Haunted House) of Plautus is the earliest extant haunted house story in Classical Literature. It is set in Athens. A young man named Philolaches begins living a debauched life while his father is overseas on business. He also borrows a lot of money to buy the freedom of the slave girl he loves. But one day while he is having a party with his friends, his father (Theopropides) returns unexpectedly. So the servant, Tranio has an idea. He requests them to be quiet and locks the door. When Theuropides arrives, Tranio pretends that there is nobody in the house as it is haunted. Meanwhile the money- lender comes and demands the money which Philolaches borrowed. Therefore Tranio tricks his master again and tells him that the money was borrowed to buy the house of the neighbour, Simo. When Theopropides talks to Simo, he finds out that he was deceived. But when one of Philolaches’ friends (Callidamates) promises to repay the debt, Theopropides forgives Philolaches and Tranio.

In this study, we will tell ghost stories from Roman Literature on the basis of the “Mostellaria” of Plautus. Among these, there are stories of the Roman poets and authors as well as the works of the Roman intellectuals. It is well known that ghost stories play an inferior part in Classical Literature. But as the stories in this study indicate, the Romans liked the idea of ghosts. Even the thinkers of the age.

Key Words: Plautus, Lemures, Ovid.

VEBA ŞEYTANI: ORHAN PAMUK’UN BEYAZ KALE ROMANINDA FAUST’UN İZİNİ SÜRMEK

Damla AĞÜZÜM

İstanbul Üniversitesi, damla_aguzum@hotmail.com

ÖZET

Orhan Pamuk’un 1985 yılında yayımladığı Beyaz Kale romanında 17.yüzyıl İstanbul’unda Venedikli bir köle ile İstanbullu bir hocanın hikâyesi anlatılır. Köle ve hoca temelde Batı’nın ve Doğu’nun simgesidir. Romanda astronomiye ve ilmin birçok dalına meraklı olan hoca, köleden birçok şey öğrenir ve köleye de birçok şey öğretir. Bu süreçte mekân olan İstanbul büyük bir veba tehlikesi ile karşı karşıyadır. Hoca bir yandan köleden Batı’nın ilmini öğrenirken, bir yandan da vebaya çare bulma derdine düşer. Hocanın veba ile olan savaşı tıpkı Goethe’nin Faust eserinde Doktor Faust’un Şeytan ile olan mücadelesi gibidir. Nitekim 6.yüzyılda yaşayan tarihçi Prokopius’un verdiği bilgilere göre veba Costantinopolis’te (İstanbul) yaşandığı dönemde de halk tarafından şeytana benzetilmektedir. Romanda da veba için “Hemen telaşla düzelmiş hoca, Azrail değil, insanı ölüme ayartan Şeytan”mış o. Hem de sarhoş değil, çok kurnazmış. Hoca tasarladığımız gibi Şeytan”la savaşmak gerektiğini de belirtmiş” (Pamuk, 2016, s.72) ifadeleri kullanılarak Hoca ile Faust arasında benzerlik kurulmuştur.

Çalışmamızda Orhan Pamuk’un Beyaz Kale romanındaki veba metaforundan hareketle Faust romanının izi sürülmüş, şeytan ve veba metaforunun romandaki işlevi ve romana kazandırdıkları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beyaz Kale, Faust, Şeytan, Veba.

**TÜRK KÜLTÜRÜ DESENLERİ BAĞLAMINDA KUTADGU BİLİG’DE
KULLANILAN ATASÖZLERİ VE DEYİMLER**

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT

Kırıkkale Üniversitesi, muratyigit06@gmail.com

Esra İLHAN

Kırıkkale Üniversitesi, esra.ilhan_14@outlook.com

ÖZET

11. yüzyılda İslamiyet’in Türkler tarafından kabulden sonra kaleme alınan ilk eserlerden birisi Yusuf Has Hacıp’in Kutadgu Bilig isimli eseridir. Türk-İslam kültürü havzasında teşekkül eden Kutadgu Bilig Türklerin milli geleneği ile İslam inancını bir potada eritip Türk Dili’nin mümbit söyleyişiyle tüm insanlığa iletme çabası olan siyasetname ya da nasihatname türünde bir eserdir. Türk ilmi ve felsefi birikimi ve kadim Hint-İran kültürünün güçlü izleğiyle kaleme alınmış olan eserde insan hayatının tahlili yapılmaya ve onun hayattaki paydaşlarıyla iletişiminin nasıl olması gerektiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Dönemin hakim dili olan Karahanlı Türkçesi’nin karakteristik yapısıyla kaleme alınmış eser 6645 beyitten oluşmaktadır. Muhteva olarak dini, siyasi, felsefi söylemin hakim olduğu eserin ana izleği ideal devlet yapısının nasıl olması gerektiğidir. Türk Dili ve kültürünün baş yapıtlarından birisi olan eser; yazıldığı dönemin sosyo-kültürel gerçekliğini, hayatı anlama ve anlamlandırma çabasını, insanın varoluşsal mücadelesini şiirsel bir dille gelecek nesillere ulaştırma çabasının ürünüdür. Kadim kültürümüzün farklı motiflerinin yansımalarıyla donatılmış eserde akıl ve bilgi baş köşeye oturtulmuş, insanın dünya ve ukbadaki kurtuluşu bu iki değere (akıl-bilgi) bağlanmıştır. Nasihat verme izleğiyle inşa edilmiş eserde özellikle Türk Dili’ne mal olmuş kalıplaşmış söz ve söz öbeklerinin (atasözleri ve deyimler) tercihen kullanıldığı bilinen bir gerçektir.

Kutadgu Bilig’in siyasi, felsefi, dini yönü kadar dili, edebi yapısı ve kültürel yoğunluğu yüzyıllardır birçok bilimsel incelemeye konu olmuştur. Türk Dili ve kültürünü bütün göstergeleriyle temsil yeteneğine sahip olan eserde; sözün gücüne güç katmak için çok sayıda atasözü ve deyme yer verildiği bilinmektedir. Eserde, anlatımı güçlendirmek, anlamı pekiştirmek, ahengi sağlamak, akılda kalıcılığı artırmak amacıyla kullanılan atasözü ve deyimler; geçmişle-gelecek, dil-kültür, insan-tabiata arasında köprü vazifesi ifa etmektedir.

Bu çalışma tarama modelinde doküman incelemesi yöntemiyle şekillendirilmiştir. Çalışma kapsamında Yusuf Has Hacıp’in ‘Kutadgu Bilig’ isimli eseri Türk kültür desenleri dikkate alınarak (baştan sona) taranmış, deyimler ve atasözleri tasnif edilmiştir. Çalışma sonunda, yirmi altı (26) kültür deseninde kırk (40) atasözü, dört yüz otuz üç (433) deyme ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kutadgu Bilig, Türk Kültürü Desenleri, Atasözleri, Deyimler.

**SABAHATTİN ALİ’NİN ‘KIRLANGIÇLAR’ ADLI ÖYKÜSÜNE
METİNDİLBİLİMSEL BAĞLAMDA BİR YAKLAŞIM DENEMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT

Kırıkkale Üniversitesi, muratyigit06@gmail.com

Esra İLHAN

Kırıkkale Üniversitesi, esra.ilhan_14@outlook.com

ÖZET

Geleneksel dilbilgisi cümleyi en üst dil birimi kabul etmekteydi. Bu anlayış modern dilbilim çalışmalarıyla değişmiş, cümleler üstü birimlerin (metinlerin) anlama ulaşmada daha etkili olduğu kabul görmüştür. Metinleri okumada, yorumlamada farklı yöntemler geliştirilmiş, cümlelerden daha büyük yapılarla bütüncül bir okuma anlayışı kabul görmüştür. ‘Metindilbilimsel Yeni Eleştiri’ye göre artık yazınsal metinler tüm katmanlarıyla çözümlenerek ‘anlama’ ulaşılma yoluna gidilmektedir. Metindilbilimin temel savı şudur: ‘cümlelerden daha büyük yapılar olan metinlerde anlam aranmalıdır.’ Yazınsal metinler yüzey yapı, derin yapı ve üst yapıdan oluşmaktadır. Okur, metnin derin yapısını kavradığında ‘anlama’ ulaşmaktadır. Okurun bir metni çözümlemesi, anlaması ve yorumlamasıyla metin okura iletisini ulaştıracaktır. Metindilbilim, metinlerdeki cümleler arasındaki bağlantılarla değil, metnin bağlamsal boyutuyla yani bütünüyle ilgilenmektedir. Metni oluşturan öğelerin bütünü ve bu öğelerin işlevlerini saptama imkanı veren metindilbilim yaklaşımı, bir metni metin yapan ölçütler üzerinde durmaktadır. Bu bağlamda metindilbilim çalışmaları metinlerin yüzeysel ve derin anlam çerçevesini çizmekte oldukça yenilikçi bir yaklaşım sayılabilir.

Bu çalışmanın amacı, Sabahattin Ali’nin ‘Kırlangıçlar’ adlı öyküsüne metindilbilimsel bağlamda bir yaklaşım denemesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle şekillendirilmiş, çalışma için gerekli olan veriler doküman incelemesi ile elde edilmiştir. Çalışma bağlamında kısa ve özlü anlatımıyla Sabahattin Ali’nin ‘Kırlangıçlar’ isimli öyküsü örneklem alınmıştır. Bu amaçla, metni oluşturan küçük ölçekli yapı (bağlaşıklık) ve metni oluşturan büyük ölçekli yapı (bağdaşıklık) irdelenerek, öykü bu iki unsurun öğelerine göre çözümlenmiştir. Öncelikle metnin yüzey yapısı analiz edilmiş daha sonra yüzey yapıdan hareketle derin yapıya ulaşılmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak, Sabahattin Ali’nin ‘Kırlangıçlar’ isimli metni ilk okunduğunda bir aşk ve ayrılık öyküsü gibi algılansa da; metindilbilimsel bağdaşıklık unsurları bağlamında bir incelemeye tabi tutulduğunda, toplumsal konularla ilgili derin iletilere ulaşılmıştır. Öykü metindilbilimsel bağlaşıklık ve bağdaşıklık ölçütleri yönüyle çözümlendiğinde; iki kırlangıcın ağzından; hayatın bilinçli bir algılama, anlama ve anlamlandırma süreci olduğu mesajının okura iletmeye çalışıldığı izleğine ulaşılmıştır. Son tahlilde, Sabahattin Ali’nin ‘Kırlangıçlar’ adlı öyküsü metindilbilimsel bağlamda incelenmiş, öykünün ‘bağlaşıklık’ ve ‘bağdaşıklık’ unsurları yönüyle tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sabahattin Ali, Kırlangıçlar Öyküsü, Metindilbilim, Bağlaşıklık, Bağdaşıklık.

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN, TÜRK MÜZİĞİNDE
SEGAH PERDESİNİ SESLENDİRMEDEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİNİN VE
DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN İNCELENMESİ**

THE EXAMINATION OF MUSIC TYPES THEY LISTEN AND OF PROFICIENCY
LEVELS IN THE VOICE OF SEGAH'S NOTE IN TURKISH MUSIC OF STUDENTS IN
THE DEPARTMENT OF MUSIC TEACHING

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı AKARSU

Kastamonu Üniversitesi, sakarsu@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu çalışmada müzik öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin, Türk müziği kültürüne ait önemli ve ayırt edici perdelerin seslendirmesindeki yeterlilik düzeyleri araştırılmaya çalışılmıştır. Bu araştırma kapsamında öğrencilerin ve ailelerinin dinlemiş oldukları müzik türleri de belirlenmiş, öğrencilerin Türk müziği perdelerini seslendirmeleri ile ilişkisi olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada, bir durum çalışması ve kısmen korelasyonel(ilişkisel) yöntem tercih edilmiştir. Çalışma grubu olarak Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik öğretmenliği bölümünün 1. ve 2. sınıfları tercih edilmiştir. 23 öğrenci 1. sınıflardan, 25 öğrenci de 2. sınıflardan olmak üzere toplamda 48 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin yarısından çoğunun, Türk müziği perdelerini seslendirmede yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Yine katılımcı öğrencilerin ve ailelerinin dinlemiş oldukları müzik tarzı ile katılımcı öğrencilerin Türk müziği perdelerini seslendirmeleri arasında benzer bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak, Müzik öğretmeni yetiştiren kurumların programında, Türk müziğini icra edebilme, seslendirebilme ve daha geniş bir repertuara sahip olabilmeleri adına bazı etkinliklere ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmenliği, Türk müziği, Segah, Seslendirme, Yeterlilik düzeyi, İnceleme.

ABSTRACT

In this study was studied to be investigated the proficiency levels in songs saying of important and distinctive note belong to the Turkish music culture of students in the department of music teaching. It was studied to be detected whether or not there is a relationship between Turkish music notes and the types of music they have listened of students and their families within the scope of this research.

In the study are preferred and a case study partially correlated (relational) method. As a working group are preferred 1st and 2nd classes in the department of music teaching Faculty of Education of Kastamonu University. It was conducted with a total of 48 students 25 students from 2nd grade and 23 students from 1st grade. In the analysis of data was used descriptive analysis technique. According to the results of the study has been identified not enough voicing the Turkish music notes majority of the students. It have been detected a similar relationship between voicing Turkish music notes and the musical style they are

listening to of participant students and their families. Depending on the results of this study are thought to be needed to some activities to be able to play, to have a wider repertoire and to be able to perform Turkish music in the music teaching program.

Key words: Music teaching, Turkish music, Segah, Voicing, Proficiency level, Review.

1904 YILINDA KASTAMONU'DA ÜRETİLEN İLK TÜRK PİYANOSU
THE FIRST TURKISH PIANO PRODUCED IN KASTAMONU IN 1904

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı AKARSU
Kastamonu Üniversitesi, sakarsu@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Piyanonun tarihi gelişimi incelendiği zaman, ilk olarak ortaçağ Avrupası'nda kullanılan dört telli monokord karşımıza çıkmaktadır. Daha sonra 'klavikord' ve 'klavsen' çalgısının teknik gelişimini devam ettirmesi ile birlikte günümüzde kullanılan piyanolar oluşmuştur.

İlk çekiçli piyanoyu Floransalı müzik aletleri yapımcısı Bartolomeo Cristofori (1653-1731) yaptığı bilinmektedir. Fakat piyanonun icadı ile ilgili Fransa, İtalya ve Almanya'da birbirinden bağımsız bir şekilde geliştiği bilgisi de yer almaktadır. Türk müziğine girmesi de 19. yy da yaşanan değişim hareketleri neticesinde olmuştur. Günümüzde Türk müziğinde eşlik sazı olarak halen kullanılan piyano, bir Türk mobilya ustası tarafından ilk kez 1904 yılında Kastamonu'da üretilmiştir.

Söz konusu piyano, 1904 yılında Taşköprülü Mehmet Usta tarafından yapılmıştır. Taşköprülü oğlu Mehmet Efendi evinde kurduğu atölyede ahşap imalatı yapmaktaydı. O tarihlerde Kastamonu'da yol yapımı ile görevli İtalyan mühendis Carlo, Mehmet ustadan evine bir konsol yapmasını talep etmişti. Mehmet Efendi konsolu yapıp, Carlo'nun evine götürüldüğü zaman orada piyanoyu görmüş ve bu piyanonun bir krokisini Mösyö Carlo'dan rica etmişti. Mehmet Efendi bu kroki üzerinde piyano inşasına başlayıp zor şartlarda ve malzeme sıkıntısı içerisinde Avrupa'da yapılan piyanolara benzer bir piyano yapmıştır.

Yapılan bu çalışmada, üretilen ilk Türk piyanosunun tarihi geçmişi araştırılmış, onunla ilgili kaynaklar toplanmış ve Kastamonu'da Mimar Vedat Tek Kültür Merkezinde bulunan piyano teknik yönleri ile incelenmiştir. Günümüzde üretilen ve kullanılan piyanolar ile karşılaştırmaları yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk piyanosu, Teknik özellikler, Karşılaştırma..

ABSTRACT

In this study was studied to be investigated the proficiency levels in songs saying of important and distinctive note belong to the Turkish music culture of students in the department of music teaching. It was studied to be detected whether or not there is a relationship between Turkish music notes and the types of music they have listened of students and their families within the scope of this research.

In the study are preferred and a case study partially correlated (relational) method. As a working group are preferred 1st and 2nd classes in the department of music teaching Faculty of Education of Kastamonu University. It was conducted with a total of 48 students 25 students from 2nd grade and 23 students from 1st grade. In the analysis of data was used descriptive analysis technique. According to the results of the study has been identified not enough voicing the Turkish music notes majority of the students. It have been detected a similar relationship between voicing Turkish music notes and the musical style they are listening to of participant students and their families. Depending on the results of this study are thought to be needed to some activities to be able to play, to have a wider repertoire and to be able to perform Turkish music in the music teaching program.

Key words: Music teaching, Turkish music, Segah, Voicing, Proficiency level, Revie

**ÇALGI EĞİTİMİNE YÖNELİK SMARTMUSIC VE YOUSICIAN
YAZILIMLARININ İNCELENMESİ**

Arş. Gör. Dr. Burcu KALKANOĞLU
Gazi Üniversitesi, burcu.kalkanoglu@yahoo.com

Arş. Gör. Sevilay KALAY MEYDAN
Gazi Üniversitesi, sevilaykalay@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada çalgı eğitimi için tasarlanmış müzik yazılımlarından olan SmartMusic ve Yousician uygulamalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Dünyadaki teknolojik gelişmeler ve değişimler eğitim açısından yeni yaklaşımların oluşmasına yol açmış; internet, teknolojik cihazlar, bilgisayar destekli öğretim yaklaşımları ve eğitsel yazılımlar müzik eğitimi içindeki yerini almıştır. Öğrenim sürecinin daha etkin ve verimli olması için geliştirilen bu araçlar ve yaklaşımlar ile günümüzde teknoloji kullanımı gittikçe artmıştır.

Müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitimi; öğrencinin müzik bilgisini ve birlikte müzik yapma becerilerini geliştirmeye, öğrenciye disiplinli ve düzenli bir şekilde çalışma alışkanlığı kazandırmaya ve birçok müzik türünü tanıtmaya yardımcı olmaktadır. Bilgisayar destekli çalgı öğretim uygulamaları, çalgının çalınabilmesi için gerekli olan uzun ve zorlu bir süreci kolaylaştırmak ve keyifli hale getirmek üzere tasarlanmıştır. Bu araştırmada IOS mobil işletim sistemlerinde kullanılan çalgı öğretim uygulamaları ele alınmıştır. Betimsel nitelikli olan araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Seçilen bu uygulamalarda; uygulamaların kısaca tanıtımı, hitap ettiği yaş grubu, hazır bulunuşluk gerektirip gerektirmediği, uygulamaların içerdiği özellikler, uygulamaların kullanımı ve uygulamalardaki eser repertuarı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ve öneriler, ilgili başlıklar altında sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çalgı eğitimi, SmartMusic, Yousician, Müzik yazılımları.

SÜRÛRÎ’NİN ŞİİRLERİNDE NAPOLYON BONAPART

Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA

Çankırı Karatekin Üniversitesi, fatihsona@yahoo.com

ÖZET

Napolyon Bonapart (1769-1821), Fransızlar’ın ünlü liderlerindendir. 1798’de Osmanlı toprağı olan Mısır’daki İskenderiye’ye geldi. Yanında 35.000 asker ve 25.000 denizci vardı. Burayı on gün içinde işgal etti. Buradan Kahire’ye yürüdü. 22 Temmuzda Kahire’ye girdi. Birkaç hafta sonra İngiliz Amiral Nelson, Fransız donanmasını yaktı (1 Ağustos 1798). Osmanlı Devleti 2 Eylül 1798’de Fransa’ya karşı savaş ilan etti. Ayrıca İngilizler ve Ruslarla işbirliği yaptı. 23 Ağustos 1799’da Napolyon Fransa’ya geri döndü. Bonapart Fransa’da iken Osmanlı-Rus donanması, Fransa’nın elindeki İyonya Adaları ve Epir İskelelerini aldı. İyonya Adaları (Korfu vb.) üzerinde yedi ada cumhuriyeti kurularak Osmanlı yönetimine verildi. Sadrazam Yusuf Ziyaeddin Paşa, önce Gazze’ye geldi. Sonra el-Ariş’i ele geçirdi. Kahire’ye girmek istedi ama Kleber’e yenildi. 14 Haziran 1800’de Kilisli Süleyman Bey isimli bir Türk Kleber’i öldürdü. İngilizler İskenderiye’ye asker çıkardılar ve Meneo’nun ordusunu yendiler. Fransızlar bundan sonra Mısır’ın boşaltılması mukavelesini imzaladılar (27 Haziran 1801). Osmanlı ordusu 10 Temmuz 1801’de Kahire’ye 26 Ağustos 1801’de İskenderiye’ye girdi (Öztuna 2017: 414-417).

Osmanlı İmparatorluğu, Mısır Seferi sırasında ordusunun zayıflığını anladı. Napolyon’a çeşitli seferler yenilmekle beraber İngilizler ve Ruslar yardımıyla ancak onları yenebilmiştir (Kartal 1999: 43).

Sürûrî, düşürdüğü tarihleri ve hicivleri ile devrinde oldukça meşhur olan divan şairidir. Sürûrî, H.1165/M.1752’de Adana’da dünyaya geldi. Sürûrî, 11 Safer 1229/2 Şubat 1814 tarihinde altmış dört yaşında iken İstanbul’da vefat etti. Onun edebî gücü tarih manzumelerinde görülür. Pek çok konuya tarih düşüren şairin binlerce tarih manzumesi bulunmaktadır. Şairin doğru ve akıcı bir üslupla söylediği tarih manzumeleri, edebî yönleri dışında dönemin tarihî olaylarına ışık tutmaları açısından da çok önemli kaynaklardır (Nizam 2014). Sürûrî, Napolyon’un Mısır’a saldırmasını çeşitli şiirlerinde anlatmıştır.

Hücûm edip Bonaparta dedikleri dînsiz
Cüyûş-ı belde-i İslâma nâgehân toldı
Tutuldu kendi ayağıyla dâm-ı hırsa o hırs
Semizce lokma ararken belâsını buldı
Kılıc gibi nola târîhim olsa cevherdâr
Fırance Mısra hıyânetle geldi kör oldu

Sürûrî Divanı Tarih 595

Bu tarihte dînsiz Napolyon Bonapart İslam beldesine askerleri ile ansızın, birdenbire hücum etmiştir. Napolyon kendisi hırs tuzağına tutulmuştur. Semiz bir lokma ararken belasını bulmuştur. Sürûrî’nin tarihi kılıc gibi cevher saçmaktadır, Fransız Mısır’a düşmanlıkla gelmiş ve kör olmuştur. Fransız istediklerine ulaşamamıştır (Sona 2018:175-6). Bu bildiride Sürûrî’nin şiirlerinde Napolyon’un nasıl görüldüğü gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürûrî, tarih, Napolyon.

İSMAİL HİKMETÎ'NİN DEVLET-İ OSMÂNİYE ADLI ŞİİRİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA

Çankırı Karatekin Üniversitesi, fatihsona@yahoo.com

ÖZET

Asıl adı İsmâil, mahlası Hikmetî'dir. Edirne'de dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi bilinmemektedir. Devrin önemli şahsiyetleri olan Koca Râgıb Paşa'ya (d.1699-ö.1763), Halîmî Mustafa Paşa'ya (ö.1760) ve yaptırdığı hayır eserleriyle meşhur olan Beşir Ağa'ya (ö.1746) kasideler yazmıştır. *Dîvân*'ında, Edirne ve İstanbul'un çeşitli semtlerinden bahseden şiirleri vardır. Halvetîliğın Uşşâkî yoluna mensuptur. İsmail Hikmetî'nin 1187/1773-74 yılında vefat etmiştir. Ahmed Sâkî'nin Edirne'de bulunan türbesinde medfundur.

Hikmetî'nin divanı ve tuhfe-i nâdîde isimli eserleri vardır. Şair, şiirlerini ilahi bir bakış açısıyla yazmıştır. Şiirlerinde Allah aşkını, peygamber sevgisini ve zaman zaman da beşeri aşkı işlemiştir. *Dîvân* sahibi mutasavvıf bir şair olan Hikmetî, şiirlerinde tekke şiirine değil divan şiiri geleneğine bağlı kalmıştır (Sona 2012: 1-40).

Divan Şiirinde Osmanlı padişahlarını kronolojik olarak ele alan manzumeler bulunmaktadır. Bu manzumeler Fihrist-i Şâhân denmektedir. Osmanlı padişahlarını kronolojik olarak ele alan manzum bir tarihçe hüviyetindeki Fihrist-i Şâhân ilk olarak Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebi (ö.1657) tarafından kaleme alınmış, sonra da birçok şair tarafından tezyîl edilmiştir (Kurtoglu 2003: 317-8). Hikmetî de Osmanlı Devleti hakkında bir kaside yazmıştır. Bu Fihrist-i Şâhân'da farklı bir örnek olabilir.

Hak devlet-i Osmâniyesin eyledi nâ'ib
Devlet ne imiş aña gel ey devlete tâlib
Ol devleti Hak kudretin izhâr için etmiş
Her pâdişeh-i rûy-ı zemîn üstüne gâlib
Ta'rîfini tahrîr edecek hâme-i kudret
Ser-levh-ı sa'âdet diye temmet dedi kâtib
Der-uhde-i mîsâk nebîlerle velîler
Te'bîdine oldular anıñ cümlesi zâhib
Tâ minber-i arş üzre çıkıp hâtif-i Hak'dan
Mansûr muzaffer diye hatm eyledi hâtib

İsmail Hikmetî Divanı K. 50/1-5

Bu kasideye göre Allahu Teala Osmanlı Devletini kendisine vekil eylemiştir. Devletin ne olduğunu anlamak isteyen Osmanlı'ya bakmalıdır. Allah gücünü herkese göstermek için onu yeryüzüne muzaffer kılmıştır. Kâtib, saadet levhasının başı diyerek bunları kalemiyle yazacaktır. Veliler onun devletin ebedî olması için dua etmektedirler. Hatip arş minberi üzerine çıkıp muzaffer ve mansur olsun diye söylemektedir. Adap ve mertebeler bu devlete özgüdür.

Bu bildiride şair tarafından Osmanlı Devleti'nin nasıl görüldüğü verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İsmail Hikmetî, Divan, Osmanlı Devleti.

İSLAM BAHÇE SANATINDA PEYZAJ TASARIM ÖZELLİKLERİ

LANDSCAPE DESIGN FEATURES OF ISLAMIC GARDENS

Dr. Öğr. Üyesi Parisa GÖKER

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, parisa.goker@bilecik.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHVECİ

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, hilal.kahveci@bilecik.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Candan HERGÜL

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, ozlem.hergul@bilecik.edu.tr

ÖZET

İslamiyet, Arabistan'da doğmuş, kısa bir süre içinde Filistin'den başlayarak Irak, Suriye, Mezopotamya, Mısır, İran, Türkistan ve Pencap'ın bir kısmı ile Kuzey Afrika'dan İspanya'ya kadar yayılım göstererek İslam kültürünü ortaya çıkarmıştır. İslam kültürü ve sanatı belirli bir ülke veya topluma ait olmanın ötesinde, çeşitli uygarlıkların kültür ve sanat anlayışları etkisinde olgunlaşan ve hepsinde dinin etkisi ile ortak özelliklerin yanı sıra yerel özelliklere de sahip bağımsız bir sanat olarak ortaya çıkmıştır. Genel anlamda değerlendirildiğinde İslam sanatının tüm alanlarında görülen gelişmelerde İran ve Türk öğeleri ile geleneklerinin yansımaları izlenmektedir. İslam bahçeleri 7. Yüzyıl'dan itibaren çeşitli toplumların kültür ve gelenekleri doğrultusunda biçimlenerek, dinin, iklimin ve içinde yer aldığı coğrafyanın da etkilerine bağlı olarak kendine özgü bir bahçe sanatı olarak ortaya çıkmıştır. Bahçe sanatı tarihinde, farklı ülkelerdeki toprak yapısı, iklim, flora ve ekoloji gibi yerel ve bölgesel doğal koşullar bahçelerin gelişimini etkilemiştir. Genel olarak İslam bahçeleri dinin yayıldığı coğrafyalar dikkate alındığında sıcak, kurak ve az yağışlı doğaya sahip bölgelerde biçimlenmiştir. İslam bahçeleri her zaman cennetin bir sembolü olarak görülmesi yanı sıra, günlük yaşam alanı ve mekanları olarak tasarlanmışlardır.

Bu Çalışmada; İslamiyet'in doğuşu ile birlikte ortaya çıkan bahçe kavramı ve bu bahçelerin tarihsel süreç içindeki gelişimi irdelenecektir. Elde edilen veriler doğrultusunda bugüne ulaşabilen İslam bahçe örnekleri üzerinden karakteristik özellikleri, mekansal organizasyonu ve tasarım ilkeleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslam Bahçe Sanatı, Peyzaj Tasarım Özellikleri, Cennet Bahçesi

ABSTRACT

Islam was born in Arabia and starting from Palestine, it spread in a short time in Iraq, Syria, Mesopotamia, Egypt, Iran, Turkistan and part of Punjab and Northern Africa and Spain and generated Islamic culture. Islamic culture and art, beyond belonging to a certain country or society, occurred as an independent art having common characteristics and maturing under the influence of the culture and art and with the effect of the religion in all of them. When assessed in a general sense, reflections of Iranian and Turkish components and traditions are observed in the developments seen in all areas of Islamic art. Islamic gardens were shaped based on cultures and traditions of various societies starting from the 7th century, and occurred as a unique garden art depending on the effects of religion, climate and the geography that they are in. In the garden art history, local and regional nature conditions such as soil structure, climate, flora and ecology in different countries have affected the development of the gardens. When the geographies where Islamic gardens spread are considered, they were shaped in regions having hot, barren and little rainy nature in general.

Islamic gardens were seen as the symbol of heaven always and they were designed as daily living places.

In this research; The concept of the garden that emerged with the birth of Islam and its development in the historical process will be examined. In the direction of the obtained data; the characteristic features, spatial organization and design principles will be revealed through examples of Islamic garden can be reached today.

Key words: Islamic Garden Art, Landscape Design Features, Garden of Heaven

**USE OF CITY FORESTS FOR RECREATIONAL PURPOSES; CASE STUDY OF
BİLECİK CITY**

KENT ORMANLARININ REKREASYONEL AMAÇLI KULLANIMI; BİLECİK İLİ
ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Parisa GÖKER

Bilecik Şeyh Edebali University, parisa.goker@bilecik.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Candan HERGÜL

Bilecik Şeyh Edebali University, ozlem.hergul@bilecik.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHVECİ

Bilecik Şeyh Edebali University, hilal.kahveci@bilecik.edu.tr

ABSTRACT

Population and dwelling intensity of cities has been increasing gradually today due to industrialization and migration movements. Unaesthetic, irregular and unplanned structuring and inadequate urban infrastructure that emerge in parallel to this situation lead to occurrence of cultural and economic imbalances, physical and ecologic problems and cause city views getting distant from nature gradually. Recreation is defined as the re-acquiring of disrupted wholeness of humans with the activities they wish in order to lead a healthy life and work efficiently. Recreation areas can be defined as the locations where recreational activities are carried out (Uzun, 2005). People in cities resort to recreation resources located out of cities due to negative conditions in urban locations and inadequate recreation resources. Forestry areas are the major recreation resources preferred the most due to their natural, cultural and visual values especially. City forests are natural and green fields located within city areas or in city environs and providing recreation opportunities to people. Hence, they contribute to physiologic, psychologic, economic and social development of societies.

In this study, it was aimed to raise awareness about the city forest located within Central County of Bilecik City, increase public awareness level about the protected areas, put forward the significance of the natural park for local people, and determine the regional demands. Furthermore, in this study, determination of the recreational opportunities presented in the area and revealing the expectations of users were aimed.

Key words: Bilecik City, City forest, Recreational use

ÖZET

Günümüzde kentlerin nüfus ve konut yoğunluğu sanayileşme ve göç hareketleri nedeniyle gittikçe artmaktadır. Bu duruma paralel olarak ortaya çıkan estetik olmayan düzensiz ve plansız yapılaşma ve yetersiz kentsel altyapı, toplumsal, kültürel ve ekonomik dengesizlikler, kentlerin görünümünün giderek doğadan uzaklaşmasına, fiziksel ve ekolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Rekreatyon, insanın sağlıklı yaşamak ve verimli çalışmak için bozulan bütünlüğüne dilediği aktivitelerle yeniden erişmesi olarak tanımlanmaktadır. Rekreatyon alanları ise, rekreatyonel aktivitelerinin gerçekleştirildiği

mekanlar olarak tanımlanabilir (Uzun, 2005). Kentsel mekanlarda yaşanan olumsuz koşullar ve rekreasyon kaynaklarının yetersizliği nedeniyle kent insanı, kent dışındaki rekreasyon kaynaklarına yönelmektedir. Özellikle sahip olduğu doğal, kültürel ve görsel değerler nedeniyle ormanlık alanlar en çok tercih edilen rekreasyon kaynaklarının başında gelmektedir. Kent ormanları; kent alanı içinde veya çevresinde yer alan ve insanlara rekreatif olanaklar sunabilen doğal ve yeşil alanlardır. Dolayısıyla da toplumun fizyolojik, psikolojik, ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunurlar.

Bu çalışmada; Bilecik İli Merkez ilçesinde yer alan kent ormanı ile ilgili farkındalık yaratmak, halkın korunan alanlar ile ilgili olarak bilinç düzeyini arttırmak, tabiat parkının yöre insanı için önemini ortaya koymak, yöresel talepleri belirlemek amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu çalışma ile alanın sunduğu rekreasyonel olanakların belirlenmesi ve kullanıcıların beklentilerinin ortaya koyulması hedeflenmiştir.

Anahtar kelimeler: Bilecik ili, Kent Ormanı, rekreasyonel kullanım

MODA ENDÜSTRİSİNDE İNOVATİF KİTLESEL KİŞİSELLEŞTİRMENİN ÖNEMİ
THE SIGNIFICANCE OF INNOVATIVE MASS CUSTOMIZATION IN THE FASHION
INDUSTRY

Dr. Evrim KABUKCU

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, evrimkabukcu@gmail.com

ÖZET

Günümüz moda endüstrisi genel olarak moda ürünlerini kitlesel üretim sürecinde gerçekleştirmektedir. Bu durum, moda müşterilerinin farklı ve biricik olma beklentisi ile çatışmaktadır. Dolayısıyla, modanın kendine özgü doğası ve sanayileşme ile birlikte gelişen ve hızlanan kitlesel moda olgusu oksimorondur. Bunun yanı sıra, teknolojik gelişmeler ve internet kullanımının artmasıyla birlikte hızlanan e-ticaret, moda endüstrisinde de yaygınlaşmaya başlamıştır. Buna karşılık, kitlesel kişiselleştirme, gelişen bu çatışmaya alternatif çözüm önerisini internet ortamında sunan ve tasarım, üretim, pazarlama ve lojistik uygulamalarını bütünleştirerek müşteri ile işletme arasında bağ kuran inovatif bir yöntem olarak ortaya çıkmıştır. Bu kalitatif çalışma, kitlesel kişiselleştirmeyi moda endüstrisi özelinde keşfetmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma kapsamında, kitlesel üretime karşılık kitlesel kişiselleştirme ve kitlesel moda endüstrisinde kişiselleştirme kavramı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Moda, Kitlesel Kişiselleştirme, E-ticaret, Pazarlama, Lojistik

ABSTRACT

Today's fashion industry generally carries out fashion products in mass production process. This situation conflicts with the expectation of fashion customers to be different and unique. Therefore, the unique nature of fashion and the mass fashion that develops and accelerates with industrialization are oxymoron. Besides, e-commerce, which accelerated with the increase of technological developments and the use of the internet, has also become widespread in the fashion industry. On the other hand, the mass customization has emerged as an innovative method of linking customer and business by integrating design, production, marketing and logistic applications and is the one that presents the alternative solution proposal to this developing conflict on internet. This qualitative study aims to explore mass customization in particular for the fashion industry. In this study, the concept of mass customization versus mass production and the concept of customization in the mass fashion industry were investigated.

Keywords: Fashion, Mass Customization, E-Commerce, Marketing, Logistics

**MODA PERAKENDECİLİĞİNDE HİZMET ODAKLI İNOVASYON: DİJİTAL
VİTRİN EKРАНLARI**

**SERVICE FOCUSED INNOVATION IN FASHION RETAILING: DIGITAL WINDOW
DISPLAYS**

Dr. Evrim KABUKCU

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, evrimkabukcu@gmail.com

ÖZET

Dinamik moda perakendeciliğinin müşterilere yakın olma kaygısı, “*gerçek zamanlama*”nın önemini arttırmaktadır. Moda perakendeciliğinde artan yoğun rekabet nedeniyle hıza uyum sağlamak ve konforlu bir alışveriş olanağı (alışveriş yapılabilen vitrinler) sunabilmek markalar için büyük bir avantaj haline gelmektedir. Bunun yanı sıra, büyük moda perakendecileri için depo ve stok gereksinimi olmadan gerçekleşen vitrin alışverişlerinin maliyetleri düşürücü etkisi söz konusu olmaktadır. Geleceğin trendi olacak olan ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte gelişen dijital vitrinler, mobil pazarlama araçlarına inovatif bir alternatif olarak piyasada var olmaktadır. Bu kapsamda, çevrimiçi alışveriş siteleri ve moda markaları arasında kurulan iletişim ve işbirlikleri sayesinde gelişmekte olan sanal vitrin örnekleri gün geçtikçe artmaktadır. Dünyada bilinen en çarpıcı örneklerden biri; Kate Spade Saturday ve eBay’in ortaklığı ile müşterilere zaman kazandırmak amacı ile tasarlanan dijital vitrin mağazasıdır. Müşterilerin dijital vitrin mağazasından satın aldığı ürünler, bir saat gibi kısa bir sürede müşterilere ulaştırılmaktadır. Türkiye’de ise Boyner Grup tarafından İstinye Park ve Akasya Alışveriş Merkezlerinde sanal vitrin uygulamaları sunulmaktadır. Bu nitel araştırmanın amacı, moda perakendeciliğinin teknoloji ile bütünleşmesini keşfetmek ve çeşitli moda markaları için tasarlanmış dijital vitrin ekranlarını araştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Perakendecilik, Moda, İnovasyon, Vitrin, Dijital Alışveriş

ABSTRACT

The concern of dynamic fashion retailing for being close to customers increases the importance of “*real timing*”. Due to increased intense competition in the fashion retail adapting to the speed and offering a comfortable shopping opportunity (shoppable windows) is becoming a great advantage for brands. Digital displays that will be the trend of the future and evolve with the development of technology exist in the market as an innovative alternative to mobile marketing tools. In this context, owing to established communication and collaboration between the online shopping websites and the fashion brand, developing virtual display cases are increasing day by day. One of the most striking examples known in the world is a digital window display store, designed by the aim to save customers’ time, with partnership of Kate Spade Saturday and eBay. The products purchased by the customers from the digital display store are delivered to the customers in a short time as an hour. In Turkey virtual window applications are presented by Boyner Group in İstinye Park and Akasya Shopping Center. The aim of this qualitative research is to explore the integration of

fashion retailing with technology and to explore the digital display screens designed for various fashion brands.

Keywords: Retail, Fashion, Innovation, Window, Digital Shopping

THE IMPORTANCE OF PASSIVE SOLAR IN ARCHITECTURAL DESIGN

Dr. Riyad ŞİHAB

Afyon Kocatepe University, rishihab@gmail.com

ABSTRACT

Nowadays the solar design becomes very impotent issue in this era, so the architectural design of any building should comprise this issue. Passive solar design is a broad term used to encompass a wide range of strategies and options resulting in energy-efficient building design and increased occupant comfort. The concept emphasizes architectural design approaches that minimize building energy consumption by integrating conventional energy-efficient devices, such as mechanical and electrical pumps, fans, lighting fixtures, and other equipment, with passive design elements, such as building siting, an efficient envelope, appropriate amounts of fenestration, increased day lighting design, and thermal mass. In short, "passive solar design balances all aspects of the energy use in a building: lighting, cooling, heating, and ventilation. It achieves this by combining, in a single concept, the use of renewable resources and conventional, energy-efficient strategies. "The basic idea of passive solar design is to allow daylight, heat, and airflow into a building only when beneficial. The objectives are to control the entrance of sunlight and air flows into the building at appropriate times and to store and distribute the heat and cool air so it is available when needed.

Many passive solar design options can be achieved at little or no additional cost. Passive solar buildings use 47 percent less energy than conventional new buildings and 60 percent less than comparable older buildings. Passive solar design strategies can benefit most large buildings and all small buildings. Passive solar design is best suited to new construction and major renovation because most components are integral elements of the building. Depending on siting, the range of improvements planned, and the building's characteristics, a number of passive strategies can potentially be incorporated into existing buildings. Successfully integrating passive solar design strategies requires a systematic approach that begins in the pre-design phase and carries throughout the entire design process. The passive solar design strategies should be included during the building-design process. In order to analyze the choices, a base case is established—a building that corresponds to the overall architectural program but does not use passive solar strategies. Energy and economic comparisons are made between the base case and various combinations of passive and energy- efficient design strategies. The final design is checked to confirm that energy performance goals established earlier have been met.

As a result, in this study the effects of the passive solar has been investigated in architectural building design by taking in account the consideration of siting and day lighting opportunities and the building envelope; then building systems are considered. Almost every element of a passive solar design serves more than one purpose. Landscaping can be aesthetic while also providing critical shading or direct air flow. Window shades are both a shading device and part of the interior design scheme. Masonry floors store heat and also provide a durable walking surface. Sunlight bounced around a room provides a bright space and task light.

Key words: Architectural design, building energy, passive solar.

**THE EFFECTS OF DESIGN OF ARCHİTECURE AND ENGINEERING IN THE
DEVELOPMENTS OF EUROPE IN THE PAST**

Dr. Riyad ŞİHAB

Afyon Kocatepe University, rishihab@gmail.com

ABSTRACT

The construction engineering is the most popular which offers a particular challenge because almost every structure or system that is designed and build it by structural engineers is unique . One structure so rarely duplicate as another exactly. Even when structure seem to be identical, site requirement or other factors generally result in modifications. Large structures like dams, bridges, or tunnels may differ substantially from previous structures. The structurall engineers must, therefore , always be realy and willing to meet new challenges.

No nobody can ignore the role of the feat of architects and engineers . For instance, if we look up the incient history of humen beings we can find uncountable samples. So the greatest feat of engineering since Roman times was the French achievement between 1666 and 1681 of the Languedoc canal to link the Mediterranean Sea with the Atlantic Ocean. It was conceived (kavramak) of by King Francis I and discussed by him with Leonardo da Vinci. It was first surveyed in 1539. As a result of civil and religious disorders in france, however , nothing happened until 1661when Pierre Riquet worked out a scheme for supplying enough water to summit of canal . Jean Colbert secured the intrest of of the young King Louis XIV, and in 1666 the work started . The whole canal was 150 miles long with 102 locks, a tunnel and 3 aqueducts. Just as railway bridges were the great were the great structural symbos of 19th century, highway bridges became the engineering became the engineering emblems of the 20th century. The invention of the outomobile created an irrisistable demand for paved the roads and vicular bridges thoughoutthe development world. The type of bridge needed for cars and trucks, however, is fundamentally different from the need for locomotives. Most highway bridges carry lighter loads than railway bridges do, and their roadways can be sharply curved or steeply sloping . To meet these needs , many turn of the the –century bridge designers began working with new building material like reinforced concrete even if it is not risitant as much as natural rocks for along periode . reinforced concrete, which has steel bars embedded in it. And the master of the new material was founded by Swiss structural engineer Robert Maillart , who designed some of the most original and influential bridges of modern era.

In this study the historical events have been investigated in Europe in past and compared with new methods in design and engineering.

As a conclusion there are many old constructions which served the humen beings in last developmens and has provided many advantages to live in comfortable condations nowadays. It is necessary to get the lessons from these huge projects which comprise a lot of the experience for new architects and engineers and utilise them for carring out nice and resistanant architectural design of constructions against the naural disasters like Earthquakes. Finally many suggestions are given.

Key words:architects, engineers , high-way, historical events.

ÇANKIRI’NIN 11 KÖYÜNDE KÖY İÇİ VE HANE İÇİ İLİŞKİLER VE KÖY ALGISI

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN
Uşak Üniversitesi, hkncagan@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma Çankırı çevresinde, en yakını merkez ilçeye 3 km en uzağı ise 24 km olan 11 köyde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı bu köylerde yaşayanların ekonomik ve sosyal özelliklerine ilişkin bilgi edinmek, köy algılarını ve kentle ilişkilerini tespit etmektir. Araştırma, betimsel bir nitelik göstermektedir.

Ekonomik özelliklerden kasıt yaşamını idame ettirmek için ihtiyaç duyduğu geliri sağlama yollarıdır. Bu çerçevede meslek, tarla ve hayvan sahipliği, ücretli işçi kullanma veya ücretli işçi olma durumu, maddi yardım alıp almamasıdır.

Sosyal özellikler ise bu çalışmada öncelikle hane içi ilişkileri işaret etmektedir. Bu çerçevede hane içi işbölümü üzerinde durulmaktadır. Sosyal özellikler başlığında ele alınan bir başka unsur da köy içi anlaşmazlık/çatışma/gerilim alanlarının tespiti.

Son olarak ise köyde yaşayanların köye yönelik algıları, kentle ilişkileri ve hane bazında göç tecrübeleri incelenmiştir.

Araştırmanın elde ettiği bulgulardan öne çıkanlar şu şekilde özetlenebilir:

Hazırlanan veri toplama aracı 434 kişiye uygulanmış olup katılanların cinsiyet oranları birbirine yakındır. 18-83 yaş aralığındaki katılımcıların yaş ortalaması ise 47,66 olarak tespit edilmiştir. Eğitim düzeyi açısından ağırlık ilkökul mezunlarındadır (%55,7). Ancak yaklaşık %10’u okuma-yazma bilmemekte, üniversite mezunları ise %3,7’de kalmaktadır.

Araştırmada ele alınan hane içi işbölümünde, tarla, bahçe, hayvan bakımı ve çarşı işlerinin ağırlıklı olarak yetişkin erkeklerin sorumluluğunda görülmektedir. Ev işleri yetişkin kadınların kontrol alanında yer alırken; kadınların bahçe ve hayvan bakımı konusunda eşlerine yardımcı oldukları tespit edilmiştir. Özellikle kız çocukların hane içi işbölümündeki yükleri düşük çıkmıştır.

Köylerde ücretli işçi kullanımı sınırlıdır. Sadece 49 katılımcı ücretli işçi kullandığını belirtmiştir. İşçiler ağırlıklı olarak köy içinden ve başka köylerden temin edilmekle birlikte Adana, Urfa taraflarından gelenler ve Suriyeliler de ücretli tarım işçisi olarak kullanılmaktadırlar.

Ayrıca ücretli işçi olarak çalışanlar da bulunmaktadır. Yaklaşık olarak her beş kişiden biri hanesinde sürekli veya mevsimlik olarak ücretli çalışanlar bulunduğunu belirtmiştir.

Köylerdeki çatışma alanları arasında en fazla ifade edilen kayıncı-gelin arasındaki anlaşmazlıklar olmuştur. Çatışma alanları arasında en düşük ortalamalar ise “farklı mezheplerden olmak”, “farklı etnik kökenden gelmek”, “farklı dini inançlara sahip olmak” maddelerinde gözlenmiştir.

Katılımcıların yarısından fazlası hane üyelerinden en az birinin temelli olarak köy dışına göç ettiğini belirtmiştir. Kendisinin de göç etme isteği içinde olduğunu söyleyenler de %50 civarındadır. Köyden memnun olmayanların oranı %8’dir. Ancak çocukları söz konusu olduğunda bu memnuniyet oranı değişmektedir. Çocuklarının, hayatlarını köyde geçirmesini isteyenler sadece %20 düzeyindedir.

Anahtar Kelimeler: Köy (Kır) Sosyolojisi, Çankırı, Hane içi işbölümü, Köyde anlaşmazlık (çatışma/gerilim) alanları.

**1960-1979 ARASINDA TÜRKİYE’DE KIR SOSYOLOJİSİNE YÖN VERMİŞ KÖY
ARAŞTIRMALARI**

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN
Uşak Üniversitesi, hkncagan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı 1960-1979 arası Türkiye’de gerçekleştirilen köy sosyolojisi alan araştırmalarını incelemek ve araştırmaları ele aldıkları konulara göre sınıflandırarak ulaştıkları sonuçları irdelemektir.

1940’a kadar köycülük temelli ve Le Playci metodoloji çerçevesinde varlık gösteren köy sosyolojisi alanında ilk ciddi eserler 1940’larda yayımlanır. 1950’ler köy sosyolojisine ilginin arttığı bir dönem olur; ancak nitelik açısından aynı gelişme yaşanmaz. 1960-1979 döneminde ise köy tartışmalarında akademik düzeyin yükseldiği, hipotezlere dayalı önemli köy araştırmalarının hakim olduğu ve farklı bilim dallarının köy araştırmalarına yöneldiği görülür. Coğrafya, sosyal hizmetler, sosyal antropoloji, şehir ve bölge planlama, sosyal politika, siyaset bilimi, iktisat, ev ekonomisi gibi alanlarda faaliyet gösteren araştırmacılar köy çalışmaları yapmışlardır.

Bu dönemin köy incelemelerinde öne çıkanlar Mübeccel Kıray, Bahattin Akşit, İbrahim Yasa, Nermin Erdentuğ, Orhan Türkdoğan, Özer Ozankaya’nın yanısıra Scott, Szyliowicz, Kolars, Pierce, Frey gibi yabancı araştırmacılarıdır. Ancak köy araştırmacılarının bu isimlerle sınırlı olduğu da düşünülmemelidir. Farklı alanlardan pekçok araştırmacı köylere ilgi göstermiş ve Türkiye’nin değişik bölgelerinde yer alan köylerden veriler toplamışlardır.

Bu dönemin köy çalışmalarında konu açısından çeşitlenme gözlense de temel eksenin köydeki kapitalistleşme ve tabakalaşma süreçleri olduğu söylenebilir. Mübeccel Kıray’ın Çukurova köylerinde (1968) ve Ereğli’de (1964), Bahattin Akşit’in Antalya’nın iki köyünde (1967), İsmail Beşikçi’nin Doğu Anadolu’da (1969) yaptıkları araştırmalar bu konuyu inceleyen önemli örnekler arasında yer alır.

Dönemin köy araştırmalarında öne çıkan diğer konulara örnek olarak da sosyal yapı ve kültür değişimleri (Yasa, 1960 ve 1969; Balaman, 1967; Emiroğlu, 1972; Keleş ve Türkay, 1962; Kandiyoti, 1975; Karpas, 1960; Türkdoğan, 1972), köyde kadının konumu (Erdentuğ, 1964; Özbay, 1979), köyde siyasal davranış (Ozankaya, 1970, Szyliowicz, 1961; Türkdoğan, 1973; Kili, 1978) verilebilir. Ayrıca köylerde kadınların giyiniş biçimleri (Görgünay, 1973), köy muhtarlığı (Scott, 1968), köy gençliği (Atalay, 1979) gibi konuları ele alan araştırmalar da köye olan ilgiyi genişletmiştir.

İncelenen köyler genellikle ortalama özellikler gösteren yerleşim birimleri olmakla beraber farklı etnik köken ve dinsel inanç, mezhebe sahip olan köylerin de ele alındığı görülür (Beyazıt vd., 1966; Yurduseven, 1960; Eröz, 1964). Ayrıca karşılaştırmalı köy araştırmalarının sayısı da bu dönemde artış göstermiştir (Eserpek, 1979; Gençler, 1973; Güçbilmez, 1972; Kıray, 1971; Ozankaya, 1971; Türkdoğan, 1971, Yasa, 1969).

1960- 1979 arası dönemde Türkiye’de sosyolojinin çok canlı tartışmalara sahne olduğu görülmektedir. Kır sosyolojisi de bu tartışmalarda başat bir rol oynamıştır. Bu dönemin köy araştırmalarına göz atmak hem bugünkü köyü hem de günümüzün Türk sosyolojisini anlamak ve açıklamak için çok kıymetli bilgiler sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk sosyolojisi, Köy sosyolojisi, Köy, 1960-1979 arası, Alan araştırmaları

TASAVVUF KLASİKLERİNDE TASAVVUF VE ŞERİAT

Dr. Öğr. Üyesi Mahmud Esad ERKAYA

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, esaderkaya@hotmail.com

ÖZET

Tasavvuf, hem insanlık tarihi hem de İslam tarihinde toplumun her kesimi üzerinde etkileri görülen önemli bir konudur. İnsanın var oluşundan günümüze var olmuş bir alan olup hiçbir din ve kültürde göz ardı edilemeyecek bir disiplindir. Diğer dinlerde mistisizm olarak adlandırılan bu ilim, İslam toplumlarında tasavvuf adını almıştır. Ne var ki İslam tasavvufu, diğer mistisizm cereyanlarından farklıdır. Nitekim tasavvuf, İslam'ın çizmiş olduğu sınırlarla kuşanmıştır.

Hız. Peygamber, sahabe ve tabiin dönemlerinde zühd olarak tebarüz eden tasavvuf, hicrî II. (miladi VIII.) yüzyıldan itibaren tasavvuf olarak adlandırılmış, İslâm'ın zâhiri ile birlikte bâtinî boyutunu da temsil eden bir disiplin haline gelmiştir. Ne var ki tasavvufun yayılıp toplum içerisinde sûfîlerin itibar görmeye başlamasının ardından kendilerini tasavvufa nispet edenlerin sayısı artmış ve birtakım dünyalık menfaatler için sûfî görünen kimseler türemiştir. Bu durum karşısında gerçek sûfîlerin İslâm'daki yerini ve önemini, vasıflarını, Kur'an ve Sünnet'e uygun bir tasavvuf anlayışının nasıl olması gerektiğini belirtmek üzere tasavvuf eserleri telif edilmeye başlanmıştır. Kur'an'a ve sünnete uygun tasavvuf anlayışını ortaya koymak adına Serrâc (ö. 378/988), Kelâbâzî (ö. 380/990), Ebû Tâlib el-Mekkî (ö. 386/996), Hücvîrî (ö. 465/1072), Kuşeyrî (ö. 465/1072), Herevî (ö. 481/1089) ve Gazzâlî (ö. 505/1111) gibi mutasavvıfların eserleriyle birlikte bu gayeye matuf telif çalışmaları zirveye ulaşmıştır. Artık bu eserler tasavvuf klasikleri olarak anılacaktır.

Diğer İslâmî disiplinlerde olduğu gibi tasavvufun da asıl ve en önemli kaynağının Kur'an ve Sünnet olduğu kanaati mutasavvıflarca dile getirilmiş, bu iki temel kaynağın kendi ilimleri için bir meşrûiyet kaynağı olduğu öne sürülmüştür. Kendisinden önce teşekkül etmiş kelim, fıkıh ve hadis gibi İslâmî ilimlere bir tepki olarak ortaya çıkmış olan tasavvufun İslâmî bir ilim olduğu ve tasavvuftaki "hakikat" anlayışının şeriatın genel hükümleri ile çatışmayan meşrû bir temel üzerine bina edildiği ilk tasavvuf kaynaklarında Kur'an'dan ve Sünnet'ten referanslar gösterilerek savunulmuştur.

Çalışmada, İslâm'a ait dînî, ahlâkî ve hukûkî hükümler bütünü ifade etmekte olan şeriat kavramı ile dinin bâtinî yönünü temsil eden bir ilim olan tasavvufun irtibatına ve birbirleriyle olan ilişkilerine değinilecek ve tasavvuf klasiklerinde bu iki kavramın nasıl ele alınmış olduğu üzerine durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Şeriat, Tasavvuf Klasikleri, Hakikat

HALİDİYYE SİLSİLESİNİN TÜRKİYE’DEKİ İZDÜŞÜMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Mahmud Esad ERKAYA

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, esaderkaya@hotmail.com

ÖZET

Tasavvuf’ta Hakk’a ulaştıran yollar tarikat olarak adlandırılmaktadır. Her ne kadar tarikatların “yıldızların sayısınca” ya da “yaratıkların nefesleri adedince” olduğu belirtilse de bazı tarikatlar oluşturdukları usûl, âdâb ve erkânlarıyla bariz bir şekilde diğerlerinden ayrı bir yol tutmuşlardır. Bu tarikatlar gitmiş oldukları yol ve temsil ettikleri misyona meşruiyet kazandırmak için bir silsile ile kendilerini Hz. Peygamber’e nispet etme gayreti içerisinde olmuşlardır. Bu bağlamda silsileler tarikatların kimliğini ortaya koyarak meşruiyetini tescilleyen vesikalardır. Tasavvufî gelenek içerisinde tarikat şeyhlerinin birbirine teselsülen verdikleri icâzetleri ihtiva eden silsileler, günümüz Türkiye’inde pek çok cemaatin de kendilerini belirli bir tarikata nispet ederken sergiledikleri belgeleri teşkil etmektedir. Böylece kendilerine bir kimlik oluşturan bu yapılanmalar müntesiplerinin güven içerisinde bağlılık sergilemeleri yönünde teşvik edici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Osmanlı’nın son döneminde ve günümüzde Türkiye’de bir taraftan yaygın halk kitleleri arasında diğer taraftan da idareciler nezdinde yayılma imkânı bulmuş tarikatlardan birisi de Anadolu’da çeşitli şubeler vasıtasıyla temsil edilen Halidiyye tarikatıdır. Halidiyye, Nakşibendiyye tarikatının Hâlid el-Bağdâdî’ye (ö. 1242/1827) nisbet edilen koludur. Kuzey Irak ve Suriye bölgesinde neşv ü nevâ bulmakla birlikte Hâlid el-Bağdâdî’nin yetiştirip icazet verdiği halifeleri vasıtasıyla Anadolu’nun dört bir yanına yayılma imkânı bulmuştur. Dinin emirlerine sıkı sıkıya bağlılığı ve mümkün mertebe bidatlara karşı mesafeli durması, Hâlidîyye’nin Türkler arasında hızla yayılmasında etkili olmuştur. Yalnızca Osmanlı’da değil günümüz Türkiye’inde de muhtelif tasavvufî yapı ve cemaatlerin kendilerini nispet ettikleri en önemli ve tesirli ekol Halidiyye’dir denilse abartılmış olmaz.

Günümüz Türkiye’inde faaliyet gösteren ve kendilerini bir tarikata nispet eden pek çok cemaat, ellerinde bulundurdıkları icazet ve silsilelerle Hâlidîyye tarikatının bir devamı olarak aktivitelerini sergilemektedir. Nitekim Halidiyye, Anadolu’ya Hâlid el-Bağdâdî’nin halifelerinden Hâlid el-Cezerî (ö. 1839), Muhammed Kudsî Bozkırî (ö. 1852), Seyyid Tâhâ el-Hakkârî (ö. 1853), İsmail Şirvânî (ö. 1853), Ahmed el-Ervâdî (ö. 1858), Osman Sirâcüddin (ö. 1866), Ali es-Sebtî (ö. 1870) ve Abdullah Mekkî (ö. 1894) tarafından getirilmiş ve burada yetiştirdikleri müridleri ve halifeleri vasıtasıyla yaygınlaşmıştır. Günümüzde kendilerini bu geleneğe nispet eden cemaatler ve tasavvufî yapılanmalar arasında Erenköy Cemaati, İskenderpaşa Cemaati, Menzil Cemeaati, Haznevîler, Hulusi Efendi Cemaati, Mahmud Efendi Cemaati gibi tanınmış gruplar bulunmaktadır. Çalışmada Türkiye’de kendilerini Hâlidîyyeye nispet eden bu gruplar ve bunların Mevlânâ Hâlid el-Bağdâdî’ye ulaşan silsileleri ve aralarındaki bağ üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarikat, Halidiyye, Silsile, Cemaat, Nakşibendiyye

ANTAKYA KİLİSESİNİN ERKEN DÖNEM TEOLOJİK İHTİLAFLARDA ROLÜ

**THE ROLE OF ANTIOCH CHURCH IN THE EARLY THEOLOGICAL
CONTROVERSIES**

Arş. Gör. Dr. Nadide ŞAHİN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, nsahin83@hotmail.com

ÖZET

Birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan Antakya, konumu itibariyle geçmişte ve günümüzde birçok dinden ve inançtan insanın bir arada yaşadığı önemli bir kültür merkezi olmuştur. Antakya, Kudüs'e yakın büyük, zengin bir yerleşim yeri olması ve Asya ile Orta Doğu'nun kavşak noktasında bulunması sebebiyle Hristiyanlık tarihinde de önemli bir yere sahiptir. Kudüs'ten gelen havariler burada bir cemaat oluşturmuş, Hristiyanlığı yaymak üzere Anadolu ve Yunanistan'a misyon seyahatlerine buradan gitmiş ve dönüşte yine bu bölgeye gelmişlerdir. Dolayısıyla Antakya, Hristiyanlığın Kudüs dışına çıkmasının ardından bugünkü halini aldığı süreçte etkin rol oynayan üç merkezden biri olmuştur.

Hristiyanlık tarihinde önemli rolü bulunan ve kendini gentileler (Yahudi asıllı olmayanlar) havarisi olarak adlandıran Pavlus, ilk taraftarlarını burada bulmuştur. Kudüs'teki cemaat Yahudi asıllardan meydana gelirken, Antakya cemaati her ırk ve cinsten insanı bir araya toplayan bir kilise olmuştur. Ancak bu durum Yahudi kökenli olmayanların, Yahudi şeriatına uyup uymayacakları tartışmalarını da beraberinde getirmiş ve Hristiyan dünyasındaki ilk fikir ayrılığı Antakya'da ortaya çıkmış; bu problemi gidermek üzere Havariler Konsili gerçekleştirmiştir. Buna rağmen Yahudi asıllı Hristiyanlarla, Pavlus önderliğindeki gentile asıllı Hristiyanlar arasındaki fikir ayrılığı artarak devam etmiştir. Antakya Piskoposu Ignatius'un çabaları ile bu ayrılık kısmen de olsa giderilerek birlik sağlanmıştır.

III. yüzyılın ortalarına gelindiğinde ise tüm Hristiyan âleminde olduğu gibi Antakya Kilisesi içerisinde de kristolojik tartışmalar gittikçe alevlenmiştir. Sabordionistlerin, Marcian taraftarlarının, Monarşianistlerin görüşleri tüm Hristiyan âlemi ile birlikte Antakya Kilisesini de etkilemiştir. Sabellius, bu tartışmalara ortak bir çözüm bulmak amacı ile 'Oğul ve Kutsal Ruh'un', tek tanrının (Baba) tezahürleri olduğunu ileri sürmüştür. Bu durum tepki olarak yeni görüşlerin doğmasına sebep olmuştur ki bu görüşlerden en çok yankı uyandıranı Antakya patriği Samsatlı Pavlus'un fikirleri olmuştur. Sonraki süreçte ise Antakya Teoloji Okulunda eğitim almış olan Arius ve Nestorius'un fikirleri kristolojik tartışmaları daha da alevlendirmiş ve bu durum 325 İznik ile 431 Efes Konsillerinin toplanmasında etkili olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hristiyanlık, Antakya Kilisesi, Arius, Nestorius.

Key Words: Christianity, Antioch Church, Arius, Nestorius.

YAHUDİLİĞİN HİRİSTİYANLIĞA YANSIYAN İNANÇ, İBADET VE
GELENEKLERİ

BELIEFS, PRAYERS AND TRADITIONS THAT REFLECTED ON CHRISTIANITY
FROM JUDAISM

Arş. Gör. Dr. Nadide ŞAHİN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, nsahin83@hotmail.com

ÖZET

Hıristiyanlık başlangıç itibariyle bir Yahudi ihya hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Bir Yahudi peygamberi olan İsa, tebliği süresince sadece İsrail oğullarını muhatap alarak öğretisini onlar arasında yaymaya çalışmıştır. Ancak çarmıh hadisesine kadar öğretisini sadece Yahudilere tebliğ etmiş olan İsa, bu olaydan sonra ciddi bir tutum değişikliği içine girmiştir. Çarmıhta öldükten üç gün sonra dirilen İsa, sınırlandırıcı tebliğ çizgisini terk ederek dirilişinin kırkinci gününde göğe yükselirken havarilerine öğretisini diğer milletler (gentileler) arasında da yaymalarını söylemiştir. Bu emre rağmen havariler önceleri Yahudi kökenli olmayanlardan kendi isteğiyle dahi gelenleri aralarına almakta tereddüt göstermişlerdir. Fakat zamanla çeşitli unsurların etkisi ile bu anlayış terkedilerek Yahudi asıllı olmayanlardan da cemaate katılımlar başlamıştır. Bu süreçte özellikle kendisini “Gentilelerin Havarisi” olarak nitelendiren Pavlus’un faaliyetleri ile Filistin, Suriye, Mısır ve Anadolu topraklarında Yahudi asıllı olmayan birçok kimse yeni akıma katılmıştır. Ancak harekete dâhil olana gentileler Yahudi şeriatına uyma konusunda sıkıntılar yaşamış ve cemaat içerisinde bu kişilerin Yahudi şeriatına uyup uymayacakları konusunda ihtilaf oluşmuştur. M.S. 49 veya 50 yılında toplanan Havariler Konsilinde Pavlus’un da etkisiyle Yahudi asıllı olmayanların Nuh kanunları dışında Yahudi şeriatından sorumlu tutulmamasına karar verilmiştir. Böylelikle hareketin Yahudilikten ayrı bir din haline gelişinin ilk adımı atılmıştır. Sonrasında yaşanan siyasi ve sosyal olaylarla ayrışma iyice pekişmiş ve bu hareket zamanla Yahudilikten uzaklaşarak evrensel bir din haline gelmiştir.

Yaşanan bu süreçte Hıristiyanlık içinden çıkmış olduğu Yahudiliğe ait olan ahit, seçilmişlik, Mesih, aslî günah, fısıh gibi birçok kavramında yeniden yorumlayarak kendine miras edinmiştir. Biz bu çalışmamızda Yahudi dini hareketi olmaktan çıkıp evrensel bir boyut kazanma sürecinde inanç ve ibadet bağlamında Yahudilikten Hıristiyanlığa geçmiş olan kavramları ele alarak inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Yahudilik, Hıristiyanlık, Ahit, Mesih.

Key Words: Judaism, Christianity, Testament, Christ.

İSLAM'DA “İFFET” KAVRAMININ SOSYO-TEOLOJİK BAĞLAMI

Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU
Ankara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi

Dr. Mehmet AKIN
Ankara Üniversitesi, akinmehmet55@hotmail.com

ÖZET

İffet, mal-mülk edinme, yeme-içme ve cinsellik gibi konularda aşırı istekleri kontrol altına alıp ölçülü hareket ederek kazanılan ahlaki erdemlerden biridir. İffetli kimseye afif denir. Kur'an-ı Kerim'de iffet, müminlerin nitelikleri arasında sayılmış ve iffetini koruyanlara sonsuz mutluluk sözü verilmiştir (Mü'minun, 23/5). Bireyin ahlaki değerlere bağlı kalarak iffetini korumaya çalışmasının nezih bir davranış biçimi olduğu belirtilmiştir (Nur, 24/30). İffet, gözü ve gönü tok olan kanaatkâr insanların özelliğidir. Kendilerini Allah'ın hoşnutluğu yolunda gayretle çalışmaya adanmış bu insanlar, muhtaç durumda olsalar bile, iffetlerinden dolayı başkalarına el açarak yardım istemeyi tercih etmezler. Bu erdemli tutumları nedeniyle diğer insanlardan farklı görünmedikleri için bulundukları ortamda ayırt edilmeleri zordur (Bakara, 2/273; Nisâ, 4/6). Hz. Muhammed, Bakara suresinin 273. âyetini değerlendirirken, yardıma en lâyık olan kimselerin iffetlerini korumaya çalışan yoksullar olduğunu belirtmiştir. Başka bir hadiste, “Allah, yoksul olmasına rağmen iffetli davranan mümin kulunu sever” denilmiştir. Evlilik yaşına gelen gençlerin evlendirilmesi tavsiye edilmekle birlikte, çeşitli sebeplerle evlenme imkânı bulamayanların, evleninceye kadar iffetli davranmalarının önemine işaret edilmiştir (Nur, 24/32–33). Hz. Muhammed'in, “her kim bana; diline ve cinsel arzularına hâkim olacağına dair söz verirse, ben de onun cennete girmesine kefil olurum” hadisi, iffetin İslâmiyet'teki kapsamını göstermesi bakımından önemlidir. İffet dışı söz ve davranışlardan kaçınmak, öncelikle kişinin bunu istemesi ile mümkündür. Zira “kim Allah'tan iffetli davranmayı dilerse, Allah da onu iffetli kılar.” Bireyin, iffet duygusunu dua yoluyla da desteklemesi gerekir. Bu amaçla, “*Ey Allah'ım! Senden beni dosdoğru yola iletmeni, bana kulluk bilinci vermeni ve iffetli davranmam için yardım etmeni dilerim*” şeklinde dua edilmesi istenmiştir. İslam bilginleri, iffetin yerleşik bir duyguya dönüşmesi için kişinin nefsini eğiterek, aşırılıklarını dengelemesinin önemi üzerinde durmuşlardır. Bu anlamdaki iffetin birey açısından bir tür ruhsal rahatlama ve özgürlük imkânı sunduğu belirtilmiştir. Çünkü ruhsal açıdan olgunlaşıp özgürleşmek, öncelikle kişisel zaafı besleyen tutkuların baskısından kurtulmakla mümkündür. Sonuç olarak tebliğimizin amacı, “iffet” erdeminin sosyo-teolojik bağlamından hareketle, insanlar arası ilişkilere yansıyan boyutlarının incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: İffet, İslam, Sosyoloji, Teoloji.

“İHSAN” KAVRAMI ÖRNEĞİNDE İYİLİĞİN SOSYO-TEOLOJİK BAĞLAMI

Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU
Ankara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi

Dr. Mehmet AKIN
Ankara Üniversitesi, akinmehmet55@hotmail.com

ÖZET

İyilik, yaratılıştan insan doğasında var olan özsel değerlerin başında gelir. Ancak her potansiyel yetenekte olduğu gibi, insandaki özsel iyilik potansiyelinin de harekete geçirilmesi gerekir. Kur'an-ı Kerim'de, “birr”, “maruf” ve “ihsan” gibi iyilik anlamına gelen pek çok kavramın kullanıldığı görülmektedir. “Birr”, dünyada ve ahirette Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya yönelik erdemli davranışları içeren iyilikler anlamına gelir ve “ihsan”dan daha geniş bir iyiliğe göndermede bulunur. “Birr”, ihsanı da içine alan daha geniş bir iyiliktir. Bu anlamda, her “birr” ihsandır, fakat her ihsan “birr” değildir. İhsan, bireyin Allah'ın her an kendisini gördüğünün bilincinde olarak, bir işi ya da görevi özveriyle en güzel şekilde yapması ve karşılıksız iyilikte bulunmasıdır. “Maruf” ise, “ihsan” ve “birr”i de içine alan anlam genişliğine sahiptir. Çünkü maruf, sadece iyilikte bulunmayı değil, aynı zamanda terk edilmesi gerekenleri terk etmeyi de içerir. Bu anlamıyla maruf, insanın Allah'a yaklaşma niyetiyle yaptığı her türlü emri/işi/görevi ve yine bu niyetle yapmaktan kaçındığı her türlü yasağı/münkeri içine alır. Bununla birlikte tebliğimizde, söz konusu kavramlar arasında İslam geleneğinde geniş bir kullanım alanına sahip bulunan “ihsan” kavramı üzerinde duracağız. Zira “ihsan”, Kur'an-ı Kerim'de çeşitli türevleriyle yüze yakın âyette geçen kuşatıcı ve zengin bir anlam evrenine sahiptir. Bu ayetlerde hem Allah'a hem de insanlara nispetle kullanılan “ihsan” kavramı; “başkalarına iyilik etmek” (Yûsuf, 12/23, 100; İsrâ, 17/23) ve “bir işi/eylemi/görevi en iyi şekilde ve hakkıyla yapmak” (Bakara, 2/112; Nisâ, 4/125) anlamlarında kullanılmıştır. İhsanın Allah'a nispet edildiği durumlarda, O'nun kusursuz yaratıcılığını (Secde, 32/7; Tegâbün, 64/3) ve kullarına karşı cömertliğini (Kasas, 28/77; Talâk, 65/11) ifade ettiği görülmektedir. İnsana nispet edildiğinde ise, onun Allah karşısında duyduğu derin saygı, bağlılık ve itaat duygusu ile birlikte, bu duygunun sonucu olan iyi/güzel iş ve davranışları kapsadığı (Nahl, 16/30; Yûnus, 10/26) anlaşılmaktadır. Ayrıca Kur'an'da ihsan kavramının, öfkesini yenme, affetme, hoşgörü, sabır (Âl-i İmrân, 3/134–135; Mâide, 5/13; Hûd 11/115; Yûsuf, 12/90) aşırılıktan sakınma, kararlılık ve cesaret (Âl-i İmrân, 3/147–148), tokgözlülük ve cömertlik (Bakara, 2/236; Âl-i İmrân, 3/134) gibi ahlaki erdemlerle ilişkilendirildiği görülmektedir. İhsan, söz konusu erdemler arasında başat bir niteliğe sahip olup, Hz. Peygamber'in hadislerinde de benzer kullanımlara konu olmuştur. Bu çerçevede, “Cibril hadisi” olarak bilinen hadiste geçen, “*İhsan Allah'ı görür gibi kulluk etmendir; çünkü sen O'nu görmeden de O seni görmektedir*” ifadesi, literatürde ihsanın en güzel tanımı kabul edilmiştir. Bu çerçevede tebliğimizde, İslam geleneğinde “ihsan” kavramının söz konusu sosyo-teolojik bağlamından hareketle, “iyilik” erdeminin bireysel ve toplumsal yansımaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İhsan, İslam, Sosyoloji, Teoloji.

**İMAM HATİP ORTAOKULU ÖĞRENCİLERİNDE PEYGAMBER TASAVVURU
NİĞDE ÖRNEĞİ**

Dr. Hikmetullah ERTAŞ

Çankırı Karatekin Üniversitesi, hiktas@hotmail.com

ÖZET

Hz. Muhammed(s.a) Allah(c.c.) tarafından örnek gösterilmiştir. Onun söz, fiil ve davranışları hatta vasıfları dinin referanslarından Sünnet'in kaynağıdır. Bu sebeple her yaşta müslüman Hz.Peygamber'i (s.a.) örnek almanın gayretini taşır. Özellikle eğitim sürecinden geçen çocuklara Hz. Peygamber'in (s.a.) sahih ve sarıh bilgilerle rol model olacak biçimde verilmesi son derece önemlidir.

Bu itibarla çalışmamızda İmam Hatip Ortaokullarına devam eden öğrencilerin "Peygamber Tasavvuru"nu tespit etmek üzere Niğde merkez ve ilçelerindeki 300 öğrenciye on sorudan oluşan anket uyguladık. Öğrencilerin genel itibarıyla (%11.2 Dürüst, erdemli bir hayat yaşayan kişi Hz. Muhammed'in (s.a.) peygamber olduğuna inanmasa da cennete girebilecek cevabını vermiştir.) peygamber tasavvurunun sahih/sarıh bilgilerle örtüştüğü görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Peygamber Tasavvuru, İmam Hatip Ortaokulu, Niğde.

**MUHAMMED ESED'İN (ö.1992) KUR'AN MESAJI (MEAL/TEFSİR)
ÇALIŞMASINDAKİ AYKIRI YORUMLARI**

Dr. Hikmetullah ERTAŞ

Çankırı Karatekin Üniversitesi, hiktas@hotmail.com

ÖZET

Allah (c.c.) tarafından Hz. Muhammed'e (s.a.) 610 yılında indirilmeye başlanan Kur'an-ı Kerim 23 yılda tamamlandı. Hz. Peygamber (s.a.), inen vahiylerde emredilen hususları bir taraftan uygularken diğer taraftan onları tebliğ etti. Yani tebliğ ve tebyin görevini beraber icra etti. Hz. Peygamber'in (s.a.) çağdaşları olan sahabesi de inen ayetleri (anlaşıl(a)mayan konuları Hz. Peygamber'e götürerek) hayatlarına tatbik etmeye çalıştı. Hz. Peygamber (s.a.) vefat edince sahabe din hususundaki problemleri "Kur'an-ı Kerim"e ve "Sünnet"e başvurarak çözmeye çalıştı. Bu bağlamda tefsir faaliyetleri belirginleşti. Günümüze kadar ki süreçte ise farklı zaman ve coğrafyada çok sayıda tefsir çalışması yapıldı.

Bu minval üzere çalışmamızda Muhammed Esed (ö.1992)'in samimi gayelerle kaleme aldığı Kur'an Mesajı (The Message Of The Quran) (meal- tefsir) çalışması ele alınmıştır. Kendisinin ifadesiyle "Geleneksel anlayış, Klasik İslam Hukukçuları" diye isimlendirdiği dört (Hanefi, Mâlikî, Şafi'i, Hanbeli) mezhepten farklı anladığı ahkâm ayetleri çerçevesinde "Ceza Hukuku" ile "Kadın ve Aileye" İlişkin yorumlarını gerekçelerine inerek, kanaatimizce düştüğü yanlışları dört mezhebin görüşleriyle mukayese ederek tetkik ettik. Netice olarak Esed, "Batılı" insana, "İslâm'ı kabul ettirme" hedefine kilitlenerek ayetlere "batıllıların" kabul edeceği biçimde anlam verme gayreti gütmektedir. Bu sebeple O, yorumlarını gerekçelendirirken, bazı dil bilimsel dayanaklarla yola çıkarak aşırı yorumlamalar yapar. Çalışmada işaret edildiği üzere Esed'in sözkonusu meselelerde ulaştığı neticeler dört mezhebin görüşleriyle örtüşmediği gibi Kuran-Sünnet bütünlüğüyle de uyuşmamaktadır. Esed'in böyle bir şartlanma ile Kur'an'a anlam verme gayreti kanaatimizce problemler oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhammed Esed, Kur'an Mesajı, Sünnet, Yorum.

İBNU'L-VEZİR'İN SAHİH VE SAHİHLE İLGİLİ KONULARDAKİ GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Kadir DEMİRCİ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, kadirdemirci68@gmail.com

ÖZET

İbnu'l Vezir lakabı ile meşhur olan Muhammed b. İbrahim hicri 775 yılında Yemen'in Sevde bölgesinde dünyaya gelmiştir. Hz. Ali soyundan ilmi, ahlâkî ve siyâsî geleneğe sahip soylu ve seçkin bir aileye mensuptur. İbnu'l Vezir hem ilim hem ahlak hem de siyaset açısından soylu şerefli seçkin bir aile geleneği içinde büyümüştür. Onun ilimde bu denli güçlü olması ve ictihad derecesine ulaşmasında bu aile geleneğinin etkisi oldukça büyüktür. İbnu'l-Vezir bir kalamcı olmasının yanında hadis ilmi ile de ilgilenmiştir. Hocası Ali b. Cemalettin'in kendisine yazdığı bir reddiye üzerine "el-Avasım ve'l-Kavasım fi'z-Zebbi an sünneti ebi'l-Kasım" adlı dokuz cilt hacme ulaşan eserini kaleme almıştır. Onun ayrıca hadis usulü alanında "Tenkihu'l-Enzar" adlı bir çalışması vardır. O bu çalışmasında hadis usulü ile fıkıh usulü ıstılahlarını birleştirme ve hadisçilerle fıkıhçılar arasındaki ihtilafları aza indirme amacı gütmektedir. Bu çalışma onun bu eserine dayanarak sahih hadis ve sahihle ilgili konulardaki görüşlerini ele almaktadır. İbnu'l-Vezir sahih tanımına yapılan itirazları ele almakta ve bunları tartışmaktadır. İbnu's Salah'ın yaptığı sahih hadis tanımı eleştirilir. Zira bu tanımla sahih belli vasıflara inhisar ettirilmektedir. İbnu'l Vezir'in sahih tanımında yeni ve cami bir tanım arayışı olumlu bir çaba ancak tartıştıkları nokta birkaç şart üzerinde dönmektedir. Bu yönü ile eksiklikten söz edebiliriz. Ancak sahih hadis tanımının yeterli olmadığını görmeleri ve ihtilafların kaynağında bunu görmeleri ve ihtilafları kaldırmak için sahihin tanımını genişletmek gerektiğini düşünmesi olumlu bir gelişmedir. İbnu'l Vezir tanımı daha genel her kesimin şartlarını içine alacak bir ifadenin kullanılması gerektiğini önerir. Nitekim ona göre sahih hadis sıhhati üzerinde icma olunan hadistir.

Anahtar Kelimeler: İbnu'l-Vezir, Hadis, Sahih

**KASTAMONU YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN BAZI KUR’AN
CÜZLERİNİN TEZHİP VE CİLT SANATI BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Öğr. Gör. Yıldırım KARADENİZ

Kocaeli Üniversitesi, yildirim.karadeniz@kocaeli.edu.tr

ÖZET

Kitap sanatlarımız içerisinde yer alan tezhip ve cilt sanatının uygulama alanlarının başında el yazmaları, el yazmalarının içinde de en çok Kur'an-ı Kerim'ler başta gelir. Bildiride Kastamonu yazma eserler kütüphanesinde bulunan Kur'an cüzlerini tezhip ve cilt özellikleri bakımından inceleyerek kitap sanatları disiplini içerisinde ele aldık. Cüzlerde görülen unvan sahifesi tezhipleri dönem özelliklerini yansıtmaları bakımından oldukça önemli eserlerdir. Fakat eserlerde müzehhip ve mücellit isimlerine rastlanılmamıştır. Eserlerin cilt ve tezhipleri; motif, renk, kompozisyon ve işçilik bakımından incelendiğinde son derece güzel ve zarif bir işçilikle yapıldığı görülmüş olup bu özellikleri bakımdan 16. yüzyıl tezhip ve cilt örnekleri ile benzerlikler gösterdiği görülmektedir.

Serlevha formundaki unvan sahifesi bezeme geleneği, serlevhanın İslam sanatının kuruluş aşamasında olduğu Emevi Dönemi'nde başlamış ve kendinden sonraki dönemlerde etkili olması ile birlikte unvan sahifesi tezhip geleneğinin de başladığını söyleyebiliriz. Bezemelerde bitkisel motifler, basit geometrik unsurlar kullanılmıştır. Her süre başında farklı tasarım yapılması, bezemelerde kullanılan üslup, desen ve renk uyumunun Mushaf boyunca devam etmesi Emevi dönemine ait özelliklerdendir. Bu özellikler yüzyıllar boyu devam ederek Mushaf bezeme geleneğinin bir parçası olmuştur. Bildiride el aldığımız Kur'an cüzlerinin unvan sayfası tezhiplerinde de bu geleneğin devam ettirildiği açıkça görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, cüz, unvan sayfası, tezhip

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE PARA BASIMINDA GÖREVLİ KURUMLARIN MERKEZ BANKALARININ TAŞIMASI GEREKEN ÖZELLİKLER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Arzu POLAT

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, arzuakyildiz@gazi.edu.tr

ÖZET

Avrupa Birliği(AB), dünya tarihinde bugüne dek benzeri görülmemiş bir bütünleşme hareketini temsil etmektedir. Bu bütünleşme hareketinde, ekonominin bir sektöründen başlayan bütünleşmenin, giderek tüm ekonomiyi içine alması öngörülmüş ve sonuçta, benzersiz bir kurumsal yapı üzerine oturtulan ekonomik ve parasal bir birliğe ulaşılmıştır.

Dalgalı kur sisteminin AB içindeki ekonomik ilişkileri olumsuz etkilemesi, petrol krizi, işsizlik ve enflasyonun artması ile 4 Aralık 1978 tarihinde gerçekleştirilen Brüksel Zirvesi'nde, Avrupa'da parasal istikrarı sağlamaya yönelik olarak yeni bir sistem geliştirilmiştir. 13 Mart 1979 tarihinde uygulanmaya başlanan sistem ile üye ülkeler, aralarındaki ticareti olumsuz etkileyen döviz kurları ile fiyatlar üzerindeki belirsizliği azaltmak ve dolayısıyla, makroekonomik istikrarı sağlayabilmek için para birimlerinin, sistem içindeki hesap birimi olan "Avrupa Para Birimi (European Currency Unit, ECU)" karşısındaki merkezi kurlarının belli bir dalgalanma marjına sahip olmasına karar vermişlerdir.

Avrupa Para Birliği'nin işleyişinde, kurumsal yapı Avrupa Merkez Bankaları Sistemi aracılığı ile tanımlanmıştır. Avrupa Merkez Bankaları Sistemi, bağımsız bir Avrupa Merkez Bankası(AMB), Euro Sisteme üye ulusal merkez bankaları ve tek paraya katılmayan ülkelerin merkez bankalarından oluşmaktadır.

AMB tüzel kişiliğe sahip bağımsız bir AB organıdır. Görevi, para birimi olarak Euro'yu kullanan AB üyesi ülkelerden oluşan Euro bölgesinde fiyat istikrarını sağlamaktır. Bu görevini üye devletlerin merkez bankaları ve AMB'dan oluşan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi içinde yerine getirmektedir. Bu çerçevede AB'nin para politikasının tespiti ve uygulanması, döviz işlemlerinin yürütülmesi, üye devletlerin resmi döviz rezervlerinin tutulması ve yönetilmesi, ödeme sistemlerinin düzgün işleminin sağlanması görevlerini yerine getirmektedir. AMB Euro bölgesi dahilinde kağıt para basımına izin verme konusunda tek yetkilidir.

AMB uluslararası düzeyde öne çıkan en önemli merkez bankalarından biridir. Bu bankanın uyguladığı politikalar yalnızca AB ülkelerini değil, tüm dünya ekonomilerini de etkilemektedir. Bu kapsamda çalışmada; Avrupa Para Sisteminin gelişiminden ve Avrupa Para Birliği Kurumlarından bahsedilerek, AMB'nin merkez bankalarının taşıması gereken nitelikler bakımından bir değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Avrupa Para Sistemi, Avrupa Merkez Bankası.

TÜRKİYE VE AVUSTRALYA BÜTÇE SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Arş. Gör. Arzu POLAT

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, arzuakyildiz@gazi.edu.tr

ÖZET

Bütçeler, hükümetlerin yıllık olarak gelir ve giderlerini gösteren belgelerdir. Hükümetler bütçelerine göre nerelerden nasıl kaynak bulacağını, bu kaynaklara göre nasıl hizmet sunacağını ve bu kaynakların nasıl dağıtılacaklarını belirlemektedir. Bütçeler, ekonomiye yön vermeleri, finansal gidişatı belirlemeleri açısından ayrı bir öneme sahiptir. İçinde bulunduğumuz küresel dünyada ülkeler ne kadar sağlam ve güvenilir bir bütçeye sahip olurlarsa, küresel ekonomideki yerleri ve etkinlikleri de o kadar sağlam ve güçlü olacaktır.

1929 yılında yaşanan ekonomik bunalımla dünyada başlayan değişimle birlikte birçok ülke kamu mali yönetimi ve bütçeleme sistemlerinde önemli yeniliklere gitmiştir. Özellikle yıllık olan bütçe sistemlerinin orta vadeli bütçeleme sistemi olarak değiştirilmesi eğilimine gidilmiştir. Kamu gelir ve kamu harcamalarının bir yıllık değil de üç yılı esas alacak şekilde yapılmasını öngören bu sisteme çok yıllık bütçeleme sistemi adı verilmektedir. Bu sistemi en iyi uygulayan ülkelerden birisi de Avustralya'dır.

2001 ve 2008 yılı krizleriyle kamu kaynaklarının etkin kullanılamamasına artan tepkilerle birlikte Türkiye de ekonomik olarak bir değişim sürecine girmiştir. Bu süreç hükümetlerin kamu görevlerini yerine getirmesinde en önemli etken olan bütçeleme sistemlerinin de değişimini kaçınılmaz kılmıştır.

Bu değişim sürecinde, Türkiye 1927 yılından itibaren yürürlükte olan 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu bir kenara bırakarak, 2006 yılında 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu (KMYKK) ile birlikte kamu mali yönetimi ve kontrol sistemini yeniden yapılandırma yoluna gitmiştir. 5018 Sayılı KMYKK ile birlikte sadece kamu yönetimi ve kontrol sistemi değil, aynı zamanda bütçeleme sistemi de değişime uğramış ve çok yıllık bütçeleme sistemine geçilmiştir. Bu çalışmada 5018 Sayılı KMYKK ile bütçe sistemine gelen değişiklikler, KMYKK'nun temel dinamikleri ile Türkiye'de çok yıllık bütçelemeye geçiş nedenleri ve uygulama sürecinden bahsedilecektir. Daha sonra Avustralya'da uygulanan performans esaslı bütçeleme sistemi ve performans bilgisinin bütçe ile entegrasyonuna değinilerek çok yıllık bütçeleme uygulamalarından bahsedilecektir. Sonuç olarak, çok yıllık bütçelemenin genel bir değerlendirilmesi yapılarak, Türkiye'de ve Avustralya'da çok yıllık bütçeleme uygulamaları değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bütçe sistemleri, çok yıllık bütçeleme, 5018 sayılı KMYKK

**KADIN İŞ GÜCÜNÜN İNCELENMESİ VE BEŞERİ SERMAYE AÇISINDAN
TÜRKİYE-AB ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI**

Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİNKAYA

Uşak Üniversitesi, sahin.cetinkaya@usak.edu.tr

ÖZET

İnsanların bilgilerini artırmaya yönelik kişisel gelişimleri için yaptıkları harcamalara beşeri sermaye denilmektedir. Günümüzde beyin gücü, üretim kaynakları içinde en önemli yere sahiptir. Bilgi ekonomisi, bilgi toplumu ve yüksek katma değerli mal “beyin” ve “bilgi” kaynağına bağlıdır.

İnsanların kendilerini geliştirmek amacıyla aldıkları eğitim onlara yeni bilgi kazandırmaktadır. Bilgi ilavesi beşeri sermayedeki artış demektir.

İstihdam da cinsiyet ayrımı önemle incelenen konulardan birdir. Toplumlarda emek üretim faktörü bilgi gücüne dayalı bir hal almıştır. Bu fiziksel güç açısından insanların karşılaştırılmasını da ortadan kaldırmıştır. Bilgi gücü kadın ve erkeğin istihdam da eşit şartlarda yer almasını da sağlamıştır. Günümüz toplumlarında ekonomik anlamda yüksek katma değerli mal üretiminde, üst düzey şirket yönetiminde ve diğer üretim alanlarında kadınların önemi ve sayısı her geçen gün artmaktadır.

Türkiye ve Avrupa ülkelerinde kadının istihdamdaki yerinin beşeri sermaye açısından karşılaştırması yapılarak gelişimi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Beşeri Sermaye, Kadın İşgücü, Bilgi Ekonomisi, Bilgi Toplumu

KRİPTO PARALARIN GELİŞİMİ VE PARA PİYASALARINDAKİ YERİNİN SWOT ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİNKAYA

Uşak Üniversitesi, sahin.cetinkaya@usak.edu.tr

ÖZET

Para mübadele aracı olmak için ortaya çıkmış olmasına rağmen günümüzde aynı zamanda bir iktisat politikası aracı haline de gelmiştir. Merkez Bankalarının kuruluş gayelerinin başında para piyasalarında istikrar için politika üretmesidir.

Fiziksel olarak miktarları kontrol edilen ve basımı merkezi bir kurum tarafından yapılan paraya alternatif olan kripto paralar son yıllarda çok popüler hale gelmiştir. Farklı isimlerle binlerce çeşit olan kripto paralar fiziksel paraya alternatif olarak kullanan dev kuruluşlar bile ortaya çıktı.

İnternet üzerinden dağıtılan ve bir yatırım aracı olarak da kullanılan kripto paraların dünya da fiziksel paralardan bile daha değerli olduğu görülmektedir.

Kripto paraların devletler tarafından kabul edilmesi ve alternatif bir para olarak kullanılmasının para piyasaları açısından değerlendirmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kripto para,Para,Döviz,Bitcoin,Faiz,Yatırım

**ემოციის გამომხატველი ენობრივი საშუალებები
შოთა რუსთველის „ვეფხისტყაოსანში“**

რუსუდან საღინაძე, ფილოლოგიის დოქტორი, პროფესორი,
ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (საქართველო)
r_saginadze@yahoo.com

შოთა რუსთველის „ვეფხისტყაოსანი“ კაცობრიობის მაღალ ზნეობრივ იდეალებს ეძღვნება. სიკეთე, სიყვარული, მეგობრობა, ერთგულება, თავდადება სამშობლოსათვის, ბედნიერება... – აი, ის, რისკენაც ისწრაფვიან პოემის გმირები. იდეალებისაკენ მიმავალ გზაზე ყველა თანასწორია, განურჩევლად წარმომავლობისა, წოდებისა, იერარქიისა. პოემის პერსონაჟები სხვადასხვა ქვეყნის შვილები არიან. ისინი ერთად იბრძვიან სიკეთის, მშვიდობისა და ბედნიერების მოსაპოვებლად. არაბი რაინდი ავთანდილი თავს არ ზოგავს, ტოვებს სამშობლოს, საყვარელ არსებას – თინათინს და მიდის განსაცდელში მყოფი უცხო მოყმის, ინდოელი ვეფხისტყაოსანი ჭაბუკის – ტარიელის დასახმარებლად. ორივე რაინდის გამარჯვებისთვის ზრუნავს მულღაზანზარელი მეფე ფრიდონი. როგორც ავტორი გვამცნობს, „მათ, სამთა გმირთა მნათობთა, სჭირს ერთმანერთის მონება“.

YOZGAT İLİNİN HAYVANSAL KAYNAKLI KOMPOST POTANSİYELİ VE K-MEANS KÜMELEME İLE OPTİMUM TESİS KONUMUNUN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU

Cumhuriyet Üniversitesi, eleroglu@cumhuriyet.edu.tr

Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN

Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@gmail.com

Arş. Gör. Dr. Rahim ARSLAN

Cumhuriyet Üniversitesi, rrahim4258@gmail.com

ÖZET

Ete, süte ve yumurtaya artan talep, Türkiye’deki hayvan yetiştiriciliğinin giderek yoğunlaşmasına yol açmıştır. Bununla birlikte atık ürünlerin miktarı ve çeşitliliğinde de artış meydana gelmiştir. Özellikle hayvansal üretimden elde edilen atıkların uzaklaştırılmasında ciddi sorunlar yaşanmakta olup, önemli ölçüde değer kayıpları da söz konusudur. Hayvancılık sektörünün en önemli özelliği, yenilebilir ya da yenilenemeyen yan ürünler geri kazanıldığında, çevreye zarar vermediği gibi, ülke ekonomisine de katkı sağlamakta; değerlendirilmediği takdirde ise atık olarak, çevreye çok büyük tahripler oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Yozgat ilinde açığa çıkan hayvansal kaynaklı atık miktarının hesaplanması ve kompost olarak değerlendirilmesi için optimum tesis konumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Yozgat İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden elde edilen veriler doğrultusunda bölgedeki hayvan sayıları, açığa çıkan atıkların miktarları ve içerikleri tespit edilmiş, işletmeler kapasitelerine göre sıralanmıştır. Yozgat ilinde 50 ve üzeri büyükbaş içeren 543 işletmeye ait yerleşim yerlerinin koordinatları enlem ve boylam olarak belirlenmiştir. Bu koordinatlar kullanılarak, uzaklık ve toplam hayvan sayısı bakımından en uygun kompost merkezlerinin konumu K-Means kümeleme analizi yöntemiyle belirlenmiştir. Yozgat için grup büyüklüğü 1000-4000 büyükbaş olup, odak uzaklık değeri 15 km’nin aşağısında olan işletmeler kompost üretim merkezine dahil edilmiştir. Bu kriterler doğrultusunda, Yozgat ilinde toplam yatırım tutarı 7,03 milyon dolar, gelir tutarı 4,43 milyon dolar/yıl olan, toplamda 43.384 ton/yıl kompost üretebilecek 11 kompost üretim merkezi belirlenmiştir. Odak merkezine uzaklığı en uzak 30 km olan, ancak 1000 Baş ve üzerinde kalan işletmelerin koordinatları K-Means kümeleme yönteminde analiz edilerek en optimal verimikompost tesis yeri belirlenmeye çalışılmıştır. Yozgat ilinde, toplam yatırım tutarı 1,79 milyon dolar, gelir tutarı 1,92 milyon dolar/yıl olan, toplamda 2.746 ton/yıl verimikompost üretebilecek 3 üretim merkezi belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmadan elde edilen veriler, K-Means kümeleme yöntemi kullanılarak analiz edilmiş, en optimum tesis yeri belirlenmeye çalışılmış, yatırımcıya ve ilgili kurumlara en verimli bilgileri verecek şekilde harita üzerinde nokta yoğunluk diyagramıyla gösterilmiştir. Ayrıca ön fizibilite çalışması kapsamında kompost ve verimikompost üretim merkezlerinin tahmini yatırım maliyetleri hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yozgat, Hayvansal atık, Kompost, K-Means, Organik atık

**KAYSERİ İLİNDE KURULABİLECEK KOMPOST TESİSLERİNİN GRİ İLİŞKİSEL
ANALİZ YÖNTEMİYLE OPTİMALLIK SIRALAMASI**

Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN

Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@gmail.com

Doç. Dr. Hasan ELEROĞLU

Cumhuriyet Üniversitesi, eleroglu@cumhuriyet.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Rahim ARSLAN

Cumhuriyet Üniversitesi, rrahim4258@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Kayseri bölgesinde açığa çıkan hayvansal (büyükbaş ve kanatlı hayvan gübresi) ve kesimhane atıklarının belirlenmesi ve değerlendirilmesi için ön fizibilite çalışma neticesinde elde edilen kompost tesislerinin optimal uygunluk sıralamalarının yapılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Sıralamaya dâhil edilen tesisler “TR72 Bölgesi Hayvansal Atıkların Geri Dönüşümüne Yönelik Ön Fizibilite Ve Yatırım Uygunluk Çalışması Projesi” kapsamında belirlenmiştir. Kompost tesislerinin belirlenmesi aşamasında bölgedeki hayvan sayıları, açığa çıkan atıkların miktarları ve içerikleri tespit edilmiş, işletmeler hayvan sayısı büyüklüklerine göre sıralanmıştır. Kayseri ilinde 50 ve üzeri büyükbaş içeren 1272 adet işletmeye ait yerleşim yerlerinin kordinatları enlem ve boylam olarak belirlenmiştir. Bu koordinatlar K-Means kümeleme analizine tabi tutulmuş, odak merkezine uzaklığı en uzak 15 km, 1000-3000 arası büyükbaş hayvana sahip işletmelerden 17 farklı kompost tesisi oluşturulmuştur. Elde edilen bu tesislerin çok kriterli karar verme teknikleriyle optimallik sıralaması yapılmıştır. Kayseri ilinde kurulabilecek toplam yatırım tutarı 7,84 milyon dolar, gelir tutarı 4,9 milyon dolar/yıl olan, toplamda 49 013 ton/yıl kompost üretebilecek 17 kompost tesisin belirlenen kriterler doğrultusunda optimallik sıralaması yapılmıştır. Belirlenen bu 17 kompost tesislerinin optimal uygunluk sıralaması, bu çalışma kapsamında Gri İlişkisel Analiz yöntemiyle belirlenmiştir. Kullanılan bu yöntemlerde biyogaz kümelerine ait 7 kriter hesaplamalara dahil edilmiştir. Kriter 1 olarak, kompost tesisi için K-Means Kümeleme Analiziyle belirlenen her bir kümede yer alan işletmelerin, kurulması planlanan tesise olan toplam mesafe ortalamaları; Kriter 2 olarak her bir kümede yer alan toplam büyükbaş hayvan sayısı; Kriter 3 olarak o kümede işlenecek yıllık atık miktarı, Kriter 4 olarak kurulması planlanan kompost tesisinden elde edilecek yıllık gelir, Kriter 5 olarak her bir kümede yer alan toplam büyükbaş işletme sayısı; Kriter 6 olarak belirlenen kümede yer alan tesiste farklı atıkların da işlenebilmesi açısından en yakın belediye uzaklığı; Kriter 7 olarak kümeleme analizi neticesinde belirlenen koordinatların en yakın yerleşim yerine olan uzaklığı alınmıştır. Alternatif olarak değerlendirilen kümelerden 1. kümede toplam 6 , 2. kümede 4, 3. kümede 11, 4. kümede 7, 5. Kümede 21, 6. kümede 4, 7. Kümede 17, 8. kümede 8, 9. Kümede 5, 10. Kümede 9 ve 11. Kümede 9, 12. Kümede 5, 13. Ve 14 Kümede 7, 15. Kümede 8, 16. Kümede 5 ve 17. Kümede 7 olmak üzere 144 işletme kurulabilecek bu kompost tesislerine dahil edilmiştir. Daha önce faaliyete geçirilen tesisler ve girişimcilerle görüşülerek güncel yatırım maliyetleri bu çalışmada kullanılmıştır.

Kümeleme analizi neticesinde elde edilen 17 alternatif tesisin optimal uygunluk sıralamasında Gri İlişkisel Analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre 11. ve 5. kümeler yatırıma uygunlukta ilk iki sırada, 10. ve 16. kümeler yatırıma uygunlukta son sırada yer almıştır. Dolayısıyla yatırımcılara önerilebilecek öncelik sıralaması 11. ve 5. Kümelerdir.

Anahtar Kelimeler: Kayseri, Kompost, Gri İlişkisel Analiz, TR 72.

**6461 SAYILI TÜRKİYE DEMİRYOLU ULAŞTIRMASININ
SERBESTLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN SONRASI TCDD’NİN HUKUKİ
STATÜSÜ**

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed GÖÇGÜN

İbn Haldun Üniversitesi, muhammed.gocgun@ihu.edu.tr

ÖZET

İdarenin iktisadi ve sınai alandaki kamu hizmetlerinin hukuki rejimi, ekonomik gerekleri yerine getirmek suretiyle piyasada aynı alanda faaliyet gösteren aktörlerle rekabeti sağlamak ve maksimum verimi gerçekleştirmek amacıyla özel hukuka tabi kılınmıştır. İdari teşkilat içerisinde yer alan ve idarenin ilgili piyasada bir özel hukuk kişisi gibi faaliyet göstermesinin tezahürleri olan Kamu İktisadi Teşebbüsleri, hukuksal kimliklerini 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kazanmışlardır. Adı geçen KHK ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri; İktisadi Devlet Teşekkülü ve Kamu İktisadi Kuruluşu olarak tasnif edilmiştir. Bu ayrımın temelinde üretilen hizmet ve malların tekel niteliğinde olup olmaması ve bunun sonucunda üretilen bu hizmet ve malların bir imtiyaz teşkil edip etmediği yer almaktadır.

Ülkemizde 162 yıldır faaliyet gösteren Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD) 1984-2013 yılları arasında Kamu İktisadi Kuruluşu olarak hizmet vermiş ve 1.5.2013 tarih ve 6461 sayılı Kanunla İktisadi Devlet Teşekkülü statüsüne geçmiştir. Söz konusu Kanun’un adından da anlaşılacağı gibi demiryolu ulaşımını tekelinde bulunduran TCDD’nin bu tekeli ve bu alandaki imtiyazlı hukuki statüsüne yasa koyucu tarafından son verilerek Avrupa Birliği mevzuatına da uyumlu olacak şekilde demiryolu ulaşım faaliyetlerinin serbestleştirilmesi sağlanmıştır. Belirtmek gerekir ki bu serbestleşme ve tekel niteliğinin ortadan kalkması demiryollarında yapılacak taşıma faaliyetine ilişkin olup TCDD, ulusal demiryolu altyapı ağı üzerindeki demiryolu trafiğini tekel olarak yönetmekle görevlendirilmiştir. 6461 sayılı Kanunla TCDD’nin bir bağlı ortaklığı olarak kurulan TCDD Taşımacılık A.Ş. ise Yüksek Hızlı Tren ya da Marmaray gibi güncel ve nitelikli projeleri gerçekleştirerek taşımacılık sektöründe özel hukuka tabi olarak faaliyet gösteren kamusal bir aktör olarak konumlandırılmıştır.

Bununla beraber bu yasal gelişmeler basında ve kamuoyunda TCDD’nin özelleştirilmesi olarak da algılanmış ve çeşitli eleştirilerle karşılaşmıştır. Halbuki özelleştirme, çeşitli hukuksal prosedürlerin takip edilmesini gerektiren ve bu prosedürler sonucunda önemli hukuki sonuçlar doğuran teknik, somut ve objektif bir süreçtir. Dolayısıyla 6461 sayılı Kanun sonucunda ortaya çıkan hukuki sürecin idare hukuku kuralları ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun bakımından da ele alınması gerekir.

Bu doğrultuda çalışmamızda 6461 sayılı Kanun temel alınmak suretiyle TCDD’nin ve bağlı ortaklıklarının hukuki statüleri ile ulaştırma kamu hizmetinin yürütülmesindeki rolleri; kamu hizmetinin asıl sahibi olan, yeni adıyla, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yetkileri çerçevesinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: TCDD, Kamu İktisadi Teşebbüsleri, Özelleştirme

**VERGİ İCRA HUKUKU VE VERGİ İCRA HUKUKUNDA KAMU ALACAĞININ
TAHSİLİ**

Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, kevsersenocak@gmail.com

ÖZET

Kamu hizmetlerinin finansmanı için gereksinim duyulan mali kaynaklar devletin vergilendirme yetkisini kullanarak karşılanır. Bu da bir toplumda yaşayan herkesin mali gücüne göre vergi ödemesini gerektirir. Devlet bir taraftan ekonomik bakımdan zayıf olan vatandaşları koruyarak sosyal güvenliğe kavuşturmalı diğer taraftan da kalkınmayı sağlayabilmelidir. Devlet, vergiyi sosyal dengeyi sağlamakla birlikte sosyal sınıf ve gruplar arasındaki gerginliği azaltmak amacıyla kullanılmalıdır.

Vergi kanunlarına göre, kendisine vergi borcu yüklenen gerçek ve tüzel kişiye vergi mükellefi denir. Vergi sistemimiz esas itibarıyla beyan esasına dayanmaktadır. Beyan esası ise mükelleflerin elde ettiği, gelirlerini bizzat kendilerinin İdareye bildirmesine dayalı bir sistemdir. Bu sistemde vergi matrahı mükellef tarafından saptanıp bildirilir. Mükellefin idareye bildirdiği vergi matrahının kanunlara uygunluğu ve doğruluğu Vergi Dairesi tarafından kontrol edilir. Vergi Dairelerince yapılan kontroller neticesinde mükellefin eksik ve ya hatalı beyanda bulunduğu ve ya hiç beyanda bulunmadığının tespiti hallerinde vergi, vergi idaresince tarh edilir. Verginin tarhı, vergi alacağının kanunlarda gösterilen matrah ve nispetler üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alacağın miktar olarak hesaplanmasını ifade etmektedir. Verginin tahakkuku ise, tarh ve tebliğ edilen verginin ödenmesi gereken safhaya gelmesidir. Kamu alacaklarının zamanında tahsilinin tehlikeye düşmesi durumunda bazı özel koruma tedbirleri alma konusunda kamu idaresine önemli yetkiler verilmiştir. Bunlardan biri de teminattır. Vergi borcu ya yükümlü tarafından iradi olarak vadesinde ya da vade geçirilmekle birlikte yine iradi olarak, ancak gecikme zammı ile birlikte ödenir. Yükümlünün iradi olarak ödemediği vergi borcu için vergi idaresi harekete geçerek zor ile (cebir ile) tahsile yönelir. Devletin yaptırım gücü kullanılarak vergi alacağının cebren tahsilini düzenleyen dal, şekli vergi hukukunun bir alt dalı olan vergi icra hukukudur. Vergi icra hukuku cebri tahsil usulünün yanı sıra Devlet açısından vergi alacağını güvence altına alan bir kısım önlemleri de düzenlemektedir. Özel hukuk kurallarında mahkeme kararı gerekirken, vergi icra hukuku kurallarında zorla tahsil söz konusudur

Yapılan bu çalışma iki bölümden oluşmakta olup, birinci bölümde vergi icra hukuku hakkında genel bilgilere yer verilmektedir. İkinci bölümde vergi icra hukukunda kamu alacağı kavramı üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vergi İcra Hukuku, Kamu Alacağı, Kamu Alacağının Tahsili

**VERGİ İCRA HUKUKUNDA KAMU ALACAĞININ GÜVENCE ALTINA
ALINMASI**

Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, kevsersenocak@gmail.com

ÖZET

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, amme alacaklarının tahsiline ilişkin usul ve esasları düzenleyen bir usul kanunudur.¹ Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, vadesinde ödenmeyen kamu alacağı için gecikme zammı uygulanmasını öngörmek suretiyle devletin zararını karşılamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, kamu icra hukuku ilkeleri çerçevesinde cebren tahsil konusu kamu alacağının ileride herhangi bir şekilde tahsilinin imkansızlaşması tehlikesine karşı hazinenin gelecekteki durumunu garanti altına almak üzere ir kısım güvence önlemleri getirilmektedir. Bu önlemler AATUHK'un 9. ve 36. maddeleri arasında "*Kamu Alacaklarının Korunması*" başlığı altında düzenlenmektedir.

Amme Alacağının tahsil güvenliğinin sağlanması amacıyla yönelik olarak 6183 sayılı AATUHK'un 10. maddesinin 5. fıkrasında tahsil dairesinin 9. maddesinde belirtilen hallere istinaden teminat istenmesi durumunda kamu borcuna karşılık kimlerin teminat gösterebileceği belirtilmiştir. Buna göre "*ilgililer ve ya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz vakalarına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar*" teminat olarak kabul edilmektedir. Ancak başlangıçta kapsam daha dar tutulmuştur. 6183 sayılı kanun 28.07.1953'de yürürlüğe girdiğinde 10. maddenin 5. bendinde "*ilgililer tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar*" ibaresi yer almaktadır. Fakat bu ibareye 29.06.1963 tarihli 11432 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 251 sayılı kanunun 1. maddesinde "*ve ya ilgililer lehine üçüncü şahıslar*" ibaresi eklenerek değiştirilmiş ve daha önce üçüncü kişiler tarafından amme borçlusu lehine teminat olarak gösterilen menkul ve gayrimenkul mallar hiçbir şekilde teminat olarak alınmazken bu tarihten itibaren alınması esası kabul edilmiştir.

Bu bölümde Amme alacağının korunmasıyla ilgili başvuru yollarından; mal bildiriminde bulunulması zorunluluğu,teminat istenmesi, ihtiyati haciz ve ihtiyati tahakkuk uygulaması, İptal davası açılabilmesi,sorumluluk kurumuna yer verilmesi,kamu alacaklarına rüçhaniyet tanınması,ortaklığın feshinin istenebilmesi, takas ve yurt dışına çıkış yasağından başlıklar halinde bahsedilecek ve konu bu başlıklar çerçevesinde sınırlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Hukuku, Kamu Alacağında Güvence

¹ **Gökçe Sarısu**, Amme Alacağının Tahsilinde Teminat Uygulaması, www.vergidegundem.com, 2009, s.1

DANIŞTAY KARARLARINDA İDARENİN KUSURSUZ SORUMLULUĞU
KALDIRAN VE AZALTAN HÂLLER

CONDITIONS REMOVING AND REDUCING THE THE FAULTLESS LIABILITY OF
ADMINISTRATION IN THE DECISIONS OF THE COUNCIL OF STATE

Dr. Celâl İŞIKLAR

AYİM Son Başsavcısı/Daire Başkanı (Emekli), Ankara Barosu Avukatı,
c.isiklar@hotmail.com

ÖZET

İdarenin işlem ve eylemlerinden dolayı sorumluluğu hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk olmak üzere ikiye ayrılır. Kusursuz sorumluluk, genel olarak risk/tehlile ile kamu külfetleri karşısında eşitlik esaslarına dayanır. Bunlara idari faaliyet ile bağın aranmadığı sosyal risk de eklenmelidir. İdare, kusur olmasa da sadece ajanlarının, araç ve gereçlerinin, verdiği hizmetlerin yol açtığı zararlardan değil, hukuka uygun işlemlerden dolayı da sorumlu tutulabilir. Günümüz idare hukukunda idarenin kusursuz sorumluluğunun uygulama alanı giderek genişlemektedir. Bunun bir sebebi de (mücbir sebep, beklenmeyen hal, zarar görenin kusuru, üçüncü kişinin davranışı gibi) sorumluluğu kaldıran veya azaltan hallerin eskisi kadar yaygın olarak kullanılmamasıdır. Esasen bütün bu hal ve sebepler illiyet bağına ilişkindir. Bu çalışmanın amacı, kusursuz sorumluluk konusunda Danıştay'ın giderek daha geniş, esnek ve zayıf bir illiyet bağı kabul ettiğini göstermektir. Bunlardan mücbir sebep, Danıştay tarafından mücbir sebep, idarenin iradesi dışında oluşan, öngörülemez ve karşı konulamaz olaylar olarak anlaşılmaktadır. Mücbir sebep idarenin sorumluluğunu tamamen kaldırır. Bu kavram nispi olup uygulaması giderek azalmaktadır. Danıştay heyelan, ani sel, yıldırım gibi doğal afetleri mücbir sebep saymıştır. Beklenmeyen hâl ise, idarenin faaliyetleri içinde gerçekleşen, ancak öngörülemez ve önlenemez nitelikleri bilinmeyen olaylardır. Mücbir sebep de dışsalılık, beklenmeyen halde içsellik söz konusudur. Danıştay hücumbotun infilakı, lastik patlaması, uçak motoruna kuş girmesi, yangın gibi olayları beklenmeyen hal addetmektedir. Beklenmeyen hâl, idarenin kusursuz sorumluluğunu ortadan kaldırabilir. Zarar görenin veya üçüncü bir kişinin davranışı da sorumluluğu tamamen ortadan kaldırır veya azaltır. Ancak bunlar zararın oluşumunda esaslı ve etkin rol oynamalıdır. Zarara uğrayanın sarhoşluk, emre ve kurallara uymamak, izin almamak, yasak bölgeye girmek, aşırı hız yapmak gibi kusurlu fiilleri idarenin sorumluluğunu kaldırır. Müterafik kusur halinde zarar kusur oranına göre paylaştırılabilir. Üçüncü kişi kamu tüzel kişisi de olabilir. Danıştay'a göre, sulama kanalının başka kişilerce bozulması, teneffüste bir öğrencinin diğerine zarar vermesi, otomobilin meçhul kişilerce yakılması olaylarında üçüncü kişilerin davranışından dolayı idarenin sorumluluğu bulunmamaktadır. Ancak son zamanlarda ilgiliye rücu şartıyla artık idarenin sorumluluğuna hükmedilmektedir. Sorumluluğu kaldıran halleri –bizim yaptığımız gibi- bir şema ve tablo halinde göstermek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: 1. İdarenin kusursuz sorumluluğu, 2. Mücbir sebep, 3. Beklenmeyen hâl, 4. Zarar görenin davranışı, 5. Üçüncü kişinin davranışı.

SUMMARY

Responsibility of the administration due to procedures and actions is divided into two types: neglect of duty or faultless Liability of Administration. The faultless Liability of Administration is based on equality between public burdens and risk/danger in general. Social risk for which the connection with administrative activity should be added to this equilibrium. The Administration, although it is not negligent, may be held liable not only for the damages caused by its services, agents, tools, but also for the lawful actions. Under current administrative law, the field of application of the faultless Liability of Administration is gradually expanding. One of the reasons for this is that the use of the reasons for removing or reducing the responsibility of the state such as force majeure, unexpected case, defect damage, third person's behavior is not as widely used. These reasons are related to causal relation. The purpose of the study is to show the case that the Council of State searches for a wider and more flexible causal relation in terms of faultless Liability of Administration. Force majeure is understood by the Council of State as the unpredictable and irresistible events that occur outside the authority of the administration. Force majeure completely abrogates the administrative responsibility. This concept is relative, and its application is gradually decreasing. The Council of State has considered natural disasters such as landslide, flood, lightning as the reasons for the application of force majeure. Unexpected case is the events that occur within the authority of the administration, but the authority cannot predict and prevent the events. Force majeure is more about externality, on the other hand, unexpected case is more about internal events. The Council of State considers the events such as the explosion of the assault rifle, the explosion of a tire, the entry of birds into the aircraft engine and fire. The unexpected situation can abrogate the faultless Liability of Administration. The action/fault of the injured person or of a third person completely removes or reduces the responsibility. However, they should play a fundamental and effective role in the formation of damage. The defective actions such as abstinence, not obeying the rules, not to get permission, to enter the forbidden zone, excessive speed of the suffered person remove the responsibility of the administration. In the case of contributory negligence, damage can be shared by comparing negligence rates. According to the Council of State, there is no responsibility of the administration due to the behavior of third parties in cases of irreversible damage of the irrigation channel by other people, damage of one student at the infirmary and burning of the car by unknown persons. However, lately the responsibility of the administration is accepted with the condition of rescission. It is possible to show cases that remove responsibility - as we do - in a diagram and table.

Keywords: 1. The faultless Liability of Administration 2. Force majeure, 3. Unexpected case, 4. Action/fault of the injured Person, 5. Action/ fault of the third person.

İLGİLİNİN İSTENCI GEREKMEKSİZİN TÜRK VATANDALIĞIYLA İLİŞKİSİNİN KESİLMESİ

Doç. Dr. Nimet ÖZBEK

Ankara Üniversitesi, ozbek@politics.ankara.edu.tr

ÖZET

Türk vatandaşlığıyla ilişkinin kesilmesi çeşitli nedenlere dayanabilir.İlgilinin istenci gerekmezsizin vatandaşlıkla ilişkisinin kesilmesi bakımından Anayasalarımızda ve Vatandaşlık kanunlarımızda yer alan hükümler değerlendirildiğinde Anayasalarımızın ve Vatandaşlık kanunlarımızın diğer devlet düzenlemelerinde kullanılan nedenlerle uyum içerisinde olduğu söylenebilir. Diğer devlet düzenlemelerine bakıldığında “kişi ile uyrukluğa bağyla bağlı olduğu devlet arasında gerçek bir bağın kalmaması”, yetkili makam kararıyla bir devlet vatandaşlığının kazanılmasının bir koşulu olarak “önceki uyrukluğundan çıkmama”, bir devlet vatandaşlığının yetkili makam kararıyla kazanılması (telsik) sürecinde “ilgilinin yalan beyanda bulunması ya da vatandaşlığa alınma kararına etkili olabilecek bir hususu gizlemesi”, “ilgilinin davranışlarının bir yaptırımı olarak yoksun bırakma”, “yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması”, “vatandaşlığın bir başkasına dayanılarak kazanılması halinde, bu kişinin vatandaşlıktan yoksun bırakılmasının bir sonucu olarak ilgilinin vatandaşlığını yitirmesi”nin kişinin istencine bakılmaksızın vatandaşlıkla ilişkinin kesilmesinde kullanılan nedenler olduğunu görmek olanaklıdır.

İlgilinin devlet ile gerçek bağının koptuğu varsayılan haller de kendi arasında farklılaşabilmektedir. “İlgilinin uzun süre yurt dışında bulunması”, “yabancı bir devlet vatandaşlığının ilgilinin istencine bağlı olarak kazanılması”, birey ile devlet arasındaki gerçek bağın koptuğunun göstergeleri olarak kabul edilebilmektedir. Aynı biçimde, ilgilinin yaptığı davranışlar da aslında bu baği koparabilmektedir. Vatandaşlık, birey ile devlet arasındaki hukukî bağa ek olarak sadakat baği olarak da tanımlanırsa, “devlete sadakatsizlik” olduğu kabul edilen bazı eylem ve işlemler, devletle birey arasındaki baği koparabilmektedir. Ancak, hangi davranışların “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem”ler olduğu konusunda geniş bir yelpaze görülmektedir. Bu, bazen “yabancı devletin askerî hizmetinde bulunma”; bazen “yabancı devletin kamu hizmetinde bulunma”; bazı durumlarda ise “ceza kanunlarında suç olarak tanımlanan fiilleri işleme” biçiminde ya da “devletin hayatî çıkarlarına zarar verici eylemlerde bulunma” örneğinde olduğu gibi geniş bir tanıma dayandırılmaktadır. İlgilinin istenci gerekmezsizin Türk vatandaşlığıyla ilişkinin kesilmesi bakımından başlangıç noktası, Vatandaşlık Kanunlarımız ile Uyrukluğa İlişkin Avrupa Sözleşmesi (UİAS) hükümlerinin ve diğer devlet düzenlemelerinin karşılaştırılması olabilir.

Sözleşme’de yer verilen vatandaşlıkla ilişkinin kesilme biçimlerine Vatandaşlık kanunlarında yer verilmemiş ise bu durum yerinde karşılanmalıdır. Örneğin, UİAS’ta yer alan ilgilinin istenci gerekmezsizin vatandaşlıkla ilişkinin kesilme sebebi olarak öngörülen “devletin hayatî çıkarlarına zarar verici eylemde bulunma”nın karşılığını oluşturan bir hüküm, 5901 sayılı TVK’nda yer almamaktadır. 5901 sayılı TVK’nın kaybettirme sebepleri arasında, 403 sayılı TVK’nda bir dönem kaybettirme ancak yürürlükte olduğu dönem boyunca çıkarma kurumunda neden olarak kullanılan “Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği aleyhine faaliyette bulunmama” biçiminde bir nedene yer verilmemiştir. Çıkarma kurumuna yer vermeyen düzenlemesiyle 5901 sayılı TVK, UİAS’tan farklı olsa da, ilgili lehine bir durum yaratmıştır. Bu sevindirici bir gelişmedir. Ancak kanun koyucunun çıkarmaya benzer nitelikte bir hüküm, 5901 sayılı TVK düzenlemesinde yeniden yer vermek istemesi halinde, bunun açık seçik olarak düzenlemesi, hem UİAS; hem de, Anayasa ile uyumun sağlanması

bakımından önemlidir. 403 sayılı TVK’nda “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem” adı altında ve UİAS’ta niteliğinde devletin “hayatî çıkarlarına zarar verici eylem” olarak düzenlenen, ilgilinin istenci gerekmeksizin vatandaşlıkla ilişkinin kesilmesi sebebi, devletin menfaatlerinin korunmasına hizmet edecek ama ilgili bakımından ciddî tehlike oluşturabilecek niteliktedir. Bu nedenle, 403 sayılı TVK’nda olduğu gibi, 5901 sayılı TVK’nda İdarenin takdirine geniş yeren veren bu kabil bir uygulamanın kaleme alınması çok önem taşımaktadır. 403 sayılı TVK’ndaki “çıkarma” kurumunun yeniden canlandırılması anlamına gelecek 506 herhangi bir düzenlemenin bundan sonra da yapılmaması gerektiği görüşündeyiz.

Türk Vatandaşlık Hukuku’nda izin almaksızın yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması 1312 sayılı TVK’nda çıkarma (ıskat) nedeni olarak düzenlenmişken (1312 sayılı TVK m.9); bu sebep 403 sayılı TVK’nda bir kaybettirme sebebi olarak öngörülmüş (403 sayılı TVK m.25/(a)); 5901 sayılı TVK’nda ise bir kaybettirme sebebi olarak düzenlenmemiştir (5901 sayılı TVK m.29). 5901 sayılı TVK’nda da bu neden terk edilmiştir. Bu nedenle 5901 sayılı TVK’nın yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması nedenini vatandaşlıkla ilişkinin kesilmesinde terk eden diğer devlet düzenlemelerine benzerlik gösterdiği söylenebilir. Ancak bu nedeni kabul eden 403 sayılı TVK’nın UİAS ile benzerlik gösterdiğini; 5901 sayılı TVK’nda bu benzerliğin bulunmadığını söylemek olanaklıdır.

UİAS’ta, ülke dışında mutaden sakin vatandaş ile uyrukluk bağıyla bağlı bulunduğu millî devleti arasında gerçek bağın bulunmaması, Sözleşen devletlerin vatandaşlıkla ilişki kesilmesine yönelik nedenlerden biri olarak düzenlenmiştir (m.7/I-e). Bu açıdan bakıldığında, 403 sayılı TVK’nın UİAS ile uyumlu; Türkiye ile ilgi ve bağlılığın kesilmesini bir kaybettirme sebebi olarak düzenlemeyen 5901 sayılı TVK’nın UİAS ile benzerlik göstermediğini ancak diğer devlet düzenlemeleriyle uyumlu olduğu söylenebilir.

Vatandaşlıkla ilişkinin kesilmesi, bazı durumlarda, vatandaş ile devlet arasındaki gerçek bağın varlığı ya da yokluğuna bağlı olarak değil; vatandaşın yaptığı davranışlara yönelik bir yaptırım niteliği taşımaktadır. Bu davranışlar, “yabancı bir devletin askerî hizmetinde bulunma”, “yabancı devletin askerlik dışında kamu ya da özel hizmetinde bulunma” olabileceği gibi, “ilgilinin bulunduğu devlette askerlik hizmetini yapmaması” ya da ilgilinin yaptığı davranışların “vatandaşlık bağıyla bağlı bulunduğu devletin hayatî çıkarlarına zarar verdiği kabul edilen durumlar” olabilir. UİAS’ta ilgilinin uyrukluk bağıyla bağlı olduğu devletin “hayatî çıkarlarına ciddî şekilde tehlikeye atacak davranışlarda bulunma”sını bir vatandaşlıktan yoksun bırakma sebebi olarak düzenlemiştir (UİAS m.7/I-d). 403 sayılı TVK’nda vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler başlığı altında “kaybettirme” ve “çıkarma” olarak yer verilmiştir.

Kanımızca 5901 sayılı TVK, Anayasa’da yer alan “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem” kavramını somutlaştırmakta 403 sayılı TVK kadar başarılı olamamıştır. 403 sayılı TVK’nda “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem” kavramı üst başlığında kaybettirme ve çıkarma kurumlarına yer vermiş; bu haliyle Anayasa’da yer alan “vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem” kavramını somutlaştırmıştı. 5901 sayılı TVK’nda vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem kavramının somutlaştırılması konusunda öğretide birçok yorum yapılmakla birlikte bu kavram ile neyin kastedildiği 5901 sayılı TVK’ndan açık olarak anlaşılamamaktadır.

Anahtar kelimeler: Türk Vatandaşlığı, Anayasa, TVK

**TÜRK VATANDAŞLIK HUKUKUNDA ÇOCUĞUN KORUNMASINA YÖNELİK
HÜKÜMLER**

Doç. Dr. Nimet ÖZBEK

Ankara Üniversitesi, ozbek@politics.ankara.edu.tr

ÖZET

Verilmiş uyrukluğun diğer devletlerce de geçerli sayılabilmesi için en yaygın biçimde kabul göre ölçüt uyruklu verenden devletle uyruklu verilen kişi arasında doğum olgusuna dayanan bir ilişki bulunmasıdır. Yani uyruklu verilen kişinin ana babasının uyruklu verenden devletin uyruğu olması ya da doğum olgusunun o devlette gerçekleşmesidir. **Doğum kavramına ek olarak evlenmeyle, evlat edinmeyle veya sonradan uyruklu verilmesi** (=müktesep yurttaşlık, naturalization=telsik) uyruklu kazanılabilir. *Doğum* olgusuna dayanılarak uyruklu verilmesinde iki ilkeye uyulmalıdır. **Doğum yeri ilkesi (Toprak esası ya da jus=uis soli)** ve **Kan bağı (kan esası=uis sanguinis)** ilkesine göre uyruklu bağı belirlenmelidirler. İlk ilkeye göre kişi nerede doğarsa o devletin uyrukluğunu kazanıyor. Bu ilke özellikle göçmen kabul eden devletler bakımından tercih ediliyor. Göçmen çocuklarının o ülkeye uyum sağlamalarının kolaylaştırmak amaçlanıyor. İrlanda’da kesin olarak toprak ilkesini kabul ediyordu o da 2004’te kaldırdı.

İkincisi kişinin nesep (soybağı=kanbağı: jus sanguinis) ile bağı olduğu ana ya da babasının ya da her ikisinin uyrukluğunu kazanmasını öngörür. Her ikisi de mutlak anlamda çok az devlette uygulanıyor. Karma bir sistem benimseniyor. Türk hukukunda doğum yeri ilkesi istisnadır. Kan bağı kuralıdır.

Uyruklu Konusunda Üç Temel İlke

Çok uyruklu ve vatansızlık istenmeyen şeyler. Bunları önlemeye çalışıyor devletler ve uluslararası hukuk. Uluslararası hukukta 3 ideale ulaşılacak istenmektedir.

1. Herkesin bir uyruklu olmasıdır.

2. Herkesin yalnızca bir uyruklu olmasıdır.

3. Kişi vatandaşlığını seçmede ve değiştirmede özgür olmasıdır.

İlk ilkede yurtsuzluk önlenmeye çalışılırken ikinci çift ya da çok vatandaşlık önlenmeye çalışılmıştır.

Tebliğimizde Türk Vatandaşlık Hukukunda çocuğun korunmasına yönelik düzenlemeleri ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Türk Vatandaşlık, Hukuk, Uyruklu

**4857 SAYILI İŞ KANUNU BAĞLAMINDA KISMİ SÜRELİ ÇALIŞMA VE BU
ÇALIŞMANIN ÖZEL GÖRÜNÜMLERİ**

Arş. Gör. Dr. Arkin GÜNAY
Yalova Üniversitesi, arkngunay@yahoo.com

ÖZET

Sanayi Devrimi sonrasında çalışma hayatında ilk başta egemen olan iş ilişkisi türünde işçi, özellikle belirsiz süreli iş sözleşmesine dayanarak, tam gün süreli çalışan ve buna bağlı biçimde sözleşmeden doğan haklarını (ücretli izin, hafta tatili, kıdem tazminatı vs.) kullanan bir kimse olarak görülmüştür. Bu tür iş ilişkisi “normal (klasik) iş ilişkisi” (Normalarbeitverhältnis) ve bu tür işçiler “çekirdek işçi” (core worker) olarak isimlendirilmiştir.

Günümüzde ise, “çekirdek” işçilerin normal (klasik) çalışma biçimine uygun olarak tek bir işyerinde, tek bir işverene hem hukuki hem de iktisadi açıdan bağımlı olarak gerçekleştirdiği çalışma biçiminin dışında yer alan esnek iş ilişkileri çalışma hayatında hızla yaygınlaşmıştır. Özellikle bu tür iş ilişkilerinden önemli bir türü olan “kısmi süreli”, ve “geçici süreli” çalışmaya dayalı istihdamda, “çevresel işgücü” (peripheral employment) kapsamında çalışan işçilerin sayısı Avrupa ülkelerinin çoğunda önemli ölçüde artmıştır.

Esnek iş ilişkileri, ülkelerin ekonomik ve toplumsal yapıları ve teknolojik gelişme düzeyine göre farklılık göstermektedir. 4857 sayılı İş Kanununda ilk defa yer alan kısmi süreli çalışma AB üyesi birçok ülkede yaygın bir çalışma biçimidir. Ülkemizde ise, 4857 sayılı İş Kanunu ile birlikte bu hususa ilişkin reform yapılmış ve bazı önemli esnek çalışma biçimleri Kanunda ilk defa düzenlenmiştir. Gerçekten, kısmi süreli iş sözleşmesi (İK m.13) çağrı üzerine çalışma (İK m.14) ödünç iş ilişkisi (İK m.7), yasal mevzuatta ilk defa düzenlenmiştir. Ayrıca, belirli süreli iş sözleşmesine ilişkin hüküm (İK m.11,12) mülga 1475 sayılı İş Kanununa göre daha kapsamlıdır. Çalışmamızda kısmi süreli çalışmanın tanımı ve bun ilişkin İş Kanunu hükümlerini tartışacağız. Ayrıca, kısmi süreli çalışmanın özel görünümüne de değineceğiz. Kısmi süreli çalışmanın yasal düzenlemesine karşı ileri sürülebilecek itirazlar üzerinde durulup, bu çalışma biçiminin yasal düzenlenmesindeki eksiklikler de yine çalışmamızda incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kısmi Süreli Çalışma, Çağrı Üzerine Çalışma, İş Paylaşımı

**SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HUKUKU BAKIMINDAN İŞVEREN VEKİLİNİN
SORUMLULUĞU**

THE RESPONSIBILITY OF THE EMPLOYER'S REPRESENTATIVE FOR THE LAW
ON OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY

Doç. Dr. Mehmet Nusret BEDÜK

Yalova Üniversitesi, menubed@hotmail.com

ÖZET

İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup, bu çerçevede mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbiri almakla yükümlüdür. İşverenin 6331 sayılı Kanunda öngörülen görevleri yerine getirebilmesi ve iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilmesi çoğu zaman tek başına mümkün değildir. O nedenle, işveren adına hareket edecek, işin ve işyerinin yönetiminde görev alacak işveren vekilleri istihdam edilmektedir.

İşveren vekili, 6331 sayılı Kanun uygulanması bakımından işveren kabul edilmektedir. İşveren ile olan hukuki ilişkisi iş sözleşmesinin yanı sıra vekâlet veya şirket sözleşmesi ya da statü hukukuna dayanmaktadır. İşveren vekilinin temsil yetkisi, yönetim konusunda kendisine verilen görev ve yetki alanı ile sınırlıdır.

Özellikle tüzelkişi ve tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşların yönetiminde yer alan ve kurumu temsil edenler bakımından işveren vekili sıfatı kime ait olduğu sorumluluk hukuku bakımından önem taşımaktadır. Bunu yanı sıra, uygulamada iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri olarak tanımlanan iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimlerinin gördükleri işler bakımından işveren vekili sıfatına sahip olup olmadıkları tartışılan diğer önemli bir konudur. Bu çalışmamızda, 6331 sayılı Kanun kapsamındaki işveren vekili ve bu kimselerin sorumlulukları, sorumluluklarının kapsam ve sınırlarının açıklanmasına çalışılacaktır.

6331 sayılı Kanunda işveren için öngörülen her çeşit sorumluluk ve zorunluluklar işveren vekilleri hakkında da uygulanır. İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işveren vekilinin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. İşveren vekilinin bu sıfatla kendisine tanınan yetki çerçevesinde hareket ederken iş sağlığı ve güvenliği hükümlerine aykırı işlemlerinden doğan hukuki sorumluluk işverene aittir. İşveren vekilinin sorumluluğu cezaidir. İşveren yasaya aykırı talimat verse dahi işveren vekili kanunun emredici hükümlerine aykırı davranamaz. Aksi halde kendilerine idari para cezası ve ceza yaptırımı uygulanır. Ayrıca işveren vekilinin işveren gibi sorumlu olabilmesi için görevini yerine getirecek yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmasının yanı sıra işverene ait yükümlülükleri yerine getirebilecek yetki ve imkana da sahip olması gerekir.

Anahtar Kelimeler: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, İşveren Vekilinin Sorumluluğu

ABSTRACT

The employer is obliged to ensure the occupational health and safety of workers related to work. In this context, the employer is obliged to take all kind of necessary measures for the

health and safety of workers including prevention of occupational risks, training and giving information to workers. It is not always possible to the employer to fulfill the duties foreseen the Law No.6331 and carry out occupational health and safety services. For this reason, the employer's representatives who act on behalf of the employer and are involved in the work and the management of the workplace are generally employed by the employers.

The employer's representative who acts on behalf of the employer and is involved in the work and the management of the workplace is considered as the employer for the implementation of the Law No.6331. The legal relationship between the employer representative and employer is based on the employment contract as well as attorney agreement, corporate charter of a company or the status of the employer's representative in other relevant laws. The power of representation of the employer's representatives are limited within their field of activity in relation with the management of the work and workplace.

Whether a person has the capacity to act as the employer's representative or not is of a great importance in terms of responsibility of persons who represent the institutions or organizations or are in the management of these institutions or organizations, irrespective of whether they have a legal personality. In addition to this, it's another important issue to discuss whether occupational safety specialist and occupational physicians, who are defined as occupational health and safety professionals in practice, have the title of the employer's representative in terms of the activities they do. we shall try to explain the responsibilities of the persons who are defined as the employer's representatives and the scope and limits of their responsibilities within the scope of the Law No.6331 in this study.

All kinds of responsibilities and obligations foreseen in the Law No.6331 for the employer shall also apply for the employer's representatives. Enlisting services from competent persons or institutions outside the workplace does not remove the obligations of the employer's representative. The employer has the legal responsibility arising out of the acts of the employer's representative that are contrary to the provisions of the occupational health and safety which the representative has done within the scope of his authority granted by the employer. The responsibility of the employer's representative has punitive nature. The employer's representatives cannot violate the binding provisions of the law, even if the employer give instructions which are manifestly contrary to the law. Otherwise, they could be subjected to punitive sanctions in the form of administrative fines or imprisonment. In addition, the employer's representative must have sufficient knowledge and experience to fulfil his/her duties as well as the authority and ability to fulfil the obligations of the employer in order to be held accountable like the employer.

Keywords: Law No. 6331 on Occupational Health and Safety, The Law on Occupational Health and Safety, The Responsibility of the Employer's Representative

TÜRK DENİZ İŞ HUKUKUNDA YENİ GELİŞMELER
NEW DEVELOPMENTS IN TURKISH MARITIME LABOR LAW

Doç. Dr. Mehmet Nusret BEDÜK
Yalova Üniversitesi, menubed@hotmail.com

ÖZET

Bugün deniz taşımacılığı, kara ve hava taşımacılığına nazaran daha ağır ve fazla yükün daha az maliyetle ve güvenli bir şekilde taşınabildiği, dünya ticaretinin %90'ından fazlasına hizmet veren en büyük uluslararası sektördür. Küresel ekonominin büyük bir parçasını oluşturan deniz ticareti alanında yaklaşık 1,2 milyon işçi çalışmaktadır. Genelde ağır ve tehlikeli iş koşulları altında ve belirli mesleki risklerle karşı karşıya olmaları, gemi adamları için bir takım özel kuralların oluşturulmasını gerekli kılmaktadır. O nedenle gemi adamlarının çalışma ilişkileri, gerek ulusal mevzuat, gerekse uluslararası düzenlemelerde ayrı düzenleme konusu olmuştur.

Türk iş mevzuatında 1954'e kadar gemi adamlarının iş ilişkilerini düzenleyen özel bir kanun bulunmamaktaydı. 6379 sayılı Deniz İş Kanunu ile ilk kez deniz taşıma işkolunda çalışanlar için asgari yasal bir güvence sağlanmıştır. Ancak bu Kanun, gerek kanun tekniği, gerekse içerik bakımından ihtiyaca cevap verememiştir. Bugün 1967 tarih ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu yürürlükte. Bu Kanun da çalışma hayatının ihtiyaçları, denizcilik mesleğinin gerçekleri, sosyal ve ekonomik hayattaki gelişmelerin çok gerisinde kalmıştır. Denizcilik alanında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından kabul edilen sözleşme ve tavsiye kararları, AB müktesebatı ve Türk iş mevzuatındaki gelişmeler karşısında uyum sağlayamadığından güncelliğini yitirmiştir.

Türkiye, 02.03.2017 tarihinde ILO Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nin (MLC 2006) onaylanmasını 6898 sayılı Kanun ile uygun bulmuştur. MLC 2006 ile deniz iş hukukuna ilişkin ILO Sözleşmeleri konsolide edilerek, deniz iş hukukunun uluslararası alanda etkili kılınması ve deniz ticaretinde yaşanan haksız rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır. Gemi adamı arz eden ilk beş ülkeden biri olan, hem bayrak devleti, hem de deniz trafiği açısından önemli bir liman devleti olan Türkiye için, bir an önce denizcilik sektörünün ihtiyaçlarını karşılayacak, iş ilişkilerinde taraf menfaatlerini dengeleyen, iç hukuka ve uluslararası hukuka uygun yeni bir kanunun yazılması artık elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Deniz İş Hukuku, Gemi adamları, MLC 2006, Deniz İş Sözleşmesi, Deniz İş Kanunu

ABSTRACT

Nowadays, maritime transportation is the largest international sector serving more than 90% of the world trade. When compared to the land and air transport, the marine transportation is an international sector that can carry more burden cheaper and safer than those transportation ways. Approximately 1,2 million employees work in maritime sector, which is an important part of the global economy. The fact that they are faced with certain occupational risks, especially heavy and dangerous working conditions, requires some special

rules for seafarers. Therefore, the labor relations of the seafarers have been separated subject to in both national and international regulations.

There was no special labor relations regulation regarding seafarers until 1954. Minimum legal guarantee was provided for the first time in the maritime transport sector with the Maritime Labor Act No. 6379 for seafarers. However, this Act has not been able to respond to the need both in terms of law and content. The Maritime Labor Act no. 854 dated 1967 is in force now. This Act is also insufficient for working life in terms of the realities of the maritime profession and the developments in social and economic life. The conventions and recommendations adopted by the International Labor Organization (ILO) in the maritime sector have lost their popularity due to the developments in the EU regulations and Turkish labor legislation.

Turkey adapted ILO Maritime Labor Convention (MLC 2006) with the Law of 6898. The aim of MLC 2006 to consolidate and to make an effective maritime labor law in the international arena and to prevent unfair competition in maritime trade. In terms of seafarers, Turkey one of the providers of the top five countries and an important port state in terms of maritime traffic. For these reasons, Turkey must prepare a new maritime labor act which balances the interests of parties in labor relations. Also, it is essential that new act should be suitable for both domestic and international law.

Keywords: Maritime Labor Law, Seafarer, MLC 2006, Maritime Labor Agreement, Maritime Labor Act.

TECRÜBELİ ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİ KULLANIM YETERLİKLERİ

Doç. Dr. Hasan ÇAKIR

Gazi Üniversitesi, hasanc@gazi.edu.tr

Seda ADIGÜZEL

Gazi Üniversitesi, ssedakarabulut@gmail.com

ÖZET

Günden güne gelişen değişen teknolojiye ayak uydurmak ve çağımız z neslini yakalamak bir hayli zorlaşmıştır. Her yeni güne farklı bir teknoloji furasıyla uyanmak, günlük konuşma dilinde kullanılan farklı teknolojik kavramlar, yaşamımıza entegre edebildiğimiz veya edemediğimiz birçok teknolojik yenilik, baş döndürmektedir. Özellikle farklı nesiller arasında kendini oldukça belli eden bu kavram karmaşası orta yaşlı insanlar için (Dünya Sağlık Örgütüne göre orta yaşlı kavramı, 45 - 64 yaş aralığı olarak tanımlanmıştır.) teknolojiyi takip etmeyi oldukça zorlaştırmaktadır. Ancak yine de tüm insanlar sürekli yenilenen, güncellenen bu teknoloji dünyasında yaşamak durumundalardır. Tabletler, telefonlar, kullanılan mobil uygulamalar, masaüstü bilgisayarlar tüm insanlar için yaşamın bir parçası ve ortak bir paydasıdır. Teknoloji her ne kadar orta yaşlı bireylerin yaşam kalitelerini artıran bir unsur olsa da, onlar açısından bakıldığında pek çok soru işareti, zorluk olarak da tanımlanabilmektedir.

Öğretmenler açısından bakıldığında ise durum oldukça önem taşımaktadır. Eğitim öğretim durağan bir olgu değildir, özellikle son zamanlarda tüm branştan öğretmenlerin STEM(Science, Technology, Engineering, Math), STEAM(Science, Technology, Engineering, Art, Math) gibi pek çok farklı etkinlik üretmesi beklenmekte ve öğretmenlerden teknolojiyi derslerinde aktif kullanmaları istenmektedir. Gerek ders için materyal hazırlanmasında, gerek ders dışı etkinliklerde öğretmenlerden teknolojiyi aktif bir şekilde kullanmaları istenmektedir. Online ödevler verme, atılan maillere cevap yazma, ders için videolar-animasyonlar-posterler-afişler hazırlama, hazır paket programları kullanma gibi pek çok etkinlikte teknoloji kullanmak durumunda kalan öğretmenler kimi zaman mutsuz hissetmektedirler [1] (Tekedere & Arpacı pp. 377-392). Mevcut teknoloji bilgisi her zaman yeterli olmamakta, aynı zamanda öğretmenlerin kendilerini güncellemeleri beklenmektedir. Orta yaşlı öğretmenlerin teknolojiye ayak uydururken hissettikleri performans yeterlik durumunu açıklamak için bu çalışma gerekli görülmüştür.

Bu çalışma ile Ankara-Çankaya ilçesinde, özel bir okulda ilk-orta-lise seviyelerinde çalışan 45 yaş ve üstü orta yaşlı farklı branştan öğretmenlerin teknoloji kullanımı bilgi- beceri performans yeterlilikleri araştırılmıştır aynı zamanda bu çalışma ile orta yaşlı öğretmenlerin teknoloji eğitimlerinde kullanılabilecek materyaller geliştirilmesi için alana yol gösterici olması beklenmektedir. Yeni nesil öğretmen teknoloji eğitime önem verildiği kadar, tecrübeli-orta yaşlı öğretmenlerinde teknoloji kullanımlarının desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim teknolojisi standartları, Mesleki yeterlikler, NETS yeterlik alanları, Öğretmen eğitimi, Teknolojik yeterlikler, Eğitimde teknoloji kullanımı, 45 yaş ve üstü öğretmenler

ABSTRACT

It has become very difficult to keep pace with the ever-changing technology that emerged day by day and to catch our old generation. To wake up each day with a different

technology, different technological concepts used in everyday speech, many technological innovations that we can or can not integrate into our lives are leading. This concept, which is particularly evident amongst different generations, makes it very difficult for middle-aged people (the middle-aged concept according to the World Health Organization, defined as the 45-64 age range) to follow technology. However, all people still have to live in this continuously updated, updated technology world. Tablets, phones, used mobile applications, desktop computers are a part of life and a common good for all people. Although technology is an element that increases the quality of life of middle-aged individuals, many problems can be identified as difficulties when viewed from the point of view of them.

In terms of teachers, the situation is very important. Education is not a stationary phenomenon, especially in recent years, all branch teachers are expected to produce a variety of activities such as STEM (Science, Technology, Engineering, Math), STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Math) and teachers are required to actively use them in their technology courses . Teachers are required to actively use technology in both material preparation for the lesson and in extracurricular activities. Teachers sometimes feel unhappy [1] (Tekedere & Arpaci pp 377-392), who have to use technology in many activities such as making online assignments, writing answers to the dropped mails, preparing videos, animations, posters and posters, . Current knowledge of technology is not always sufficient and teachers are expected to update themselves at the same time. This work has been deemed necessary to explain the performance competence that middle-aged teachers felt while keeping up with technology. With this study, the skill utilization performance of the technology used by teachers of different ages of 45 years old and above middle and high school in a private school in Ankara-Çankaya province was investigated.

Keywords: Educational technology standards, Vocational competencies, NETS competency areas, Teacher training, Technological competences, Use of technology in education, Teachers 45 years and over

**1980 SONRASI DÖNEMDEN GÜNÜMÜZE LİSE FELSEFE DERS KİTAPLARINDA
ÖZGÜRLÜK KAVRAMI¹**

THE CONCEPT OF FREEDOM IN PHILOSOPHY TEXTBOOK FROM THE POST-1980
PERIOD TO PRESENT

Arş. Gör. Ömer KIZILTAN

Gazi Üniversitesi, omerkiziltan@gazi.edu.tr

Doç. Dr. Şaban ÇETİN

Gazi Üniversitesi, cetin09@gmail.com

ÖZET

Ders kitapları, ders konularına ait bilgileri, sıralı ve doğru biçimde, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlamak amacıyla hazırlanan araçlardır. Ders kitapları, öğretim programlarından bağımsız olarak hazırlanamaz ve eğitim sistemimizde uygulanan programların amaçlarının gerçekleşmesinde önemli bir misyona sahiptir. Felsefe ders kitapları ise, soyut kavramların öğrenciye sistematik olarak kavratılmasında önemli konumdadır. Eğitim sistemimiz incelendiğinde 1985, 1992 ve 2009 yıllarında felsefe dersi öğretim programının değişikliklere uğradığı görülmektedir. Bu öğretim programlarına göre, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının sorumluluğunda, felsefe ders kitapları hazırlanmıştır. Programlar ortak olmasına rağmen ders kitapları hazırlanırken konulara ve problemlere farklı yaklaşımlar olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı 1980 sonrası dönemden günümüze felsefe ders kitaplarında özgürlük kavramını incelemektir.

Bu çalışma nitel araştırma modeline göre hazırlanmış olup veriler betimsel analiz tekniği ile elde edilmiştir. Betimsel analizde veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra bu veriler birbirleriyle ilişki şeklinde yorumlanır. 1986-1993; 1994-2009; 2010-2017 yılları arasında sırasıyla 1985, 1992, 2009 yılı felsefe dersi öğretim programlarına göre tebliğler dergisinde yayınlanan felsefe ders kitapları arasından, ‘Dizgeli Rastlantısal (Sistematik Tesadüfi) Örnekleme’ yolu ile seçilen, altı ders kitabı (K1-K2; K3-K4; K5-K6) incelenmiştir. Doküman analizi ile toplanan veriler, betimsel analiz ile sayısallaştırılmıştır.

Araştırmada şu bulgulara ulaşılmıştır: Özgürlük kavramının ilk ele alındığı 1986-1993 döneminde özgürlük ya da ona muadil kelimelerin betimsel analizi sonucunda, incelenen tüm dönemler arasında en düşük oranların bu dönemde olduğu tespit edilmiştir. Yine bu dönemde özgürlük kavramına ilişkin görüşlerine yer verilen filozof/düşünce adamı sayısı üç dönem içinde en alt sıradadır. Özgürlük kavramı çerçevesinde düşünce adamlarının görüşlerine en fazla yer veren ders kitapları yine bu dönemdedir. Bu dönemde özgürlük kavramına ilişkin felsefi konuların ‘genel ifadeler’ ve ‘insan felsefesi’ kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

1994-2009 yılları arasındaki dönemde, özgürlük kavramının betimsel analizi sonucunda, incelenen tüm dönemler arasındaki özgürlük kavramına ilişkin en yüksek oranların bu

¹ Bu çalışma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlı olarak hazırlanan “1985’ten Günümüze Lise Felsefe Ders Kitaplarında Özgürlük Kavramı” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

dönemde olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde özgürlük kavramına ilişkin görüşlerine yer verilen filozof/düşünce adamı sayısı da diğer iki dönem ile karşılaştırıldığında en üst sıradadır. Filozof/düşünce adamı çeşitliğinin en fazla olduğu lise felsefe ders kitapları yine bu dönemdedir. Son olarak bu dönemdeki ders kitaplarında özgürlük ile ilişkili felsefi konuların ‘siyaset felsefesi’ ve ‘ahlak felsefesi’ kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Son dönem olan 2010-2017 yılları arasındaki ders kitaplarında, özgürlük kavramının betimsel analizine ilişkin verilerin, 1986-1993 ile 1994-2009 yılları arasında özgürlük kavramı ile ilişkili tespit edilen verilerin sayısal olarak arasında yer almaktadır. Bu dönemdeki özgürlük kavramına ilişkin görüşlerine yer verilen filozof/düşünce adamı sayısı bakımından elde edilen bulgular incelendiğinde, diğer iki dönemde tespit edilen rakamların, sayısal olarak arasında yer aldığı söylenebilir. Özgürlük kavramına ilişkin görüşlerine başvurulmuş kişiler çoğunlukla filozoflardır. Son olarak bu dönemde de bir önceki dönem gibi felsefe ders kitaplarında özgürlük ile ilişkili konuların ‘siyaset felsefesi’ ve ‘ahlak felsefesi’ kategorilerinde ağırlıklı olarak ele alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ders Kitabı, Lise Felsefe Ders Kitabı İnceleme, Felsefe Eğitimi

EĞİTİM 4.0 TAKSONOMİSİNDE YÜKSEKÖĞRETİMİN FELSEFE, TARİH VE SOSYOLOJİ PROGRAMLARININ KONUMUNA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, ctnsem@gmail.com

ÖZET

Eğitim 4.0 taksonomisi eğitimin geleceği taksonomisidir. Eğitim 1.0 tarım odaklı, Eğitim 2.0 sanayi odaklı, Eğitim 3.0 teknoloji odaklı, Eğitim 4.0 ise daha çok yenilikçi toplum odaklıdır. Bu araştırmanın amacı, Eğitim 4.0'ın taksonomisinde yükseköğretimin felsefe, tarih ve sosyoloji programlarının konumuna ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye dönüktür. Bu amaç çerçevesinde, tarama modeli kullanılmış olup, programların eğitim 4.0 'a ilişkin durum tespit anketi kullanılmıştır. Anket, yerli ve yabancı kaynaklar incelenerek anahtar kelimeler oluşturulmuş ve araştırmacının anket konusunda uzman olarak kabul ettiği eğitim bilimleri alanındaki 2 profesör, 2 doçent ve 2 doktor öğretim üyesi ile eğitim programları ve öğretim alanında doktora öğrenimine devam eden 4 öğrencinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Anket, Eğitim 1.0, 2.0, 3.0 ve 4.0 aşamalarına ilişkin 10'ar anahtar kelimeden oluşmuştur. Araştırmanın evreni, bir devlet üniversitesinin dördüncü sınıfında okuyan felsefe bölümünden 48, tarih bölümünden 54 ve sosyoloji bölümünden 49 öğrencidir. Örneklem ise bu bölümlerden gönüllü olarak seçilen felsefe bölümünden 24, tarih bölümünden 25 ve sosyoloji bölümünden 23 öğrencidir. Toplam 72 öğrenciye uygulama yapılmıştır. Araştırma bulgularından bazıları şunlardır: Felsefe programı % 49.8, tarih programı %65.2 ve sosyoloji programı %47.2 oranında eğitim 1.0 basamağında eğitim verildiği söylenebilir. Bu anlamda öğrencilerin daha çok pasif olarak ders dinlediği, bilginin kaynağı olarak öğretim üyesini gördüğü, derste dikte ettirme yönteminin kullanıldığı söylenebilir. Eğitim 1.0 genellikle tek yönlü bir süreçtir. Bu süreç hatırlama ve ezber ağırlıklıdır. Öğrenme davranışı, ödevlere, sınavlara, tekli çalışmalara dayalıdır. Felsefe, tarih ve sosyoloji programlarında okuyan öğrencilerin görüşlerine göre, kısmen bazı konularda, eğitim 2.0, 3.0 ve 4.0 basamaklarında davranışlar sergilenmektedir. Genel anlamda yorumlandığında eğitim 1.0 ile eğitim 3.0 arasında gidip geldiği söylenebilir. Eğitim 4.0'a sıçramanın kolay olmadığı görülmektedir. Eğer eğitim 4.0'a bir sıçrama olacaksa ilkokuldan üniversiteye kadar birlikte olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim 4.0, yükseköğretim, felsefe, tarih, sosyoloji

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM
FELSEFESİ EĞİLİMLERİ**

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, ctnsem@gmail.com

ÖZET

Genel anlamda felsefe, herhangi bir durum veya nesnenin niçin ve nedeninin düşünce alanında araştırmadır. Eğitim felsefesi, kazanımları şekillendirerek eğitime yön veren ve uygulamalara yol gösteren bir disiplin alanıdır. Değirmencioğlu, eğitim felsefesini, “en yalın anlamıyla eğitim düşüncesi ve ideali etrafında ortaya çıkan tüm sorunların felsefi bir biçimde ele alınması, incelenmesi, değerlendirilmesi, eleştirilmesi ve irdelenmesi” olarak tanımlamaktadır. Öğretmen olacak adayların eğitim felsefeleri önemlidir. Bu araştırmanın amacı, Türk dili ve edebiyatı bölümü öğretmen adaylarının eğitim felsefesi eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla, öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğretmenlik tipine göre eğitim felsefesi eğilimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Bu model çerçevesinde araştırma evreni, bir devlet üniversitesinde Edebiyat Fakültesi’nde bulunan Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyup dördüncü sınıfta pedagojik formasyon eğitimi sertifikası dersleri alan 110 öğretmen adaydır. Örneklem ise bu öğretmen adayları içinden gönüllü cevap vermeyi kabul eden 74 kişidir. Araştırmada, Semerci vd tarafından hazırlanan “Eğitim-öğretim felsefeleri eğilimi” ölçeğinden yararlanılmıştır. Bu ölçekte toplam 47 madde yer almaktadır. Bu maddelerin 10’u daimicilik, 12’si esasicilik, 13’ü ilerlemecilik ve 12’si de yeniden kurmacılıkla ilgili maddelerdir. Genel Kayer-Meyer-Olkins (KMO) değeri 0.77, Bartlett testi 1295.055 ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.73 tür. Ayrıca, “Eğitim felsefesi eğilimlerinin tespit anketi” hazırlanmıştır. Daimicilik, esasicilik, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılıkla ilgili 12’şer adet anahtar ifadeler belirlenmiş ve öğrenciler programla ilgili olan ifadeleri yuvarlak içine almışlardır. Anket iki profesör, 2 Doktor Öğretim Üyesi ve 6 doktora öğrencisinin desteğiyle geliştirilmiştir. Araştırmada iki ölçme aracı, birbirinin ölçütü şeklinde kullanılarak birbirini doğrulama yoluna gidilmiştir. Araştırmanın bulgularından bazıları şunlardır: Türk dili ve edebiyatı bölümü öğretmen adaylarının eğitim felsefesi eğilimlerinin daha çok ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık yönünde olduğu söylenebilir. Eğitim fakültesi başta olmak üzere öğretmen olacak tüm adayların eğitim felsefelerinin tespit edilmesi ve eğitimlerinin buna göre yönlendirilmesi daha kaliteli öğrenci yetiştirme açısından faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk dili ve edebiyatı bölümü, öğretmen adayları, eğitim felsefesi

**TYYÇ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ YETERLİKLERİNE GÖRE SOSYAL
BİLGİLER ÖĞRETMENİ**

Doç. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın Üniversitesi, drfatmaunal@gmail.com

ÖZET

Yeterlik, bir işi etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak ifade edilmektedir. Öğretmen yeterlikleri ise öğretmenlerin “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar” olarak tanımlanmaktadır. Eğitim alanında tasarlanan hedeflere ulaşabilmek, bu sürece yön veren öğretmenlerin nitelik ve yeterlikleriyle yakından ilişkilidir. Eğitim alanında hayata geçirilen bir yenilik öğretmenler tarafından öğrenme ortamlarına yansıtılmaz ise tasarlanan hedefe ulaşamayacağı açıktır. Öğretmenlerin temel yeterliklere sahip olması, öğrencilerin başarılarını artırmanın ve kişisel gelişimlerini sağlamalarının anahtarlarından biridir. Bu yüzden hızla değişen dünyada, öğretmenlerin sürekli kişisel ve mesleki gelişimini teşvik etmek, yeterliklerini ve yeteneklerini artırmak hayati öneme sahiptir. Öğretmenlerin yeterliklerini geliştirme süreci hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim süreci şeklinde iki döneme ayrılabilir. Hizmet öncesi öğretmen adaylarının kazanmaları gereken yeterlikler Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi (TYYÇ) ile akademik ağırlıklı olarak genel bir şekilde belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim sürecinde mesleki gelişimi sürdürülebilir hale getirmek için ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri ve her alana ilişkin özel alan yeterlikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının hizmet öncesi ve hizmet içinde sahip olmaları gereken yeterlikleri karşılaştırmak ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin sahip olmaları gereken yeterlikleri bilgi, beceri ve değer temelinde belirlemeye çalışmaktır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiş olup doküman incelemesi yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma kapsamında YÖK tarafından hazırlanan TYYÇ’nde öğretmen yetiştirme ile ilgili akademik ağırlıklı yeterlikler ile MEB tarafından hazırlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri ve Sosyal Bilgiler Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri incelenmiştir. Bu yeterlikler esas alınarak hizmet öncesi ve içi yeterlikler ilişkisine yönelik matrisler hazırlanmış, sosyal bilgiler öğretmenlerinin sahip olmaları gereken yeterlikler; bilgi, beceri ve değerler temelinde sınıflandırılmıştır. Bunun yanında araştırma sonunda, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yetiştirilmesine yönelik örnek program yeterlikleri hazırlanmış ve öneri olarak sunulmuştur. 2018 yılında uygulanmaya başlanılan öğretmen yetiştirme lisans programları için program yeterliklerinin hem mesleki hem akademik ağırlıklı olarak belirlenmesi gerekliliği araştırma sonunda önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkiye Yükseköğretim Yeterlikleri Çerçevesi (TYYÇ), öğretmen yeterlikleri, sosyal bilgiler, yeterlik.

**TÜRKİYE’DE 2017 İLKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA HUKUK
OKURYAZARLIĞI**

Doç. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın Üniversitesi, drfatmaunal@gmail.com

ÖZET

Hukuk toplum hayatının düzenli işleyebilmesi için gerekli olan kurallar bütünüdür. Düzensiz bir işleyişin, yanlış bir uygulamanın, haksız bir gücün meydana getirdiği tikanıklık ancak hukukla aşılabılır. Bu nedenle herkes hayatının farklı dönemlerinde haklarını koruyabilmek için hukuka başvurmak ve dolayısıyla hukuki süreçlerle yüzleşmek zorunda kalabilir. Hukuk, yaş ve ortama bakılmaksızın hayatımızın her alanında yer alır. Hukuk düzeninin iyi bir şekilde işleyebilmesi için kişilerin toplumsal yaşamın gereği olarak hem sahip oldukları hak ve özgürlüklerin hem de üstlendikleri ödev ve sorumlulukların bilincine sahip olmaları gerekir. Demokrasiyi benimsemiş devletler hukukun üstünlüğünü kabul eden ve vatandaşların politik katılımlarıyla yaşamını sürdüren tüzel kişiliklerdir. Sosyal bir bilim olarak hukukun amacı, toplum içerisinde devlet ile birey ve birey ile birey arasındaki ilişkiyi düzenlemektir. Hukuk okuryazarlığının amacı ise hukuk alanında uzmanlaşmaktan ziyade bireylerine etkin bir vatandaş olarak hukuk kapsamındaki hak ve sorumluluklarının farkına varmalarını sağlamak, hukuk bilgilerini yaşamlarında davranış haline dönüştürebilmelerini olanaklı hale getirmektir. Bireylerin hukuk okuryazarı haline getirebilmek ise ancak eğitimle, eğitim ve öğretim programlarında bu konulara yer verilmesi ve konuyla ilgili bireylere bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması ile mümkün olabilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Türkiye’de 2017 yılında yayımlanan ilköğretim programlarında hukuk okuryazarlığının mevcut durumu incelemektir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiş olup doküman incelemesi yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye’de 2017 yılında kabul edilen ve ülke genelinde kademeli olarak uygulanacak öğretim programlarında hukuk okuryazarlığı ile ilgili konuların en fazla hayat bilgisi, sosyal bilgiler derslerinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında seçmeli bir ders olan hukuk ve adalet dersi öğretim programı tamamen hukuk okuryazarı bireyler yetiştirme amacına yönelik olarak hazırlanmıştır. Ancak bu ders seçmeli olduğu için tüm okullarda okutulmamaktadır. Bu nedenle hukuk okuryazarlığına yönelik amaçların gerçekleştirilmesi hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersine, bu derslerde öğretmenlerin sınıf ve sınıf dışı gerçekleştirecekleri etkinliklere bırakılmış görünmektedir. Araştırma sonucunda hukuk okuryazarlığına yönelik tek bir dersten ziyade ilköğretim ve ortaöğretimin tüm sınıflarında farklı derslerde de olsa hukuk okuryazarlığına ilişkin içeriğe, becerilere ve değerlere yer verilmesi ve bu konuların disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alınması önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: İlköğretim, öğretim programı, hukuk, hukuk okuryazarı, eğitim.

**MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN
MESLEKİ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK
BİR ARAŞTIRMA: BİR KAMU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Doç. Dr. Cemil ÖRGEV

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, corgev@sakarya.edu.tr

Mustafa ERDOĞAN

Sakarya Üniversitesi, mtkerdogan1907@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu araştırmada meslek yüksekokulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerin mesleki eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada nicel araştırma deseni ve tanımlayıcı nitelikte bulgular ortaya konulmuştur. Araştırma, bir kamu üniversitesinin iki ayrı meslek yüksekokulunda yapılmıştır. Araştırmanın evrenini her iki okulda öğrenim gören 7540 öğrenci ve örneklem olarak 430 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada basit rastgele örneklem yöntemi uygulanmıştır.

Veri toplama aracı olarak cinsiyet, yaş vb. bilgileri içeren demografik veriler bölümü ve öğrenciler hakkında bilgi toplamak için Kalkan (2014) tarafından geliştirilen “Mesleki Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin istatistiksel analizi için SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Veriler analiz edildiğinde araştırmaya katılan 430 öğrencinin 230’unun (%53,5) kadın olduğu, 246’sının 20-21 (%57,2) yaş aralığında olduğu, 322’sinin (%74,9) okulu ve bölümü isteyerek seçmiş olduğu, 308’inin (%71,6) Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile bir üst öğrenime geçmeyi düşündüğü, 300’ünün (%69,8) mesleki dersleri uygulayacak şekilde öğrendiklerini ifade ettikleri, 266’sının (%61,9) mesleki anlamda uygulama yapmakta olduklarını belirttikleri, 234’ünün (%54,4) ders müfredatının mesleki ihtiyaçlara cevap verdiğini ifade ettikleri, 266’sının (%61,9) okullarını ve bölümlerini başkalarına tavsiye ettikleri, 322’sinin (%74,9) mezun olduktan sonra istihdam imkânlarının olduğunu ifade ettikleri ve 350’sinin (%81,4) anne ve babasıyla yaşamakta olduğu belirlenmiştir.

Çalışmanın güvenilirlik analizi yapılmış olup Cronbach alfa değeri 0,929 yüksek olarak bulunmuştur. Araştırma bulgularına göre KMO uygunluk derecesi 0,845 olarak tespit edilmiştir. Genel olarak mesleki eğitime yönelik tutum ortalamasının yüksek düzeyde ($\bar{x}$ =3,681-0,67515) olduğu görülmüştür. Mesleki eğitime yönelik tutum ile meslek yüksekokulları ($p=0,842$) arasında anlamlı bir fark bulunamamışken; cinsiyet ($p=0,002$) ve yaşa göre farklılık tespit edilmiştir ($p=0,000$). Mesleki eğitime yönelik tutum ile yaş arasındaki farkın ise 21 yaş grubundan kaynaklandığı bulunmuştur.

Sonuç: Bu çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğrenim gördüğü bölümü isteyerek seçtiği, başkalarına tavsiye ettiği ve mezuniyet sonrası DGS ile lisans düzeyinde bir okula geçmeyi düşündükleri tespit edilmiştir. Bu durum da, öğrencilerin bölümlerini hem sevdikleri hem de geleceğe yönelik öğrenim ve meslek seçmede önemsedikleri yönünde değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından uygulamaya yönelik eğitim aldıkları, hali hazırda uygulama yapmakta oldukları ve müfredatın uygulamaya yönelik olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç verilen eğitimin mesleğe yönelik, niteliklere uygun insan yetiştirmede etkin olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, öğrencilerin büyük çoğunluğunun mezun olduktan sonra istihdam imkânları konusunda olumlu görüşlere sahip olmasının meslek yüksekokullarının tercih ve tavsiye edilmesinde büyük bir öneme sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Mesleki eğitim, Meslek yüksekokulu, Öğrenci, Mesleki eğitim algısı

ABSTRACT

Purpose: In this study, it was aimed to determine the attitudes of vocational high school students towards vocational education.

Methods: Quantitative research method was used in the research. The research was conducted in two separate vocational schools of a public university. The universe of the research has consisted of 7540 students studying in both schools and sampling has included 430 students. A simple random sampling method was used in the study. Demographic information such as gender, age were used as data collection tools and "Attitude Scale for Vocational Education" developed by Kalkan (2014) were used in this research. SPSS 23.0 package program was used for statistical analysis of research data.

Results: When the data were analyzed, it was found that 230 (53.5%) of the 430 students were female, 246 were in the age range of 20-21 (57.2%), 322 (74.9%) of the students had chosen the school and the department willingly, 308 (71.6%) of them considered that they would like to undertake a higher education with the Vertical Transfer Test (DGS), and that 300 (69.8%) of them stated that they had learned to apply vocational courses in which they stated that they are practicing in the sense, 234 of them (54.4%) stated that the curriculum of the course responds to the professional needs, 266 (61.9%) of them were recommended their schools and departments to others, 322 of them (74.9%) has stated that they had employment opportunities after graduation and 350 of them (81.4%) stated that they were living with their parents.

A reliability analysis of the study was conducted and the cronbach alpha value was found to be 0,929. According to research findings, Kayser Meyer Olkin conformity score was determined as 0,845. In general, the mean of the attitude towards vocational education perception was (3.681) and has been observed at a high level ($\bar{x}=3,681-0,67515$). There was no significant difference between attitude towards vocational education and vocational school ($p=0,842$), but there was a difference according to gender ($p=0,002$) and age ($p=0,000$). The difference between the attitude towards vocational training and age was found to be due to the age group of 21 years.

Conclusion: In this study, it was determined that the majority of students choosed the department where they had studied. It was also determined that they would like to pass an undergraduate degree with DGS after graduation. This shows that students like and care about their departments.

In addition, the majority of the students stated that they had received practical training and that they have been already practicing and that the curriculum was intended to be applied. This result have showed that the given education related to the the profession has been effective in growing qualifying people.

As a result, it is determined that the majority of the students have positive opinions on employment opportunities after graduation and have a great importance in the choice and recommendation of vocational schools.

Keywords: Vocational Education, Vocational School, Student, Vocational Education Perception

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİ VE MOBBİNG

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZASLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN
Gazi Üniversitesi, gulumsergultekin@yahoo.com

ÖZET

Mobbing, bir çalışana, diğer çalışanlar tarafından sistematik olarak yapılan düşmanca ve etik olmayan iletişim biçimi olup çalışanı yalnız ve savunmasız bırakan, sürekli devam eden bir davranıştır. Mobbinge yol açan saldırgan davranışlar ülkeden ülkeye, toplumdan topluma değişim gösterebileceği gibi, işyerinin özelliği de bu farklılığı doğurabilir. Toplumlar arasındaki kültürel farklar insan ilişkilerine yansdığından, işyerlerinde yaşanan mobbing olgusunu ve buna yol açan davranışları belirlemede kültürel farklar gözetilmelidir. Bu nedenle mobbingi tanıma ve değerlendirmede evrensel ölçütler yerine, araştırmanın yapılacağı toplumun, hatta iş yerinin özelliğini göz önünde bulundurmak gerekir. Bu bağlamda farklı işyerleri ve farklı meslek grupları ile yapılacak çalışmaların mobbingi belirleme ve etkili olabilecek etmenleri ortaya koymada önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma düzeylerini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokulu ve ilkokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapan, çalışmaya katılmaya gönüllü 102 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ve öğretmenlerin mobbinge uğrama durumlarını belirlemek amacı ile Einarsen ve Raknes (1997) tarafından geliştirilen, Cemaloğlu (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Olumsuz Davranışlar Ölçeği” (Negative Acts Questionnaire (NAQ) kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında, normal dağılımı incelendikten sonra parametrik testler ile analiz edilmiştir. Araştırmada verilerin analizinde t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: mobbing, şiddet, okul öncesi öğretmeni

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR VE AKRAN ZORBALIĞI

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZASLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN
Gazi Üniversitesi, gulumsergultekin@yahoo.com

ÖZET

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların akran zorbalığı yaşama düzeyini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili Yenimahalle ilçe merkezinde bulunan bağımsız anaokullarına ve ilkokulların bünyesindeki anasınıflarına devam eden 48 ay ve üzeri 92 çocuk oluşturmuştur. Araştırmada çocuklara ilişkin demografik verileri elde etmek amacıyla “Genel Bilgi Formu”, akran zorbalığına maruz kalma düzeylerini belirlemek için “Akran Şiddetine Maruz Kalma Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizinde t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi dönem, akran zorbalığı, şiddet.

**YABANCI ÖĞRENCİLERİN ETNOSENTRİZM, SOSYAL STATÜ VE DÜNYA
GÖRÜŞLÜLÜK DÜZEYLERİNİN TÜRK GİYİM MARKALARINA OLAN
BAĞLILIKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ**

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF FOREIGN STUDENTS ETNOSENTRISM,
SOCIAL STATUS AND WORLD-MINDEDNESS LEVELS ON TURKISH CLOTHING
BRANDS LOYALTY

Doç. Dr. Mustafa Kemal YILMAZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, mustafa.yilmaz@omu.edu.tr

Kaan Kemal ÖZCAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, kaankemalozcan@gmail.com

Ahmed HEMİİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, ahmed.gmel@yahoo.com

ÖZET

Çalışmanın amacı, yabancı öğrencilerin etnosentrizm, sosyal statü ve dünya görüşlülük düzeylerini belirlemek ve bağlılıkları üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaktır. Samsun ili Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan yabancı öğrencilerden belirlenen örneklemde yüz yüze anket yöntemi kullanılarak toplamda 305 anket toplanmış, eksik ve hatalı anketler çıkartıldığında 285 anket araştırmaya katılmıştır. Bulgular sonucunda, yabancı öğrencilerin etnosentrik eğilimlerinin Türk giyim markalarına olan bağlılıklarını olumsuz yönde etkilemediği belirlenmiştir. Az gelişmiş ülke vatandaşları olan bu öğrencilerin Türk giyim markalarına hoşgörülü bir tavır içinde oldukları gözlemlenmiştir. Ülkelerinden farklı bir ülkede öğrenim görerek yurt dışı deneyimi edinmekte olan bu öğrencilerin yeniliklere açık, dünya görüşüne sahip olabilmesi doğrultusunda farklı bir ülkenin markalarına olan bağlılıkları olumlu yönde gelişebileceği kanıtlanmıştır. Ayrıca sosyal imajına önem veren, sosyal statüsel tüketim davranışlarında bulunan yabancı öğrencilerin Türk giyim markalarına olan bağlılıklarının da orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Etnosentrizm, Sosyal Statü, Dünya Görüşlü Olma, Bağlılık

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the levels of ethnocentrism, social status and world-mindedness of foreign students and to reveal the effects of these levels on their loyalty to the five Turkish apparel brands. A total of 305 questionnaires were collected from face to face questionnaires from foreign students studying in Ondokuz Mayıs University in Samsun. As a result of the findings, it is seen that the ethnocentric tendencies of foreign students do not affect their loyalty to Turkish clothing brands in a negative way. Accordingly, it is observed that these students, who are citizens of less developed countries, have a tolerant attitude towards Turkish clothing brands. It has been proved that the world-mindedness levels of these students, who have acquired experience abroad by studying in a country other than their country, can develop loyalty to the products of a different country positively. Also, it is seen that foreign students who care about their social image and who have social status consumption behaviors have a moderate level of loyalty to Turkish clothing brands.

Key Words: Ethnocentrism, Social Status, World-Mindedness, Loyalty

**ÇEVRE SORUNLARI AÇISINDAN ÇAĞDAŞ ÇEVRE BİLİNCİNİN GELİŞMESİNİN
ETKİSİ**

Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN PİR

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, epir@erzincan.edu.tr

Öğr. Gör. Elif EKİNCİ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, eekinci@erzincan.edu.tr

ÖZET

İnsanoğlu hayatını sürdürebilmek adına toplum içinde yaşama gereksinimi duymuştur. Toplumsal yaşam kişinin hayatına bir takım kolaylıklar getirdiği gibi, zorlaştıran yanları da mevcut bulunmaktadır. İnsanların tüm faaliyetlerini devam ettirdiği ve sürekli olarak etkileşimde bulunduğu ortam olarak adlandırılan çevre; sanayinin gelişmesine paralel olarak gerek hammadde temini, gerekse de üretim atıklarının bilinçsizce doğaya bırakılması sonucunda zarar görerek bütün canlı yaşamı için tehlikeli bir hal almıştır. Küreselleşen dünya şartlarıyla gün geçtikçe ülkelerin en önemli problemlerinden birisi çevre sorunları olmakta ve küreselleşmenin de etkisiyle uluslararası bir boyut kazanmaktadır. Başlıca çevre sorunları; hava, gürültü, su, toprak, flora-fauna ve kültürel çevre gibi alt başlıklar halinde incelenebilir.

Günümüzde ulusal ve uluslar arası düzenlemelerde yer alan ve tartışılan bu sorunlar, sosyal ekonomik, ve siyasal yönlü çözüm önerileri beklemektedir. Başka bir ifade ile tüm dünyada ortak problem haline gelen çevresel sorunların ciddiyet isteyen uluslar arası işbirlikleriyle ve küresel bilinçlenmeyle çözüleceği düşünülmektedir.

İnsanların gerek sağlığı gerekse etkileşim içinde bulunduğu çevrenin korunması ve gerekse de gelecek nesillerin daha sağlıklı ve güvenilir bir ortamda yaşamalarını sağlamak için çevre konusunda sorumlu bireylerin yetiştirilmesi son derece önemlidir. Aynı zamanda tüketiciler ihtiyaçlarını karşılarken doğaya ve kendi sağlıklarına en az zarar verecek şekilde ürün tercihi yapmak konusunda gün geçtikçe daha fazla bilinç sahibi olmaktadır.

Doğal çevrenin ve çevre etiğinin korunmasına yönelik artan dikkat, tüketicilerin satın alma davranışlarını da değiştirmiş ve tüketiciler ekolojik olarak bilinçli şirketleri tercih etmeye başlamışlardır. Şirketler de bu doğrultuda üretim ve pazarlama stratejilerini daha duyarlı şekillendirmektedirler. Yapılan çalışmada küreselleşme bağlamında ortaya çıkan çevresel sorunları ve işletmelerin yeşil pazarlama stratejilerinin bu sorunun çözümüne ne çeşit katkılar sağlayacağı konusunda birtakım önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Sorunları, Çevre Bilinci, Yeşil Pazarlama

**KAMU YÖNETİMİNDE BÜROKRATİK SORUNLAR VE ETİK DIŞI
DAVRANIŞLAR**

Öğr. Gör. Elif EKİNCİ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, eekinci@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN PİR

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, epir@erzincan.edu.tr

ÖZET

Devlet yasama yürütme ve yargı erklerine sahiptir. Kamu yönetimi en sade haliyle devletin yürütme koludur denilebilir. Devletin en önemli amacı kamu yararını gerçekleştirmektir. Kamu yararı kamu bürokrasisi tarafından halkın ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin üretilmesidir. Kamu görevlileri kamusal faaliyetleri Anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge gibi mevzuatlara uygun olarak yürütmekle sorumludur. Kamu bürokrasileri bir ülkenin kamu yönetimi sisteminin verimli ve adil işlemesi için gerekli organların başında gelir. Ancak bürokrasi ve yönetim için yapılan pek çok reform ve düzenlemelere rağmen kamu yönetimi pek çok sorunla karşı karşıyadır. Bu sorunlardan en önemlisini kamu bürokrasisi hastalıkları ve etik dışı davranışlardır. Halkın bürokrasiden memnun olmayışı ve tepkiler bu sıkıntılardan ileri gelmektedir. Bürokrasiye olumsuz anlam yükleyen ve şikayet eden sadece halk değil, aynı zamanda bürokrasinin içerisinde yer alan bürokratlar ve siyasilere de. (Akçakaya, 2016:26).

Kamu yönetiminde etik dışı davranışlar ve bürokratik hastalıklar yönetimde pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Genel itibarıyla kamu yönetimindeki bürokrasi hastalıklarından bahsedecek olursak bunlar; yolsuzluk, kayırmacılık, yasa tanımazlık, bölgecilik, sahte sözleşmeler, haraç, rüşvet, çıkarıcılık, hırsızlık vb dir. Bu sorunlar sadece kamu bürokrasisini değil tüm toplumu yozlaştırmaktadır.

Etik geçmiş dönemlerden başlayarak, çeşitli disiplinlerden etkilenecek günümüze kadar alanını genişleterek gelmiştir. Yönetimde ortaya çıkan kayırma ve yolsuzluk gibi etik dışı davranışlar ciddi sorunlar olarak gündeme gelmiş ve “yönetimsel etik” üzerinde durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmıştır (Uluğ, 2009:3). Buna göre kamu yöneticilerinin davranışlarını belirleyen temel iki etkenden birinin kanunlar dışındaki etik değerler olduğu söylemek yanlış olmaz. Kanunlar bürokratların davranışlarını dışsal olarak etkileyip denetlemekte, etik değerler ise davranışları içsel olarak yönlendirip denetlemektedir (Thompson, 1985:555). Yönetimsel etikte tam bu esnada üzerinde durulması gereken bir kavram olarak karşımıza çıkmakta ve yönetimdeki yozlaşmayı gidermek için çözüm önerileri üretmektedir. Çalışmamızda da bu sorunlara yer verilip, sorunların çözümü önerilerinde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Bürokrasisi, Etik, Etik Dışı Davranış

**SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM UYGULAMALARININ TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİN
ÖNEMİ**

IMPORTANCE OF SUSTAINABLE FARMING PRACTICES FOR TURKISH ECONOMY

Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ

Mustafa Kemal Üniversitesi, bdemirtas@mku.edu.tr

ÖZET

Önemli üretim faktörleri arasında bulunan doğal kaynakların, ekolojik ve ekonomik olarak sürdürülebilirliği Türkiye ekonomisinin bugünü ve geleceği için önemli konulardan biridir. Tarım sektörü, ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarda önemli konuları ele almak zorundadır ve sürdürülebilirlik de bunlardan birisidir. Günümüzde sürdürülebilirlik terimi artık tarım bilimine, tarım uygulamalarına ve tarım politikasına yeni bir kavram değildir. Uzun yıllardır devam eden yoğun geleneksel tarım uygulamalarının insan, hayvan ve doğal çevreye olumsuz etkileri sürekli dile getirilmektedir. Tarımsal ilaç, gübre, hormon gibi kimyasal girdiler insanların etrafındaki ekosistemi bozmakta, doğada kirlilik, canlıların yok olması, doğal kaynakların tükenmesi veya verimsizleşmesi gibi konular sürdürülebilir yeni üretim tekniklerini gündeme taşımıştır. Sürdürülebilir tarım, modern pek çok tarım uygulamalarını birleştiren, aynı zamanda çevreye zararlı tarım uygulamalarını kullanmayı bırakan veya azaltan bir tarım sistemi olarak tanımlanmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, sanayileşmiş ülkelerde yasaklanan pestisitlerin sürekli kullanılması koşulları daha da kötüleştirmiştir. Bunun yanında, yoksul ülkelerdeki gıda güvenliği konusundaki sorunlar, küresel düzeyde gıda fiyatlarındaki benzeri görülmemiş artışlar, toprak erozyonu, verim kaybı ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğini engelleyebilecek boyutta biyoçeşitliliğin azalması gibi konular, diğer sorunlardır. Tüm bu olumsuzluklar sürdürülebilir tarımın entegre sistemi içinde ele alınıp azaltılabilir veya tümüyle engellenebilir. Bu çalışmada sürdürülebilir tarım uygulamalarının Türkiye'deki gelişimi incelenerek, Türkiye ekonomisine yapacağı katkılar değerlendirilmiş ve mevcut uygulamalarda yaşanmakta olan sorunlar ve bunların çözümü için yapılması gerekenler belirlenmiştir. Sürdürülebilir tarım tekniklerinden iyi tarım uygulamaları ve organik tarıma çalışmada öncelikli olarak ver verilmiştir. Türkiye sürdürülebilir tarım yöntemleri bakımından oldukça önemli gelişme sağlayabilme potansiyeli taşımaktadır. Bu potansiyelin kırsal kalkınmada kullanılabilmesi için, üretici, tüketici ve devletin birlikte hareket ederek, toplumsal bilinçlenme, çevresel duyarlılık, ekonomik ve sosyal gelişim sağlanması önemli görünmektedir. Sürdürebilir tarım konusunda ülkelerin farklı öncelikleri ve ihtiyaçları bulunabilmektedir. Türkiye artan nüfusu ve gıda talebi nedeniyle, tarımsal üretim, çevre, insan ve hayvan sağlığı konusunda iyi denge oluşturmak zorundadır. Günümüzde küresel boyuta ulaşan toplumsal sorunların pek çoğu sürdürülebilir tarımın sağlayabileceği çevresel, ekonomik ve sosyal iyileşmelerle çözümlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Tarım, Kırsal Kalkınma, Tarım-Çevre İlişkisi, Türkiye Ekonomisi

ABSTRACT

The ecological and economic sustainability of natural resources, which are among the major production factors, is one of the important issues for the present and future of the Turkish economy. The agricultural sector has to address important issues in economic, social and environmental dimensions, and sustainability is one of them. Today, the term sustainability is no longer a new concept for agricultural science, agricultural practices, and agricultural policy. The negative effects of intensive traditional agricultural practices in human, animal and natural environment have been continually expressed for many years. Chemical inputs such as agricultural pesticides, fertilizers, hormones disrupt the ecosystem around people, pollution in nature, extinction of living things, depletion of natural resources or inefficiency have brought sustainable new production techniques to the agenda. Sustainable agriculture is defined as an agricultural system that combines many modern agricultural practices and also disposes or reduces the use of environmentally harmful agricultural practices. Especially in developing countries, the continual use of pesticide prohibited in industrialised countries has worsened the conditions. Other problems include food security problems in poor countries, unprecedented increases in food prices at the global level, soil erosion, loss of productivity, and reduced biodiversity that could hinder the sustainability of natural resources. All these negatives can be addressed and reduced or completely blocked within the integrated system of sustainable agriculture. In this study, the development of sustainable agriculture practices in Turkey has been evaluated and the contributions to the Turkish economy have been assessed and the problems experienced in existing applications and their solution which is taking place in existing applications. Good agricultural practices and organic agriculture from sustainable farming techniques are given primarily in the study. Turkey has the potential to provide considerable improvement in terms of sustainable farming methods. In order for this potential to be used in rural development, it is important to ensure that social awareness, environmental sensitivity and economic and social development act together with the producers, consumers and the state. Countries can have different priorities and needs for sustainable agriculture. Due to the increasing population and demand for food, Turkey has to create good balance in agricultural production, environment, human and animal health. Today, many of the social problems reaching the global dimension can be solved by environmental, economic and social improvements that sustainable agriculture can provide.

Keywords: Sustainable Agriculture, Rural Development, Agri-Environment Interactions, Turkish Economy

**TÜRKİYE’NİN TARIM ÜRÜNLERİ DIŞ TİCARETİNİN GELİŞTİRİLME
OLANAKLARI**

**DEVELOPMENT OPPORTUNITIES OF TURKEY'S FOREIGN TRADE OF
AGRICULTURAL PRODUCTS**

Dr. Öğr. Üyesi Bekir DEMİRTAŞ

Mustafa Kemal Üniversitesi, bdemirtas@mku.edu.tr

ÖZET

Uluslararası ticarette ülkelerin uyguladığı politikalar ve yapılan müdahaleler yanında, dünya ticaretinin yapısı ve sistemindeki değişimler son derece önemlidir. Günümüzde yaşanmakta olan küreselleşme ve ticaret savaşları dünya ticaret yapısında önemli değişimleri ortaya çıkarmaktadır. Türkiye’nin ihracatındaki payı azalma göstermesine rağmen tarım ürünleri, sağladığı istihdam ve gelir bakımından hala önemli bir sektördür. Türkiye uygun ekolojik özellikleri ve coğrafyası nedeniyle pek çok tarım ürününün yetiştirilebildiği nadir ülkelerden biridir. Kendine yeterliliğin sağlandığı pek çok üründe fazla üretimin dış ticarete konu olması gerekir. Ancak Türkiye’nin tarım ürünleri ihracatı gelenekselleşmiş birkaç ürünle sınırlı kalmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’nin taze veya işlenmiş tarım ürünlerindeki üretimi ve dış ticaret yapısı incelenerek gelişimi için yapılması gerekenler ortaya konulmuştur. Bu gelişimin sağlanabilmesi için üretici, işleme sanayisi, ihracatçı ve hükümetçe atılması gereken adımlar belirlenmiştir. Dünyada tarım ürünleri ihracatında önemli paya sahip olan ülkelerin bu alanda yaptığı uygulamalar incelenerek, durum Türkiye açısından değerlendirilmiştir. Üreticilerin özellikle taze ürünlerin ihracatında dünyada rekabet edebilmesi ve daha fazla ticari pay alabilmesi için, yetiştirilen çeşitlerde doğru seçimi yaparak, kalite ve sağlık kriterlerini sağlaması önem taşımaktadır. Tarım ürünleri işleme sanayisinde ise teknoloji, hijyen, markalaşma, kalite ve standartlarda kendini yenileme ve geliştirme çalışmaları önemli görülmektedir. İhracatçılar açısından yeterli gelişme ve rekabetin sağlanabilmesi için sektörün diğer paydaşlarının yapması gerekenlerin yanında tanıtım, finansman, lojistik ve organizasyon konularında yapılması gerekenler bulunmaktadır. Tarım ürünlerinin ihracatında Türkiye’nin daha fazla ilerleme sağlayabilmesi için kamu kuruluşlarınca atılması gereken önemli adımlarda söz konusudur. Bunlar arasında mevzuat, teşvik ve destekleme, kurumsal yapı ve bürokratik işlemler gibi önemli konular bulunmaktadır. Türkiye’nin diğer sektörlerde olduğu gibi tarım ürünleri dış ticaretinde de başarısı ülke içinde sağlanacak gelişme ve önlemlerin yanında dünyada ticari ortağı olan ülkelerdeki gelişmelere ve bu ülkelerle olan ilişkilere bağlı olmaya devam edecektir. Özellikle tarımsal ürünlerdeki geleneksel dış pazarların korunması ve geliştirilmesi yanında yeni pazarların devreye sokulması için çalışmalar yapılması önemlidir. Bu konuda potansiyel pazarlara girişi kolaylaştıracak ticaret anlaşmaları ve pazar geliştirme çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Tarımsal Dış Ticaret, Türkiye Ekonomisi, İhracat

ABSTRACT

In addition to the policies and interventions implemented by countries in international trade, the changes in the structure and system of world trade are extremely important. The globalization and trade battles that are being experienced today reveal significant changes in the world trade structure. Although the share of Turkey's exports has decreased, agricultural products are still an important sector in terms of employment and income. Turkey is one of the rarest countries where many agricultural products can be cultivated due to its proper ecological properties and geography. In many products that provide self-sufficiency, excessive production should be subjected to foreign trade. However, Turkey's exports of agricultural products are limited to a few traditional products. In this study, the production of Turkey's fresh or processed agricultural products and the foreign trade structure should be examined and the needs to be done for the development were revealed. In order to achieve this development, the steps needed to be taken by the producer, the processing industry, the exporter and the government were determined. The countries that have an important share in the export of agricultural products in the world examined the applications in this field and the situation was evaluated in terms of Turkey. In order for producers to compete in the world in the export of fresh products and to receive more commercial shares, it is important to make the right choice in the grown varieties and provide the quality and health criteria. In the agricultural processing industry, technology, hygiene, branding, quality, and standards of self-renewal and development studies are important. In order to ensure adequate development and competition in terms of exporters, there are some things that should be done by other stakeholders in the sector, as well as promotion, financing, logistics, and organization. In order to make Turkey more progress in the export of agricultural products, there are important steps to be taken by public institutions. These include legislation, incentives and support, institutional structures and bureaucratic procedures. Turkey's foreign trade in agricultural products as well as in other sectors and the measures to be provided in addition to the development and success of the country to developments in trading partner countries around the world will continue to depend on the relations with these countries. As in other sectors of Turkey, the success of agricultural products in foreign trade will continue to depend on the developments and measures to be provided in the country, as well as the development and relations with those countries in the world. Besides, to the preservation and development of traditional foreign markets in agricultural products, it is important to make efforts to engage new markets. Trade agreements and market development studies should be carried out to facilitate entry into potential markets.

Keywords: Agricultural Foreign Trade, Turkey Economy, Exports

KURAL TEMELLİ ERDEM ANLAYIŞI

Prof. Dr. Sedat YAZICI

Bartın Üniversitesi, syazici@bartin.edu.tr

Prof. Dr. Ash YAZICI

Bartın Üniversitesi

ÖZET

Çağdaş ahlak felsefesi uzun yıllar analitik felsefenin etkisinde kalarak ahlak konusuyla meta-etik çerçevesinde ilgilenmiştir. Moore, Ayer, Wittgenstein, Stevenson ve Hare gibi düşünürler ahlaki kavram ve yargıları dilsel-anlamsal açıdan ele alarak tanımlanabilirlik, doğrulanabilirlik ve evrenselleştirilebilirlik açıdan incelemişlerdir. Öte yandan, Kant ve Yeni Kantçıların etkisiyle kural temelli ahlak anlayışı yirminci yüzyıl boyunca hakim felsefe anlayışlarından biri olmayı sürdürmüştür. G. E. M. Anscombe'un (1958) çalışması bu iki felsefi akıma ciddi bir eleştiri hareketini başlatmıştır. Bu hareketin felsefi sonuçlarından biri erdem ahlakının yeniden cazip hale gelmesine yol açmıştır. Erdem ahlakı eylem temelli bir ahlaktan ziyade fail ya da eden/eyleyen temelli bir ahlak olduğu için bu ahlak anlayışında ahlak kurallarının veya ilkelerinin yeri olup olmadığı konusu tartışmalı bir sorundur. Bu bildirinin amacı bu sorunu ele alarak bazı çözümlemeler sunmaktır. Kimi çağdaş yorumcular, erdem ahlakının kurallara ihtiyacı olmadığını, olsa bile bu kurallara başvurmanın oldukça zor olduğunu savunmuşlardır. Bildiride, erdem ahlakında kuralların yeri iki düzeyde ele alınacaktır. Birinci düzeyde erdem ahlakıyla ödev ahlakı ve faydacı ahlak açısından bir fark olmadığı gösterilmeye çalışılacaktır. İkinci düzeyde ise kurallara başvurma açısından bu üç ahlak geleneği arasında önemli farklılıklar olmakla birlikte benzer zorlukların her üçü için de geçerli olduğu tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş felsefe, erdem ahlakı, kural temelli erdem, Anscombe

ÇAĞDAŞ FELSEFEDE ADALET DUYGUSU

Prof. Dr. Sedat YAZICI

Bartın Üniversitesi, syazici@bartin.edu.tr

Prof. Dr. Ash YAZICI

Bartın Üniversitesi

ÖZET

Bu bildirinin amacı çağdaş felsefe adalet duygusunu John Rawls ve Robert Solomon’ın görüşleri temelinde incelemektir. Her iki düşünür adalet duygusu olmadan adaletten bireysel veya toplumsal bir erdem olarak söz edemeyeceğimizi savunmalarına karşın bu duygunun temelini farklı kaynağa dayandırır. Solomon; adaleti soyut, bütünüyle rasyonel ve kuramsal temelde ele alan geleneğe meydan okuyarak adaletin bir formül ya da ideal olarak yukarıdan verilmiş bir şey olarak görülemeyeceğini savunur. Ona göre adalet her şeyden önce kişisel bir kaygı ve bireysel bir erdemdir. Onun varoluşçu yaklaşımında adalet, kişinin nasıl *yaşadığı*, nasıl *hissettiği*, nasıl davrandığı, günlük hayatta ortaya çıkan durumlara nasıl tepki verdiği ve tepkilerin nelere yol açtığından bağımsız düşünülemez. Adalet ölçüt ve ilkelerde değil duyarlılıktadır. Solomon’ın görüşü Adam Smith, Hume, Shaftsbury ve Hutcheson gibi düşünürlerden beslenir. Kantçı geleneği temsil eden Rawls’a göre ise adalet salt bir bireysel duygu değildir kurumsal sosyal bir duygudur. Rawls’a göre, kurumlar adil olduğunda bu düzenlemelerin içinde yer alan insanlar da adalet duygusunu geliştirirler ve bu duygu toplumun geneline yansır. Adalet duygusu ve diğer ahlaki duygular iyi düzenlenmiş bir toplumun “istikrarı”, “dengesi” ve “uyumu” için teminattır. Bu yüzden de Rawls adalet duygusunun ve diğer ahlaki duyguların nasıl kazanılabileceklerini anlamak için bir ahlak psikolojisinin temellendirilmesi gerektiğini söyler. Rawls’un ahlak psikolojisi anlayışı Piaget ve Kohlberg gibi ahlaki gelişim evresi yaklaşımına dayanır. Bu bildiride, Solomon’ın varoluşçu ahlak duygusu anlayışı ile Rawls’un ahlaki evre anlayışı arasındaki farklılıklar ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adalet duygusu, Ahlak psikolojisi, John Rawls, Robert C. Solomon

**İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA TUTUMLARININ FARKLI
DEĞİŞKENLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

İbrahim Halil YURDAKAL

Pamukkale Üniversitesi, iyurdakal@pau.edu.tr

ÖZET

Bilgi çağında bireylerin okuduklarını anlamaları ve bu anlamları kullanarak zihinsel süreçler ile analiz ve senteze ulaşmaları beklenmektedir. Okuma başarısı okumaya yönelik tutum ile ilişkili olup okumaya yönelik olumlu tutum geliştiren öğrencilerin okuma başarılarının arttığı bilimsel çalışmalar gösterge alınarak söylenebilir. Bu kapsamda öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını belirlemek önem arz etmektedir. Bu araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları belirlenmiştir. Nicel araştırmalardan tarama modeli kullanarak yapılan araştırmanın örneklemini 173 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada Yurdakal ve Susar Kırmızı (2017) tarafından geliştirilen “okumaya yönelik tutum ölçeği” kullanılmıştır. 4 alt boyut ve 28 sorudan oluşan ölçeğin Chronbach Alpha katsayısı 0,85’tir. Araştırma kapsamında veriler bizzat araştırmacı tarafından toplanmış olup öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının cinsiyet, yaş ve kitap okuma yoğunluklarına göre farklılaşma durumları SPSS 22 paket programı kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın verileri analiz edilmiş olup raporlaştırma süreci devam ettiğinden sonuçlara ilişkin bulgular ilerleyen süreçte verilecektir.

Anahtar kavramlar: İlkokul, okuma, okuma tutumu, nicel araştırma.

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ETKİLİ İLETİŞİM (İNSAN İLİŞKİLERİ VE İLETİŞİM) DERSİNE İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARI

İbrahim Halil YURDAKAL

Pamukkale Üniversitesi, iyurdakal@pau.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada sınıf eğitimi öğretmen adaylarının lisans ders müfredatında yer alan “Etkili iletişim” dersine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Öğretmenlik mesleği öğrenci-veli ve yönetici arasındaki iletişime dayanan bir beceri dalı olup nitelikli öğretmenlerin iletişim becerilerinin etkili olması gerekmektedir. Bu kapsamda Eğitim Fakültelerinde sınıf eğitimi lisans programlarında yer alan etkili iletişim dersinin önemi büyüktür. 2018 yılında değişen lisans programları ile etkili iletişim dersinin ismi insan ilişkileri ve iletişim şeklinde değişmesine rağmen içerikte yer alan temel muhteva benzer şekilde korunmuştur. Araştırma nitel yöntemlerden durum desenine uygun şekilde yapılandırılmıştır. Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde eğitim fakültesi sınıf eğitimi ABD’da eğitim gören 39 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen veriler satır satır okunmuş ve kodlamalar yapılmıştır. Elde edilen kodlar birleştirilerek temalara ulaşılmış ve bulgular tema-kod şeklinde verilmiştir. Araştırmanın bulgularına bakıldığında öğretmen adayları etkili iletişim dersinin gerekli ve önemli olduğunu, öğretmenlerin iletişim becerilerinin gelişmesi gerektiğini ve etkili iletişim dersinin teorik değil uygulamaları olarak verilmesi gerektiğine ilişkin görüşler geliştirmişlerdir.

Anahtar kavramlar: İletişim, etkili iletişim dersi, öğretmen adayı, içerik analizi.

**ÇOCUKLARDA ALLAH ALGISI (NİĞDE İMAM HATİP ORTAOKULLARI
ÖRNEĞİ)**

Abdulgani ÖZKAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ozkan_gani@hotmail.com

ÖZET

İslam'ın temeli inançtır. İnancın ise esası Allah'a imandır. Bu sebeple Allah'a iman, dinin inanç, ibadet, ahlâk alanlarının bütününe etkileyen, onlar şekil veren öz ve maya mesabesindedir.

Bu minval üzere biz, Niğde'nin İmam Hatip Ortaokullarında okuyan öğrencilerin “Allah Algısını” ele aldık. Ülkemizin milli ve muhafazakâr bir bölgesi olarak tanımlanabilecek olan Niğde'nin çocukları; İmam-Hatip Ortaokulu müfredatından geçerken, gerek geçmişten getirdikleri bilgiler, gerekse buradaki öğrendikleri bilgiler muvacehesindeki edindikleri “Allah Algısı”nı 5N1K modeli çerçevesinde inceledik. İlgi kurumlarda gerekli yasal prosedür tamamlanarak uygulanan anketler çalışmamızın temelini oluşturmaktadır. Niğde genelinde sayıları 4000 bini bulan imam hatip ortaokulu öğrencilerine (her okul ve düzeyden birer şubeye) uygulanan anketlerle tespit edilen bu sonuçlar, civar bölgeler hatta ülke genelindeki Allah Algısı hakkında da fikir verebilmektedir. Bu yönüyle çalışmamız kanaatimize göre son derece mühimdir.

Çalışmada; öğrencilerin sahip olduğu Allah Algısının düzeylere göre farklılık gösterdiği, şehirden/kırsaldan gelen öğrenciler ile şehir merkezindeki okullar/şehir dışı (ilçelerdeki) okullar parametreler kullanılarak, 5 N 1 K modeline göre değerlendirmeler yapılmıştır.

Netice olarak, okulda verilen eğitimin öğrencilere doğru bir Allah algısı vermesine rağmen, bazı öğrencilerin gerek çevreden gerekse de sosyal medya başta olmak üzere diğer kitle iletişim araçlarından edindikleri dine dair yalan/yanlış bilgilerin onları olumsuz etkilediği görülmüştür. En küçük hatayı Cezalandıran, hemen cehenneme atan Allah tasavvuru-Affeden, affi sonsuz, her şeyi bağışlayan Allah tasavvuru gibi marjinal Allah algısına sahip pek çok öğrenci tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Allah Algısı, Niğde, İmam Hatip, Ortaokul.

**İMAM HATİP LİSELERİ VE FEN LİSELERİ ÖĞRENCİLERİNE GÖRE ALLAH
TASAVVURU: NİĞDE ÖRNEĞİ**

Abdulgani ÖZKAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ozkan_gani@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı İmam-Hatip Lisesi ve Fen Lisesi öğrencilerinin Allah tasavvuru açısından incelenmesi ve liseler arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.. Araştırma Niğde ilindeki İmam-Hatip Liseleri ve Fen Liselerinde öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya tabaka ve kümeleme örnekleme yöntemleriyle 500 öğrenci katılmıştır. Araştırmada Öğrencilerin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik durumları gözetilmeden okul bazında incelenmiştir. Çalışmada Allah'ın varlığı, kader ve kaza gibi konularda 15 soru sorulmuştur. Araştırma sonucunda İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin Allah tasavvuru düzeyi pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu, Fen liselerinde ise bu durumun İmam Hatip'e göre daha az olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İmam- Hatip Lisesi, Fen Lisesi, Allah Tasavvuru, Niğde

MEDYADA YER ALAN OLUMLU ÖĞRETMEN HABERLERİNİN ANALİZİ

Doç. Dr. İ. Bakır ARABACI

Fırat Üniversitesi, arabacibaki@gmail.com

Cebrail ÖZTÜRK

Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ceboozturk@hotmail.com

ÖZET

Yaşadığımız yüzyılda Dünya hiç olmadığı kadar süratli değişim sürecine girmiş bulunmaktadır. Bu değişim eğiliminin gelecek yıllarda daha da artacağı kaçınılmaz görünmektedir. Sanayi 4.0 olarak nitelendirilen bu çağda eğitimden beklentiler de giderek artırmaktadır. Eğitim sistemimizin bu yeni oluşuma göre şekillendirilmesi önem taşımaktadır. Bu yüzyılda eğitim sisteminden karmaşık problem çözme becerilerine sahip, eleştirel düşünen, yenilikçi, etkili iletişim kurabilen, kültürel farklılıklara saygı duyan, yüksek düzeyde iş birliği yapabilen, evrensel ölçekte rekabet edebilme becerilerine, millî benlik ve bilince sahip bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Eğitim bir yandan bireylere toplumsal değerleri kültürleme süreci içerisinde aktarırken, bir yandan da bireylerin değişen teknoloji ve çevre koşullarına uyum sağlamalarını kolaylaştırmalıdır. Eğitimin en önemli görevlerinden birisi de toplumları birbirinden ayıran ve onu güçlü kılan kültürel dinamiklerin korunmasıdır. Bu açıdan eğitim politikalarının, plan ve programların, eğitimsel yaşantıların, değerlendirme-biçimlendirme süreçlerinin bu amaçları gerçekleştirebilecek niteliklere haiz olması önem taşımaktadır. Eğitim sistem ve süreçlerinin temel işlevlerini etkin olarak yerine getirebilmesi, sistem içerisinde yer alan öğretmenlerin niteliğine bağlıdır. Öğretmenler öğrencilere, velilere ve tüm topluma rol model olmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığı; sahip olunan statü, ekonomik veya sosyal faktörlerden çok, yapılan işin niteliği ile ilgilidir. Ülkemizde öğretmenlerin statü ve ekonomik bakımdan Avrupa ülkelerinden çok daha iyi durumda olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Ancak, Varkey GEMS Vakfı (2013) tarafından 21 ülke genelinde gerçekleştirilen Global Öğretmen Statüsü Endeksi'ne göre Türkiye, Öğretmen Saygınlık Statüsü Endeksi Sıralaması'nda 3. Sırada yer almaktadır. 2015 yılında yapılan bir başka araştırmada ise öğretmenlik ilk tercih edilen beş meslek arasındadır (Sunar, 2015). Öğretmenlik mesleğinin toplum nezdindeki saygınlığı bir çok faktörden etkilenebilir. Bunlardan bazıları öğretmenlerin yeterlikleri ile ilgili iken, diğerleri öğretmenlerin diğergamlık, sosyal nezaket, centilmenlik gibi örgütsel vatandaşlık davranışları ve mesleki etik kodlara uygun davranış göstermeleri ile ilgilidir. Bu konuda medyada yer alan öğretmenlerle ilgili olumlu haberler önemli rol oynamaktadır. Bu araştırma gazeteler, TV programları ve sanal medyada yer alan, örgütsel vatandaşlık ve öğretmenlerin öğretmenlik meslek etiğine uygun öğretmen haberlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler doküman analizi ile toplanmış, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen veriler temalar altında kategorik olarak açıklanmış, görsellerle desteklenmiştir. Araştırma sonucunda medyada yer alan olumlu öğretmen davranışlarının bilimsel-inovatif girişimler, sosyal etkinlikler, eğitim etkinlikleri, kültürel ve sosyal etkinlikler, sportif etkinlikler, sağlık hizmetleri, rehberlik

hizmetleri gibi temalar altında kategorize edildiği ortaya çıkmıştır. Araştırma bulgularına göre oluşturulan önerilerin, ilgililerin önlemler almasına kolaylık sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Medya, Olumlu öğretmen davranışları, Örgütsel vatandaşlık davranışı

MEDYADA YER ALAN OLUMSUZ ÖĞRETMEN HABERLERİNİN ANALİZİ

Doç. Dr. İ. Bakır ARABACI

Fırat Üniversitesi, arabacibaki@gmail.com

Cebrail ÖZTÜRK

Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ceboozturk@hotmail.com

ÖZET

Sağlıklı bireylerin yetiştirilmeleri ve toplumsal yaşamın şekillenmesinde eğitimin önemi yadsınamaz. Bireylerin ulusal ve evrensel değerlere sahip, bugüne ve geleceğe uyum sağlayacak niteliklere uygun olarak yetiştirilmeleri gerçeği eğitim örgütlerine yeni sorumluluklar yüklemektedir. Bu nedenle eğitim örgütlerinin değerlere sahip, bugünün ve geleceğin yaşam koşullarına uyum sağlayabilecek şekilde bireyleri yetiştirmeleri gerekmektedir. Eğitim sisteminde bu görev en çok öğretmenden beklenmektedir. Çünkü eğitim sisteminin en önemli öğelerinin başında kuşkusuz öğretmen gelmektedir. Etkili öğretim faaliyetlerinin tasarlanması, hazırlanması, yürütülmesi, öğrenci davranışlarının beklentilere uygun değiştirilmesi bunlardan bazılarıdır. Eğitim hedeflerinin gerçekleştirilmesi, öğrenciye başarı güdüsünün kazandırılması, performansının artırılması konusunda rehberlik yapılması da öğretmenden beklenmektedir. Modern toplumlarda öğretmenler yalnızca eğitim ve öğretim işini gerçekleştiren teknik elemanlar değil, öğrencilere ve topluma rol model olacak insanlar olarak görülmektedir. Öğretmenin rollerini gerçekleştirirken, öğrenciye ve topluma güven vermesi, mesleki etik kodlara hassasiyetle uyması beklenmektedir. Bu durum öğretmenlerin toplum içerisindeki saygınlığını doğrudan etkilemektedir. Türkiye’de öğretmenlerin statü ve ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerden çok daha iyi durumda olduğunu söylemek mümkün değildir. Buna rağmen Varkey GEMS Vakfı (2013) tarafından 21 ülke genelinde gerçekleştirilen Global Öğretmen Statüsü Endeksi’ne göre Türkiye, Öğretmen Saygınlık Statüsü Endeksi Sıralaması’nda 3. Sırada yer almaktadır. 2015 yılında yapılan bir başka araştırmada ise öğretmenlik ilk tercih edilen beş meslek arasındadır (Sunar, 2015). Ancak son beş yıl içerisinde öğretmen yeterlikleri ve öğretmen davranışlarının bu sıralamada ne gibi sonuçlara yol açtığı bir tartışma konusudur. Görsel ve işitsel medyada sergilenen olumsuz öğretmen haberleri, öğretmenlik mesleğinin saygınlığının azalmasına neden olmaktadır. Bu araştırma gazeteler, TV programları ve sanal medyada yer alan ve öğretmenlik meslek etiğine uygun olmayan olumsuz öğretmen haberlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma 2009-2018 yılları arasındaki süreç dilimini kapsamaktadır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Veriler doküman analizi ile toplanmış, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Medyada hangi tür haberlerin yer aldığı temalar altında kategorize edilmiştir. Araştırma sonucunda olumsuz öğretmen haberlerinin; şiddet, hırsızlık, cinsel istismar, milli ve manevi değerlere hakaret, alkol ve madde bağımlılığı, siber suçlar temalarında yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırma bulgularına göre oluşturulan önerilerin, ilgililerin önlemler almasına kolaylık sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Medya, öğretmen, olumsuz haberler, öğretmenlik mesleği.

MİMARİ AÇIDAN OSMANLI CAMİ ESTETİĞİ

ARCHITECTURAL ASPECTS OF OTTOMAN MOSQUE AESTHETICS

Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, adurakoglu06@gmail.com

Prof. Dr. Hamit COŞKUN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, hamitcokun2000@gmail.com

ÖZET

Mimari açıdan Osmanlı cami estetiğini belirlemeye yönelik olan bu çalışmada, Osmanlı dini mimarisinin en önemli özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Allah'ı taklit ederek güzele ulaşma fikriyle yola çıkan Osmanlı mimarisi, Orhan Gazi zamanından başlayarak, camileri doğayla iç içe inşa etmiştir. Doğayla iç içe olmasının yanında, Osmanlı dini mimarisinin en önemli özelliklerinden birine göre, camilerin derli toplu saflar halinde namaz kılmaya elverişli bir biçimde tasarlanmalarıdır. Osmanlı camileri de buna uygun bir biçimde yapılmıştır ki cemaat namaz için saf tuttuğunda aralarda gereksiz hiçbir boşluk kalmamaktadır. Osmanlı dini mimarisinde dikkat çeken başka bir özellik, camiler, bazı insanların kibir, gurur gibi kötü huylarını kullanmalarını engelleyebilecek biçimde tasarlanmışlardır. Bu nedenle mekânın her bir diliminin inancı eşit şekilde yansıttığı bir tasarım planı getirilmiştir. Osmanlı camilerinin mimari tasarımlarında dikkate alınan diğer bir estetik öğe de ışıktır. Dini Osmanlı mimari eserlerin estetik niteliği kapsamında düşünülen ışığın, fiziksel görme ve değerlendirme işlemlerini sağlaması açısından rolü büyüktür. Işık, her mimari için önemlidir. Ancak dini mekânlarda aydınlatma, istenen ruhani atmosferin yaşanabilmesine ve güzelliklerin ortaya çıkabilmesine imkân tanıyabildiği için daha da önemli görülmüştür. Osmanlı cami mimarisinin estetik anlayışına baskın olan en önemli yaklaşım ise asıl mimarın Allah olduğudur. Çalışmanın sonunda, Osmanlı cami mimarisinin estetik anlayışına göre, güzelliğin sadece mekânların görünüşünden ortaya çıkan bir değer olmadığı, iç mekânın akustiğinden, ibadet eden insanların görünüşüne, tabanın ve iç mekânın dekorasyonundan duvarlardaki ve tavandaki süsleme ve figürlere kadar, neredeyse camiye ait tüm unsurların güzellik değeri esas alınarak tasarlandığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde Osmanlı cami estetiğinin sadece mimari açıdan değerlendirilebilecek bir husus olmadığı görülmüştür. Osmanlı cami estetiğinin tüm boyutlarıyla anlaşılabilmesi için dekorasyon, fonoloji, malakari vb gibi alanlar açısından da değerlendirilmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı mimarisi, estetik, cami.

ABSTRACT

In this study, which aimed to determine the aesthetics of Ottoman mosque from the architectural point of view, the most important features of Ottoman religious architecture were tried to be determined. Ottoman architecture, which started out with the idea of reaching the beauty by imitating God, has started to build mosques with nature starting from the time of Orhan Gazi. In addition to being intertwined with nature, one of the most important features of Ottoman religious architecture is that mosques are designed in a manner suitable for

praying in tidy ranks. The Ottoman mosques were built in such a way that when the congregation was pure for prayer, there was no unnecessary space between them. Another noteworthy feature of the Ottoman religious architecture is that mosques are designed to prevent some people from using bad habits such as pride and arrogance. For this reason, a design plan has been introduced in which each segment of the space reflects the belief equally. Another aesthetic element considered in the architectural designs of the Ottoman mosques is the light. The light which is considered within the scope of the aesthetic quality of the religious Ottoman architectural works has a great role in terms of providing physical vision and evaluation processes. Light is important for every architecture. However, lighting in religious places has been seen as more important since it can allow the desired spiritual atmosphere to be experienced and the beauties to emerge. The most important approach that dominates the aesthetic understanding of the Ottoman mosque architecture is that the real architect is Allah. At the end of the study, according to the aesthetic understanding of the Ottoman mosque architecture, beauty is not only a value that arises from the appearance of spaces; on the other hand, it has been determined that almost all of the elements belonging to the mosque are designed based on the acoustics of the interior, the appearance of the worshipers, the decoration of the floor and the interior as well as the decorations and figures on the walls and ceiling. In this context, it was seen that the aesthetics of the Ottoman mosque was not an architectural issue. In order to be able to understand the aesthetics of Ottoman mosque in all its dimensions, it should be evaluated in terms of decoration, phonology, malakari, and so on.

Key Words: Ottoman architecture, aesthetics, mosque.

**BERTRAND RUSSELL'IN EPİSTEMOLOJİSİ BAĞLAMINDA OKUL ÖNCESİ
EĞİTİM ANLAYIŞI**

PRE-SCHOOL EDUCATION IN THE CONTEXT OF BERTRAND RUSSELL'S
EPISTEMOLOGY

Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, adurakoglu06@gmail.com

Prof. Dr. Hamit COŞKUN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, hamitcokun2000@gmail.com

ÖZET

Russell'ın bilgi felsefesi bağlamında okul öncesi eğitim anlayışının ele alındığı bu çalışmada, önce onun bilgi ve zihinsel eğitim anlayışı ele alınmıştır. Russell, zihinsel eğitim kapsamında nelerin, nasıl öğretilmesi gerektiği konusunda düşünceler ortaya koyarak bazı bilgilerin okul öncesi öğrencilerin de dâhil herkesin kazanması gerektiğini iddia etmiştir. Bunlar arasında coğrafya bilgisinin bir bölümü de bulunmaktadır. Russell, coğrafya bilgisinin tanıma yoluyla bilgi edinmeye en yakın tarzdaki betimlemelerle anlatılmasının uygun olacağını düşünmektedir. Kısmen resimlerle, kısmen de gezginin yolculukları sırasında gördüklerini gösteren filmlerle coğrafyanın daha iyi öğretileceğini iddia etmektedir. Russell, coğrafya için uygulananların daha fazlasıyla tarihe de uygulanacağını iddia etmektedir. Tarih eğitimine de takriben beş yaşında başlanabilir. Tarih dersi de coğrafya dersi gibi, tanıma yoluyla bilgi edinmeye en yakın tarzdaki bol resimli betimlemelerle anlatılabilir. Russell' a göre, aritmetik de, çocukluğun umacısı olsa da, ilk öğretilmesi gereken dersler arasında yer almaktadır. Zira herhangi bir toplamın cevabının ya doğru ya da yanlış olması aritmetiği ilk eğitimde önemli bir unsur yapar. Epistemolojisi bağlamında ele alındığında Russell, matematiğin verdiği bilgiyi kesin gördüğünden böyle bir düşünceye ulaştığı anlaşılmaktadır. Çünkü aritmetik, üzerine örnekler yapmayı gerektirmeyecek kadar ezbere dayanmakta ve bu nedenle aritmetik ezberletilerek ve zamana yayarak öğretilmelidir. Russell, karakter eğitimi kapsamında cinsel eğitime de önem vermektedir. Cinsel eğitimin çocuklar için gerekli olduğunu düşünen Russell, bunun mahiyetine de değinmiştir. Çalışmanın sonunda, Russell'ın epistemolojisinin; daha çok aritmetik, tarih ve coğrafya bilgilerinin anlatılış tarzlarına ilişkin düşüncesiyle, cinsellik bilgilerinin ise toplum tarafından müstehcen sayılmasına ilişkin düşüncesiyle uyumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Russell, epistemoloji, okul öncesi eğitim.

ABSTRACT

In the context of Russell's knowledge philosophy, this study examines the concept of pre-school education and firstly, his understanding of knowledge and mental education. Russell argued that some information, including preschool students, should gain some insight into what should be taught in the context of mental education. Among these are also a part of geography knowledge. Russell has thought that the knowledge of geography shall be explained in the closest manner to acquiring knowledge through recognition. He argued that

geography would be better taught by the films, which he had partly seen during his travels and partly by pictures. Russell claimed that those applied for geography would be applied to history with more things. History education can be started at about five years of age. History lesson can also be explained by a lot of pictorial depictions like geography lesson, which are the closest to acquiring knowledge through recognition. According to Russell, arithmetic, although the child's hopeful, is one of the first lessons to be taught. Because whether the answer to any sum is correct or not, makes arithmetic an important element in pre-school education. In the context of his epistemology, Russell seems to have reached such a thought as he foresaw the knowledge given by mathematics. Because arithmetic is based on memorization so that it does not need to make examples on it, and therefore it should be taught by memorizing and spreading it over time. Russell also gives importance to sexual education in the context of character education. Considering that sexual education is necessary for children, Russell also mentioned the nature of this. At the end of the study, it was concluded that Russell's epistemology was more in line with his thinking on the ways in which arithmetic, history and geography were explained, and that his sexuality was considered obscene by the society.

Key Words: Russell, epistemology, preschool education.

ÇALIŞMA HAYATINDA ÇOCUK İŞÇİLERİN KORUNMASI

Doç. Dr. A. Eda MANAV ÖZDEMİR

Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, eda_manav@hotmail.com

ÖZET

Çocukların zihinsel, bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimini olumsuz olarak etkileyen çocuk işçiliği ulusal ve uluslararası düzeyde bir sorun olarak kabul edilmektedir. Çocuk işçiliğinin en önemli nedenleri arasında yoksulluk, düşük eğitim düzeyi, göçler, ailenin rolünün yanı sıra mevzuattaki eksiklikler ve mevzuatın etkin uygulanamaması bulunmaktadır.

Çocuk işçiliği ile mücadeleye ilişkin duyarlılığının artırılması amacıyla 2018 yılı "*Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı*" ilan edilmiş ve buna ilişkin 2018/3 sayılı Başbakanlık genelgesi, Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. "*Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı*" uygulamaları kapsamında ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak tüm çalışmalarda çocuk işçiliği ile mücadele hususuna öncelik verilecektir.

Çocuk işçiliği ile ilgili olarak gerek ulusal gerek uluslararası düzeyde çok sayıda düzenleme mevcuttur. Ülkemiz, çocuk işçiliğine ilişkin uluslararası sözleşmelerin büyük çoğunluğunu onaylamıştır. Uluslararası sözleşmeler, Avrupa Birliği (AB) direktifi ve tavsiye kararı ulusal mevzuatımıza aktarılmış olup mevzuatımızın genel itibarıyla uluslararası düzenlemelere uyumu sağlanmıştır. Ülkemiz, 1994 yılında dünyada en yaygın kabul gören insan hakları belgelerinden birisi olan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi, 1998 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü'nün temel sözleşmeleri olarak kabul edilen İstihdama Kabulde Asgari Yaşa İlişkin 138 sayılı Sözleşmeyi ve 2001 yılında En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin 182 sayılı Sözleşmeyi yılında onaylamıştır.

Mevzuatımızda çocuk işçiliğinin tanımı, 4857 sayılı İş Kanununun 71. maddesine dayanılarak çıkarılan Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde yapılmıştır. Bu maddeye göre; çocuk işçi, "*14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişi*" olarak tanımlanmaktadır. Yönetmeliğe göre, çocukların işe yerleştirilmesinde ve çalışması süresince güvenliği, sağlığı, bedensel, zihinsel, ahlaki ve psikososyal gelişimi, kişisel yatkınlık ve yetenekleri dikkate alınır. Çocuk işçiler, okula devam edenlerin okula devamları ile okuldaki başarılarına engel olmayacak, meslek seçimi için yapılacak hazırlıklara ya da yetkili makamlar tarafından yeterliliği kabul edilen mesleki eğitime katılmasına engel olmayacak işlerde çalıştırılabilirler.

Çalışmada iş mevzuatımız ve uluslararası düzenlemeler çerçevesinde çocuk işçiliği ve çocuk işçiliği ile mücadele konusu ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Çocuk işçi, çocuk işçiliği ile mücadele, çalışma hakkı

İŞVERENİN İŞ KAZASINDAN DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Doç. Dr. A. Eda MANAV ÖZDEMİR

Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, eda_manav@hotmail.com

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), birçok uzmanlık alanını içeren geniş kapsamlı bir disiplindir. İSG, işçilerin sosyal, zihinsel ve fiziksel güvenliğinin sağlanmasını içeren bir kavramdır. En geniş anlamda İSG, tüm mesleklerde çalışanların en yüksek fiziksel, zihinsel ve sosyal refahının teşvik edilmesi ve sürdürülmesini; işçilerin çalışma koşullarından kaynaklanan sağlık üzerindeki olumsuz etkilerin önlenmesini; çalışanların işlerinde sağlıklarına ilişkin olumsuz etkilerden kaynaklanan risklerden korunmasını; işçilerin fiziksel ve zihinsel gereksinimlere uygun bir çalışma ortamına yerleştirilmesini hedeflemektedir.

Güvenli bir işyerinde çalışmak tüm çalışanların temel haklarından biridir. Her ne kadar Anayasamızda çalışanların iş sağlığı ve güvenliği hakkına sahip olduğu açıkça belirtilmese de Anayasanın sosyal devlet ilkesi (m.2,5), yaşama (m.17), sağlık (m.56), yaş, cinsiyet ve gücüne uygun olmayan işlerde çalıştırılmama, dinlenme (m.50), sosyal güvenlik (m.60) hakları iş sağlığı ve güvenliği hakkını teminat altına almaktadır. Ülkemizde oldukça geniş bir iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı bulunmaktadır. Başta İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu olmak üzere, Türk Borçlar Kanunu (m.417/2), Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve daha pek çok yasa ve yönetmelikte iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda kapsamlı bir mevzuat oluşturulmuş olmasına rağmen Türkiye’de iş kazaları ve meslek hastalıklarının sayısında artış olduğu görülmektedir. Bilindiği gibi ülkemizde iş kazalarının sayısı ürkütücü boyuttadır. Her gün çok sayıda sigortalı/işçi bir iş kazası sonucu ölmekte veya sürekli işgöremez duruma düşmektedir Bunun nedeni iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemelerin ve iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin yeterince uygulanmaması, denetim eksikliği ve iş sağlığı ve güvenliği bilincinin oluşturulmamış olmasıdır.

İşverenin iş sözleşmesinden doğan en önemli borçlarından biri, işçiyi gözetme borcudur. İşveren işçiyi gözetme borcu kapsamında, işçinin yaşam, sağlık ve beden bütünlüğünü işyeri tehlikelerine karşı korumak zorundadır . Bu borca aykırılık halinde de işverenin sorumluluğu doğar. Bir iş kazası sonucu işçinin zarar görmesi halinde işverenin sorumluluğunun hukuki niteliği öğretide tartışmalıdır. Bu bağlamda çalışmada işverenin iş kazasından doğan hukuki sorumluluğunun niteliği ve koşulları gerek öğreti görüşleri gerek yargı kararları çerçevesinde ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: İş kazası, işverenin sorumluluğu, iş sağlığı ve güvenliği

**FELSEFENİN YOKLUĞU: FİKİRSEL PLÜRALİZMDEN FİKİRSEL MONİZME
DÜŞÜNCENİN ÇORAKLIĞI**

Dr. Öğr. Üyesi Serdar SAYGILI

Erciyes Üniversitesi, serdarsaygili@erciyes.edu.tr

ÖZET

İnsanın bilinen evren sınırları içerisinde öteki varlıklar karşısında özel bir statüye sahip olmasını sağlayan yegâne özelliği onun rasyonel bir canlı olmasıdır. Rasyonel bir canlı olan insan, yaşadığı varlık dünyasında değerler oluşturan, kültürler kuran ve medeniyetler meydana getiren özelliği ile imtiyazlı bir konumdadır. İnsana imtiyazlı konumu veren temel güç onun varlık karşısında çok boyutlu bir biçimde düşünme yetisidir. İnsan düşünme yetisi sayesinde doğal varlık dünyası üzerine sorular sormakta, araştırmalar yapmakta ve çözümlemelere ulaşmaktadır. Bu bakımdan, insan doğal varlık dünyasının kendisi için yaşanabilir olması adına faaliyetlerini sürekli olarak geliştirmektedir. Ayrıca insan doğal varlık sınırlarının ötesinde, aşkın varlık dünyası ile ilgili olarak da özgün fikirler üretmektedir. Bununla karşın, düşünce eyleminin yetersizliği bireysel ve toplumsal alanda meydana gelen sorunların temel sebeplerinden birisi olarak görülmektedir. Düşünce eyleminde yaşanan sorunların kaynağında ise hakikate ulaşma sürecinde aklın tek bir bilgi türünü mutlak referans noktası alması yatmaktadır. İnsanın hakikate ulaşma sürecinde tek bir bilgi türünü referans noktası alması epistemolojik, ontolojik ve değersel anlamda tahakküm durumuna sebep olmaktadır. Tahakküm durumunda insan, önceden ezberlenmiş fikirleri hakikat kategorisine indirgeyerek doğruyu mevcut düşünsel yapıyla sınırlandırmaktadır. Bu noktada insanı tahakkümün sığılığından hikmetin derinliğine taşıyacak en önemli düşünce disiplini felsefedir. Hikmet arayışı ve hikmet sevgisi olarak insanlığın en kadim bilgi türlerinden birisi olan felsefe, hakikate ulaşmanın en etkili yollarından birisi kabul edilmiştir. Felsefenin var olduğu toplumlar, tarihlerinin hemen her döneminde özgür düşüncenin gelişimine olanak sağlayarak bilim, sanat, siyaset, hukuk gibi alanlarda alternatif fikirlerin oluşumuna katkı sunmuşlardır. Bu sebeptendir ki, felsefenin varlığı fikirsel çoğulculuğun derinliğinde insanın hakikate bir adım daha yaklaşmasına olanak sağlarken, felsefenin yokluğu fikirsel tekilliğin sığılığında insanın hakikatten bir adım daha uzaklaşmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, Felsefe, Fikir, İnsan

PLATON’UN MAĞARASINDAN ÇIKIŞ: İNSANLIK İÇİN BİR DÖNÜŞÜM
ENSTRÜMANI OLARAK FELSEFE

Dr. Öğr. Üyesi Serdar SAYGILI

Erciyes Üniversitesi, serdarsaygili@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bilinen varlık alanında rasyonel bir canlı olarak kabul edilen insan, kendi varlığının bilincine vardığı andan itibaren açıklama, anlama ve yorumlama etkinliğine girişmiştir. İnsan, bu etkinlikleri hem kendine hem de doğal varlık dünyasına dönük olarak gerçekleştirmiştir. Bu etkinlikler çerçevesinde kendini ve varlığı kendisi için araştırma nesnesine dönüştüren insan, bu süreçte birçok bilgi birikimi meydana getirmiştir. Bilen öznenin bilinen nesneye karşı gerçekleştirdiği bu bilme etkinliğinde ortaya çıkan bilgi anlam dünyamıza geniş perspektifler kazandırmıştır. İnsanın kendine ve varlığa dönük olarak gerçekleştirdiği perspektifler sığ anlayışları öteleyerek derin kavrayışlara imkân sağlamıştır. Derin kavrayışlara olanak sağlayan en önemli bilgi türlerinin başında felsefe gelmektedir. İnsanlığın en kadim bilgi türlerinden birisi olan felsefe, varlık bulduğu her birey ve her toplum için dönüştürücü bir disiplin olmuştur. Bu sebeptendir ki, felsefenin varlık bulduğu bireyler farklı paradigmalardan toplumun, dünyanın ve evrenin anlamlandırılması sürecinde kendileri için önemli bir kazanım elde etmişlerdir. Birörnek fikirler dünyasının ezberlenmiş kalıplarından kendilerini soyutlayarak engin kavrayışlara sahip olmuşlardır. Kendileri adına varlık dünyasında anlamsal bir dönüşüm olanağı ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte felsefenin fikirsel ve eylemsel imtiyazına sahip olan toplumlar, tarihin hemen her döneminde çağının ötesine uzanan bakış açıları yaratmışlardır. Bu bakış açıları toplumların yanlışlara düşmesini önleyerek geleceğe daha güçlü adımlarla yürümelerine katkı sağlamıştır. Böylece felsefenin kök saldıgı toplumlar tarihe isimleri yazılan değil, tarih isimleri yazan toplumlar olarak varlığını günümüze kadar sürdürmüşlerdir. Ayrıca felsefe her toplumda varlık göstermese dahi varlık gösterdiği toplumlarda insanlık adına büyük adımların atılmasında öncü görev üstlenmiştir. Zira rasyonel olarak düşünebilme cesaretini gösteren toplumlar, eylemsel olarak da büyük işler yapma kararlılığı göstermişlerdir. Dolayısıyla felsefe insanlık için her daim bir dönüşüm enstrümanı olarak var olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Toplum, İnsanlık, Dönüşüm

**SON YILLARIN KANAYAN YARASI: MÜLTECİ VE MÜLTECİLERİ ANLAMAYA
ÇALIŞMAK**

Doç. Dr. H. Yunus TAŞ

Yalova Üniversitesi, yunus.tas@yalova.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN

Yalova Üniversitesi, onasuhi.sahin@yalova.edu.tr

Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU

Yalova Üniversitesi, tguloglu96@yahoo.com

ÖZET

İnsanlığın varlığıyla başlayan göç ve göçmenlik, devletlerin kurulması ve sınırlarının belirlenmesi ile Mültecilik başlamıştır. Bazen daha iyi bir hayat kurmak ve ekonomik sebeplerle olan göç olgusu, bazı zamanlarda ise kıtlık, doğal afet, terör gibi nedenlerden insanların tek tek yada toplu olarak yer değiştirmesine sebep olabilmektedir. Bu göç olgusu özellikle savaş ve terör nedenleriyle toplumların kitleler halinde hareket etmelerine neden olduğunda, insanların bir kısmı için söz konusu olan göç dalgası gerçek hayatın hakiki ve canlı trajedisine dönüşebilmektedir.

Bu çalışmada dünyanın bir çok ülkesinde gündeme gelen ve son beş yılda AB ve Türkiye’de gündemden hiç düşmeyen Suriyeli Mültecilerin toplanma kamplarında, sınır kapılarında kıyılarda, denizde ve şehirlerde yaşadıkları sorunlarına dikkat çekilerek mültecilerin sorunlarına muhtemel çözümler önerilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, Göç, Göçmen, Suriyeli Sığınmacılar

ENDÜSTRİ 4.0 TEKNOLOJİSİ İLE AHİLİK ÜRETİM MODELİ ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN

Yalova Üniversitesi, onasuhi.sahin@yalova.edu.tr

Doç. Dr. H. Yunus TAŞ

Yalova Üniversitesi, yunus.tas@yalova.edu.tr

Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU

Yalova Üniversitesi, tguloglu96@yahoo.com

ÖZET

Ahilik teşkilatı, Anadolu'da Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarında yaşayan 13-19. Yüzyıllarda ortaya çıkan bir grup sanatkâr ve profesyonel yöneticiden oluşmaktadır. Ahilik, üyelerinin iş ve sanata ait erdemlerini, ahlâki ve etik değerlerini geliştirmeye ve bu alanda profesyonel eğitim sağlamaya odaklanmış dönemin en önemli esnaf birliğidir.

Ahilik'in sona ermesinin nedenleri, merkezi yönetimin güçlendirilmesi, kozmopolit ve laik toplumsal yapının ortaya çıkışı ve değişen üretim biçimleridir. Bu nedenlerden en önemlisi, sanayi devrimleri sonucunda değişen üretim biçimleridir.

Bu çalışmada Ahilik kurumunun ortaya çıkışı ve sona ermesinin nedenleri açıklamakta, sanayi gelişmelerine odaklanmakta ve sanayi devrimlerinin üretimi ve işçileri nasıl etkilediği açıklanmaya çalışılacaktır. Son olarak, esnaf kurumlarının mevcut durumun endüstriyel gelişmelerle Ahilik prensip ve kurallarının birlikte uygulandığı bir üretim modeli analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ahilik, Endüstri 4.0, İş ahlakı, Teknoloji

**TÜRKİYE’DE ÜNİVERSİTELERDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSLERİ:
ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ**

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY COURSES AT THE UNIVERSITIES IN
TURKEY: THE CASE OF DEPARTMENT OF LABOR ECONOMICS AND
INDUSTRIAL RELATIONS

Prof. Dr. Tuncay GÜLOĞLU

Yalova Üniversitesi, tguloglu96@yahoo.com

Doç. Dr. H. Yunus TAŞ

Yalova Üniversitesi, yunus.tas@yalova.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Nasuhi ŞAHİN

Yalova Üniversitesi, onasuhi.sahin@yalova.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de üniversitelerde çeşitli fakülte ve bölümlerde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin farklı dersler verilmektedir. Bu dersler incelendiğinde gerek nitelik, gerekse nicelik açısından benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır. Öte yandan iktisadi ve idari bilimler fakülteleri, iktisat fakülteleri ve siyasal bilgiler fakülteleri içinde yer alan çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümü Türkiye’de çalışma ilişkileri alanında eğitim veren bir bölümdür. İşte bu çalışmada Türkiye’de halen lisans düzeyinde eğitim veren 28 çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümünde verilen iş sağlığı ve güvenliği dersleri ikincil veri analizi yapılarak değerlendirilecektir. Değerlendirmede bölümlerde öğrencilere verilen iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin dersler konu, içerik ve ders kredileri açısından ele alınacak, benzerlikler ve farklılıklar ortaya konularak Türkiye’de çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümünde iş sağlığı ve güvenliği alanında verilen derslerin genel özellikleri ortaya konulmaya çalışılacaktır. Çalışmanın sonucunda bu bölüm öğrencileri için bu derslerin nitelik fayda ve yeterliliği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Eğitim

ABSTRACT

At the Turkish Universities in the various schools and departments given different courses which are regarding occupational health and safety. When these courses are examined there are similarities and variations in terms of quality and quantity. On the other hand, the department of labor economics and industrial relations, which are within the structure of economics and administrative sciences schools, economics schools and political sciences schools, gives education on the field of labor relations. In this study, data are collected from twenty-eight labor economics and industrial relations departments which recently give undergraduate education. Then collected data are evaluated by secondary data analysis. In this evaluation, the courses which are given to students in these departments are examined in terms of subject, content and courses credits and with putting forward similarities and variations. After that the general characteristic of the courses are tried to determine. As a result of this study, the quality, utility and sufficiency of the courses for the students of the departments are argued.

Keywords: Occupational Health and Safety, Department of Labor Economics and Industrial Relations, Education

A STYLISTIC ANALYSIS OF TURKISH TRANSLATIONS OF EDGAR ALLAN
POE’S SELECTED POETRY

Yasemin ERDEN

Gazi University, yasemin.savur@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Nezir TEMÜR

Gazi University, ntemur@gazi.edu.tr

ABSTRACT

The present study aims at dealing with issues related to poetry translation through a stylistic analysis of the selected poetry of Edgar Allan Poe. The selected poems are quite rich in terms of their stylistic features. The textual analyses also shed light to the place of Poe’s works in the Turkish polysystem of literature. Translation criticism, in general, aims at providing analyses based on criteria that are as objective as possible so that the criticism can go beyond judgements such as “good/bad” or “right/wrong”. We cannot expect a single translation criticism approach to be applicable to all text types, so there are a number of translation criticism approaches and issues like *Language Functions*, *Text Types*, and *Equivalence Types* become decisive in determining the criticism approach to be adopted for a certain text. As for poetry, for example, the *Expressive* and *Aesthetic Functions of Language* prevail and a poem is a *Form-Focused Text*. Therefore, the aimed equivalence type in the target text is *Stylistic Equivalence*. When it comes to poetry translation, the most debated issue is whether it is translatable or not. There are two main opinions: The first one argues that poetry is untranslatable but a literal translation can be provided along with the original poem so that people with little or no knowledge of the original language can have an idea of what the poem is about while appreciating its stylistic features herself. The second opinion, on the other hand, argues that a poem can be translated into another language on the condition that the translated version is also a “poem”. Therefore, the question of “What makes a poem a poem?” becomes relevant here. The general conventions of poetry as a genre (lines, stanzas, meter, rhyme, etc.) and the personal stylistic choices of the poet are constituents of a poem. Therefore, *Form* and *Style* are essential in poetry, which makes Stylistic Analysis maybe the most suitable criticism approach for poetry translation.

Keywords: Poetry translation, stylistic analysis, Edgar Allan Poe, translation criticism

ESKİ UYGURCA METİNLER ÖRNEĞİNDE “SAYISIZ” ANLAMINI KARŞILAYAN
İKİLEMELİ YAPILAR

Arş. Gör. Aybüke Betül DOĞAN

Düzce Üniversitesi, betulkiymaz@duzce.edu.tr

ÖZET

Eski Uygurca metinlerde ikilemeli yapılar, karakteristik bir özellik göstermektedir. Bu çalışmanın konusu ise Eski Uygurca metinler örneğinde “sayısız, çok sayıda, çok fazla” gibi anlamlara sahip ikilemeli yapıların bir bütün olarak ortaya konulması, kullanım sıklıklarının incelenmesidir. Bu amaçla Eski Uygurca tabanlı pek çok metin incelemeye tabi tutulmuş ve aralarından “sayısız” anlamına işaret eden ikilemeli yapılar tespit edilmiştir. Türkisch Turfantexte 1-7, Hsüan Tsang Biyografisi, Uygurca Üç Hikâye, Kuanşi İm Pusar, Maytrisimit, Dasakarmapathavadanamala, Altun Yaruk Sudur değerlendirilmiştir. Bu eserlerden konuyla ilgili seçilen örneklerde, okuyan kişinin transkripi esas alınmıştır.

İnceleme sonucu metinlerde *tälim öküş - öküş tälim, ming tümän, alkinçsız tälim, ülgüsüz öküş, ülgüsüz sansız, sansız öküş, sansız sakışsız, sansız tümen, ärüş öküş, ülgülänçsiz tänlänçsiz, alkinmaksız tükemeksiz, alkinçsız tüketinçsiz, tük tümän - tüküg tümän, tümän ban, miñ bança* ikilemeli yapılar bulunmuş ve örnekleriyle ortaya konulmuştur. Bu örneklerin metindeki kullanım şekilleri ve kelime sıralamasındaki tercihi dikkat edilmiştir. İkilemelerin söz dizimsel sıralamasının sabit olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Buna göre madde başı ikilemelerden *tälim öküş / öküş tälim* örneğinin yer değiştirebildiği ancak diğerlerinin Eski Uygurca metinlerde sabit bir tutum gösterdiği anlaşılmıştır. Ayrıca *tümän ming* kullanımının varlığı Eski Uygurcada söz konusu iken *ming tümän* ikilemesiyle Karahanlı dönemi metinlerinden Kaşgarlı'nın Dîvân'ında karşılaşılmıştır: “*tümen miñ yarmak*” milyonlarca para (ED 507b). İkilemeli yapıların *sansız, sakışsız, alkinmaksız, alkinçsız, tümen, ming, tüketinçsiz, tükenmeksiz, öküş, tälim, ülgüsüz, ülgülänçsiz* gibi kelimelerden oluşması dikkat çeken bir noktadır. Bu kelimeler çeşitli şekillerde, Eski Uygurca metinlerde “sayısız” anlamını sağlamıştır. İkileme gruplarının cümlede üstlendiği fonksiyonlar da değişkenlik göstermiştir. Ancak sıklıkla ismin niteleyicisi pozisyonunda yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Eski Uygurca, ikilemeler, “sayısız”, kelime sıralaması.

ABSTRACT

In Old Uighur texts, hendiadys structures show a characteristic feature. The subject of this study is to examine the usage frequencies as a whole in terms of in countless, many, too many structures in the Old Uighur texts. For this purpose, many texts based on the Old Uighur have been subjected to the study and the discontinuous structures which indicate the em innumerable tabi have been identified. Türkisch Turfantexte 1-7, Hsuan Tsang Biography, Uighur Three Story, Kuanşi Im Pusar, Maytrisimit, Dasakarmapathavadanamala, Altun Yaruk Sudur was evaluated. In the selected examples related to the subject, the transcription of the person who reads the subject was adhered to.

The result of the examination of the text *tälim öküş - öküş tälim, ming tümän, alkınçsız tälim, ülgüsüz öküş, ülgüsüz sansız, sansız öküş, sansız sakışsız, sansız tümen, ärüş öküş, ülgülänçsiz tänlänçsiz, alkınmaksız tükemeksiz, alkınçsız tüketinçsiz, tük tümän - tüklüg tümän, tümän ban, miş bança* hendiadys structures were found and examples were revealed. The use of these examples in the text and the preference of the word ranking were taken into consideration. It has been tried to find out whether the syntactic order of hendiadys is fixed. According to this, it is understood that *tälim öküş / öküş tälim* sample can be replaced by item-based hendiadys but others have a fixed attitude in Old Uighur texts. In addition, the use of *tümän ming* in the Old Uighur language *ming tümän* was encountered in the Karakhanid Turkic texts: "tümän ming yarmaks" millions of money (ED 507b). Therefore, there has been a change in both word order and meaning. It has been interpreted as millions to be counted. Too many meanings to count, have been interpreted as millions. It is a remarkable point that it consists of words like *sansız, saksız, alkınmaksız, alkınçsız, tümän, ming, tüketinçsiz, tükenmäksiz, öküş, tälim, depleting, tälim, ülgüsüz, ülgülänçsiz*. These words have provided in countless meanings in Old Uighur texts in various ways. The functions of the hendiady groups in the sentence also varied.

Keywords: Old Uighur, handiadyoin, “numerous, countless”, word ordering.

DİVÂN-I LÜGATİ’T TÜRK’TE GEÇEN VE DOLAYLI YOLLA ÖLÇÜ İFADESİ
TAŞIYAN İSİMLER

Arş. Gör. Aybüke Betül DOĞAN

Düzce Üniversitesi, betulkiymaz@duzce.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, 2014 yılında tamamlamış olduğum yüksek lisans tez konumdan esinlenerek ortaya çıkmıştır. *Eski Türkçede Ölçü* adlı tezimde Eski Türklere ait dönem metinlerinden tespit edilen ölçü terimleri, ölçü anlamlı ifade ve yapılar yer verilmişti. Bu bildiride ise, tespit ettiğim örnek verilerden tez çalışmasına dâhil edilmeyen, kendi içerisinde bir bütün arz eden kimi örnekler incelemeye alınmıştır. Karahanlı dönemine ait Divan-ı Lügâtî’t-Türk metni temelinde, belli bir ölçü değeri taşıyan ancak birebir ölçü aracı olarak kullanılmayan verileri değerlendirmek amaçlanmıştır.

Bir buçuk karış eninde ve dört arşın uzunluğundaki kumaş *egin*; fındık büyüklüğündeki çamur *küwlik*; fındık büyüklüğündeki elma *senkeç*; fındık büyüklüğünde buz parçaları *kardu*; tek kişilik sofrası *tamgalık*; elmanın yarısı, bir çeneti *çobulmak*; altın kırıntıları *pürte*; buğday taneleri *karamuk*; az ateş, ateş parçası *odguç* gibi kelimeler kendi içerisinde bir ölçü anlamı taşımakla beraber doğrudan bir ölçülendirme usulü olarak metinlerde yer almamıştır. DLT’den tespit edilmiş bu kelimeler “Dolaylı Yollardan Ölçü Anlamı Sağlayan Terimler” (Doğan, 2014: 277-280) başlığıyla tez çalışmamda yer bulmuş idi. Bu bildiride ise, belli bir miktara karşılık geldiği düşünülen ancak karşılaştırmalı tarihî Türkçenin farklı kollarında ölçü unsuru olarak kullanıldığına dair bir işaret bulunamayan kelimelere değinilecektir.

Bildiri hazırlanırken Besim Atalay’ın Dîvân-ı Lügâtî’t Türk adlı dört eserlik cildi ile James Kelly – Robert Dankoff’un Mahmūd al-Kāşrî Compendium of The Turkic Dialects (Dîwān Luḡāt at-Turk) adlı çalışmaları esas alınmıştır.

Sonuç olarak Eski Türklerin sosyo-kültürel hayatta kullanmış oldukları bazı kelimelere dikkat çekilmiş olup bunların doğrudan olmasa bile dolaylı yoldan, belirli açılarda ölçü anlamı sağlayabileceği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dîvân-ı Lügâtî’t-Türk, ölçü bildiren adlar, kap miktarı ölçüsü, söz varlığı, dolaylı anlatım.

**MERSİN YÖRÜKLERİNDEN DERLEME SÖZLÜĞÜNDE BULUNMAYAN
DEVEYLE İLGİLİ KELİMELELER ÜZERİNE**

Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, erolozturk@gmail.com

ÖZET

Asya ve Avrupa Hunları hakkında bilgi veren kaynaklarda Türklerin at üzerinde uzun zaman geçirdikleri, kararlar aldıkları, çocukluktan itibaren atla meşgul oldukları yazılıdır. Türkçenin tarihi lehçelerinde at ve ata binme sanatıyla ilgili eserlerde ve yabancı seyyahların kayıtlarında bu bilgileri doğrulayan ifadeler vardır.

Karahanlı döneminden itibaren Türk kültüründe at kadar deve de önemli hale gelmeye başlamıştır. Karahanlı hükümdarı Saltuk Buğra Han'ın Buğra ismini taşıması bu bakımdan dikkat çekicidir. Türkçenin ilk sözlüğü Divânu Lügâti't-Türk deve için; *teve*, *tewe*, *tevey*, *tewey*, *tevi*, *tivi* gibi kelimelere yer verilmiştir. Ayrıca devenin cins ve türleri için *bugra*, *botuk*, *titir*, *torum* gibi kelimeler yer alır.

Konargöçer Irak, Halep, Şam, Bozulus Türkmenleri Anadolu yaylalarına göçlerini develerle taşımışlardır. Güney Doğu, Akdeniz ve Ege bölgesinde yerleşik, yarı yerleşik ya da konargöçer yaşayan Yörüklerin deve beslediği ve deveyi yük hayvanı olarak kullandığı bilinmektedir.

Mersin bölgesi Tarsus'tan Gazipaşa'ya kadar Yörüklerin yoğun olarak yerleştiği bir coğrafyadır. Bölgedeki Konargöçer ve yarı konargöçer Yörükler son yıllara kadar yayladan sahile ya da bir konaklama yerinden diğerine deveyle ulaşım sağlamışlardır. Bu durumun doğal sonucu olarak Mersin'in ilçe ve köylerinde yaşayan Yörüklerin ağızlar bu yaşama biçiminin sonucu olarak deve kültürüyle ilgili sözleri barındırmaktadır.

Bu çalışmada Mersin ili sınırlarında yaşayan Sarıkeçili, Bahşiş, Boynuinceli, Tosmulu, Çetrevli gibi Yörüklerin deveyle ilgili söz varlıkları incelenmiştir. Bölgede gelişen teknoloji sebebiyle sona erme tehlikesi bulunan konargöçer hayatın zengin söz varlığının derlenmesi ve Derleme Sözlüğü'ne kazandırılması ayrıca bu tür kelimelerin tarihi ve bugünkü Türk lehçelerdeki durumlarının incelenmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Deve, Mersin, Yörük, Diyalektoloji

**ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNİN TOKAT AĞZINDA YAŞAYAN BAZI
ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE**

Prof. Dr. Erol ÖZTÜRK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, erolozturk@gmail.com

ÖZET

Oğuz Türkleri tarafından başlangıçta sözlü olarak kullanılan Eski Anadolu Türkçesinin Sultan Veled'den itibaren yazılı örnekleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu tarihi lehçeyle Osmanlı Türkçesinin başlangıcı olan 15. yüzyılın ikinci yarısına kadar pek çok eser yazılmıştır. Manzum ya da mensur olarak çeşitli konularda yazılmış olan Eski Anadolu Türkçesi eserlerinin büyük bir bölümü ilmî açıdan incelenmiş ve neşredilmiştir. Bugün elimizde bulunan kaynak metin neşirleri ve bazı monografiler bu dönemin ses ve şekil özellikleri hakkında belli sonuçlara ulaşmamıza imkân vermektedir. Metinlerin diğer lehçelerden farklı gramer özellikleri ortaya çıkarılmış olmakla birlikte cevap bekleyen bazı sorular da vardır. Mesela; Eski Anadolu Türkçesinde yazılan ve standart özellikler göstermeyen metinler hangi ağız ya da ağızlarla yazılmıştır? Eski Anadolu Türkçesinin esas aldığı ağız bugün hangi gölgelerde konuşulmaktadır? Bu ağızlarda nasıl bir değişiklik olmuştur? Bu soruların cevabı için Eski Anadolu Türkçesi metinlerinin ses, şekil özellikleri bakımından Anadolu ağızlarıyla karşılaştırılması gerekir.

Eski Anadolu Türkçesinin dayandığı temel ağzın bugün hangi bölgede devam ettiği sorusuna cevap verebilmek için bu tarihi lehçenin Anadolu ağızlarıyla mukayese edilmesine ihtiyaç vardır. Yapılan bazı çalışmalar Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde görülen ünlü yuvarlaklaşmalarının Tokat, Amasya, Kastamonu, Çorum, Çankırı vb. ağızlarıyla öncelikle mukayese edilmesi gerektiği düşüncesini akla getirmektedir. Selçuklu Devleti'nin başkenti olan Konya'da ve Âşık Paşa, Gülşehrî gibi müelliflerin yetiştiği Kırşehir yöresi ağızlarında ünlü yuvarlaklaşmaları görülmemektedir. Bu durumdan hareketle Eski Anadolu Türkçesinin dayandığı temel ağzın öncelikle Tokat, Amasya, Kastamonu, Çorum, Çankırı vb. yörelerde aranması yanlış olmayacaktır.

Bu çalışmada Tokat ağzında görülen yuvarlaklaşma, tonlulaşma, k>h değişmesi, şahıs eklerindeki özel durumlar gibi özelliklerin Eski Anadolu Türkçesiyle ilgisi ortaya konulacak, Tokat ağızlarının Eski Anadolu Türkçesi ses ve şekil özelliklerine ne ölçüde benzediği hususu tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Tokat Ağızı, Dil Özellikleri

AMDO TİBETAN LANGUAGE AS REGIONAL DOMINANT LANGUAGE

BİR BÖLGESEL DOMINANT DİL OLARAK AMDO TİBET DİLİ

Doç. Dr. Gülsün MEHMET

Hacı Bayram Veli Üniversitesi, gmehmet@gazi.edu.tr

ABSTRACT

Amdo Tibetan is one of the most influential languages in the Qinghai-Gansu language band (Sprachbund). It is a dialect of Tibetan. Tibetan language is in the Tibetan-Burman group of the Sino-Tibetan language family. Tibetan has three major dialects: Central Tibetan Language (Lhasa Ü-tsan); Kham Tibetan Language (eastern Tibet); Amdo Tibet (north-east Tibet). It is spoken as a mother tongue or a second language in a wide geography. The Tibetan language is one of the dominant languages used in the historical process. This language is now in the northern part of China's Sichuan Province; It is spoken in the southern province of Gansu and in the Qinghai Province. Since the second half of the 20th century, the Chinese language has increased its power in the region. However, Amdo Tibetan, in the grammar of non-Bodik languages in the region, it has left traces in many categories. Wutun, Manghuer, Bonan and Salar are the most important ones. Perspective category, construction of adjective phrases and construction of passive voice were strongly influenced by the language of Amdo Tibet in these languages.

Key words: Amdo Tibetan, passiv voice, Salar Language,

ÖZET

Amdo Tibetçe Qinghai-Gansu dil bandı içerisindeki en etkili dillerden biridir. Tibetçenin bir lehçesidir. Tibet dili Sino-Tibet dil ailesinin Tibet –Burman grubu içindedir. Tibetçenin üç büyük lehçesi vardır: Merkezi Tibet Dili (Lhasa Ü-tsan); Kham Tibet Dili (doğu Tibet); Amdo Tibet (kuzey-doğu Tibet). Oldukça geniş bir coğrafyada ana dili ve ya ikinci dil olarak konuşulur. Amdo Tibet Dili tarihi süreç içerisinde kullanılmış lingua franka olmuş dominant dillerden biridir. Bu dil, günümüzde Çin'in Sichuan eyaletinin Kuzey bölgesinde; Gansu eyaletinin güneyinde ve Qinghai eyaletinde konuşulur. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Çince bölgede kuvvetini arttırmıştır. Ancak Amdo Tibetçe, bölgedeki Bodik olmayan dillerlerin gramerinde, pek çok kategoride izler bırakmıştır. Wutun, Manghuer, Bonan Dili ve Salar dili bunlardan en önemlileridir. Perspektif kategori, isimsel söz dizimi ve pasif çatının kurulumu bu dillerde Amdo Tibetçeden son derece köklü şekilde etkilenmiştir.

Anahtar kelimeler: Amdo Tibetçe, pasiv çatı, Salar dili

GÜVENİLİRLİĞİ İHTİLÂFLI OLAN RÂVÎLERE DAİR ZEHEBÎ'NİN YAKLAŞIMI

AL-ZAHABİ'S APPROACH TO TRANSMITTERS WHOSE RELIABILITY IS
QUESTIONABLE

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim TURHAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, halil.turhan@erdogan.edu.tr

ÖZET

II. (VIII.) asrın ikinci çeyreğinde sistematik olarak yapılmaya başlayan ricâl (transmitter) tenkidi, her ne kadar belli ölçekte günümüze kadar devam eden bir faaliyet olsa da yoğunluğunu IX. (XV.) yüzyıla kadar sürdürebilmiştir. Ricâl tenkit ilminin (the science of transmitter criticism) VIII. (XIV.) asır en önemli temsilcileri arasında ez-Zehebî yer almaktadır. Özellikle V. (XI.) asrın ikinci yarısından itibaren ve VI. (XII.) yüzyıllarda kısmen durağan bir çizgide devam eden ricâl tenkidi ez-Zehebî'yle birlikte yeniden ivme kazanmıştır. O bu sahaya kaleme aldığı birçok ricâl tenkit eserleriyle katkı sunmuştur. O bu eserlerde diğer münekkithlerin görüşlerine aktardığı gibi kendi görüşlerine de yermiştir.

Bir içtihat ürünü olmasının sonucu olarak râvî tenkitlerinde farklılıkların görülmesi tabii bir vaki'dir. Bununla birlikte bu ilim dalının sonraki bilgilerin önceki bilgilere eklenerek ilerleyen, teknik ifadeyle, kümülatif bir niteliğe sahiptir ve dönemlerin veya ricâl değerlendirmelerinin birbirinden kopuk anlaşılması mümkün değildir. Bu bilgiler dikkate alındığında her asrın kendinden önceki râvîlerin güvenilirliğiyle ilgili ihtilâflı değerlendirme yöntemi ve münekkithin râvînin güvenilirlik durumuyla ilgili kendi görüşünü belirtirken takip ettiği metot, ricâl tenkit tarihinin analiz edilmesinde kritik bir konumda yer almaktadır. Esasında ricâl tenkidinin bir ilim olarak II. (VIII.) asrın ikinci çeyreğinde teşekkül ettiği kabul edildiğinde ez-Zehebî'ye gelinceye kadar altı yüzyılı aşan bir birikim varlığı söz konusudur. Bu tebliğde VIII. (XIV.) asrın, ricâl tenkit alanında en etkili isimlerinden olan ve ricâl ilmiyle hadis usûlü alanında eserler kaleme alan Tâcüddîn Abdülvehhâb es-Sübkî (ö. 771/1370), İbn Kesîr (ö. 774/1373) ve Burhânüddîn İbn Cemâa'nın (ö. 790/1388) hocası olan ez-Zehebî'nin dönemin ihtilâflı râvîlerinin değerlendirmesinde takip ettiği metot genel hatlarıyla ele alınacaktır. Bu bağlamda onun iki değerlendirme arasında çelişkinin söz konusu olabilmesi için gerekli gördüğü şartların bulunup bulunmadığı ele alınacaktır. Ayrıca tesadüfi olarak seçilen örneklem râvî grubu üzerinden ez-Zehebî'nin güvenilirliği ihtilâf edilen râvîlerde onların zayıf olduklarına mı yoksa güvenilir olduklarından yana mı tavır sergilediği belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis Tenkidi, Ricâl Tenkidi, Cerh, Ta'dîl, İhtilâflı Râvîler, ez-Zehebî

**OKULÖNCESİ DÖNEMDE AKTİF ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN
ÖĞRENCİLERE SAĞLADIĞI YARARLAR¹**

Öğr. Gör. Pınar COŞKUN

Munzur Üniversitesi, pcoskun@munzur.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAZU

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, hkazu@firat.edu.tr

ÖZET

Günümüz toplumu artık sanayi toplumunun da ötesine geçmiş ve bilgi toplumu haline gelmiştir. Bireyin niteliklerinin geliştirilebilmesi ve gelecekteki yaşama hazırlanabilmesi nitelikli bir eğitim sisteminden geçirilmesine bağlıdır. Teknoloji ve bilgi çağının yaşandığı günümüz eğitim sisteminde temel amaç, öğrencilerimize mevcut bilgileri aktarmaktan çok bilgiye ulaşma becerilerini kazandırmak olmalıdır. Bu kazanım üst düzey zihinsel süreç becerilerinin eğitim-öğretimin ilk yıllarından itibaren uygulanmasını gerekli kılar. Üst düzey zihinsel beceriler, ezberden çok, kavrayarak öğrenme, karşılaşılan yeni durumlarla ilgili problemleri çözebilme ve bilimsel yöntem süreci ile ilgili becerileri gerektirir. Bu süreçte öğretmenler; öğrencilere sürekli teorik bilgi vermek yerine onların bilgiye kendilerinin ulaşmasını sağlamalıdır. Bunun için de aktif öğrenme etkinliklerinin eğitimin ilk yıllarından itibaren uygulanması gerekmektedir.

Aktif öğrenmenin okulöncesi eğitim kurumlarından itibaren uygulanması erken çocukluk dönemindeki çocukların belirlemekte olan beceri ve yeteneklerini sonuna kadar kullanmaları için olanak sağlar. Çocuklar ileriki eğitim yaşantılarında özgüvenli, eleştirebilme özelliğine sahip, düşünen, tartışan, çözüm üreten kişiler olarak hayata atılırlar. Bu araştırma ile okulöncesi eğitim kurumlarında aktif öğrenme etkinliklerinin öğrencilere sağladığı yararların düzeyi saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Elazığ il merkezinde görev yapan okulöncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem ise evrenin tamamı alınmıştır. Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuş, bunun için bir anket geliştirilmiştir. Yapılan araştırmalar ve literatür taraması sonucunda hazırlanan anket, Elazığ ili okulöncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlere uygulanmıştır. Öğretmenlere dağıtılan anket sayısı 150'dir. Bu anketlerden 150 tanesi de geri alınmıştır. Ankettten elde edilen veriler SPSS for Windows 12.0 programı ile analiz edilmiştir.

Yapılan analiz sonucu; okulöncesi dönemde öğretmenlerin öğrenme-öğretme süreçlerinde ne tür etkinliklere daha çok yer vermeleri gerektiği hakkında bir fikir vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Eğitim, Aktif Öğrenme, Aktif Öğrenme Etkinlikleri.

¹ Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAZU tarafından danışmanlığı yapılan Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında yayınlanmış olan Pınar BULUT'un “ Okulöncesinde Aktif Öğrenme Modelinin Uygulanabilirliği (Elazığ İli Örneği)” Konu Başlıklı, Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.

KREDİ RİSKİ DELTA VE MONTE CARLO SİMÜLASYON YÖNTEMİ

Prof. Dr. Şenol ALTAN

Gazi Üniversitesi, saltan@gazi.edu.tr

Vasif NAZARLI

Gazi Üniversitesi, vasifnazarli@gmail.com

ÖZET

Serbestleşme ve deregülasyon son zamanlarda hız kazandı.Bu nedenle finansal kuruluşların faaliyetlerinin emniyetini ve düzenini korumak sebebiyle,risklerini uygun bir şekilde kontrol etmesi gerektiğini göz önüne alarak,riski belirli bir seviyede sermayeyle ilişkili tutmak yararlıdır.1988'de Basel Sermaye Uzlaşısı-Uluslararası Sermaye Ölçümleri ve Sermaye Standartlarının Uyumlaştırılması-risk'e dayalı sermaye kurallarının uygulanması için tekdüzeli bir çerşeve oluşturdu.Bununla birlikte bu çerşeve,kredibilitesine bakılmaksızın tüm özel şirketlere verilen krediler için aynı "Risk ağırlığı" (toplu risk varlıklarının hesaplanması için varlıklara uygulanan oran) için geçerlidir.Böyle bir yaklaşım,bankaları,daha yüksek riskli kredileri korurken,kolaylıkla feshedilebilecek kredileri ortadan kaldırmaya teşvik edebilir. Buna bağlı olarak da fon ihtiyacı olan kesimlere gerekli fonların aktarımı yavaşlamakta ya da hiç aktarılamaması gibi bir durum ortaya çıkabilmektedir. Hissedarların sahip olduğu şirketler,kamu otoritelerine sahip finansal kuruluşlar olarak sağlam ve güvenli bankacılık işlevleri gerçekleştirirken,bankaların bu rekabetçi dönem boyunca öz sermaye getirisini en üst düzeye çıkarması bekleniyor.Bankalar,işletme riskini sermaye içinde tutmalarını ve tahsis edilen sermayenin riske göre düzeltilmiş getirisini kredi riskinin daha doğru bir şekilde ölçülmesine dayanan karlılık endeksi olarak kullanmalarını gerektiren yönetim yöntemine göre gerçekleştirmek için yararlı buluyor.Finansal kurumların ve bankaların karşılaştığı en önemli risklerden bir tanesi kredi riski olup; bu kurumların kredi riskini üstlenmeden ve kredi riskini yönetmeden kendi faaliyetlerini gerçekleştirmeleri imkansızdır.Son yıllarda yaşanan finansal krizlerin ve kayıpların çok ciddi boyutlara ulaşması nedeniyle ister bankalarda,ister finansal kurumlarda kredi riski yönetimine büyük önem verilmeye başlanmıştır.Kredi riski denildiğinde dört farklı kavram dikkate alınmalıdır.Bunlar; temel kredi riski,piyasa riskinden kaynaklanan kredi riski,kalıntı risk ve kredi yoğunlaşması riskidir.Tüm bunları göz önünde bulundurarak son yıllarda bir kaç yazılım geliştirilmiş,farklı yöntemler ve modeller kullanılmıştır.Bilimsel makalemizde Kredi Riski Delta ve Monte Carlo simülasyon yöntemi kullanarak finansal kurumların ve bankaların portföy fiyatlama sürecinin ve kredi portföyü içinde ihtimal olunan kayıpların tahmini için değişik yollar aranmış ve bu portföylerin maruz kalacağı kredi riskleri ölçülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kredi Riski,Kredi Riski Delta,Monte Carlo Simülasyonu.

**BİST 100 ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN SANAYİ VE İMALAT SEKTÖRÜ
FİRMALARININ SİSTEMATİK VE SİSTEMATİK OLMAYAN RİSKLERİNİN
ÖLÇÜLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Umut Tolga GÜMÜŞ

Adnan Menderes Üniversitesi, ugumus@adu.edu.tr

Hazal DOĞAN

Adnan Menderes Üniversitesi, hazal.dgnhzl@gmail.com

Arş. Gör. Hatice Can ÖZİÇ

Adnan Menderes Üniversitesi, haticecan88@gmail.com

ÖZET

Son dönemlerde ekonomik konjonktüre bağlı olarak, Türkiye’de sermaye piyasaları hızla gelişmiş ve bu gelişmeye bağlı olarak Türkiye borsasını temsil eden piyasa endeksi çok yüksek seviyelere ulaşmıştır. Döviz kurunda gerçekleşen sert hareketlerde devreye girdiğinde, şirketler belirli risk unsurlarıyla bariz bir şekilde karşı karşıya kalmıştır. Piyasanın karşı karşıya kaldığı bu riskleri analiz edebilmek için sistematik ve sistematik olmayan risklerin analizi yapılarak, toplam riskin sonuçlarına ulaşılmıştır.

Çalışmada, özellikle ülke ekonomilerinde önemli bir yer tutan imalat sektörünün bu piyasa koşullarından ne şekilde etkilendiği ve risk yönetimlerini ne ölçüde doğru yaptıkları incelenmiştir. Bu amaçla, BIST100’de bulunan ve beş yıl boyunca düzenli temettü ödeyen imalat sanayi firmaların 2017 yılına ait aylık verileri kullanılarak toplam riskleri hesaplanmış ve elde edilen bulgular değerlendirilerek öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Borsa İstanbul, Risk Çeşitleri, Beta Katsayısı

ABSTRACT

Recently, depend on the economic conjuncture, capital markets have improved rapidly in Turkey and depend on this improvment, stock market index which represents the Turkey Stock Exchange, reached high levels. Firms confronted clearly specific risk factors when harsh movements occur in currency rate. In order to analyze the risks that are confronted by firms, it is reached conclusion of total risk by analyzing the systematic and non systematic risks.

In this paper, it is examined that production sector which takes place significantly in country economies, how is effected these market conditions and how well-manages the risk management. For this purpose, the total risks of the manufacturing industry firms in BIST100, which have been paid regular dividends for five years, were calculated using the monthly data of 2017 and the findings were evaluated and recommendations were presented.

Keywords: Borsa İstanbul, Types of Risk, Beta Coefficient

**BİST’ TE İŞLEM GÖREN GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI
İŞLETMELERİNİN FİNANSAL ORANLARI VE HİSSE SENETLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Umut Tolga GÜMÜŞ

Adnan Menderes Üniversitesi, ugumus@adu.edu.tr

Arş. Gör. Hatice Can ÖZİÇ

Adnan Menderes Üniversitesi, haticecan88@gmail.com

Hazal DOĞAN

Adnan Menderes Üniversitesi, hazal.dgnhzi@gmail.com

ÖZET

Hisse senetleri yatırım araçları arasında riski en yüksek olandır. Bu da yatırımcıları, yatırım yapacakları senetleri belirlerken bekledikleri kazançları sağlayacak kabul görülebilir risk düzeyinde bir yatırım kararı vermeye zorlamaktadır. Bu durum yatırımcıların getiriler üzerindeki riskleri doğru bir şekilde belirleyebilmelerine bağlıdır. Şirketlerin oranları kullanılarak senet fiyatlarının belirlenebildiği görüşü ilk defa 2004 yılında Tesfatsion tarafından öne sürülmüştür. İlk başlarda getiriler ile oranlar arasında doğrusal bir ilişki olduğu varsayılmıştır. Finansal oranlar kullanılarak yapılan birçok çalışmada, oranlar ile getiriler arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu varsayılmaktadır. Ancak, her oran ile getiri arasında doğrusal bir ilişki bulunmamaktadır. Bu açıdan doğrusal kabul edilerek alınan kararların gerçekliliği tartışma konusudur. Getiriler ile oranlar arasındaki ilişki nasıl ise, yatırımcı açısından alınacak kararların doğruluğu da o derece güçlüdür.

Bu açıdan çalışmanın amacı, firmaların finansal oranları ile hisse senedi getirileri arasındaki ilişkilerin belirlenmesidir. Çalışma kapsamında BİST’ te işlem gören ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı sektöründe 2017 yılında faaliyet gösteren 28 işletmenin finansal oranlarıyla hisse senetleri getirileri arasındaki ilişkiyi açıklayan en uygun matematiksel modelin tespitini için analizler yapılmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkeni olarak 4 ana oran grubundan 13 oran (Cari Oran, Nakit Oran, Alacak Devir Hızı, Dönen Varlık Devir Hızı, Aktif Devir Hızı, Özsermaye Devir Hızı, Brüt Kar Marjı, Net Kar Marjı, Özsermaye Karlılığı, Finansal Kaldıraç Oranı, Borçlanma Oranı, Kısa Vadeli Yabancı Kaynak/Toplam Aktif, Uzun Vadeli Yabancı Kaynak/Toplam Aktif) kullanılmıştır. Bağımlı değişken olan hisse senedi getirileri ise al ve tut (Buy and Hold) ve birikimli getiri (cumulative returns) yöntemi ile tespit edilmiştir. Bu değişkenler kullanılarak ilişkilerin doğrusal olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda, finansal oranlar ile hisse senedi getirileri arasında olan ilişki bir doğrusal ve diğer dokuz tanesi doğrusal olmayan (logaritmik, ters, karesel, kübik, bileşik, güç, S-eğrisi, büyüme ve üssel) matematiksel modeller yardımıyla açıklanmasıdır. Sonuç olarak, finansal oranlar ile hisse senedi getirileri arasında doğrusal modele uygun ilişkiler olduğu gibi (Sadece Aktif Devir Hızı ile doğrusal), doğrusal olmayan modellerde de birçok ilişki saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Oranlar, Doğrusal Model, Hisse Senedi Getirisi, BİST100

FİNANSAL TÜKETİCİ HAKLARININ KORUNMASINDA ÖNEMLİ NOKTALAR
THE IMPORTANT ISSUES IN THE PROTECTION OF FINANCIAL CONSUMER
RIGHTS

Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, buketcatakoglu@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Finansal tüketici, kişisel gereksinimlerini karşılamak amacıyla banka ve diğer finansal kuruluşlardan hizmet alan kişidir. Finansal tüketicinin korunması, banka ve diğer finansal kuruluşlar ile finansal tüketiciler arasında eşit ve adil bir alışveriş ortamını sağlamaya yönelik düzenlemeleri ve uygulamaları ifade etmektedir. Bu çerçevede tüketicilerin doğru karar alabilmeleri için gerekli tüm bilgilerin tarafsız ve eksiksiz sunulması, finansal kuruluşların tüketicilere haksız veya yanıltıcı şekilde davranmalarının önüne geçilmesi ve tüketici şikayetlerine ilişkin uyuşmazlıklar için uygun mekanizmaların sağlanması çok önemlidir. Zira bunlar finansal tüketicinin korunması gerekli temel haklarıdır.

Finansal tüketici hakları ve korunması hususunda son yıllarda öne çıkan düzenleme ve uygulamalar, özellikle tüketici kredilerine ilişkin olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüketici kredisi, tüketim amacıyla satın alınan mal ve hizmetlerin finansmanını karşılamak için kullanılan bir kredi şeklidir. Tüketici kredilerine ilişkin düzenlemeler 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 22 ve devamı maddelerinde yer alır. Burada tüketicileri koruyucu önemli yenilikler olduğu görülmektedir. Tüketici kredisi sözleşmeleri için öngörülen özel şekil şartları, tüketiciyi yazılı olarak bilgilendirme zorunluluğu, cayma hakkına ilişkin düzenleme, tüketiciden alınabilecek faiz ve masraflar hakkında getirilen kısıtlamalar, tüketici kredisi sözleşmelerindeki kefaletin adi kefalet hükmünde sayılması bunlardan bazılarıdır. Ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından 2014 yılında çıkarılan yönetmelik de finansal tüketiciden alınabilecek ücret ve masraflar noktasında koruyucu hükümler içermektedir. Bu bağlamda, anılan yönetmelik ve ekinde yer alanların dışında herhangi bir ürün veya hizmet için tüketiciden ücret, komisyon, masraf ve benzeri adlar altında herhangi bir parasal tutar talep edilemeyecektir.

Finansal hizmetler sektöründe etkinliğin, şeffaflığın sağlanması ve finansal piyasaların sağlıklı işlemesi için tüketiciyi koruyan uygulama ve düzenlemelerin yaygınlaştırılması gereklidir. Zira finansal hizmet sağlayıcı kuruluşlar tüketiciler karşısında daha fazla bilgi, güç ve kaynak avantajına sahiptir. Bu da tüketicinin korunması kavramını oluşturan temel gerekçe olarak karşımıza çıkar.

Anahtar Kelimeler: Finansal tüketici, tüketici kredisi sözleşmeleri, tüketicinin korunması

**KÜÇÜK VE ORTA BOY İŞLETMELERİN (KOBİLERİN) FİNANSMAN
SORUNLARINA TİCARET HUKUKU YAKLAŞIMI**

THE COMMERCIAL LAW APPROACH TO FINANCING ISSUES OF SMALL AND
MEDIUM-SIZED ENTERPRISES (SMEs)

Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, buketcatakoglu@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Özel hukukun temel ilkelerinden biri sözleşme özgürlüğüdür. Bu ilke uyarınca taraflar bir hukuki işlemi yapıp yapmamakta, bunun içeriğini belirlemekte ve karşı tarafı seçmekte özgürdür. Ancak bu ilkenin istisnasız her sözleşme ilişkisinde uygulanması mümkün değildir. Özellikle işçi, kiracı, kefil, tüketici ve yatırımcı gibi ilişkinin zayıf konumda bulunan taraflarının hukukten korunması gerekir. Ancak Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) tabi tacirlerin her türlü işlerinde basiretli bir iş adamı gibi davranması gerekmektedir (madde 18/2). Bu nedenle tacirlerin kural olarak özel biçimde korunmasına gerek olmadığı kabul edilmektedir. Ancak mevcut kapitalist ekonomik düzenin koşulları, tacirlerin de korunmaya muhtaç olduğunu göstermiştir. Zira tacirlerin ticari yaşamda tutunabilmek için ekonomik yönden zararlı sonuçlar doğuran hukuki işlemler yaptıkları görülmektedir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, büyük bir pazar olarak gördükleri dev şirketlerle ticari ilişkiye girebilmek için, kendileri açısından çok olumsuz sonuçlar doğurabilecek sözleşmeler imzalamak zorunda kalmaktadırlar. Bu sözleşmelerde alıcı konumundaki büyük şirketin para borcu uzun bir vadeye yayılmakta veya herhangi bir vade kararlaştırılmamaktadır. Bu durumdan para alacaklısı küçük veya orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) önemli ekonomik zararlar görmektedir. İşte 6102 sayılı TTK'nın 1530'uncu maddesi, ticari işletmeler arasında yapılan mal ve hizmet tedariki sözleşmelerine ilişkin özel koruyucu hükümler öngörmüş ve KOBİ'lerin yaşadığı bu önemli finansman sorunlarının çözümüne odaklanmıştır. TTK.1530/2-7 hükümleri, bedel ödeme borçlarında borçluya tanınan uzun ödeme sürelerini önlemek ve geç ödemelerle mücadele etmek, böylece para alacaklısının korunmasını sağlamak için Avrupa Birliği'nin Avrupa Parlamentosu ile Konseyi tarafından çıkarılan 2011/7 sayılı "Ticari İşlemlerde Geç Ödemelerle Mücadeleye İlişkin Yönerge" esas alınarak getirilmiştir.

Pek çok büyük ve güçlü ticari işletme, geç ödemeyi bir finansman aracı olarak kullanmakta; ancak bu araç güçlü ticari işletmelere mal ve hizmet tedarikinde bulunanları çok güç durumda bırakmakta, nakit akışlarını olumsuz etkileyerek finansal durumlarını sarsmakta, rekabet gücü ve kârlılığını zedelemekte, hatta iflasa sürüklemektedir. Bu noktada TTK.1530 ile güdülen amaç, ticari işletmeler arasındaki mal ve hizmet tedariki işlemlerinde, ekonomik yönden konumu güçlü olan, özellikle market, süpermarket, hipermarket gibi işletmeler karşısında, bu işletmelere mal ve hizmet tedarikinde bulunan üretici ve işletmelerin korunmasıdır. Bu hükümle getirilen özel tedbirler ile, tedarik borcunu yerine getirmiş olan para alacaklısı bir üretici ya da KOBİ, alacağına hızlı ve usuli formalitelerden arınmış şekilde kavuşabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk Ticaret Kanunu madde 1530, mal ve hizmet tedariki sözleşmesi, küçük veya orta boy işletmelerin finansman sorunları

ABSTRACT

One of the basic principles of private law is freedom of contract. In accordance with this principle, the parties are free to make a legal transaction, determine its content and choose the other party.

However, it is not possible to apply this principle in every contractual relationship without exception. In particular, the weakly involved parties such as workers, tenants, guarantors, consumers and investors should be legally protected. Merchants subject to the Turkish Commercial Code should act as a prudent businessman in all kinds of transactions (article 18/2). It is therefore, as a rule, recognized that there is no need for special protection of merchants.

But the conditions of the current capitalist economic order have shown that merchants are also in need of protection. In fact, it is seen that merchants have done legal transactions that cause harmful consequences in order to be able to hold in commercial life. Small and medium-sized enterprises are obliged to sign contracts that may have very negative consequences for themselves in order to enter into a commercial relationship with the giant companies seen as a big market.

In these contracts, the debt of the large company as the buyer is spread over a long term or no term is determined. In this case, small or medium-sized enterprises (SMEs), which are money creditors, suffer significant economic losses. Here, Article 1530 of the Turkish Commercial Code (TCC) numbered 6102 provides special protective provisions regarding to the transactions, which aim the procurement of goods and services between the commercial enterprises and focuses on the solution of these important financial problems experienced by SMEs. Paragraphs 2 and 7 of the Art. 1530 of the TCC are set forth in order to limit the long payment periods granted to the debtors, to prevent late payments and thereby to protect the creditor by grounding on the “Directive on Combating Late Payment in Commercial Transactions” numbered 2011/7 which was enacted by the European Parliament and Council of the European Union.

The most of the large and strong enterprises use late payment as a financing instrument. However, such instrument puts the suppliers of goods and services to strong enterprises in a difficult position, unsettles their financial positions by negatively affecting the cash flows, damages their competitiveness and profitability, and even leads them to bankruptcy. At this point, with regard to the transactions on procurement of goods and services between enterprises, the TCC Art.1530 aims to protect the manufacturers and the enterprises that supply goods and services to the economically strong enterprises, such as markets, supermarkets and hypermarkets. That provision aims to provide the creditor such as manufacturer or SME, who has already fulfilled his obligation of procurement, with the opportunity to collect his debts quickly and without carrying out any procedural action.

Keywords: Article 1530 of the Turkish Commercial Code, procurement of goods and services, financing issues of small or medium-sized enterprises

**TÜRKİYE TÜRKMENİSTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ VE FİNANSAL İŞBİRLİĞİNE
YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME**

Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, meltemkeskin@aol.com

ÖZET

Türkmenistan; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Özbekistan ve Türkiye gibi beş bağımsız Türk Cumhuriyetlerinden biridir. Orta Asya coğrafyasında yer alan Türkmenistan Cumhuriyeti Türkiye ile tarih, soy bağı olduğu kadar ticari ve ekonomik alanlarda da birbirleri ile işbirliği yapabilmişlerdir. Türkmenistan'ın bağımsızlığının üzerinden yirmi altı yıl gibi kısa bir süre geçmiş olmasına ve serbest piyasa ekonomisine geçişte pek çok sancılı problemle karşılaşmasına rağmen bu süreci iyi yönetebilmişlerdir.

Ülke doğal gazı rezervi oldukça yüksek olması nedeni ile Türkmenistan ihracatının yarısından fazlasını doğal gaz ve petrol oluşturmaktadır. Ancak doğal kaynak varlığının yarattığı literatüre de “Hollanda hastalığı” olarak giren laneti yaşamamaları için gerekli önlemlerin de biran önce alınması gerekmektedir. Bununla birlikte hane halkının göreceli gelirinin artması tüketici talebinin artmasına neden olmakla beraber yerli üretimdeki çeşit kıtlığı Türk iş insanlarına Türkmenistan'da sürdürülebilir yatırımlar ve iş imkânları sunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye ve Türkmenistan Cumhuriyetleri arasında var olan ticari ilişkilerini incelenmesi bu kapsamda mevcut durum ve söz konusu finansal ilişkilerin geliştirilebileceği uluslararası ticaret konusunda işbirliğinin artırılmasını sağlayacak çözümler ile doğrudan yatırımların geliştirilmek için yol ve yöntemleri belirlemektir. Çalışmada, Türkmenistan ve Türkiye Cumhuriyeti arasında artan ikili ilişkiler ticaret ve doğrudan uluslararası yatırımların finansal boyutu istatistiki verilere dayanarak oluşturulmuştur. Bu veriler Türk İstatistik Kurumu, Türkmenistan İstatistik Ajansı ve Uluslararası Ticaret Merkezi verilerine dayanarak hazırlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre; Türkmenistan'da Türk sermayeli firma sayısı altı yüzdür. Ülkenin inşaat sektöründe Türkiye'den gelen malların kullanılması yaygındır. Türkiye'nin Türkmenistan'dan ithal ettiği başlıca mallar; pamuk ve pamuk ürünleri, petrol ürünleri, mineraller, hayvan derisi, kimyasal gübreler ve taze çiçek gibi ürünlerdir. Ulaşılan veriler göstermektedir ki; Türkmenistan, ekonomisi petrol, doğal gaz ve pamuk üretimine bağlıdır. Türk firmaları pek çok sektörde ülkeye yatırım yapmışlardır ancak bu yatırımları çeşitlendirilmesi de mümkündür. Ayrıca, Türkiye; Türkmenistan'ın ihtiyacı olan etkin para politikasının yürütülmesinde de yardımcı olabilecek potansiyele sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-Türkmenistan, Uluslararası Ticareti, Finansal İlişkiler

TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARET AÇIĞI VE DÖVİZ KURU BASKISININ ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, meltemkeskin@aol.com

ÖZET

Türkiye, 20. Yüzyılın son çeyreği ile birlikte dış ticarette kayda değer gelişmeler göstermeye başlamıştır. 1975 yılında 6.1 milyar dolar seviyesinden 1980 de 10.8 milyar dolara ve 1987 yılında 24.3 milyar dolar, 1990 yılında 35,5 milyar dolar 2000 yılında 82,7 milyar dolar, 2010 yılında dış ticaret hacmi 299.4 milyar dolar ve 2017 yılında bu hacim 390.7 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye enerji ihtiyacında dışa bağlı olması, Türkiye ihracata konu olan malların üretimi için zorunlu olan ara maddelerin ithaline bağımlı olması ve gelişmiş teknoloji ile üretilmiş malların talebinin artması sonucu ithalatın hızlanmasına neden olmuştur. Bu ithalata bağımlılığın sonucu olarak ihracat aleyhine gelişen dış ticaret dengesi yıllar itibari ile dış ticaret açığının büyümesine neden olmuştur. 2011 yılında Türkiye, 105.9 milyar dolarla tarihinde en büyük ticaret açığını vermiş sonraki yıllarda daha az dış ticaret açığı vermekle beraber her geçen gün denge artarak bozulmaya devam etmiştir. Dış ticaret dengesini Türkiye lehine çevirebilmek için radikal çözümleri içerisinde barındıran reformist yapısal çalışmaların her alanında hayata geçmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Dış ticaretin, döviz kurları ile etkileşimi ise buzdüğünün sadece görünen kısmını oluşturmaktadır.

Türkiye dış ticaretinde özellikle Avrupa Birliği ülkelerinin payı oldukça büyük bir orana sahip olduğu için ihraç ürünlerinin büyük bir kısmı Avro olarak getiri sağlarken üretimde kullanılması zorunlu olan ara malların ithalatında ise Amerikan Doları kullanılarak alım yapmaktadır. Döviz kurlarındaki artış teoride ithalata daralma ve ihracatta artış olacakmış gibi görünse de uygulamada yetersiz kalmakta ve ihracatın özellikle sanayi boyutunda istikrarlı bir kur tercih edilmektedir.

Çalışmada döviz kurunun dış ticaret üzerine olan etkilerini belirleyebilmek için ithalat ve ihracat talep modelleri kullanılarak fiyat etkisi belirlenmek amaçlanmıştır. Ayrıca çalışma sonucunda, Türkiye’nin dış ticaret açığını ihracat lehine çevirebilmek için özellikle ihraca konu olan malların yapısal değişimini de sağlamak gerekmektedir. Yapısal değişimin temeli, teknoloji kullanımı ile marka üretmek ve diğer ülkelerle kıyaslandığında farklı üretilen ürünlere yani bu toprakların geleneklerinden gelen değerlere katma değer katarak dünyada tanınırlığı ve talep edilişliğini artırmaktan geçmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Türkiye, Döviz Kuru

YAŞLI KADINLARIN EVLİLİĞE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ

Öğr. Gör. Barış DEMİREL

Kırıkkale Üniversitesi, bdbarisdemirel@gmail.com

Doç. Dr. Hande ŞAHİN

Kırıkkale Üniversitesi, hande_k1979@yahoo.com

ÖZET

Yaşlı kadınların evliliğe ilişkin düşüncelerinin öğrenilmesinde dair ortaya konan bu araştırma, tanımlayıcı tipte bir araştırma olarak kurgulanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomoloji/phenomenology) yaklaşımı kullanılarak araştırma süreci yürütülmüştür. Çalışmaya dahil olan katılımcılardan veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formunda yer alan sorulara ek olarak yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan soru cetveli ile yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Veriler, 9 Temmuz- 16 Temmuz 2018 tarihleri arasında toplanmış olup araştırma 65 yaş ve üzeri kadınların evinde yürütülmüştür. Yaşlı kadınlarla görüşmeye başlamadan önce araştırmanın amacı, ses kaydının olacağı konusunda bilgi verilmiş, araştırmaya katılmayı kabul eden yaşlılardan gönüllü olarak katıldıklarını belirten sözlü ve yazılı onamları alınmıştır. Araştırmacılar tarafından görüşmenin engellenmemesi için görüşme yapılan ortamın sessiz, sakin olması ve görüşmenin bölünmemesi sağlanmıştır. Görüşme süresi her bir yaşlı kadın ile 45 dakika ve 60 dakika arasında sürmüştür ayrıca her bir birey ile tek sefer görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklemini Giresun ili merkezinde yaşayan 65 yaş ve daha ileri yaşta bulunan sekiz kadın oluşturmuştur. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde nitel veri analizlerinden betimsel ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan yaşlılara yönelik evliliğe dair görüşlerini ön plana çıkaracak belirleyici temalar altında sorular sorulmuştur. Buna göre yaşlı kadınlara evlilik denilince aklına ilk olarak ne geldiği sorulduğunda; aklına ilk olarak ‘‘sevgi’’ gelenler (3 yaşlı) ağırlıklı olarak yer almıştır. Evlilikten beklentileri sorulduğunda ise ‘‘mutluluk’’ olduğunu belirtenler (6 yaşlı) ön plana çıkmıştır. Mutlu evliliğin sırrının ne olduğu sorulduğunda ise katılımcılar tarafından ‘‘karşılıklı anlayış’’ fikrinin (5 yaşlı) genel beyan olduğu öğrenilmiştir. Yaşlı kadınların eşleriyle yaşadıkları ya da yaşayacakları muhtemel anlaşmazlıkların çözümünde hangi yola başvurdıkları sorulduğunda; yaşlı kadınların yarısı (n=4) evlilikte eşi ile yaşadığı anlaşmazlıkları ‘‘konuşarak-iletişim kurarak’’ çözdüğünü belirtirken, kadınların yarısı (n=4) ise yaşanan anlaşmazlıklar karşısında sessiz kaldıklarını ‘‘susarak-fikir beyan etmeyerek’’ sorunlarına çözüm aradıklarını öne sürmüşlerdir.

Elde edilen sonuçlar ışığında araştırmacılar tarafından ön plana çıkan öneriler ise; Evliliklerin yürütülebilmesi adına evlilik eğitimlerinin sistematik bir şekilde verilmesi, eşlerin empatik becerilerini geliştirmeye ve ataerkil ideolojinin ağırlığını kırmak adına kamu spotlarının geliştirilmesi ve her ailenin gerçekten profesyonel olan Psikolog, Psikolojik Danışman ve Sosyal Hizmet Uzmanı gibi mesleklerden bir danışmanın olması şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Kadın, Mutlu Evlilik, Yaşlı.

EVLİ ERKEKLERİN AİLE İÇİ ŞİDDETE DAİR DÜŞÜNCELERİ

Öğr. Gör. Barış DEMİREL

Kırıkkale Üniversitesi, bdbarisdemirel@gmail.com

Doç. Dr. Hande ŞAHİN

Kırıkkale Üniversitesi, hande_k1979@yahoo.com

ÖZET

Evli erkeklerin aile şiddete dair düşünceleri ve farkındalık düzeylerini ölçmeye yönelik olarak ortaya konan bu araştırma, betimsel tipte bir araştırma olarak kurgulanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomoloji/phenomenology) yaklaşımı kullanılarak araştırma süreci yürütülmüştür. Çalışmaya dahil olan katılımcılardan veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formunda yer alan sorulara ek olarak yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan soru cetveli ile yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Veriler, 23 Temmuz- 30 Temmuz 2018 tarihleri arasında toplanmış olup araştırma evli erkeklerle yürütülmüştür. Evli erkeklerle görüşmeye başlamadan önce araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, araştırmaya katılmayı kabul eden evli erkeklerden gönüllü olarak katıldıklarını belirten sözlü onamları alınmıştır. Araştırmacılar tarafından görüşmenin engellenmemesi için görüşme yapılan ortamın dışarıdan gelebilecek etkilere karşı kapalı olması sağlanmıştır. Görüşme süresi her bir evli erkek ile 25 dakika ve 40 dakika arasında sürmüş ayrıca her bir birey ile tek sefer görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklemini Trabzon ili merkez Ortahisar ilçesinde yaşayan ve mevcut durumda evliliği devam eden on bir erkek birey oluşturmuştur. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde nitel veri analizlerinden betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan evli erkeklerin aile şiddete dair görüşlerini ön plana çıkaracak belirleyici temalar altında sorular sorulmuştur. Elde edilen sonuçlara bakıldığında; on bir katılımcının yaş ortalamasının 53.18 olduğu, tamamının (%100) eşinin ev hanımı olduğu, %27.2 ‘sinin geniş aile tipinde yaşamını sürdürdüğü, evlilik sürelerinin ortalama 28.2 yıl olduğu ve çocuğu bulunmayan yalnızca bir çiftin olduğu belirlenmiştir. Şiddet konusunda evli erkeklerden yalnızca birisi eşine şiddet uyguladığını ifade etmişken; diğer 10 katılımcı şiddet uygulamadığını beyan etmiştir. Ancak beyanların içerisinde duygusal şiddet gibi toplumsal olarak çok belirgin olmayan şiddet türleri göz ardı edilerek fiziksel şiddet odağında böyle bir sonuç çıktığı düşünülmüştür.

Genel anlamda aile şiddete dair olmaması gerektiği sonucuna ulaşan araştırmada toplumsal cinsiyet rollerinin uygulanması halinde herhangi bir problem olmayacağı ve kimsenin de şiddet görmeyeceği gibi bir sonuca da ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları ışığında “şiddet” kavramının tam olarak ne olduğunun belirlenmesi ve fiziksel şiddet dışında da şiddet biçimlerinin olduğunun da eğitim sistemi içinde öğretilmesi gibi çeşitli önerilere de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Evli Erkek, Kadın.

**YETİŞKİNLERDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMASI BELİRTİLERİNİN
PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞA ETKİSİ**

Ayça GAMZELİ

Beykent Üniversitesi, aycagamzeli@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman KAHRAMAN

Beykent Üniversitesi, suleymankahraman@beykent.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı çocukluk çağı istismar ve ihmal belirtilerinin psikolojik sağlamlığa etkisini araştırmaktır. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmaya toplam 392 kişi katılmıştır. Örneklemi çocukluk çağı travma geçmişi olan ve olmayan 18-65 yaş arası 248'i kadın, 144'ü erkek oluşturmaktadır. Örneklemde çocukluk çağı travma geçmişi olmayan 160 kadın, 86 erkek; çocukluk çağı travma geçmişi olan ise 88 kadın 58 erkek katılımcı vardır. Veri toplamak için; araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu, çocukluk çağı ruhsal travma ölçeği ve yetişkin yılmazlık ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde çocukluk çağı travması olan kadınların çocukluk çağı travması olan erkeklere göre psikolojik yılmazlık düzeylerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğu, çocukluk çağı travmalarının psikolojik sağlamlığın negatif yönde etkilediği, çocukluk çağı travması olmayan bireylerin çocukluk çağı travması olan bireylere göre psikolojik yılmazlık düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğu sonuçları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ileride yapılacak çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Travmaları, Ruhsal Travma, Psikolojik Sağlamlık, Psikolojik Yılmazlık

**ZİHİNSEL ENGELLİ VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN
YAŞAM KALİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Uzm. Ferit TOPRAK

Hacettepe Üniversitesi, ferittoprak@outlook.com

Prof. Dr. Zeynep ÇOPUR

Hacettepe Üniversitesi, zcopur@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma üstün yetenekli ve zihinsel engelli çocuğa sahip ailelerin yaşam kalitelerinin karşılaştırılması amacı ile planlanmış ve yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Ankara İlinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hizmet veren Bilim ve Sanat Merkezlerine (BİLSEM) devam eden çocuğa sahip aileler ile zihinsel engelli çocuğa sahip olup çocuklarının eğitsel değerlendirme ve tanılanmasını Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) yapan aileler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlemek için aykırı durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Zekâ gelişim eğrisinin iki ucunda bulunan iki grubun (üstün yetenekli ve zihinsel engelli) ebeveynleri araştırmanın evrenini oluşturmakta ve çalışmanın örneklemi 137 kişiden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket formu ve ailelerin yaşam kalitelerinin belirlenmesi için **“Beach Center Aile Yaşam Kalitesi Ölçeği”** kullanılmıştır. Verileri analiz etmede Bağımsız Gruplar için *t* Testi kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların 64’ü (%46.7) üstün yetenekli, 73’ü (%53.3) zihinsel engelli çocuğun velisidir. Çocuğa yakınlık bakımından katılımcıların %62.8’ inin çocuğun annesi, %37.2’sinin ise babası olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda üstün yetenekli ve zihinsel engelli çocuğa sahip ailelerin “Aile Yaşam Kalitesi (AYKÖ)” toplam ve “Aile Etkileşimi”, “Ebeveynlik”, “Duygusal Yeterlik”, “Fiziksel/finansal/materyal Yeterliği” ve “Yetersizliğe İlişkin Destek” alt boyutları ortalama puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Üstün yetenekli çocuk sahibi ailelerin tüm alt boyutlarıyla birlikte aile yaşam kaliteleri zihinsel engelli çocuk sahibi ailelerin aile yaşam kalitelerinden daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel engelliler, üstün yetenekliler, yaşam kalitesi

ÇALIŞANLARIN KADIN YÖNETİCİLERE YÖNELİK TUTUMLARININ
ARAŞTIRILMASI

AN INVESTIGATION OF EMPLOYEE’S ATTITUDES ON WOMEN MANAGERS

Öğr. Gör. Nurdanur TAVLAN SOYDAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, nurdanur.tavlan@adu.edu.tr

Doç. Dr. İbrahim AKSEL

Pamukkale Üniversitesi, iaksel@pau.edu.tr

ÖZET

Kadınlar dünyada ve Türkiye’de nüfus yoğunluğu bakımından önemli bir ağırlığa sahiptir. Son yirmi yıl içinde çalışma yaşamında çalışan kadın sayısının ağırlığının giderek artmasına rağmen yönetimde aldıkları yerin erkek yöneticilerle kıyaslandığında istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Kariyer basamaklarında ilerlemek isteyen kadın yöneticiler, gerek özel yaşamlarında aldığı sorumluluklar nedeniyle gerekse çalışma yaşamında kadına yönelik algı ve tutumlardan kaynaklanan ciddi ve görünmez zorluklarla karşılaşabilmektedir.

Bu araştırma kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personellerin kadın yöneticilere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma ile kamu kurum ve Kuruluşlarında çalışan personellerin kadın yöneticilere karşı takındıkları olumlu ve olumsuz tutumlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Aydın ili Bozdoğan ilçesinde kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kişiler oluşturmaktadır, katılımcı sayısı ise 202’dir. Veri toplama aracı olarak “Kadın Yöneticilere Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda Kadın Yöneticilere Yönelik Tutum ölçeği üç alt boyuta ayrılmaktadır. Ölçeğin birinci boyutunu Profesyonel Çalışma Davranışı, ikinci boyutunu, İnsanlar Arası İlişkiler, üçüncü boyutunu ise Çalışma Ahlakı oluşturmaktadır. Yapılan t ve F testlerine ilişkin bulgular şöyledir; Kadın Yöneticilere Yönelik Tutum ölçeğinin alt boyutu olan Profesyonel Çalışma Davranışı boyutunda cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna ve çalışma süresine göre farklılık belirlenmiş fakat medeni duruma göre bir farklılık tespit edilememiştir. İnsanlar Arası İlişkiler boyutunda ise cinsiyet değişkenine göre bir farklılık belirlenmiş fakat yaş, eğitim durumu, çalışma süresi ve medeni durum değişkenlerine göre bir farklılık bulunamamıştır. Üçüncü boyut olan Çalışma Ahlakı boyutunda ise hiçbir değişkende farklılık tespit edilememiştir. Bozdoğan ilçesi kamu kurum çalışanlarının kadın yöneticilere yönelik tutumlarının “çalışma ahlakı” boyutunda diğer boyutlara oranla daha olumlu olduğu gözlenmiştir.

Bu araştırma ile kamu kurum ve kuruluşlarındaki kadın yöneticilere yönelik tutumlar tespit edilmiştir ve çalışma yaşamında kadın yöneticilere yönelik tutumun olumlu olduğu görülmüştür. Çalışmanın özel sektörde çalışan katılımcılar üzerine uygulanması, ayrıca erkek yöneticilere yönelik tutumlar da araştırılarak karşılaştırma yapılması, kadın yöneticilere yönelik çalışma yaşamı dışında olan insanların da tutumlarını tespit edecek çalışmaların yapılabileceği araştırmanın önerileri arasında sayılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Yöneticiler, Kadın Yöneticilerin Özellikleri, Kadın Yöneticilere Yönelik Tutum, Kariyer Engelleri

ABSTRACT

Women have an importance in terms of population density in the world and in Turkey. Although the number of women are in the working life has increased gradually in the last twenty years, it is seen that the place they take in management is not at the desired level when compared with male managers. Women managers who want to advance in their career steps may face serious and invisible difficulties either arising from responsibilities in their private life or the perceptions and attitudes towards women in working life.

This research was conducted in order to evaluate the attitudes of the employees in public institutions and organizations towards the women managers. The research's population is Bozdoğan district in the province of Aydın consists of people who work in public institutions and organizations, and the number of participants is 202. "The Attitude Scale Towards Women Managers" was used as data collection tool. As a result of the factor analysis, the attitude scale for female managers is divided into three sub-dimensions. The first dimension of the scale constitutes the Professional Operating Characteristics, the second dimension, the Interpersonal Relations, and the third dimension, Work Ethics. Findings of the constructed t and F tests are as follows; There was a difference according to sex, age, education level and duration of study in the dimension of Professional Work Behavior which is the sub-dimension of Attitude Scale towards Women Managers but no difference according to marital status was found. In the dimension of Interrelationships, there was a difference according to the gender variable but there was no difference according to age, educational status, duration of work and marital status variables. Also, in the third dimension, Work Ethics, no differences were found. It was observed that Bozdoğan district's public enterprise employees' attitudes towards female managers are more positive in the dimension of "work ethics" than the other dimensions.

With this research, attitudes towards women managers in public enterprises and organizations have been determined and it has been seen that the attitudes toward women managers in working life is positive. The application of this study on the participants working in the private sector, the search and comparison of the attitudes towards the male managers and the determination of the attitudes of the people who are out of working life for female managers can also be considered among the proposals of this research.

Keywords: Women Managers, Features of Women Managers, Attitudes Towards Women Managers, Career Barriers.

**BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN SOSYAL YENİLİKÇİLİK
ÜZERİNDE ETKİSİ: MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA**

THE EFFECT OF INTERIOR ENTREPRENEURSHIPS ON SOCIAL INNOVATION: A
RESEARCH ON THE STUDENTS OF THE FACULTY OF ENGINEERING

Öğr. Gör. Nurdanur TAVLAN SOYDAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, nurdanur.tavlan@adu.edu.tr

Suna KÖSE

Pamukkale Üniversitesi, suna_kose@yahoo.com

ÖZET

İnovasyon olarak da ifade edilen yenileşim kavramı ilk defa Shumpeter tarafından kullanılmış ve kalkınmanın itici gücü olarak ifade edilmiştir. İşletmeler düzeyinde rekabet edebilmenin araçlarından biri olan yenileşim toplumlar ve ülkeler için de kalkınma ve refahın aracı olarak ifade edilmektedir. Sosyal yenilikçilik ise yenileşimin ticari olmayan ve toplumsal yenileşimi hedef alan sosyal boyutudur. Teknoloji alanında gerçekleştirilen yenileşim hareketlerinin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçları iyileştirmeyi hedefleyen sosyal yenilikçilik ile sadece insan için değil toplum hatta gezegen için sürdürülebilir bir yaşam sağlamak üzere projeler geliştirilmekte ve var olan toplumsal, kültürel ve çevre ile ilgili problemlere yenilikçi çözümler üretilmektedir.

Yenilikçilik girişimciliğe ilişkin bir niteliktir ve girişimciler tarafından rekabet edebilmek/rekabet üstünlüğü sağlamak amacıyla kullanılan bir araç haline gelmiştir. Sosyal yenilikçiliği kullanan girişimciler ise toplumun karşılaştığı problemlere yenilikçi çözümler bulup, bunları uygulamakta ve toplumu gelişmeye ikna ederek problemin ortadan kaldırılmasını sağlamaya çalışmaktadır.

Bu çalışma girişimcilik özelliklerinin sosyal yenilikçilik üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın evrenini Osmangazi Üniversitesi'nde öğrenim gören Mühendislik Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır ve 210 öğrenciye anket uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak Girişimcilik Özellikleri Ölçeği ve Sosyal Yenilikçilik Ölçeği kullanılmıştır. Girişimcilik özelliklerine ilişkin ölçek yenilikçilik, yaratıcılık, risk alma, proaktif olma, başarı gereksinimi, kontrol etme becerisi, bağımsızlık, kendine güven ve belirsizlikten kaçınma toleransı olmak üzere dokuz boyuttan oluşmaktadır. Sosyal yenilikçilik ölçeği ise tek boyuttan oluşmaktadır. Bireysel girişimcilik özelliklerinin sosyal yenilikçilik üzerine etkisini belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda bireysel girişimcilik özelliklerinin sosyal yenilikçilik üzerinde pozitif yönlü bir etkisi olduğu görülmüştür.

Bu araştırma ile üniversite öğrencilerinin sahip olduğu girişimcilik özelliklerinin sosyal yenilikçilik eğilimleri tespit edilmiş ve pozitif bir etki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sadece mühendislik fakültesi öğrencilerine yapılması araştırmanın kısıtını oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırmanın sektörel, bölgesel ya da ulusal düzeyde farklı

katılımcılara da uygulanarak karşılaştırma yapılması araştırmanın geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Yenileşim, Sosyal Yenilikçilik

ABSTRACT

The concept of innovation, also commonly referred as innovation, was first used by Shumpeter and expressed as the driving force of development. Innovation, which is one of the means of competing at the level of enterprises, is also expressed as a means of development and prosperity for societies and countries. Social innovation is the social dimension of innovation aimed at non-commercial and social innovation. With the social innovation which aims to improve the negative consequences of innovation movements in the field of technology, Projects are developed to provide a sustainable life not only for human beings, but also for the society moreover for the planet, and innovative solutions are produced for existing social, cultural and environmental problems.

Innovation is an attribute of entrepreneurship and has become a tool for entrepreneurs to compete / provide competitive advantage. Entrepreneurs who use social innovation try to find and apply innovative solutions to the problems faced by society and try to eliminate the problem by convincing the society to improve.

This study was conducted to determine the effect of entrepreneurship characteristics on social innovation. In this direction, the target population of the study consisted of students of the Faculty of Engineering studying at Osmangazi University and a questionnaire was applied to 210 students. Entrepreneurial Characteristics Scale and Social Innovation Scale were used as data collection tools. The scale of entrepreneurial characteristics consists of nine dimensions: innovation, creativity, risk taking, being proactive, success requirement, control ability, independence, self-confidence and uncertainty avoidance tolerance. Also social innovation scale consists only one dimension. Regression analysis was performed to determine the effect of individual entrepreneurship characteristics on social innovation. Regression analysis was performed to determine the effect of individual entrepreneurial characteristics on social innovation. As a result of the analysis, it was seen that individual entrepreneurial features had a positive effect on social innovation.

With this research, the social innovation trends of the entrepreneurial characteristics of university students have been determined and it has been concluded that there is a positive effect on them. Being applied only to engineering faculty students is the limitation of the research. Therefore, applying this research to different participants at sectoral, regional or national level by making comparison would be crucial in terms of developing the research.

Keywords: Entrepreneurship, Innovation, Social Innovation

**KOZMETİK SEKTÖRÜNDE SOSYAL AĞLARIN KULLANIMININ
GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞMESİNE ETKİSİ**

THE IMPACT OF SOCIAL NETWORKS ON THE DEVELOPMENT OF
ENTREPRENEURSHIP IN THE COSMETIC SECTOR

Doç. Dr. Aykut EKİYOR

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, aykutekiyor1974@yahoo.com

Mahmoud Ahmad AMINO

Hasta Yönlendirme, 75. Yıl Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi, mahmoud.amino92@yahoo.com

ÖZET

Girişimcilik ve sosyal ağ etkileşimi, son yıllarda ilgi çeken ve üzerinde çok sayıda araştırmanın yapıldığı güncel bir konudur. Günümüzde girişimcilerin kurumsallaşabilmek için ihtiyaç duyduğu kaynaklara, bilgiye, güce ve fırsatlara erişebilmek amacıyla sosyal ağlardan yararlandığı bilinmektedir. Çalışmada; girişimcilerin bu süreçte çevresel ve/veya yapısal faktörlerden nasıl etkilendiği ekonomi, sosyoloji, psikoloji ve hatta antropoloji gibi çeşitli disiplinler tarafından farklı yaklaşımlarla incelenmektedir.

Bu çalışma, kozmetik ürün tüketicilerine yönelik ve anket tekniği uygulanarak yapılmıştır. Araştırmanın verileri Ekim-Kasım 2017 tarihlerinde 400 katılımcıdan elektronik ortamda elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler, korelasyon analizi, ANOVA analizi ve regresyon analizinden yararlanılmıştır. Uygulanan bu yöntemlerle girişimcilik ile sosyal ağlar etkileşimi; pazara giriş, inovasyon ve geri bildirim boyutlarında incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre sosyal ağların girişimciliğin gelişmesine %58,3 etkisi olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Sosyal Ağlar, İnovasyon, Geri Bildirim, Girişimci, Kozmetik.

ABSTRACT

Interaction between entrepreneurship and social networks has been studied for the past years and a many recent studies have been done. It is known that entrepreneurs get use of social networks in order to reach sources, knowledge, power and opportunities to institutionalize. Multiple disciplines such as economy, sociology, psychology and even anthropology, collaboratively study different approaches to how entrepreneurs are affected by environmental or structural factors.

In this study, the interaction between social networks and entrepreneurship in market entry, innovation and feedback dimensions have been analyzed. This study has been conducted to cosmetic product consumers and the questionnaire technique has been used. The research data were obtained between October and November 2017 from 400 participants electronically. Descriptive statistics, correlation analysis, ANOVA analysis and regression analysis were used in the analysis of the data. According to research findings, social networks have a positive impact of 58.3% on the development of entrepreneurship.

Keywords: Entrepreneurship, Social Networks, Innovation, Feedback, Entrepreneur, Cosmetic.

**ON SEKİZ YAŞ ALTI OBEZİTE VE OBEZİTE POTANSİYELİ OLAN
ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN OBEZİTE FARKINDALIĞI (Ankara İli Örneği)**

OBESITY AWARENESS OF THE FAMILIES WITH CHILDREN HAVING OBESITY OR
HAVING THE POTENTIAL OF BEING OBESITY UNDER THE AGE OF EIGHTEEN:
ANKARA SAMPLE

Doç. Dr. Aykut EKİYOR

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, aykutekiyor1974@yahoo.com

Buket SORĞUN

Gazi Üniversitesi, b.sorgun94@gmail.com

ÖZET

Beslenme, anne karnından itibaren yaşamın devam edebilmesi için önemli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç karşılanırken alınan besinlerin sağlığı bozucu etkisi söz konusu olabilmektedir. Bu etkilerden biri fazla besin tüketimi ile ortaya çıkan ve günümüzün önemli bir sağlık problemi olan obezitedir.

Dünya Sağlık Örgütüne göre sağlık, sadece hastalık ve sakatlığın söz konusu olması değil; fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden de tam bir iyilik hâlidir. Obezite ya da başka bir ifadeyle şişmanlık, insan vücudunda sağlığı bozacak şekilde anormal veya aşırı yağ birikmesidir. Obezite, insanın gen yapısına ve nörolojik etkenlere bağlı olarak gelişen ve hipertansiyon, diyabet, kardiyovasküler hastalıklar, uyku apnesi gibi birçok hastalığa sebep olan ve psiko-sosyal boyutları bulunan bir sağlık problemidir.

Bu çalışmada Türkiye’de de önemli bir halk sağlığı sorunu olarak gelişen obezite konusu ele alınmıştır. Obezite sorunu ile mücadelede ilk adımlardan birinin bireysel ve toplumsal farkındalığın oluşması ve gelişmesi olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce ile aşırı kilolu çocukların ailelerinin obezite farkındalık düzeyleri araştırılmıştır. Obezite ve obezite potansiyeli olan on sekiz yaş altı çocuk sahibi 100 aile ile yapılan nicel çalışmada ailelerin obezite kavramından ve çocuklarının mevcut durumlarından haberdar olup olmadığı değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmada Amy Allen (2011) tarafından geliştirilen ve geçerlilik güvenirlik çalışmaları yapılan Obezite Tutum Ölçeği’nin Kafkas ve Özen (2014) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan 3 boyutlu hâli kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları ailelerin obezite farkındalığının yüksek olduğunu; ailelerin fiziksel aktivite farkındalıkları ile çocukların yaş, boy ve kilo değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu; ayrıca ailelerin beslenme alışkanlıkları ile çocukların boy ve kilo değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Obezite, Beslenme, Sağlık, Hastalık, Beden Kitle İndeksi, Çocuk.

ABSTRACT

Nourishment; It is an important need for us to continue our life from unborn offspring. In fulfillment of these needs the nutrition can be questioned in damaging health. One of the effects of this recent important health problem emerging by too much food consumption is obesity.

According to the World Health Organization health; not only being ill or disable; fully being healthy physical, spiritual and social as well. Obesity, or in other words fatness, is abnormal or excessive fat accumulation that disrupts health. Obesity is a health problem which has psycho-social dimensions, developed according to genetic and neurological factors and causing many diseases such as hypertension, diabetes, cardiovascular diseases, and sleep apnea.

In this study, obesity which is an important public health issue in Turkey has been investigated. One of the first steps in struggle with obesity is to create individual and social awareness and improve it. With this sense, the awareness levels of the families with fat and overweighed children have been examined. This study evaluated whether or not 100 families with children who were obesity or had the potential of being obesity under the age of eighteen were aware of the concept of obesity and if they were aware of their children's situation.

In the study, the three dimension format of the scale "Obesity Aptitude Scale" developed and the reliability analysis done by Amy Allen (2011) and adapted to Turkish by Kafkas and Özen (2014) was used. The findings of the study showed that the awareness level of the families were high; there was a significant difference between the physical activity awareness and the child's age, height and weight variables, and also; there was a significant difference between the families' nutritional habit and the children' height and weight variables.

Key Words: Obesity, Nourishment, Health, Illness, Body Mass Index, Child

ÖZEL HASTANELERDE FİNANSAL ANALİZ

Uzm. Dr. Hüseyin BIÇAKÇI
drhbicakci@gmail.com

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ
Ankara Üniversitesi, agirbas@ankara.edu.tr

Arş. Gör. Ferda BÜLÜÇ
Ankara Üniversitesi, ferdabuluc@gmail.com

Arş. Gör. Meryem TURGUT
Ankara Üniversitesi, meryemtrgt@hotmail.com

ÖZET

Sağlık hizmetlerindeki gelişmeler ve artan nüfus sağlık hizmetlerine olan talebi artırmıştır. Artan taleple birlikte özel hastanelerin sağlık hizmeti sunumunda gittikçe artan bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Özel hastane sayılarının artması ve sağlık sistemlerinde gerçekleşen gelişmeler sağlık sektöründeki rekabeti artırmış ve kar marjlarını daha sınırlı bir konuma getirmiştir. Bu durumda özel hastanelerin varlıklarını devam ettirmeleri için finansal yönetime önem vermeleri, finansal planlama yaparken geçmiş ve mevcut finansal durumlarını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Finansal tablolar analiziyle, hastanelerin finansal performansları değerlendirilmekte, doğru ve güvenilir bilgiye erişim sağlanmaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de sağlık hizmeti sunumunda önemli bir yeri olan özel hastanelerin finansal durumlarını değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’ndan Türkiye’de faaliyet gösteren özel hastanelerin 2009-2013 yıllarına ait bilanço ve gelir tabloları elde edilmiştir. Ankara, İstanbul, İzmir ve Türkiye geneline ait finansal tablolar Microsoft Excel programı yardımıyla oran analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Yapılan analiz neticesinde hastanelerin kısa vadeli borçlarını zamanında ödeyebilme becerilerini gösteren likidite oranlarına bakıldığında; Türkiye genelindeki özel hastanelerin cari oranlarının 1,21-1,43, asit-test oranlarının 0,94-1,15 ve nakit oranlarının 0,18-0,34 arası değerler aldığı saptanmıştır. Ankara’daki özel hastanelerin likidite oranlarının genellikle Türkiye ortalaması üzerinde olduğu ve bunu sırasıyla İstanbul ve İzmir’deki özel hastanelerin takip ettiği görülmektedir.

Hastanelerin varlıklarının finansmanında hangi kaynaktan ne derecede yararlandığını gösteren finansal yapı oranları incelendiğinde; Türkiye genelindeki özel hastanelerin finansal kaldıraç oranı 0,57-0,69, öz kaynaklarının varlık toplamı içindeki oranı 0,31-0,43, öz kaynakların borçlara oranı 0,46-0,74, kısa vadeli yabancı kaynaklarının kaynak toplamına oranı 0,31-0,38, uzun vadeli yabancı kaynakların kaynak toplamına oranı 0,27-0,31 ve duran varlıkların devamlı sermaye oranı 0,81-0,87 arasında değişiklik göstermektedir. Finansal yapı oranları bakımından en olumlu değerler büyük oranda İstanbul’da faaliyet gösteren hastanelere aittir.

Hastanelerin varlıklarını nasıl yönettiği hakkında bilgi veren faaliyet oranları değerlendirildiğinde; Türkiye genelinde faaliyet gösteren özel hastanelerin stok devir hızının

4,89-5,98, dönen varlık devir hızının 1,37-1,53, duran varlık devir hızının 1,13-1,21, toplam varlık devir hızının 0,63-0,69 ve öz kaynak devir hızının 1,52-1,99 arası değerler aldığı tespit edilmiştir. Faaliyet oranları açısından olumlu değerlere sahip özel hastanelerin genellikle İzmir ve İstanbuldaki özel hastaneler olduğu görülmektedir.

Hastanelerin faaliyetleri sonucunda elde ettiği gelirin verimliliğini gösteren kârlılık oranlarına bakıldığında ise; Türkiye genelindeki özel hastanelerin brüt kâr marjı oranı 0,20-0,24, faaliyet kâr marjı oranı 0,07-0,10 ve net kâr marjı oranı -0,04-0,06 arasında değişiklik göstermektedir. Kârlılık oranları açısından Ankara'daki özel hastanelerin daha yüksek değerlere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye faaliyet gösteren özel hastanelerinin finansal durumlarını değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada özel hastanelerin likidite oranlarının genel kabul görmüş değerlere yakın olduğu saptanmıştır. Bu bakımdan hastanelerin kısa vadeli borçlarını ödemede küçük problemler yaşadığı, Ankara'daki özel hastanelerin ise kısa vadeli borçlarını ödemede problem yaşamadığı düşünülmektedir. Türkiye genelindeki özel hastanelerin finansmanında kaynakları arasında genel kabul görmüş oranlara yakın bir dağılım mevcuttur. Finansman faaliyetinde sırasıyla öz kaynak, kısa vadeli yabancı kaynak ve uzun vadeli yabancı kaynaklardan yararlanılmaktadır. İstanbul'da faaliyet gösteren hastanelerin finansal yapı oranları ise Türkiye ortalamasından daha iyi durumdadır.

Stok devir hızının Türkiye genelinde 2011 yılında en yüksek seviyede olduğu görülmektedir. İzmir ve İstanbulda faaliyet gösteren hastanelerin stok devir hızları ise Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Türkiye genelindeki özel hastanelerin kârlılık durumlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda özel hastaneler için geliştirilen öneriler şunlardır:

- Özel hastane yöneticilerin özellikle varlıklarını sürdürebilmeleri ve finansal performanslarını yüksek tutmaları için finansal analiz konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir.

- Özel hastaneler yapılacak olan fonksiyonel ve amaca göre hazırlanmış bir finansal analizle, hem hali hazırdaki finansal durumuyla geçmiş yıl verilerini karşılaştırmak suretiyle gelişimlerini takip etmeli, hem de aynı alandaki diğer hastanelerle karşılaştırmalar yapılarak performans ve verimliliği ölçmelidirler.

- Türkiye'deki faiz düzeyi ve enflasyon oranı göz önüne alındığında, özel hastanelerin faaliyet (devir hızı) ve kârlılık oranları düşüktür. Bu durumu düzeltmek için özel hastane yöneticilerinin varlık ve kaynaklarını etkin, ekonomik ve verimli kullanmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Analiz, Finansal Performans, Oran Analizi, Özel Hastaneler

SAĞLIK KURUMLARINDA MALİYET ANALİZİ VE ÖRNEK BİR UYGULAMA

Esra YOSUNÇIĞIR

Türk Kızılayı, esrayosun@hotmail.com

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ

Ankara Üniversitesi, agirbas@ankara.edu.tr

Arş. Gör. Ferda BÜLÜÇ

Ankara Üniversitesi, ferdabuluc@gmail.com

Arş. Gör. Meryem TURGUT

Ankara Üniversitesi, meryemtrgt@hotmail.com

ÖZET

Sağlık kurumlarının varlıklarını sürdürebilmeleri için kendilerine ayrılan kıt kaynaklar çerçevesinde hizmet sunumunda maksimum fayda sağlarken minimum kaynak kullanmaları gerekmektedir. Maliyet kontrolünün bu durumun sağlanmasında önemli katkıları mevcuttur. Sağlık kurumları maliyet kontrolü kapsamında sundukları hizmetlerin esas maliyetlerini hesaplamak amacıyla maliyet analizinden yararlanmaktadır.

Bu çalışmada İstanbul'da faaliyet gösteren bir tıp merkezinin 2015 yılına ait verileri geleneksel maliyet analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Ayrıca Radyoloji birim maliyet analizi yapılmıştır. Radyoloji biriminde farklı çıktılar üretilmesi nedeniyle fiili birim maliyetlerin hesaplanması işleminde SUT işlem puanları esas alınarak dönüştürme işlemi yapılmıştır.

İstanbul Anadolu Yakasında bulunan tıp merkezinin 9.100 m² kapalı alanı, 147 personeli vardır. Toplam giderlerin %61,35'ini direkt personel giderleri, %15,96'sını endirekt personel gideri, %2,09'unu genel üretim giderleri ve %10,59'unu direkt ilk madde ve malzeme giderleri oluşturmaktadır. Tıp merkezinin 2015 yılı poliklinik sayısı 135.476, ameliyat sayısı 3.911 ve tetkik sayısı 304.918'dir. Tıp merkezinin 18 esas üretim gider yeri, 3 yardımcı üretim gider yeri, 8 destek hizmet üretim yeri ve 6 genel üretim gider yeri mevcuttur. İlgili dönemde toplam gider 17.645.757,21 TL ve toplam gelir 18.616.696,00 TL'dir.

Tıp merkezinin esas üretim gider yerlerinin I., II. ve III. dağıtım sonrası toplam giderler içindeki payına bakıldığında; I. dağıtım sonrası %55,81, II. dağıtım sonrası %68,90 ve III. dağıtım sonrası %100 olduğu saptanmıştır. Toplam giderler içinde I. dağıtım sonrası en fazla paya sahip olan gider yerleri Göz Hastalıkları (%16,34), Genel Cerrahi (%7,23) ve Diş Hastalıkları (%4,45); en az paya sahip olan gider yerleri ise Psikoloji (%0,34), Psikiyatri (%0,78) ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları (0,81)'dir. II. gider dağıtım sonrasında toplam giderler içinde en fazla yere sahip olan gider yerleri Göz Hastalıkları (%19,54), Genel Cerrahi (8,65) ve Diş Hastalıkları (4,45); en az paya sahip olan ise Psikoloji (%0,43), Psikiyatri (1,01) ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları (1,04)'dir. III. dağıtım sonrasında toplam giderlerin %24,61'i Göz Hastalıkları, %13,73'ü İç Hastalıklar, %11,21'i Genel Cerrahi birimine ait iken %0,43'ü Psikoloji, %1,01'i Psikiyatri ve %1,21'i Diyet gider yerine aittir.

III. dağıtım sonrasında birim maliyeti maliyet hesaplamalarına bakıldığında; birim maliyeti en fazla olan birimler Acil Servis, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Genel Cerrahi iken en az olan birimler ise Diyet, Psikiyatri ve Kulak Burun Boğaz'dır. Birim maliyet analizi yapılan Radyoloji ünitesinde 95 farklı işlem yapıldığı saptanmıştır. Bu birimde toplam dönüştürülmüş üretim miktarı 121.776, II. dağıtım sonrası toplam maliyet 2.166.222,95 TL ve dönüştürülmüş üretim birim maliyeti 17,79 TL olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda tıp merkezine; maliyet analizi çalışmalarını rutin haline getirmesi ve birim maliyet hesaplamaları yapması önerilmektedir. Tıp Merkezinin maliyet analizi sonuçlarını göz önüne alarak faaliyetlerini gerçekleştirmesinin hastanenin maliyet kontrolünde önemli avantajlar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birim Maliyet, Maliyet, Maliyet Analizi

ТРАДИЦИЯ ИНТОНИРОВАНИЯ ЖАНРА БАИТА
В МУЗЫКАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЕ ТАТАР СРЕДНЕГО ПОВОЛЖЬЯ

Нургаянова Неля Хабибулловна

Кандидат педагогических наук, доцент, Казанский федеральный университет,
старший научный сотрудник, ИЯЛИ им. Г. Ибрагимова АН РТ
naila-n@mail.ru

АБСТРАКТ

Баит – лиро-эпический жанр, получивший большую популярность у татар Среднего Поволжья. В сюжетах баитов воссоздавались реальные исторические, семейно-бытовые события и происшествия. Тексты этих произведений входили в дидактические книги, учебные пособия, а напевы, на которые интонировались баиты, передавались изустным путем. Мелодический строй, опирающийся на повторяющиеся ритмические формулы, одновременно содержит в себе и трагические, и лирические, и назидательно-нравоучительные интонации. В баитах находят отражение такие философские понятия как определение человеком смысла жизни, ценности каждой личности.

К самым ранним образцам жанра, основанным на мифологических представлениях, относится баит «Сак-Сок» – легенда о братьях-близнецах, проклятых матерью за непослушание. Превратившись в птиц, обреченные на вечное скитание, братья, больше никогда не имеющие возможности встретиться, могли лишь слышать голоса друг друга. Баит «Сак-Сок» является одним из самых любимых у татар Поволжья, в народе бытует множество различных вариантов мелодий и текстов.

Несмотря на то, что баиты не причислены к религиозным песнопениям, под влиянием исламских традиций, у татар стало традиционным в начале повествования в качестве вступления использовать благословенную фразу «Басмала», с которой мусульмане начинают каждое значительное деяние.

С давних времен популяризации этого жанра способствовали исполнители баитов – баитче, в произведениях которых сразу же отображались случившиеся события. Как правило, баит звучит в исполнении одного солиста, который должен иметь не только яркие вокальные данные, но и обладать прекрасной памятью, так как имеются баиты, содержащие порой до нескольких десятков куплетов.

Ключевые слова: музыкальный фольклор, эпический жанр, баит, книжное пение

**KASTAMONUDAKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE DİJİTAL MEDYA
KULLANIMI**

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU

Kastamonu Üniversitesi, pamukcuhuseyin@gmail.com

Doç. Dr. Canan TANRISEVER

Kastamonu Üniversitesi, cnntanrisever@gmail.com

ÖZET

Son yıllarda dijital devrim turizm sektörünü yeniden şekillendirmeye başlamış; mobil uygulamalar, sosyal medya, sanal gerçeklik, 360 derece videolar ile geleneksel seyahat olgusu değişmeye başlamıştır. Dijitalleşme turistlerin beklentilerini değiştirirken turizm işletmelerinin ise bu değişikliğe ayak uydurması kaçınılmaz hale gelmiştir. Turistlerin reklamcılık rolünü üstlendiği bu dönemde dijital medya kullanımı çağın en önemli gereksinimlerinden biri haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı Kastamonu şehir merkezindeki turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde ve yerel yönetim belgeli konaklama tesislerinin dijital medya kullanımını tespit etmektir. Bu kapsamda yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yirmi yedi işletme ziyaret edilmiştir. En fazla kullanılan sosyal medya aracının Facebook olduğu belirlenirken Instagram ve Twitter da Facebook'tan sonra en fazla kullanılan sosyal medya hesaplarıdır. Sosyal medya aracılığıyla yapılan işlemlerde zaman tasarrufunun sağlanabildiği, sadık müşteri kazanma hususunda daha fazla etki sahibi oluşturduğu, marka bilinirliğini artırdığı elde edilen sonuçlardan bazılarıdır. Turizm işletmelerinin yoğun rekabet ortamında avantaj elde edebilmesi için dijital medyada profesyonel bir şekilde yer alması gerektiği kanaatine varılmış ve işletmelere birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelime: Dijital Medya, Dijital Medya Kullanımı, Sosyal Medya, Kastamonu Otelleri

ABSTRACT

In recent years, the digital revolution has begun to reshape the tourism sector; The concept of traditional travel with mobile applications, social media, virtual reality, 360-degree videos has begun to change. While digitalization is changing the expectations of tourists, tourism enterprises have become inevitable to keep up with this change. In this period when tourists took the role of advertising, the use of digital media has become one of the most important requirements of the era. The aim of this study is to determine the usage of digital media in the accommodation facilities of tourism operating in the city center of Kastamonu and the accommodation facilities with local government certificates. In this context, twenty-seven enterprises were visited with semi-structured interview form. Facebook is the most widely used social media tool, while Instagram and Twitter are the most used social media accounts after Facebook. Some of the results obtained are the results that can be achieved through social media, saving time and increasing brand awareness. In order to gain an advantage in the intense competition environment, it was concluded that tourism enterprises should take part in digital media in a professional manner and some suggestions were made to the enterprises.

Key Words: Digital Media, the Usage of Digital Media, Social Media, Kastamonu Hotels

DAĞCILIK FAALİYETLERİNİN TURİZM EKONOMİSİNE KAZANDIRILMASI

Doç. Dr. Canan TANRISEVER

Kastamonu Üniversitesi, cnntanrisever@gmail.com

Coşkun KARA

cskn.mf@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU

Kastamonu Üniversitesi, pamukcuhuseyin@gmail.com

ÖZET

Dağcılık sporu, insanların boş zamanlarını Alp Dağları'nda doğa yürüyüşleri yaparak değerlendirmeleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Dağcılık faaliyetleri, yapıldıkları destinasyonların gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Araştırmanın amacı, dağcılık turizmine katılan bireylerin karşılaştıkları sorunlar ve eksiklerin belirlenmesi ve bu turizm aktivitesinin turizm ekonomisine kazandırılması için neler yapılabileceğinin tespit edilmesidir. Bu kapsamda, Türkiye Dağcılık Federasyonu (TDF) Kastamonu, TDF Ağrı, TDF Antalya, Kaçkar Dağcılık ve Rafting Kulübü, Aladağlar Milli Parkı, Bursa Dağcılık Kulübü, Kayseri Erciyes Hacılar Dağcılık Kulübü ile görüşülmüş, dağcılık faaliyetlerinin turizm endüstrisine kazandırılmasına yönelik yedi soru yöneltilmiştir. Elde edilen veriler ışığında Türkiye'de gerçekleştirilen dağcılık faaliyetlerinde karşılaşılan başlıca problemler çevre kirliliği, terörizm, dağların izinsiz tırmanışlara açık olması, konaklama, ulaşım ve lojistik eksikleri, Milli Park ilan edilmiş bölgelerde belirlenen ücretlendirmelerin uygulamasındaki eksikleri ile ilgili bulgular belirlenmiştir. Bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelime: Dağcılık, Dağcılık Turizmi, Dağcılık Faaliyetleri

ABSTRACT

Mountaineering sport emerged as a result of people taking their free time by hiking in the Alps. Mountaineering activities have made important contributions to the development of destinations. The aim of the study is to determine the problems and deficiencies encountered by individuals participating in mountaineering tourism and to determine what can be done in order to bring this tourism activity to tourism economy. In this context, Turkey Mountaineering Federation (TDF) Kastamonu, TDF Pain, TDF Antalya, Kaçkar Mountaineering and Rafting Club, Aladaglar National Park, Bursa Mountaineering Club, Kayseri was interviewed by Erciyes pilgrims climbing club, was asked seven questions to be imparted to the mountaineering tourism industry. The obtained data are the main problems of environmental pollution encountered in the light of the mountaineering activities carried out in Turkey, terrorism, to be open to mountain unauthorized climbing, accommodation, transportation and logistical shortcomings, the findings as missing in charge of implementations are determined designated areas National Park has been declared. Solutions for these problems have been developed.

Key Words: Mountaineering, Mountain climbing, Mountain tourism,

**ПОЛИЯЗЫЧНОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОЙ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА
НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

**MULTILINGUAL EDUCATION AS A FACTOR OF EFFECTIVE PROFESSIONAL
TRAINING OF FUTURE TEACHER OF PRIMARY EDUCATION**

Жумабаева А.Е., д.п.н., профессор

Казахский Национальный Педагогический Университет имени Абая, aziya_e@mail.ru

Кдырбаева А.А., к.ф.-м.н., профессор

Казахский Национальный Педагогический Университет имени Абая, akdyrbaeva@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Современные исследования показывают, что распространение многоязычия в мире - закономерный процесс, обусловленный коренными изменениями в образовании. Казахстан сегодня развивает политику трехязычия. Новые социально-политические реалии Казахстана как суверенного государства требуют языковой политики, отвечающей потребностям полиэтнического населения страны и учитывающей особенности языковой, демографической и политической ситуации. В рамках данной задачи предполагается, прежде всего, создание условий для полиязычного образования в Казахстане. В современных условиях расширения международных контактов и сотрудничества между странами повышаются требования к уровню языковой подготовки студентов.. В связи с этим актуализируется проблема подготовки будущего специалиста начального образования, которая направлена на реализацию развития языковых и профессиональных способностей студента. На современном этапе модернизации образования в целом, одной из первоочередных задач педагогической науки становится обеспечение подготовки высококвалифицированных педагогов начального образования с полиязычной специализацией в контексте обновления образовательных стандартов, программ, методов и форм воспитания и обучения и связывают совершенствование профессиональной подготовки с реализацией системно-целостного, компетентностного и личностно-деятельностного подходов к образованию.

Впервые идея полиязычности была высказана Президентом Назарбаевым в 2004 году. Затем о ней как о составной части национальной идеологии Республики Казахстан Н.А.Назарбаев говорил в октябре 2006 года на XII сессии Ассамблеи народа Казахстана, когда обозначил, что знание, как минимум, трех языков важно для дальнейшего укрепления государства. Уже в своем Послании 2007 года народу «Новый Казахстан в новом мире» Глава государства предложил начать поэтапную реализацию культурного проекта «Триединство языков» в рамках долгосрочной стратегии развития конкурентоспособного Казахстана [1]. В 2008 году по инициативе Н.А.Назарбаева было организовано АО «Оркен» для создания 20 интеллектуальных школ Первого Президента. Первая школа открыла двери в январе 2009 года в Астане. Инновационные подходы к образованию, реализуемые в данных школах, основаны на Концепции и модели трехязычного обучения. В соответствии с Концепцией на протяжении всего обучения с 1 по 12 классы предусмотрено изучение казахского, русского и английского языков на уровне предметов.

В статье рассматривается проблема полиязычного образования. Анализируется опыт внедрения в учебный процесс новой модели образования, способствующей формированию конкурентоспособного поколения, владеющего, как минимум, тремя

языкам, рассматриваются инновационные процессы в образовании при подготовке будущих педагогов начального образования. Показано, что основными компонентами данной педагогической системы являются: цель, задачи, закономерности, принципы, основные направления деятельности, организованные формы, методы обучения и воспитания, средства и результат. Систематизирующий элемент этой модели – цель, которая может быть конкретизирована целым рядом педагогических задач

Проект «Триединство языков» предусматривает развитие трех языков: казахского – как государственного языка, русского – как языка межнационального общения, английского – для успешной интеграции в мировую экономику.

Ключевые слова: языковая политика, концепция языковой политики, полиязычие, триединство языков, интеграция, образовательный процесс в условиях трехязычия.

ABSTRACT

Modern researches show that the spread of multilingualism in the world is a natural process due to fundamental changes in education. Kazakhstan today is developing a policy of trilingualism. The new socio-political realities of Kazakhstan as a sovereign state require the language policy that meets the needs of the multi-ethnic population of the country and takes into account the peculiarities of the language, demographic and political situation. Within the framework of this task, it is supposed, first of all, to create conditions for multilingual education in Kazakhstan. In modern conditions of expansion of international contacts and cooperation between the countries the requirements to the level of students' language training are increasing. In this regard, the problem of training the future specialist of primary education, which is aimed at the implementation of the development of language and professional abilities of the student, is becoming more urgent. At the present stage of modernization of education in general, one of the priorities of pedagogical science is to ensure the training of highly qualified teachers of primary education with multilingual specialization in the context of updating educational standards, programs, methods and forms of education and training and associate the improvement of training with the implementation of system-holistic, competence-based and personal-activity approaches to education.

The article deals with the problem of multilingual education. The article analyzes the experience of introducing a new model of education in the educational process, which contributes to the formation of a competitive generation, who speaks at least three languages, and considers innovative processes in education in the preparation of future teachers of primary education. It is shown that the main components of this pedagogical system are: purpose, objectives, patterns, principles, main activities, organized forms, methods of training and education, means and result. The systematizing element of this model is a goal that can be specified by a number of pedagogical tasks

The project "Trinity of Languages" provides for the development of three languages: Kazakh – as the state language, Russian – as the language of international communication, English – for successful integration into the world economy.

Key words: language policy, concept of language policy, multilingualism, Trinity of languages, integration, educational process in the conditions of trilingualism.

**ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТІН ДАМУДАҒЫ
БИОЛОГИЯНЫҢ МАҢЫЗЫ**

АНУАРОВА Л.Е. & ЗАУҚЫМБЕКОВА Г.С. & ШАЙХЫМБЕКОВА Г.Б.
Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті, anuarova68@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Бұл мақалада мектептегі оқушылардың оқу материалының үлгісі арқылы жоғары танымдық әрекеттердің нәтижесінде бір немесе бірнеше мәселені шешуге мүмкіндік беретін биологияның оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытудағы маңызы қарастырылады.

Мектеп-еліміздің халыққа білім беру жүйесінің – күрделі тармағы. Сондықтан мектебіміздің мақсаты: жеке тұлғаны жан – жақты дамытудың алғы шарты ретінде оқушыларды сараптап оқыту арқылы шығармашылық қабілетін дамыту қажет.

Еліміздің жарқын болашағы, өзіміздің қызмет істеп жүрген мектеп болашағы біздің ұстаздардың ізденісіне, балаларға деген сүйіспеншілігіне, кәсіптік деңгейіне байланысты екенін жақсы түсінеміз. Шындығында мұғалімнің алдында оқушыларға білім мен тәрбие беруде үлкен жауапкершілік тұр

РЕЗЮМЕ

В этой статье обсуждается роль биологии в развитии творческих способностей учащихся, позволяющая решить одну или несколько проблем в результате высоких познавательных действий с помощью модели учебного материала учащегося.

SUMMARY

This article discusses the role of biology in the development of students' creative abilities, which allows one or more problems to be solved as a result of high cognitive actions using the model of the students educational material.

KAZAKH AND KARAKALPAK POETRY: FATE OF MOTHERLAND

ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ҚАРАҚАЛПАҚ ПОЭЗИЯСЫ: ТУҒАН ЖЕР ТАҒДЫРЫ

Bauyrzhan OMARULY

Professor of the Eurasian National University named after L.N. Gumilyov,
corresponding member of the National Scientific Academy of the Republic of Kazakhstan,
doctor of philological sciences, b_om777@mail.ru

SUMMARY

The current scientific research is devoted to the analysis of the unique literary phenomenon observed in the literature of a number of Turkic peoples. In this regard, the subject of the research is the samples of Kazakh and Karakalpak poetry.

By comparing the zar zaman (time of lament) poetry of the neighboring Kazakh and Kyrgyz settlements, we can see the scale of opposing literature, its contribution to the world of poetry, the history of the poets can be determined as well. It is also evident that some of the features of zar zaman poetry, which is based on the fate of motherland, are also can be found in Karakalpak literature. Although it does not seem to be as complete as in the Kazakh and Kyrgyz literature, the main flow of the literary movement can be found in some works of poetry. All the people who were oppressed by the aggression and colonialism of the country could find its reflection in poetry. The article focuses on this issue.

The short poems of Karakalpak folk show the sorrow of the people. The phrases here are in harmony with the initial idea of zar zaman poetry «yel azdy, zhurt bosty (nation is suffering)», which is the source of zar zaman poetry.

In general, the Karakalpak poets are similar to the zar zaman poets in the Kazakh literature. But Kazakh poets compare the past and present. The time dimension is wider. The controversy between the previous nomadic life-styles and the modern-day world where people is suffering. Annihilation is one of the main ideas of the Karakalpak poets, which had been characterized by insignificant or cruel treatment. They also point to the retrospective trend of modern development.

The conquest of the Kazakh land by Russia and the despotism of the Khuwa khan in Karakalpak region had deprived people of both countries. Therefore, it is logical that the Kazakh and Karakalpak poetry is in harmony with each other. The Karakalpak poets, like the zar zaman poets in the Kazakh literature, had also missed the previous life.

The formula of Shortanbai which describes the interchangeability of ideas of mutual opposition in the Kazakh epic poetry as good and evil, heroic and eternal, parenting and disorderly, is based on the epoch of conflict, and also expressed in the poems of the Karakalpak poet Berdak Kargabaiuly.

In this regard, the following conclusions could be made. Firstly, this phenomenon in Karakalpak poetry did not achieve the «zar zamani» level like the Kazakh and Kyrgyz literature. When we look at their works, we see that the colonialism is often characterized by the criticism of the inferiority authorities. By describing all of this, it is possible to come to conclusion that «difficult times came» and reached the spirit of zar zaman poetry in the tradition of depicting violence. Though , the Karakalpak poetry expresses the desire for

nomadism, in the context of thoughts, in the form of anxiety, it is not depicted as in the Kazakh poetry. However, there is a great oppression caused by dictatorship of rulers of both countries. There is a great sorrow of both nations. Therefore, all this facts prove that the Karakalpak literature contains some features of zar zaman poetry.

Keywords: The Kazakh and Karakalpak literature, the zar zaman poetry, the literary flow, the people and the land, the colonial disintegration, the national fate, the poets, the formula - «zor boldy» – «kor boldy».

**NUMERICAL MODELING OF THE JOINT TRANSFER OF MOISTURE AND
HEAT IN THE SOIL**

DAUTBEK A.N.

Al-Farabi Kazakh National University Almaty, Kazakhstan, dautbekov07@gmail.com

АҢДАТПА

Ғылыми мақаланың тақырыбы: «Топырақтағы жылу мен ылғалдың бірлескен тасымалының сандық моделі»

Жұмыс барысында ылғал мен жылу тасымалдануының шекаралық шарттары тура есептен алынған нәтижелер арқылы кері есеп әдісімен зерттеледі. Ылғал және жылу тасымалдануының математикалық моделін қолданып, шекара шарттарын анықтау үшін, итерациялық әдіспен кері есеп шығарылды.

Әр түрлі бастапқы деректерге сай есептің бірімәнді шешімділігін зерттеп, оның сандық шешімін табатын Java тілінде шектік есептің алгоритмі модельденген. Сандық есептеулер жүргізілген.

Кілт сөздер: тура есеп, түйіндес есеп, итерациялық формула, баланс тәсілі.

АННОТАЦИЯ

Тема научной статьи: «Численное моделирование совместного переноса влаги и тепла в почве»

В работе изучается граничная обратная задача для системы уравнений переноса тепла и влаги. Используя данные, полученные из решения прямой задачи, решается обратная задача. На основе математической модели переноса влаги и тепла разработаны итерационные методы решения граничной обратной задачи. Проведены численные расчеты.

Алгоритм решения краевой задачи смоделирован на программном языке Java, который способен осуществлять проверку на однозначную разрешимость и найти численные решения при различных исходных данных.

Ключевые слова: прямая задача, сопряженная задача, итерационная формула, метод баланса.

ABSTRACT

The topic of the scientific article is “Numerical modeling of the joint transfer of moisture and heat in the soil”.

In the work boundary reverse problem for the system of equations of heat transfer and moisture is studied. Using the data, obtained from the solution of the direct problem, the reverse problem is solved. The iteration method for solving boundary reverse problem is developed on the basis of the mathematical model of the heat and moisture transfer. Numerical calculations are carried out. The algorithm for solving the boundary value problem is modeled on the programming language Java, which is able to implement checking to the unique solubility and find the numerical solutions for the different source data.

Key words: direct problem, conjugate problem, iterative formula, balance method.

THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND NEW TRENDS IN THE
EDUCATION SYSTEM

БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ЖАҢА ТРЕНДТЕР МЕН ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ЖОЛДАРЫ

*ПУТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И НОВЫЕ ТРЕНДЫ В
СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ*

Sarash S. KONYRBAYEVA

The Kazakh State Women's Teacher Training University,
The professor of general pedagogic faculty, the candidate of pedagogic sciences

SUMMARY

The article from the point of view of new trends in the world educational space innovative pedagogical technologies in modern education and its necessity, which is very important in the educational process the implementation of the principles and experiments.

Innovative pedagogical techniques and pedagogical principles of its determination and of researchers, scientific-pedagogical measures and deviations from the standard and making the other a great scientist points to note in the use of alternative and system in action.

Main trends of education, considering its Smart-learning, education, work equipment, in the room of extra-curricular training in modern education, media, social, educational, implementation science (learning sciences), STEAM , TB. open consideration of the types.

Key words: trends in education, innovative pedagogical technologies, innovative process, innovative technology, Smart learning, STEAM, modern education.

ТҮЙІНДЕМЕ

Мақалада әлемдік білім кеңістігінде маңызды саналатын заманауи білім берудегі инновациялық педагогикалық технологиялар мен жаңа трендтердің жаңашылдық тұрғысынан қажеттілігі және оның оқу-тәрбие үдерісіне ендіру ұстанымдары мен тәжірибедегі орны қарастырылған.

Инновациялық педагогикалық технологиялар және оны зерттеушілердің анықтамалары мен педагогикалық принциптері, педагогикалық іс-әрекетте пайдалану мен белгілі бір стандарттың межесінен ауытқу мен балама жүйе енгізу шараларын атқаратындығын көрсетеді.

Білім берудің негізгі трендтерін қарастыра отырып, оның Smart-оқыту, білім беру жұмыс техникасы, сыныптан тыс бөлмеде оқыту, заманауи білім беру – әлеуметтік медиа, білім беру ойындарын енгізу, жаратылыс ғылымын (learning sciences), STEAM , т.б. түрлерін ашып қарастырған.

Кілттік сөздер: білім берудегі трендтер, инновациялық педагогикалық технологиялар, инновациялық процесс, оқыту технологиялары, Smart-оқыту, STEAM, заманауи білім беру.

РЕЗЮМЕ

В статье с точки зрения новых трендов в мировом образовательном пространстве инновации и инновационные педагогические технологии в современном образовании и

его необходимости, которые очень важны в учебно-воспитательный процесс внедрения принципов и опытов.

Инновационные педагогические технологии и педагогические принципы его определения и исследователей, научно-педагогических мер и отклонения от стандарта и внесении его собеседник-большой ученый указывает на отметку в использовании альтернативных и система в действии.

Основные тренды образования, рассматривая его Smart-обучение, образование работа техника, в комнате внеклассное обучение, современное образование – медиа-социальных, образовательных игр, внедрение естественных науки (learning sciences), STEAM , т. б. раскрыты.

Ключевые слова: тренды в образовании, инновационные педагогические технологии, инновационный процесс, инновационные технологии, Smart-обучения, STEAM, современные образование.

**THE NUMERICAL SOLUTION OF A MATHEMATICAL MODEL OF
CALCULATION OF THE SPECIFIC HEAT TRANSFER PARABOLIC AND
HYPERBOLIC MODEL**

MAMANOVA S.E.

Saint Petersburg National Research University symbatmamanova@gmail.com

АҢДАТПА

Ғылыми мақаланың тақырыбы: «Әртүрлі материалдардың ламинатталған қаптамасының қыздыру процесінің параболалық және гиперболалық модельдері».

Жұмыстың мақсаты әртүрлі материалдардың ламинатталған қаптамасының қыздыру процесінің гиперболалық және параболалық теңдеулердің көмегімен зерттеу, релаксация уақытының процесске әсерін анықтау.

Жиналған деректер бойынша тікелей есеп Томас әдісімен шығарылады. Зерттеу объектілері ретінде үш түрлі элемент біркелкі емес облыста қарастырылды (базальт, шыны, болат). Аналитикалық есептеулер жүргізілді.

Кілт сөздер: тура есеп, түйіндес есеп, итерациялық формула, баланс тәсілі.

АННОТАЦИЯ

Тема научной статьи: “Параболические и гиперболические модели процесса нагреваний слоистой упаковки различных материалов”.

Цель работы исследовать модель процесса нагреваний слоистой упаковки различных материалов с помощью гиперболических и параболических уравнений (запакованных сферами в пластинках) и определить влияние времени релаксации на процесс.

На основе данных решения прямой задачи при помощи метода Томаса (прогонки) решается данная задача. В качестве объектов исследования были рассмотрены три типа вида элемента сфер (базальт, стекло, сталь), неоднородной области. Выполнены аналитические расчеты.

Ключевые слова: прямая задача, сопряженная задача, итерационная формула, метод баланса.

ABSTRACT

Theme of the scientific article: "Parabolic and hyperbolic models of the process of heating a laminated package of various materials".

The aim of the work is to investigate the process of heating a laminated package of various materials with the help of hyperbolic and parabolic equations (packed with spheres in plates) and determine the influence of the relaxation time on the process.

This problem is solved on the basis of the data of the solution of the direct problem, using the Thomas method (sweep). As objects of investigation, three types of the element type of spheres (basalt, glass, steel), inhomogeneous region were considered. Numerical calculations are performed.

Key words: direct problem, conjugate problem, iterative formula, balance method.

**BIOECOLOGICAL IMPORTANCE OF AGRICULTURAL AND URBAN
ECOSYSTEMS**

Professor K.N. ZHAILYBAY,
Associate Professor MEDEUOVA G.Zh.,
Associate Professor MYRZAHMETOVA N.M.,
Kazakh State Women Teachers University, Almaty.Kazakhstan

ABSTRACT

Agricultural ecosystems play an important role in increase of the first biological products. Agricultural ecosystems (agrocenoses - ecosystems of crops, garden and vegetable garden, animals breeding) created to ensure high crop yield resulting from agricultural activity of men cover 1/3 of the total area of the continent. Area under crops (agrocenoses) makes 10-15% of the total area of the agricultural ecosystems while the other part consists of the haylands and pasture lands, etc. There are producers (cultivated plants), consumers (insects, mice, birds, etc.) and decomposers (fungus and bacteria) in the agricultural ecosystems. People are at the top of the agricultural ecosystems and use all its products (grain, berries and fruit, meat, milk, technical raw material products). There are certain consistent patterns for the agricultural ecosystems. *Urban ecosystems* (ecosystems of cities) are artificial systems created by men. The urban ecosystems consist of regions and territories, including industrial, settlement, recreation areas and transportation infrastructure areas. It is necessary to analyze the present and future consequences in the course of cities development and to make necessary actions for preservation of biochemical turnover.

Key words: agricultural ecosystems, its producers, consumers, decomposers, urban ecosystems, industry, settlement areas, recreation areas, transportation infrastructure areas, agroecosystems, ways of biogeochemical turnover in the urban ecosystem.

**THE POSSIBILITIES OF CREATIVE INDIVIDUALITY AND PEDAGOGICAL
MASTERY IN TEACHING ACTIVITY**

G.MURATBAYEVA
S. KONYRBAYEVA,
K. BEISEMBAYEVA

Kazakh State Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan

ТҮЙІНДЕМЕ

Мақалада педагогтың педагогикалық іс-әрекетінің шығармашылық тұлғалық ерекшеліктеріне шолу және педагогикалық дағдыларды меңгеруге қабілетті іздеу ұсынылған.

ABSTRACT

In the era of modern pedagogical technologies, educational activities from the educational method should turn into a mechanism for the development of creative personality and become a model of individualism through the development of skills and talents. A man with a sense of self-esteem can determine and change his life principles. It is quite difficult to achieve this goal with a teacher without personal creativity. In order to achieve this level it is not enough to have erudition, methodological skills and successfully choose educational technology. The most important thing is the student's perception of the teacher as a unique bright image. For this purpose, the teacher must act as a special person.

СӨЗДІКТЕРМЕН ЖҰМЫС КӨПТІЛДІЛІККЕ ҮЙРЕТУДІҢ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ
WORKING WITH DICTIONARIES IS THE WAY TO TEACHING MULTILINGUALISM

Проф, ЖҰМАБАЕВА Әзия Елеупанқызы
ОМАРОВА Гүлнара Жолдасқызы,
Проф, Садуақас Гүлбану ТЕМИРЬЯЗҚЫЗЫ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті,
aziya_e@mail.ru, gulnar-aidos@mail.ru

АНДАТПА

Мақала Қазақстан Республикасындағы үш тілді білім беру саясатын жүзеге асыру бағыттарына арналған.

Еліміздегі жаңа білім беру реформасы «өмір бойы білім алу» үлгісіне көшуді және әлемдік білім беру кеңістігіне жедел енуіді қамтамасыз етуді мақсат етеді. Осы реформаға сәйкес білім мазмұны жаңартылып, ол үштілді білім беру саясаты шеңберінде іске асырылады.

Оқушылардың өзіндік ізденісіне, өз бетінше білім алуына мән берілген жаңа білім беру стандартында бастауыш мектеп оқушыларының әртүрлі анықтамалық-энциклопедиялық дереккөздермен (сөздіктер, анықтамалықтар, энциклопедиялар) жұмыс істеу білігін қалыптастыру көзделген. Осы дереккөздердің ішіндегі сөздіктермен жұмыс көптілділікке үйретудің басты құралы болып табылады.

Сөздіктерде көбіне сөздер әліпбилік ретпен орналастырылады. Сөздіктер берілген сөздердің әліпби тәртібімен көрсетілуіне немесе сөздермен берілген ұғымдар топтарының ретімен көрсетілуіне қарай екі түрге бөлінеді: әліпбилік сөздіктер, идеологиялық сөздіктер немесе ұғымдар сөздігі. Әліпбилік емес ұстаныммен жасалған идеологиялық сөздіктер тақырыптық үлгідегі идеографиялық сөздіктер деп те аталады. Бұл сөздікте ұғымдарды топтастыру логикасы жасалып, сөздікке енгізілетін барлық сөздер осы топтастырылған айдармен орналасады. Идеографиялық сөздіктер қостілді және көптілді болып келеді. Идеографиялық оқу сөздіктері тілүйренім үшін ерекше маңызды оқу құралдарының бірінен саналады.

Тақырыптық үлгідегі сөздіктерде кез келген лексикалық бірліктер беріле бермей, онда нақты бір тақырып бойынша шоғырланған мағыналар ғана ашылады. Сөздік түзуде алдымен қажетті тақырыптар анықталып, кейін әр тақырыпқа қажетті сөздер нақтыланады. Сөздер тақырып ортақтығына байланысты жүйелеу жолымен іріктеледі. Түсіндірме, орфоэпиялық, орфографиялық сөздіктердің материалдары қосымша көз, көмекші материал ретінде пайдаланылады. Идеографиялық сөздіктердің негізгі нысаны сөздердің тақырыптық бірлігі болып табылады. Бастауыш сыныптарға арналған тақырыптық сөздік құрастырғанда жаңартылған білім беру бағдарламасында пәнаралық байланыстарды жүзеге асыру мақсатында берілген ортақ сегіз тақырып бойынша лексикалық минимум жасау тиімді болып табылады. Олар: «Өзім туралы», «Менің мектебім», «Менің отбасым және достарым», «Бізді қоршаған әлем», «Саяхат», «Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті», «Тағам және сусын», «Дені саудың жаны сау».

Идеографиялық сөздіктердің әртүрлілігін суретті сөздіктер құрайды. Мұнда берілген суреттердің сәйкесті атаулары екі немесе бірнеше тілде беріледі. Суреттер тақырыпқа сәйкес өмір шындығынан алынып (мысалы, бөлменің іші, дастархан басындағы отбасы, зауыттағы цех, көмір шахтасы, құс фермасы, спорт алаңы және т.б.) және осы суретке сәйкес заттардың атауы үш тілде (айтылуы, жазылуы бойынша) беріледі.

Лексикографияда сөз мағынасын ашу мен сипаттау жолының мынадай аспектілері көрсетіліп жүр: бір топқа жататын сөздердің мағынасын бірдей үлгіде ашу; семантикалық жағынан өзара жақын сөздердің мағыналарын ашқанда, олардың ортақ және айырым мағыналарын жіктеп көрсету. Мұндай ұстаным сөздіктегі тілдік материалды нақты бір жүйеде беруге және сөз мағынасын жан-жақты, толық сипаттауға мүмкіндік береді. Бастауыш сыныптарға арналған идеографиялық суретті сөздіктер құрастырғанда лексикалық минимумға іріктеліп алынған әрбір сөздің үш тілде де айтылуы, дұрыс жазылуы, түсіндірмесі мен оның сөз тіркесі, сөйлем ішінде қолданысының берілуі маңызды.

Түйінді сөздер - көптілділік, көптілділікке үйрету, бастауыш мектеп, жаңартылған білім беру мазмұны, тілдердің үштұғырлығы, лингвистикалық сөздіктер, аударма сөздіктер, идеографиялық суретті сөздіктер, ортақ тақырып, тақырыптық үлгідегі сөздік, сөздіктермен жұмыс.

ABSTRACT

The article is devoted to the implementation of a trilingual educational policy in the Republic of Kazakhstan.

The new educational reform in the country is aimed at the transition to the model of “lifelong learning” and providing quick access to the global educational space. According to this reform, the content of education is updated and implemented in the framework of a trilingual education policy.

The new educational standard, which emphasizes the desire of students to self-research and self-education, is aimed at developing the ability of younger students to work with various reference encyclopedias (dictionaries, reference books, encyclopedias). Working with dictionaries from these sources is an important tool in teaching multilingualism.

In dictionaries, words are often placed in alphabetical order. Dictionaries are divided into two types depending on whether the indicated words are displayed in alphabetical order or in groups of terms, such as alphabet dictionaries, Idiographic dictionaries or a glossary of terms. Idiographic dictionaries with a non-alphabetic position are also referred to as thematic type of ideographic dictionaries. This dictionary creates the logic for the consolidation of concepts, and all words that are included in the dictionary are in this grouped heading. Idiographic dictionaries are compiled in two languages and more. Idiographic study dictionaries are considered one of the most important teaching aids in language learning.

In dictionaries, words are often placed in alphabetical order. Dictionaries are divided into two types depending on whether the indicated words are displayed in alphabetical order or in groups of terms, such as alphabet dictionaries, Idiographic dictionaries or a glossary of terms. Idiographic dictionaries with a non-alphabetic position are also referred to as thematic type of ideographic dictionaries. This dictionary creates the logic for the consolidation of concepts, and all words that are included in the dictionary are in this grouped heading. Idiographic dictionaries are compiled in two languages and more. Idiographic study dictionaries are considered one of the most important teaching aids in language learning.

Thematic dictionaries do not provide lexical units, but only those meanings that are focused on a specific topic. To create a dictionary, you first need to identify the relevant topics, and then clarify the words that are needed for each topic. Words are sorted by sequence depending on the general topic. Interpretation, orthoepic, spelling dictionaries are used as an additional source, auxiliary material. The main object of idiographic dictionaries is the thematic unit of words. When compiling relevant vocabulary for elementary classes, it is useful to create lexical minima for eight common topics on the updated educational program. These are “About Me”, “My School”, “My Family and Friends”, “The World Around Us”, “Travels”, “Traditions and Folklore”, “Food and Drinks”, “A healthy mind lives in a healthy body.”

Variety of idiographic dictionaries form picture dictionaries. The corresponding image names presented here are available in two or more languages. The illustrations are based on the realities of the subject (for example, inside the room, table at the table, factory workshop, coal mines, poultry farms, sports grounds, etc.), and the names of objects in accordance with the picture are in three languages (spoken, written).

The lexicography describes the following aspects of the way to explain and describe the meaning of a word: identical to the meaning of a group of words; distinguish semantically interrelated terms, classify their common and distinctive meanings. This approach allows you to translate linguistic content into a specific system and describe the meaning in detail. When developing an ideographic picture for elementary classes, it is important that each word chosen in the lexical minimum should be spoken in three languages, correctly written, commented and used in the phrase.

Keywords: multilingualism, teaching to multilingualism, elementary school, content of updated education, trilingualism, linguistic dictionaries, translation dictionaries, ideographic dictionaries, general topics, subject dictionaries, work with dictionaries.

ӘЛ-ФАРАБИДІҢ ТӘРБИЕ МӘСЕЛЕСІНДЕГІ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МҰРАЛАРЫ
PEDAGOGICAL HERITAGE ON BRINGING UP PROBLEMS OF AL-FARABI

Рысбеков Тұяқбай, тарих ғылымдарының докторы, профессор,
М.Өтемісов ат. Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті, tuyakbai.rysbekov@mail.ru
Шинтимирова Баян, тарих ғылымдарының докторы, профессор,
Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, ansar_2004@mail.ru

ТҮЙІНДЕМЕ

Әбу Насыр Мұхаммед ибн Мұхаммед ибн Тархан ибн Уздағ әл-Фараби ат Турки (870-950) Отырар жазирасында (қазіргі Оңтүстік Қазақстан аумағында) дүниеге келген. Білім алу мақсатында Орта Азиядағы Шали, Самарқанд, Бұхарада аз уақыт оқып, Иранның Исфахан, Хамадан, Рей (Тегеран) шаһарларында болып, Бағдатқа ат басын тірейді. Бұл қалада білім алуға және ғылыми-танымдық қызметке белсене араласады. Парсы, грек, сирия тілдерін зерттей жүріп, араб тілін үйренуге ден қояды. Сонымен қатар, математика, медицина, астрономия, логика, философия, поэзияны игеруге кіріседі.

Тарихта Аристотельден кейінгі екінші Ұстаз деген жоғарғы атаққа ие болған әл-Фараби түрлі ғылымдар қосындысын мынандай топтарға бөлген: тіл туралы білім және оның бөлімдері; логика және оның бөлімдері; математикалық ғылымдар; физика мен метафизика және оның бөлімдері; құқық және дін. Ол – өзінің энциклопедиялық білімінің арқасында саяси, философиялық, әлеуметтік, этикалық, эстетикалық мәселелермен қатар, жаратылыстану мен математика саласындағы көптеген ауқымды ғылыми мәселелердің түйінін шешкен ғұлама ғалым. Әл-Фараби шығармашылығы дәуірінде ғылымның көптеген салалары халифтер астанасы Бағдатта шоғырланған еді. Бұл жағдай ортағасыр дәуірінде исламдық ғылым өз дамуындағы биік шыңға көтерілгенін көрсетеді. Сондықтан да әл-Фарабидің энциклопедиялық мұрасы осы кезеңді билеген ғылыми ізденіс пен ақыл ұмтылысының жалпы қалпын бойына сіңірген деп айта аламыз.

Әл-Фараби ғылыми білімдер жүйесінің қортынды бөлігінде азаматтық ғылым, құқықтану және дін мәселесін әңгімелейді. Оның азаматтық ғылымға қосқан үлесін көрсету үшін әл-Фарабидің «Азаматтық саясат», «Бақытқа жету жайында», «Мемлекеттік қайраткердің афоризмдері» трактаттары орта ғасырдағы гуманитарлық білімдер туралы толық түсінік береді және адамды тәрбиелеу мен мемлекеттік өмірді құрудың қолданбалы мәселелеріне тікелей қатысты.

Тәрбие мәселесі, соның ішінде жастарды тәрбиелеу әрқашанда кезек күттірмейтін мәселелердің негізгісі болып саналады және алдағы уақытта да солай бола бермек. Тәрбие – қоғамдық құбылыс, қоғам және жеке тұлғаның арақатынасын қамтамасыз ететін басты жүйе. Бұл процестің негізгі мақсаты – жеке тұлғаны әлеуметтендіріп, оның жағымды қасиеттерін дамыту, қоршаған ортадағы адамдармен тіл табысып, өзіне және басқаларға ыңғайлы болу болып табылады.

Әл-Фараби ұлттық тәлім-тәрбие мен білімді қатар беру арқылы халықты кемелдендірудің мақсаттарын анықтап берсе, орындау жолдарын да көрсетіп берді.

Ұлттық білім беру ісі мен ұлттық тәрбие ісін біріктіре қарауды әл-Фараби жалпы адамзаттың ісі деп қарады. Әлемнің екінші Ұстазы аталған әл-Фараби «Тәрбиесіз білім адамзаттың қас жауы болады» деп қатты ескертті.

Әл-Фараби тәлім мен тәрбиенің орнын ашып көрсетеді. Ол тәлім дегеніміз – халықтар мен қалаларға теориялық ізгіліктерді дарыту деген сөз. Тәрбиелеу дегеніміз – халықтардың бойына білімге негізделген этикалық ізгіліктер мен өнерлерді дарыту деген сөз. Тәлім тек сөзбен іске асырылады, ал тәрбиелеу кезінде халықтар мен қалалықтарға білімге негізделген қасиеттерден туатын іс-әрекеттер жасау дағдысы сіңіріледі, олар осындай әрекеттерге жігерлендіріледі, осы әрекетті жасау тілегі қоздырылады. Сөйтіп, осы қасиеттер мен бұлармен байланысты әрекеттер адамдардың жан дүниесін баурап алатындай және адамдарды осыған жан-тәнімен құштар ететіндей болуы көзделеді.

SUMMARY

Abu Nasr Muhammad ibn Muhammad ibn Tarkhan ibn Uzlakh al-Farabi at-Yurki (870-950) was born in Otrar (now South Kazakhstan). He studied in Shali, Samarkand, Bukhara, and traveling to the provinces of Iran Isfahan, Hamadan and Ray (Tehran) reached Baghdad. He is actively involved in education and science-cognitive activities of the city. While investigating Persian, Greek, and Syriac. He began studying Arabic. He also started to master mathematics, medicine, astronomy, logic, philosophy, and poetry.

In history, al-Farabi, who has received the highest title of the second Master after Aristotle, divides the set of different sciences into such groups as language education and its parts; logic and its sections; mathematical sciences; physics and metaphysics and its departments; law and religion. He is a great scientist thanks to his encyclopedic knowledge, who has solved a wide range of scientific issues in natural sciences and mathematics, along with his political, philosophical, social, ethical and aesthetic issues. In the Al-Farabi's era, many branches of science were concentrated in the capital of the Caliphs, in Baghdad. This situation shows that Islamic science in the Middle Ages has risen to the highest peak in its development. Therefore, we can say that Al-Farabi's encyclopaedic heritage has been instrumental in the general position of scientific aspiration and intellectual aspiration.

Al-Farabi wrote about civil science, jurisprudence and religion in the final part of the scientific knowledge system. Al-Farabi's books directly relating to the issues of the person bringing up and applied problems of building state life "Civil Policy", "Achievements in Happiness", "Aphorisms of the State Official" illustrate his contribution to civil science and give a full insight into medieval humanitarian knowledge.

The issue of education, including the upbringing of young people, is the cornerstone of ever-growing issues and will continue to be so in the future. Education is the main system that ensures the relationship between the social phenomenon, the society and the individual. The main purpose of this process is to socialize the individual, to develop his or her positive qualities, to communicate with people in the environment, and to be comfortable with himself and others.

Al-Farabi showed ways of accomplishing the goals of improving people by simultaneously combining national education and knowledge. Al-Farabi considered universal

integration of national education and national bringing up. Al-Farabi called the Second Teacher of the World strongly warned that "education without bringing up would be the enemy of mankind".

Al-Farabi explains the importance of education and upbringing. This teaching is to teach peoples and cities theoretical well-being. Educating means to educate people on the basis of knowledge based on ethical virtues and art. Teaching is realized by a word, and in the upbringing, peoples and urban residents are trained to act based on knowledge-based attitudes, encouraged by such actions and desire to do so. Thus, these attributes and actions associated with it are designed to attract the souls of the people and make people feel enthusiastic about it.

GOÇ SİYASETİNİN KUZEY KAZAKİSTAN DEMOGRAFİSİNE ETKİSİ

SADYKOVA Damezhan

Kazak Devlet Kızlar Pedagojik Üniversitesi

Adilkhan Dinura

Tarih öğretmeni, Ortaokul №157 Almatı

ÖZET

Kazaklar, VIII. yüzyılda bugünkü Kazakistan topraklarında yaşamış olan Oğuz, Kıpçak, Nayman, Karluk, Kimek, Calayır, Argın ve Daglat gibi çeşitli Türk boyları ile 13. yüzyılda bölgeye gelen Moğolların karışmasıyla meydana gelmişlerdir. XV.yüzyılın ortalarından itibaren Jedi Su (Yedi Nehir) bölgesinde yerleşmeye başlayan Kazak boyları, XVI. yüzyılın ortalarında Küçük Cüz, Orta Cüz ve Büyük Cüz olmak üzere üç hanlıktan oluşan, aynı zamanda gevşek merkezi bir otoriteye de sahip olan bir idare yapısı oluşturmuşlardır. Küçük Cüz'ün 1731 yılında Rus yönetimi altına girmesinden sonra, Kazakların direnişine karşın, Ruslar, Kazaklarla hiçbir yakınlığı bulunmayan Rus Kazaklarının da yardımıyla Orta ve Büyük Cüze ait Kazak topraklarını hakimiyetleri altına almışlardır. Ruslar, kontrollerini yavaş yavaş arttırarak, 1830'lardan itibaren Kazak topraklarını kolonize etmeye ve şehirler kurmaya başlamışlardır. Bu sıralarda Kazaklar Kenisary Kasımov önderliğinde Ruslara karşı ayaklanmışlardır. I. Dünya Savaşı çıktığı sırada belirli ölçülerde kendi siyasi liderleri, gazeteleri ve küçük bir endüstriyel proleterya sınıfına sahip olan ve askerlik görevinden muaf tutulan Kazaklar, 1916 -1917 yıllarında Rus Hükümetinin Kazakları da askere alma kararı üzerine Amangeldi İmanov önderliğinde ayaklanma başlatmışlar, ancak zamanla bu ayaklanma bastırılmıştır. Rusya'da 1917 Ekim ayında meydana gelen ve Çar'ın devrilmesiyle sonuçlanan devrimden sonra, Kazaklar bu kez, Alihan Bukeyhanov liderliğinde ayaklanarak, "Alaş Orda" adlı kendi devletlerini kurduklarını ilan etmişler ve otonomi talebinde bulunmuşlardır. Kazakistan, Nisan 1925'te Kazak Otonom Cumhuriyeti adını almış, Aralık 1936'da da SSCB içinde Cumhuriyet statüsü kazanmıştır. 1932 yılında meydana gelen kıtlık sonucu bir milyona yakın Kazak hayatını kaybetmiş, çok sayıda Kazak, Çin, Moğolistan ve Afganistan'a göç etmiştir. Öte yandan, 1929 yılında başlatılarak, sıkı bir uygulama ile 1937'de tamamlanan tarımda kolektivizasyon süreci, Çin ve Afganistan'a Kazak göçünü hızlandırmıştır. Göçebelerin yerleşik düzene zorlanmaları, 5 yıllık sanayileşme planı ve Kültürel Devrim, Kazak yaşantısını önemli ölçüde değiştirmiş, Sovyet politikalarına karşı koyanlar burjuva milliyetçileri olarak damgalanmışlar ve ağır cezalara çarptırılmışlardır. Stalin'in 1937-38 yıllarında giriştiği üst düzey devlet ve Komünist Partisi yöneticilerini tasfiye kampanyası sırasında çok sayıda Kazak komünist lider ve aydın öldürülmüştür. Kazakistan'da hammadde ve ara malları sanayiinin gelişmesi, Rusların ve Ukraynalıların bu ülkeye göçünü hızlandırmıştır. II. Dünya Savaşında Sovyet yönetimi, Volga Almanları, Kırım Tatarları, Polonyalılar ve Ukraynalılardan oluşan grupları, savaşta Almanlarla işbirliği yaptıkları gerekçesiyle Kazakistan'a sürmüştür. Kafkasya ve Uzak Doğu'dan sürülen diğer halklar ve Çin'den (Uygur) gelen göçlerle etnik dağılım daha da karmaşık bir hal almıştır. Kruşçev tarafından 1950'lerde uygulanmaya başlanan "Bakir Topraklar" kampanyası çerçevesinde, çok sayıda Rus ve Ukraynalı özellikle Kuzey Kazakistan'a yerleştirilmişlerdir. Sovyet yönetiminin Kazakistan'da Baykonur Uzay Üssünü ve üssün yanı başında Leninsk kapalı şehrini kurmasının ardından, buraya çok sayıda Rus teknik personel yerleştirilmiştir. Söz konusu nüfus hareketleri sonucunda Kazaklar kendi ülkelerinde azınlığa düşmüşlerdir. Kazakistan, Sovyetler Birliğinin dağılma sürecine girmesi üzerine 16 Aralık 1991 günü bağımsızlığını ilan etmiştir.

TÜRKİYE’DE KÖY SOSYOLOJİSİ ALAN ARAŞTIRMALARI: 1960’LAR

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ARSLAN
Uşak Üniversitesi, hkncagan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı 1960’larda (1960-1969) Türkiye köylerinde gerçekleştirilen alan araştırmalarını incelemek ve farklı disiplinlerin köye bakışını ortaya koyacak örnekler sunmaktır.

1940’a kadar köycülük temelli ve Le Playci metodoloji çerçevesinde varlık gösteren köy sosyolojisi alanında ilk ciddi eserler 1940’larda yayımlanır. 1950’ler köy sosyolojisine ilginin arttığı bir dönem olur; ancak nitelik açısından aynı gelişme yaşanmaz. 1960’lar ise köy tartışmalarında akademik düzeyin yükseldiği ve hipotezlere dayalı önemli köy araştırmalarının hakim olduğu bir dönem olarak belirir.

1960’larda yapılan köy incelemeleri sadece sosyoloji disiplini içerisinde kalmamıştır. Coğrafya, sosyal antropoloji, sosyal hizmet, iktisat, siyaset bilimi, şehir bölge planlama gibi alanlarda faaliyet gösteren araştırmacılar da köylerde incelemelerde bulunmuşlardır.

Bu dönemde yabancı araştırmacıların da köye ilgi duydukları görülmektedir.

1960’lar canlı sosyoloji tartışmalarına sahne olmuş ve köy sosyolojisi de başı çekmiştir. Sadece niceliksel olarak değil nitelik olarak da zengin bir tartışma ortamı yaratılmıştır. 1960’ların köy incelemeleri bugünün terk edilen köyünü anlamak için de bir anahtar vazifesi görebilir.

Anahtar Kelimeler: sosyoloji araştırmaları, köy sosyolojisi, köy, 1960’lar

**TÜKETİM KÜLTÜRÜ VE KAVRAMSAL MARKA İLİŞKİSİNİN KÜLTÜR
ENDÜSTRİSİ VE SİMÜLASYON KURAMLARI BAĞLAMINDA SİMÜLE EDİLMİŞ
YAŞAM ALANI ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ¹**

AN ASSESSMENT OF THE CONSUMER CULTURE AND CONCEPTUAL BRAND
RELATIONSHIP THROUGH SIMULATED LIVING-AREA EXAMPLES IN THE
CONTEXT OF CULTURAL INDUSTRY AND SIMULATION THEORIES²

Dr. Öğr. Üyesi Hilal KILIÇ

İstanbul Gelişim Üniversitesi, hkilic@gelisim.edu.tr

ÖZET

21.yüzyılda, markaların tüketici ile kurduğu iletişim, semboller ve kavramlarla gerçekleşmektedir. Markalar, artık tüketici ile duygusal bağ oluşturan, marka bağlılığı yaratan, tüketici tinselliğine yönelik kavramları bulmaya çalışmaktadır. Kavramsal Marka (concepting) olarak adlandırılan bu yeni markalama stratejisi günümüzde konvansiyonel ürünlerin yanı sıra kültürel pek çok öge için de uygulanmaktadır.

İstanbul ilinde inşa edilen üç adet konut projesi araştırmanın çalışma kümesini oluşturmaktadır. Projeler, aynı zamanda yer ve mekan simülasyonlarının kullanıldığı yaşam alanı niteliğinde kavramsal marka örnekleridir. Evler'in nitel yanının metalaşarak simüle edilmiş yaşam alanı formunda tüketiciyle buluşması bu projelerdeki kavramsal markalamanın hem biçimsel hem de kültürel anlamda gerçekleştiğinin göstergesidir.

Jean Baudrillard'ın Simülasyon kuramı içeriğinde yer alan *Hipergerçeklik*, *Kitsch* ve Theodor W. Adorno'nun Kültür Endüstrisi kuramı içeriğinde yer alan *Standartlaşma*, *Yabancılaşma* kavram ve olguları ile araştırmanın verileri arasında ilişkilendirilmeler yapılmıştır.

Çalışmada, Nitel Araştırma Yöntemlerinden Grounded Theory (Gömülü) kullanılmıştır. Araştırma süresince elde edilen verilerden tümevarımsal yaklaşımla ulaşılan kavramlar ve temalar anlamsal ilişki çerçevesinde kategorize edilerek, Nitel Araştırma Yöntemlerinde kullanılan, Nvivo 10 bilgisayar programı aracılığıyla sistematize edilmiş ve bir modele ulaşılmıştır.

Sonuç Bölümü, ulaşılan model üzerinde ve araştırmanın dayandığı J.Baudrillard'ın Simülasyon Kuramı ve Theodor W. Adorno'nun Kültür Endüstrisi Kuramı çerçevesinde teori pratik ilişkisi kurularak yorumlanmaya ve pazarlama iletişimi ile ilişkilendirilerek bütünsel bir yaklaşımla değerlendirmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tüketim Kültürü, Simülasyon, Kültür Endüstrisi, Kavramsal Marka, Pazarlama İletişimi

¹ Bu çalışma, Prof. Dr. Filiz OTAY DEMİR danışmanlığında Hilal KILIÇ tarafından hazırlanan ve Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eylül 2014 tarihinde kabul edilen "Tüketim Kültürü Bağlamında Üretici, Tüketici, Kavramsal Marka İlişkisi Simüle Edilmiş Yaşam Alanları" başlıklı doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır."

² This article was written with reference to the doctoral thesis titled "Producers, Consumers, Conceptual Brand Relationship, and Simulated Living-Area Examples in the Context of Consumer Culture " written by Hilal KILIÇ, with Prof.Dr.Filiz OTAY DEMİR acting as Advisor, and upheld in September, 2014, at the Graduate School of Social Sciences of Maltepe University

ABSTRACT

In the 21st Century, the communication which individual brands/trademarks are inclined to establish with consumers takes place on the strength of symbols and concepts. Brands are now driven to find those concepts aiming at consumers' spirituality, which are capable of creating an emotional bond with their consumers and of implanting a brand loyalty. This new branding strategy, called Conceptual Branding (Concepting), finds its reflections in today's world for conventional products as well as for many cultural elements.

Three housing projects realized the Province of Istanbul constitute the cluster of study for this research. The projects are, at the same time, conceptual brand examples of living-area character where location and space simulations are used. The introduction of the Houses with their qualities merchandised in the simulated living-area form to the consumers is an indicator of the fact that conceptual branding exhibited by these projects takes place not only in the sense of form but also culturally.

The article further attempts to make a relationing between such concepts and phenomena as *Hyperreality*, *Kitsch*, which is part of the Simulation theory by Jean Baudrillard, and *Standardisation*, *Alienation*, which is part of the Cultural Industry theory by Theodor W. Adorno.

The article uses the Grounded Theory, being a Qualitative Research Method. Concepts and themes achieved with an inductive method from the data generated all along the research were categorized as per semantic relationship and then systematized with the aid of Nvivo 10 computer program, which is used in Qualitative Research Methods, eventually arriving at a model.

In Final Chapter, the article attempts to establish a theory-practice relationship resting on the resultant model and within the framework of the Simulation Theory by J.Baudrillard and of the Cultural Industry Theory by Theodore Adorno, which are underlying this research, and thus to analyze and assess the whole picture with a holistic approach by relationing it with marketing communications.

Keywords: Consumer Culture, Simulation, Cultural Industry, Conceptual Brand (Concepting), Marketing Communications